Vol. VIII

No. 3

10th July, 1974.
(Wednesday)
19th Ashadh, 1896 S.E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Pages

Oral Answers to Questions. .. 383

Matter under Rule 341 :

re Death of about 350 Sheep immediately after Vaccination. . 411

Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance :

re Loss sustained by Chittoor Co-operative Sugar Factory due to manufacture of brown sugar. .. 414

re: non-payment of royalty by the Continental Construction Company, Visakhapatnam. . 415

re non-implementation of the recommendations of the Wage Board by the State Government. .. 417

Paper Placed on the Table :

Report of the decisions of the Business Advisory Committee, dt. 8-7-1974. .. 423

Government Bill :

The Andhra Pradesh Escheats and Bona Vacantia Bill, 1974. —(Introduced). .. 424

Voting on Demands for 1974-75:

Demand No. XXII-Housing. .. 425

Demand No. XXIII-Urban Development. .. 426

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD

1975

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker: Sri P. Ranga Reddy

Deputy Speaker: Sri Syed Rahmat Ali

Panel of Chairmen:
1. Sri Kaza Ramanadham
2. Sri Baddam Yella Reddy
3. Smt. D. Indira
4. Sri M. Yellappa

Secretary : Sri A. Shanker Reddy,
B. A., LL. B.

Assistant Secretaries:
1. Sri M. Ramanadha Sastry
2. Sri P. Ranga Rao
3. Sri E. Sadasiva Reddy
4. Sri V. K. Viswanath
5. Sri S. Poornananda Sastry
6. Sri K. Satyanarayana Rao
7. Sri R. N. Sarma

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Fortieth day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 10th July, 1974.

The House met at Half-past Eight of the Clock

(Mr. Speaker, Sri P Ranga Reddy, in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Constitution of a Mica Board

740—

*4511 Q -Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddi (Gudur)·—Will hon· 8.30 a. m.
the Chief Minister be pleased to state.

(a) whether the Government of Andhra Pradesh is aware of the proposal with the Government of India to constitute a Mica Board;

(b) whether the Centre has consulted the State Government regarding the formation of the Board; and

(c) whether the State Government have suggested the names of any non-officials for inclusion in the Mica Board?

The Minister or Endowments (Sri Sagi Suryanarayana Raju deputised for the Chief Minister):—(a) Yes Sir

(b) No Sir.

(c) The Government of India have stated that the proposal to set up a Mica Board is still under their consideration. This Government will suggest suitable names to the Government of India at the appropriate time.

(శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—(ఎ) తెలుసునండి.

(బి) లేదండి.

*An asterisk before the name indicates correction by the Member.

(సి) మైకా బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలి అనేటటువంటి ప్రతిపాదన యింకా పరిశీలనలో ఉన్నట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వము తెలియజేసింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తగు సమయములో తగిన వ్యక్తులపేర్లను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సూచిస్తుంది

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—కాని, ఇటీవలనే కేంద్రము మైకా కార్పొరేషన్ అను ఒక సంస్థను ఏర్పాటు చేసినట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఇది మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—ఈ పరిశ్రమను ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను అప్పుడప్పుడు సమీక్షచేసి, ఆ సమస్య ప్రస్తుతము లేనందున, అక్కడ బోర్డు ఏర్పాటుచేసే నిమిత్తము 74 ఫిబ్రవరిలో గూడూరులో జరిగిన అఖిల భారత మైకా సమ్మేళనము కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—మైకా కార్పొరేషన్ ఒకటి ఇటీవలనే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసినట్లుగా వార్తలు అందినాయి. అది ఎందుకు ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదు ?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—అది వారి దృష్టికి వచ్చిందేమోగాని మా దృష్టికి ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఒకవేళ ఈ బోర్డుగాని, కార్పొరేషన్‌గాని ఏర్పాటు చేసినట్లయితే దాని విధులు ఏ విధంగా ఉంటాయి ? మన రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి మైకా గనులకు ఆ బోర్డుద్వారా ఎటువంటి సహాయము కలుగజేయాలని ఉన్నాము ? దానికి ముఖ్యమంత్రిగారే సమాధానము చెప్పితే బాగుంటుంది.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అసలే లేదంటే, ఏమి సమాధానము మీరు చెప్పమంటారు. అసలు ఏమైందో తెలియదు. మా దృష్టికి ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—వాళ్లు కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేశారటండి. కనుక దయచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వముతో కాంటాక్ట్ పెట్టుకొని, మన రాష్ట్రములో ముఖ్యంగా గూడూరు ప్రాంతములో మైకా గనులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి గమక వాటికి సహాయం మనము పొందాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తరపునకూడ ఎవరైనా మనవాళ్లు ఉండేటటువంటి ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ఏమీ తెలియకుండా సూర్యనారాయణరాజు గారికి ఈ బోర్డుభోలియో వప్పజెప్పితే చాలా కష్టము.

Discontinuance of work at the Iron ore mines of Bayyaram

741—

*3984 Q.-Sri V. Subba Rao (Yellandu):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state;

(a) the reasons far the discontinuance of the excavation work o the iron ore mines of Bayyaram, Illendu taluk, Khammam district;

(b) whether the excavation work of the said mines which provid work to nearly two thousand people will be taken up shortly; and

(c) if so, whether it will be done through contractors or through any agency under the control of the Government?

*Sagi Suryanarayana Raju:—.(a) The following subsisting mining leases for iron ore lie unexploited in Bayyaram region of Khammam District.

		Extent
	Sri M. Akkayya Chowdary.	986.18 acres in Irsalapuram village.
(2)	M/s. Chowdary Mining Company.	1500 00 acres in Bayyaram
(3)	Sri V. Bhaskar Rao	1200 00 acres in Motlathimmapuram village.
(4)	M/s. S Lal & Company (P) Ltd.	252.00 acres in Neelancha village,
(5)	Sri P. Janardhana Rao.	2000.00 acres in Bayyaram village.

The lessees are reported to have commitments with M/s. Minerals and Metals Trading Corporation of India for the supply of iron ore. M/s. Minerals & Metals Trading Corporation of India on the other hand seem to regulate production, commensurate with the demand. This may be responsible for keeping the mines idle. The Minerals and Metals Trading Corporation has been addressed to explain their difficulties clearly.

(b) Yes sir.

(c) The excavation work of iron ore will not be entrusted to contractors. It will be taken up by M/s Andhra Pradesh Mining Corporation Limited, Hyderabad.

(శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—(ఎ) ఖమ్మంజిల్లా బయ్యారం ప్రాంతములో ముడి ఇనుముకు సంబంధించిన మైనింగు కౌలు అమలునందు ఉన్న క్రింది భూములలో త్రవ్వకము పని ఆపివేయబడింది :

1. శ్రీ ఎం. అక్కయ్య చౌదరి, 986.18 ఎకరాలు, ఇర్సలాపురం గ్రామంలో.
2. మెసర్సు చౌదరి మైనింగ్ కంపెనీ, 1,500 ఎకరాలు, బయ్యారం గ్రామంలో.
3. శ్రీ వి. భాస్కరరావు, 1,200 ఎకరాలు, మొట్లతిమ్మాపురం గ్రామంలో.
4. మెసర్సు ఎస్. లాల్ అండ్ కంపెనీ ప్రై. లిమిటెడ్, 252 ఎకరాలు, నీలంచ గ్రామంలో.
5. శ్రీ పి. జనార్ధనరావు, 2 వేలు ఎకరాలు, బయ్యారం గ్రామంలో.

పై కొలుదార్లు ముడి ఇనుము సరఫరా చేయడానికి భారత ఖనిజములు, లోహములు వ్యాపార సంస్థతో ఒప్పందము చేస్తున్నారని తెలియపరచబడింది అయితే ఈ సంస్థ డిమాండుకు సరిపడినంత ఉత్పత్తిని క్రమబద్ధము చేస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది గనులు ప్రత్యేకము నిలిపివేయడానికి ఇది కారణం అయివుండవచ్చు. అందుకు ఇబ్బందులు గురించి స్పష్టంగా తెలియజేయవలసిందిగా ఆ సంస్థను కోరడం జరిగింది.

(బి) అవునండి

(సి) ముడి ఇనుము ప్రత్యేకము పనికంట్రాక్టర్లకు అప్పగించబడదు. హైద్రాబాదులోని మెసర్సు ఆంధ్రప్రదేశ్ మైనింగ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ ఈ పనిని చేపట్టుతుంది.

శ్రీ వి. సుబ్బారావు :—ఎంత కాలములో ఆ పని ప్రారంభము చేస్తారో తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—ఈ మధ్యనేగదండి మన చీఫ్ మినిస్టరు గారు అక్కడ ప్రారంభోత్సవము చేశారు. త్వరలోనే ప్రారంభం చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట) :—మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పుతూ ప్రత్యేకం పని నిలిచిపోవడానికి కారణం బహుశా అనుకొన్నంత ఉత్పత్తి చేయక పోవడమే కావచ్చునని అన్నారు. కాని నిర్దుష్టంగా అసలు కారణాలు ఏమిటి ? డిపార్టుమెంటుకు ఇక్కడ ఈ కంట్రాక్టర్లకు మధ్య వచ్చినటువంటి తగాదాలా లేకపోతే అంతరంగిక విషయాలేమైనా ఉన్నాయా ?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—64 పర్సెంటు అయితేనేగాని పని పుచ్చుకోవడంలేదండి. అందుచేత 62 పర్సెంటు, 60 పర్సెంటు వచ్చేటటువంటివి ప్రత్యేకం పనులన వారికి నష్టము వస్తున్నది. అందుచేత వారు మానివేశారు. దానికి కారణం అదండి.

Completion of Nagarjunasagar Project

742—

*3449-(G) Q.-Sri Nallapareddi Srinivasul Reddi:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the State Government have requested the Centre to finance the completion of Nagarjunasagar Project;

(b) when will the Project be completed; and

(c) when will the acqueduct on Gundlakamma be completed to supply Nagarjunasagar water to Podili, Darsi and Kanigiri taluks?

The Minister for Medium Irrigation (Sri V. Krishnamurty Naidu) deputised for the Chief Minister:—(a) Representations were made to

the Govt. of India since the National Devolopment Committee meeting held in 1959 in regard to provision of adequate funds for Nagarjuna Sagar Project without insisting on corresponding provision being made in the States, Plan to enable the early completion of the Project. But the Govt of India have held as a policy that irrigation Projects would continue to form part of the developmental plans of the State concerned. Provision has therefore been made in the State's Five year and Annual Plans.

(b) The Nagarjunasagar Project is expected to be completed by the end of Fifth Plan period of Initial Sixth Plan period subject to availability of required funds.

(c) The Gundlakamma aqueduct can be completed during 1975-76 subject to availability of sufficient funds during 1974-75 and 1975-76.

The sanctioned Nagarjunasagar Project in execution does not envisage irrigation benefits for the Podili and Kanigiri Taluks.

In regard to Darsi taluk, irrigation potential has been created for 2,614 acres localised in Block 11 and water supplied. For the balance area for which localisation has been done in Darsi Taluk, the ayacut lies in blocks 16 to 22 of N.S. Right Canals. For creation of irrigation potential in these blocks, the Nagarjunasagar Right main Canal has to be completed to the tail end i.e., Mile 126. The works are expected to be completed by the end of Fifth Plan period or initial Sixth plan period subject to availability of funds required.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఇందులో అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతానికి గాని, లేక ఆరవ ప్రణాళిక ప్రారంభములో గాని పూర్తి అవుతుంది, కాని 'సబ్జెక్టు టు ది అవైయిలబిలిటీ ఆఫ్ ఫండ్సు' అనే మాట ఉన్నది. దీనిలో చాలా అర్థం ఉన్నది. అందుచేత ఖచ్చితంగా, నిర్దుష్టంగా ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుంది: 'సబ్జెక్టు టు ది అవెలబిలిటీ ఆఫ్ ఫండ్సు' అంటే 10 సంవత్సరాలకు ఫండ్సు దొరకవచ్చు. 15 సంవత్సరాలకు దొరకవచ్చు. కనుక దాని విషయం ఖచ్చితంగా చెప్పాలి.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—దీని విషయం మొన్న డిమాండులో కూడ మనవిచేశాను. తరువాత చాలా సార్లు ప్రశ్నల సందర్భంలో కూడ చెప్పాను. ప్రభుత్వము తాలూకు ఉద్దేశము మాత్రం ఖచ్చితంగా అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కంప్లీట్ చేయాలనే ఏదైనా అవాంతరాలు దైవికంగా ఏర్పడితే వాటి ప్రభావంవల్ల ఆలస్యం అయితే కావచ్చు గనుక 'సబ్జెక్టు టు ది అవెయిలబిలిటీ ఆఫ్ ఫండ్సు' అని అన్నామే గాని మా ఉద్దేశం మాత్రం అయిదవ ప్రణాళికాంతంలో పూర్తి చేయాలనే.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—దీని కొరకు వరల్డ్ బ్యాంకు నుంచి లోన్సు తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారా లేక రాపిల్ ఏదైనా రన్ చేసి దీనికి పెట్టుబడి సమకూర్చే అవకాశము ఉన్నదా: తరువాత పొదిలి, కనిగిరి ఈ తాలూకాలకు

లాభము ఉండదని, దర్శికి మాత్రము కొద్దిగా లాభము ఉంటుందని కనపరచారు. పొదిలి, కనిగిరి తాలూకాలను ఎందుకు ఈ స్కీమునుంచి తీసివేశారు?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు —ఇప్పుడు వర్ల్డు బ్యాంకునుండి లోను తీసుకోవడం గాని, రాఫిల్ టన్ చేయడం గాని ఆ ప్రయత్నం ఇంతవరకు లేదు కృష్ణా బ్యారేజ్ గురించి వర్ల్డ్ బ్యాంకు విషయం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము గనుక ఒకటి జరుగుతూ ఉన్నది. తరువాత It was not contemplated in the Nagarjunasagar scheme. That comes in the second scheme. అది సెకండ్ స్టేజ్‌లో వస్తుంది. దర్శి మాత్రం వస్తుంది. అది కొంతవరకు జరిగింది. మిగతావి 75-76 లో వస్తాయి.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం):—మంత్రిగారు ఎంతసేపు దైవబలము మీద ఆధారపడుతూ మానవుని బలము లోపించినట్లుగా చెప్పుతున్నారు. ఇప్పటికి వచ్చే 52 కోట్ల రూపాయలు 72 సంవత్సరం నాటికి నాగార్జునసాగర్ కొరకు మనము వడ్డీ క్రింద పే చేయవలసిఉంటుంది. కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వము మీద మనము ప్రివెయిల్ అయి ఇది ఒక నేషనల్ ప్రాజెక్టు క్రింద కేకప్ చేయడానికి ఎందుకు ప్రయత్నం చేయరు? లోపము ఎక్కడ ఉన్నది: ఇతర స్టేట్సుకు వచ్చినప్పుడు మన స్టేటుకు రాకపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ వి కృష్ణమూర్తినాయుడు.—లోపము ఏమీలేదు. అన్ని విషయాలను మనవిచేశాను. అప్పుడప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రులు, మన ప్రభుత్వము పీటి విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు హాత్తిడి తీసుకురావడం, అడుగుతూ ఉండడం జరుగుతున్నది కాని స్టేట్ ప్లానులోనే మీరు చేసుకోవాలి అవి వారు సమాధానం చెప్పడం జరుగుతున్నది. ఇప్పటికి ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నాము. మా ప్రయత్నంలో లోపము ఏమాత్రం లేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుకొండ):—అవుట్ లైడ్ ది ప్లాన్ 15 కోట్లు రూపాయలు ఈ సంవత్సరం అదనంగా కేటాయిస్తామని చెప్పారు. ఆ ప్రయత్నం ఎంతవరకు వచ్చింది? అలాగే పోదిలి, కనిగిరి అవి సెకండ్ స్టేజ్‌లో ఉన్నవంటున్నారు. అవి డ్రౌట్ అఫెక్టెడ్ ఏరియాస్, కనుక వాటికి ప్రయారిటీ ఇచ్చి వాటికి నీరు అందడం కోసం ప్లాను మొదటి స్టేజిలోనే తీసుకొంటారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:—దానిని ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాను. ఇప్పుడు దానిని ఇదమిద్దంగా చెప్పలేను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—అవుట్ లైడ్ ది ప్లాన్ ది అడిగాను.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు:—అది వస్తుందని పూర్తి ఆశ ఉన్నది. వాటు హాగ్దానం చేశారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—ఇప్పుడు మనకు వర్కింగ్ సీజన్. ఆ సీజన్ ఉన్నప్పుడు మనకు ఏదైనా డబ్బు వస్తే ఉపయోగపడుతుంది. ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు అంతా మనకు ఉన్నది. ఎప్పుడో 10, 15 కోట్లు వస్తాయని క్రిందటిసారే చెప్పారు. అందుకని మనము దానిని వెంటనే తెచ్చుకోకపోతే కష్టము. ఊరికే

ఆళ ఉన్నదంబే సంవత్సరాలు జరుగవచ్చు. కనుక అది వెంటనే తెచ్చుకోడానికి వీలు అభ్యంతరము వచ్చిందిా

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు:—మనమేమి అభ్యంతరం పెట్టలేదు. తొందరగా రాబట్టుకోవాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. రేపు ఇర్రిగేషన్ కాన్ఫరెన్సు ఉన్నది. చీఫ్ మినిస్టరుగారు, నేను కూడ వెళ్లుతున్నాము. అప్పుడు కూడ ఇది తొందరగా తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము

శ్రీ బి. రామశర్మ (దేవరకొండ) :—ఐదవ ప్రణాళికలో మేము పూర్తి చేస్తా 8·40 a.m. మని చెప్పారు. ఇందులో —పవర్ హవుస్‌కూడ పూర్తి చేస్తారాా

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—పవర్ హవుస్‌కు దీనికి సంబంధం లేదు. అది ప్రత్యేకంగా పేరవ్ చేస్తాము. ఐదవ ప్రణాళికలో పూర్తి చేస్తామన్నమాట. యీ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి, పవర్ హవుస్‌కు సంబంధించి కాదు. దానిని గురించి కూడ ప్రయత్నం చేస్తాము.

VARAHALU GEDDA RESERVOIR SCHEME IN SRIKAKULAM DISTRICT

743—

*3239 Q·—Sri Ch. Parasuram Naidu (Parvathipuram), put by Sri Nallapareddy Srinivasul Reddy :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state ·

(a) whether investigation was conducted for a minor irrigation scheme known by the name of Varahalu Gedda Raservoir Scheme in Srikakulam District ;

(b) if so, whether the scheme is declared as unremunerative due to high valuation given to the land expected to be submerged;

(c) whether there is a change in the original proposal in respect of the location of the dam ; and

(d) whether the Government will reconsider at least now and make the scheme a feasible one ?

Sri V. Krishna Murthy Naidu :—(a) Yes, Sir.

(b) Yes. The scheme was unremunerative as the return was only 0.37

(c) Yes Sir. There is a proposal to change the site to Chinamuriki village, which is under scrutiny by the Chief Engineer (Minor Irrigation).

(d) As the estimate prepared is a preliminary one, which may undergo changes after scrutiny by the Superintending Engineer, and Chief Engineer, it cannot be said now whether the scheme can be made feasible.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—అధ్యక్షా, నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారితో జిల్లాల వారిగా శాసనసభ్యులు జరిపిన చర్చలలో అర్థం అయినది ఏమిటంటే—దాదాపు మూడు నాలుగు సంవత్సరాల క్రిందట ఒక ఎస్టిమేట్ వేసి పెడతారు. ఆ ఎస్టిమేట్ రెమ్యూనరేటివ్ అయి ఉంటుంది. కాని, ఇప్పటివరకు మొదలుపెట్టని కారణంచేత ఇపుడు రివైజ్డు ఎస్టిమేట్స్ వేసి మొదలు పెట్టమంటారు. ఇప్పటికి అది మొదలు పెట్టలేదుకాబట్టి—అది స్పిల్ ఓవర్ వర్క్ కాదు. ఇది న్యూ వర్క్. రివైజ్డు ఎస్టిమేట్స్ వేసేటపుడు నాన్ రెమ్యూనరేటివ్ అయిపోతుంది. 35 వేలది, 60 వేలు అవుతుంది 30 కోట్లది 60 కోట్లు అయిపోయి—అది అన్‌రెమ్యూనరేటివ్ అయిపోతుంది ఈ సమస్యను ఎట్లా పరిష్కారం చేయాలి? ఈ అన్‌రెమ్యూనరేటివ్ స్కీమును-నిజానికి అది లాభదాయకంగా, ప్రజలకు ఉపయోగపడేటట్లుగా ఉంటే—ఆ రూల్స్ రిలాక్స్ చేసే ఏర్పాట్లు చేస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఇప్పటికి మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయంలో కాకుండా, మీడియమ్, మేజర్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్స్ విషయంలో సి. డబ్ల్యు, పి. సి నుండి మనకు సలహా వచ్చింది. ఈ రెవిన్యూ మీద ఆధారపడే రిటరన్ కాకుండా ఇపుడు కాస్టు బెనిఫిట్ మీద కేలిక్యులేట్ చేసి చూడండి. కాస్టు బెనిఫిట్ మీద చూసినట్లయితే రెమ్యూన రేటివ్ అవుతుంది—అని సూచించారు. అట్లా చేయటం జరుగుతుంది. ఒకటిన్నర పర్సెంట్ అన్నది రిలాక్స్ చేశారు. ఒన్ పర్సెంట్ ప్లెయిన్స్‌లో, ఆఫ్ పర్సెంట్ గిరిజన ప్రాంతాలలో చేయటం జరిగింది. గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లు ధరలు పెరగటంవల్ల కాస్టు ఆఫ్ ఎస్టిమేట్స్ పెరుగుతున్నది. కాని లాండ్ మీదవచ్చే ఇన్‌కమ్ పెరగటానికి అవకాశం లేదు. వాటర్ రేట్స్ లాండ్ శిస్తు కంపేరిటివ్‌గా పెరిగినపుడు తప్పకుండా రిటరన్ రావటానికి అవకాశం ఉంది. అది కూడ మునుముందు జరగబోతుందని ఆశిస్తున్నాను.

JEELDARUTHIPPA PROJECT IN KOLLAPUR TALUK

744—

*3242 Q —Sri K. Rangadas (Kollapur) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the revised estimated (in lakhs) expenditure for the Jeeldaruthippa Project proposed to be constructed in Kollapur taluk ;

(b) whether it is a fact that tenders have been invited for the construction of the said project ;

(c) whether it has been given to anybody on contract ;

(d) the reason for not taking up the construction work, inspite of the orders issued by the Government to takeup the construction in 1972 itself ; and

(e) whether the construction work will be taken up atleast in 1974 ?

Sri V. Krihhna Murthy Naidu:

(a) The Revised Estimate cost of the Jeeldaruthippa Project is Rs. 14.08 lakhs on works and Rs. 15.75 lakhs including direct and indirect charges which has been sanctioned in G. O. Ms. No, 133, P.W., dated 19-2-1974.

(b) Yes Sir.

(c) The tender of M/s. Y Parthasarathy, Engineers and contractor for Rs 11,98,759—16 P. at 1.20% less was approved and communicated to the Superintending Engineer concerned

(d) Construction work could not be taken up for want of sanction to the Revised Estimate

(e) The work can be taken up soon after completion of necessary formalities.

శ్రీ కె. రంగదాసు :—అధ్యక్ష, ఆ కాంట్రాక్టర్ యీ పని వదలుకొన్నాడు—90 రోజుల లోపల అతడిచేత ఎగ్రిమెంట్ చేయించని కారణంచేత, పనిమానివేశారు. తర్వాత రివైజ్డు ఎస్టిమెట్స్‌కూడ ముఖ్యమంత్రిగారు దయతో అంగీకరించారు కనుక వెంటనే టెండర్స్ కాల్‌ఫర్ చేసి మళ్లీ చేకప్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—అధ్యక్ష, టెండర్స్ పిలుచిన తర్వాత మూడు మాసాలలోపల ఇవ్వకపోయినట్లయితే యాజ్ పర్ ఎం డి. ఎస్. ఎస్ అతడు వెనక్కు పోవచ్చును. కాని రీసెంట్‌గా ఇచ్చిన జి. ఓ. ప్రకారం—టెండర్సు యాక్సెప్టు చేసి ఇంటిమేట్ చేసినదగ్గరనుండి మూడు మాసాలు అని ఉంది దీనిమీద లీగల్ ఇంప్లికేషన్ ఉన్నది కాబట్టి లా డిపార్టుమెంటును కన్‌సల్టు చేస్తున్నాము. అతడు మొట్ట మొదటినుండి టెండర్సు పెట్టటం జరిగింది తర్వాత ఆ కంపెనిలో ఏదో డిస్‌ప్యూట్ వచ్చి—ఇక చేసే పరిస్థితి లేదని వెనకుపోయినట్లు ఉన్నది డిపాజిట్ ఫరుఫిట్ చేయడమా, లేదా అన్నది మేము లా—ను కన్‌సల్టు చేస్తున్నాము. తర్వాత మేము టెండర్సు కాలుఫరు చేస్తాము

శ్రీ కె. రంగదాస్ :—అధ్యక్ష, యీ రకంగా ఇట్లాంటి ప్రాజెక్టులు తీసుకొని మళ్ళీ వెనక్కు—పోయే పరిస్థితులు కలుగజేస్తున్నారు. అట్లాంటివారికి భవిష్యత్తులో కంట్రాక్టు ఇవ్వకుండా వారిని బ్లాక్‌లిస్టులో చేర్చి, అట్లాంటివారికి ముందు అవకాశం ఇవ్వకుండా చేస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—అట్లా చేస్తున్నాము చేస్తాము కూడ.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అసలు యీ వర్కు 74 లో ప్రారంభిస్తారా అన్నది ఇక్కడ నిర్దుష్టంగా ఉన్నటువంటి ప్రశ్న. దానికి మంత్రిగారి సమాధానం ఏమిటి?

శ్రీ వి కృష్ణమూర్తినాయుడు :—జనవరిలో టెండర్సు పిలవటం జరిగింది. మార్చిలో టెండర్సు యాక్సెప్టు చేయటం జరిగింది. కంట్రాక్టరు దొంగ ఎత్తుకు పోతూ సరిగా రాకపోవటంవల్ల యీ డిలే జరిగింది. ఇది ప్రొసీజరలు డిలే తప్ప ఇంకొకటి కాదు. తప్పకుండా చేస్తాము.

శ్రీ ఓంకార్ :—అధ్యక్ష, అది 1972 కు సంబంధించిన విషయము. ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరాలు గడిచిపోయాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది అయిపోయింది. 74 లో మళ్ళీ రిఎగ్జామిన్ చేశారు.

PREPARATION OF ESTIMATES FOR MINOR IRRIGATION SCHEMES

745—

* 3452 (F) Q.—Sri M Narayan Reddy put by Sri P. Janardana Reddy, (Mahaboobabad) :—Will hon the Chief Minister be pleased to state

(*a*) whether it is a fact that the Chief Engineer (M I. & Genl) had issued any circular in supercession of all existing instructions in November, 1972 or thereabout, to subordinate officers on the subject of survey and preparation of estimates and designs of minor irrigation schemes, if so, the details thereof ,

(b) whether as a result of the above circular the standard of bunds, weirs of tanks and Anicuts abnormally increased on the one hand and area to be irrigated per M. C feet and other design aspects drastically reduced on the other resulting in almost every new scheme becoming unworkable and unremunerative , and

(c) if so, the nature of action proposed to remedy the situation in the larger interests of minor irrigation schemes.

Sri V Krishnamurthy Naidu :—(a) Yes, Sir. The Chief Engineer issued instructions for the adoption of a uniform procedure in preparation of estimates and designs of Minor Irrigation Schemes. They relate to factors like increase in standard schedule of rates, maintenance charges, standardisation of design etc.

(b) The cost of the scheme has not increased abnormally on account of adoptionof the prescribed principles, but due to the increase in the cost of labour and materials at current schedule of rates. There is only a slight increase due to adoption of the present standards fixed in the instructions issued by the Chief Engineer and which are necessary for safety to the structures.

As regards the reduction in the area to be irrigated, the present duties in the circular issued by the Chief Engineer were fixed after taking into consideration the performance of the existing neighbouring tanks and rainfall particulars of the relevant rain gauging-station influencing the area. Experience showed that the areas under contemplation as per previous yard stick could not be realised.

(c) Does not arise.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—ఇపుడు ఉన్న షెడ్యూలు ఆఫ్ రేట్స్ అవుట్ డేటెడ్ రేట్స్. దీనివల్ల కాంట్రాక్టరు కాలువలు చేసినప్పుడు దానికి ఎక్సెస్ ఎమౌంట్ వేసి ఇస్తున్నారు. అందువల్ల కాంట్రాక్టరు ఆ రకంగా కంపేరు చేసుకొనటానికి వీల్లేకుండా పోతున్నది. దీనివల్ల ఫ్రాడ్‌కు అవకాశం ఉన్నది కాబట్టి రివైజ్డ్ షెడ్యూలు ఆఫ్ రేట్స్ తయారు చేయటానికి ప్రభుత్వం ఇంతకాలం ఎందుకు ఆలస్యం చేస్తున్నది.

శ్రీ వి కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఇదివరకు మూడు నాలుగు సంవత్సరాలు రివైజు చేయకుండా ఉండటం జరిగింది. కాని గత సంవత్సరం చీఫ్ ఇంజనీరు కార్చుని రేట్స్ రివైజ్ చేయటం జరిగింది. ప్రయిసెస్ రెయిజ్ అవుతున్నప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సలహా ప్రకారం—ప్రతి సంవత్సరం షెడ్యూలు ఆఫ్ రేట్స్ రివైజ్ చేయటం అవసరము అది నోట్ చేసుకొంటాము.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్ష, సి. ఇ. గారు కొత్త సర్క్యులరు ఇస్యూ చేయటానికి కారణం ఏమిటి? పాత పద్ధతులు, పాత సర్వే. పాత ఇన్వెస్టిగేషన్ ప్రకారం తెలంగాణా రాయలసీమలో పోసిన చెరువులు కట్టలు వందల సంవత్సరాలు ఉంటున్నవి ఈ సర్క్యులరువల్ల కాస్టు పెరిగిపోతున్నది కట్ట పెద్దగా ఉండాలని తూము ఇంతయుండాలని ఏదైతే ఇస్యూ చేశారో—దానివల్ల రాయలసీమలోగాని, తెలంగాణాలోగాని కొత్తవితీసుకోలేరు. పాత సర్క్యులరు మార్చటానికి ఎందుకు అవసరం ఏర్పడింది? అందుకు మీరు కేబినెటు డెసిషను తీసుకొన్నారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—దీనికి కేబినెటు డెసిషను అక్కరలేదు. ఇది ఇంజనీర్సు కూర్చుని చేయవలసినది. ఒక్కొక్క ఇంజనీరు ఒక్కొక్క ఫార్ములా ఎడాప్టు వేసినారు. ఇన్ జనరలు—ఎల్. ఇ. ఎస్. మాన్యువలు ప్రకారం వీరు డిజైన్సు చేస్తూ ఉండాలి. కాని రెమ్యూనరేటివ్ అవటంకొరకు—ఇపుడు ఒక టాంక్ బండ్ ఉన్నదనుకొండి—పులుటాంకు లెవలు వచ్చిన తర్వాత ఫ్రీబోర్డు 4 ఫీటు అని ఒకరు వెడతారు. 3 ఫీటు అని ఒకరు వెడతారు. ఇది రెమ్యూనరేటివ్ అవాలని కొంచెం తగ్గించిరెండున్నర ఫీటుసరిపోతుందని టాంక్ బండ్స్ విషయంలో యీరకమైనడిజైన్స్ ఎడాప్టు చేయటం జరుగుతున్నది. అలాగే వియర్సు విషయంలో రిటరము ఎక్కువ రావటానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. ఈ రకమైన డిఫరెంటు టైప్స్ ఆఫ్ డిజైన్సు పనికిరాదని, యూనిఫారమ్ పద్ధతి ఉండాలని—సి. ఇ సర్క్యులరు ఇస్యూ చేశారు ఒకచోట ఒక రకంగా, ఇంకోచోట ఇంకోరకంగా కాకుండా ఒక యూనిఫారమ్ పద్ధతి ఉండటంకొరకు యీ సర్క్యులర్ ఇస్యూ చేయటం జరిగింది.

శ్రీ బి. బసప్ప (ఉరవకొండ) :—మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్సు చేపట్టే విషయంలో, 0.5 దానికంటె ఎక్కువ వచ్చే స్కీములు మాత్రమే చేపట్టి, మిగతావి చేపట్టకుండా వెనక్కు నెట్టుతున్నారు. అందువల్ల వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో కరువు ప్రాంతాలలో ఏపని జరగటంలేదు. ఆ చట్టాన్ని మార్చి, 0.5 కంటె తక్కువ ఉన్న వాటిని యీ వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో తీసుకొని అక్కడ కరువు నివారణకు తోడ్పడే దానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఇపుడు ఉన్నటువంటి ధరల ప్రకారం చూస్తే ఎకరావికి వెయ్యి, 1500 రూ. ఐ కాస్టు అవుతుంది. అందువల్ల రిటర్న్

రావటం సాధ్యంకాదు. కాస్టు పెరిగినకొలది, ఎస్టిమేట్స్ పెరుగుతుంది. కొన్ని స్కీములకు కాస్టు బెనిఫిట్ కూడ చూడటం జరుగుతున్నది. లాండ్ రెవిన్యూగాని, వాటర్ రేట్‌గాని పెరిగితే కొన్ని స్కీములు రెమ్యూనరేటివ్ కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. 0.5 కన్నా తగ్గించాలంటే అసలు రిటరన్ ప్రశ్న మానుకోమనటం మంచిది ఇప్పుడు ఒక స్కీము రెమ్యూనరేటివ్ కాకపోతే ఆల్టర్‌నేట్‌గా కాస్టు బెనిఫిట్ చూస్తున్నాము.

8.50 a. m. శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :—యూనిఫారమ్ స్టాండర్డ్స్‌కోసం ఈ సర్క్యులర్ యివ్వబడింది అన్నారు 0.5 రెమ్యూనరేటివ్ పాయింట్ కావాలి అన్నారు. నార్మల్ మెయిన్‌టెనెన్స్ క్రింద యార్డు స్టిక్ ధర పెంచారా ? మెయిన్‌టెనెన్స్ చార్జెస్ క్రింద యార్డు స్టిక్ పర్ ఏకర్ 15 రూపాయలు యిస్తున్నారు. ఈ స్టాండర్డ్సు పెడితే ఈ స్కీమ్స్ అన్ని రెమ్యూనరేట్ చేసి ఎక్జిక్యూట్ చేయడానికి యార్డు స్టిక్ రేట్ పెంచారా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—మెయిన్‌టెనెన్స్ విషయంలో యిదివరకు మూడున్నర రూపాయలు ఉన్నది 6 రూపాయలు చేశాము, ఎప్పుడూ కూడ సాధ్యమైనంతవరకు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. స్కీమ్ చేయకుండా వదలి పెట్టాలని ఉద్దేశ్యం కాదు. ఈ డిఫికల్టీస్ అన్నీ గెట్ ఓవర్ అయ్యేదానికికూడ మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—తెలంగాణాలో రెక్టిఫికేషన్ చేయడానికి 10 యియర్స్ ప్లేట్‌మెంట్ బేస్ చేసుకొని చేసే ఆచారం ఉండేది. ఈ యియర్స్ ప్లేట్‌మెంట్‌ను బేస్ చేసుకొనేదానిలో ఒక పెద్ద లోపం యున్నది. పటేల్ పట్వారీలు దానిక్రింద సాగుతున్న భూమిని రికార్డు చేయడంలేదు. యాక్చుయల్‌గా సాగు అయ్యేభూమి ఎక్కువగా ఉండడం, 10 యియర్స్ ప్లేట్‌మెంట్‌లో అది లేకపోవడంవల్ల వాటర్ లెవెల్ తగ్గించి కుంటల కెపాసిటిని తగ్గించి వేస్తున్న విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చినదా ? ఇప్పుడు క్రొత్తగా జారీ చేసిన సర్క్యులర్ వల్ల తెలంగాణాలో యిదివరకు ఉన్న యిబ్బందికి తోడు మరింత ఆదనంగా యిబ్బంది, ఆ 10 యియర్స్ ప్లేట్‌మెంట్ బేసిస్‌గా ఉండే దానికన్న తక్కువ అవుతుందనే వాస్తవాన్ని గుర్తిస్తారా ? ఆ దృష్ట్యా జారీ చేయబడిన జి. ఓ. సభవారి ముందు ఉంచుతారా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—వారు చెప్పిన ప్రకారం జి. ఓ. యిస్యు చేయడంగాని అటువంటి యిన్‌ఫర్మేషన్ రావడం గాని యింతవరకు లేదు. ఏదైనా వారు చెపితే I shall get it examined.

Sri A. Sriramulu :—This is an important issue concerning the execution of minor irrigation works. The Minister has not fully answered Clause (A) of the question. The question is very clear. The question is referring to the change in regard to the standard and specification of work. Was this discussed by the Board of Chief Engineers and examined by the Government? It is a policy matter.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—చీఫ్ ఇంజనీర్స్ లెవెల్‌లో డిస్కస్ చేయడం వారు దానిని ఆధారం చేసుకొని సర్క్యులర్ యిస్యు చేయడం జరిగింది. ఇది టెక్నికల్ మాటర్. అందుకని గవర్నమెంట్ కేకప్ చేయలేదు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఈ సర్క్యులర్ యిస్యు చేసిన తరువాత ఇప్పుడు కొన్ని డిఫికల్టీస్ ఎరైజ్ అయినవని సభ్యులందరి ప్రశ్నలవల్ల అయి వుంటుంది అయకట్టు పెంచారు. షెడ్యూల్ ఆఫ్ రేట్స్ యిప్పుడున్న మార్కెట్ ప్రకారం పెంచడం లేదు. మైనర్ యిరిగేషన్ డెవలప్‌మెంటు యాక్టివిటీస్ అన్నీ వెనుక బడినాయి మెట్టప్రాంతాలైన, తెలంగాణ రాయలసీమ ప్రాంతాలలో దీనివల్ల నష్టం వచ్చినదని యిప్పుడున్న లెక్కల ప్రకారం అర్థం అయినదా ? నష్టం రాలేదంటే ఈ సర్క్యులర్ యిస్యు చేసిన తరువాత ఎంత వర్క్ ప్రొగ్రెస్‌లో యున్నది.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—వర్క్ ప్రొగ్రెస్ ఏమి చెబ్పతినడంలేదు. వారు చెపుతున్నారు కాబట్టి అవన్నీ పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—స్పెసిఫికేషన్ మార్చవలసిన అవసరం ఏమిటి ? వందల సంవత్సరాల నుంచి అదే స్పెసిఫికేషన్ ప్రకారం కుంటలు చెరువులు అయకట్టలు పని చేస్తున్నాయి. దానిని మార్చడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఒక్కొక్క సర్కిల్‌లో ఒక్కొక్క ఫార్ములా అడాప్టు చేసినందువల్ల మొత్తం యూనిఫారమ్ ప్రొపీజర్ ఉండాలని చీఫ్ యింజనీర్స్ అందరు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి సర్క్యులర్ యిస్యు చేయడం జరిగింది. ఇంకో కారణం ఏమి కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఒక ఎమ్. సి. ఎఫ్ లోగా పారుదలకు కావలసిన భూమి ఎంత ఉంటే యిప్పుడు మార్చినది ఎంత ? అది అయినా శెలవిస్తారా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఆ వివరాలు నా దగ్గర లేవు. సెపరేట్ ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—యూనిఫారమ్ స్టాండర్డ్స్ పెట్టాము అన్నారు. న్యూ స్టాండర్డ్స్ ఏమిటి ? న్యూ డిజైన్సు ఏమిటి ? రిగార్డింగ్ మైనర్ యిరిగేషన్ న్యూ స్పెసిఫికేషన్స్ ఏమిటి ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—రెయిన్‌ఫాల్ 25 అంగుళాలు ఉన్నట్లయితే డ్యూటి, 4 సి, ఎమ్.సి.ఎఫ్.టి. తీసుకుంటారు. 25, 35 అంగుళాల దగ్గర 6 తీసుకొన్నారు. 35—50 దగ్గర 8 తీసుకొన్నారు. Based on the particulars it is a technical matter. వాటిపైన వారు సర్క్యులర్ ఇస్యూ చేశారు. డిజైన్స్, ఇంతకుముందు ఎల్లిస్ మాన్యుయల్ డిజైన్ ఫాలో అవడము జరిగింది. స్కేమ్ రెమ్యూనరేటివ్ అవడము కొరకు కొన్ని సర్కిల్స్‌లో తగ్గించి 3 ఫీట్, 2½ ఫీట్, 4 ఫీట్ ఎల్లిస్ మాన్యుయల్‌లో ఉండే డిజైన్ అడాప్టు చేసి.....There will be no danger even reducing to 4' so that the cost of the dam will come down. అదే ఉద్దేశ్యము తప్ప యింకో కారణము కాదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—సైకిల్ సిస్టమ్ అనే పేరుతో మైనర్ యిరిగేషను చెరువులు 5 సంవత్సరాల కొకసారి చేస్తున్నారు. మైసూరు స్టేట్‌లో ప్రతి ఒక మైనర్ యిరిగేషన్ టాంక్‌కు బ్యాక్ సైడ్ మంచి టర్బింగ్ చేస్తూ ఫ్రంట్ సైడ్ రివిట్‌మెంట్ చేస్తారు. దానివల్ల 100 సంవత్సరాలైనా ఆ చెరువుకు రిపేరు

అక్కరలేదు. ఇలాంటి స్టాండర్డ్స్ పెట్టి రిపేరు చేస్తే శాశ్వతముగా ఒక తూరి రిపేరు చేశారంటే—For centuries there need not be any repair. Even for restoration, there is no necessity. Is there any proposal by the Government ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—ఇప్పుడున్నటువంటి డిజైన్ ప్రకారం రివిట్ మెంట్ అక్కరలేకుండా ఉన్న టాంకు రెస్టోర్ చేసి స్టాండర్డ్స్ తీసుకురావడానికి మనకు ఆర్థిక పరిస్థితి బాగా లేదు. జమీందారీ చెరువులు 25 వేల ఎకరాలు పైగా ఆయకట్టు ఉన్నటువంటి చెరువులు 10 వేల చెరువులు ఉన్నాయి వీటిని రెస్టోర్ చేసి స్టాండర్డ్స్ తీసుకొని రావడానికి రు. 10 కోట్లు కావాలి. వారు చెప్పిన ప్రకారము రెవెట్ మెంటు ప్రపోజు చేసి షోర్ షోర్‌లో టాంక్ బండ్ అంతా రివిట్ చేయాలంటే the cost will increase. The suggestion is good. ఇంత కంటె ఎక్కువ చేసే పరిస్థితిలో ఉండదు సజెషన్ మంచిదే.

Mr. Speaker:—Questions 746 and 747, I will take them together. They relates to Cold Storage.

COLD STORAGE AND ICE PLANTS AT NAGARJUNASAGAR

746—

*3982 Q.—Sri Y. Satyanarayana (Kamareddy) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the year in which the cold storage and ice plants were constructed at Nagarjunasagr and the cost of the same,

(b) whether the said coldstorage and ice plants are functioning, if so, the year-wise income derived and expenditure incurred and Profits earned and losses sustained by them; and

(c) whether the said two plants will be given on lease either to private persons or Fisheries Co-operative Societies?

The Minister for Education (Sri M. V. Krishna Rao) :—

(a) The Cold storage and ice plant were constructed at Nagarjunasagar in the year 1967 at a total cost of Rs. 1,72,981.

(b) The cold storage and Ice–Plant are functioning from 17-2-1967. The expenditure and receipt particulars upto 28-2-1974 are as follows:

Year.	Expenditure.	Receipts.
	Rs.	Rs.
1967-68	11,541.77	6,898.70
1968-69	15,649.85	5,564.92
1969-70	11,277.40	1,370.95
1970-71	10,711.09	11,769.00
1971-72	14,064.49	13,914.00
1972-73	19,567.36	18,990.00
1973-74	42,501.10	23,895.00

(c) The matter is under consideration of Government.

COLD STORAGE AND ICE PLANTS AT NIZAMSAGAR

747—

*3983 Q.—Sri Y. Satyanarayana:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the year in which the cold storage and ice plants were constructed at Nizamsagar and the cost of the same;

(b) whether the said cold storage and ice plants are functioning, if so, the particulars of the year-wise income derived and expenditure incurred and profits earned and losses sustained by them, and

(c) whether the said two plants will be given on lease either to private persons of Fisheries Co-operative Societies?

Sri M. V. Krishna Rao:—(a) The ice-cum-cold storage at Nizamsagar was constructed in the year 1962 at a total cost of Rs. 1,96,559-43.

(b) The ice-cum-cold storage is functioning from 11-5-1962. The year-wise particulars of expenditure and receipts are as follows:

Years.	Expenditure.	Receipts.
	Rs.	Rs.
1962-63 ..	10,488.00	2,441.73
1963-64 ..	22.452.00	14,107.87
1964-65 ..	24,934 00	17,073.82
1965-66 ..	21,018.00	16,480.65
1966-67 .	27,585.00	9,374.87
1967-68 ..	21,430 12	9,630 14
1968-69 ..	18,293.27	16,871.39
1969-70 ..	12,299.00	13.385.90
1970-71 ..	12,556 75	10,336.25
1971-72 ..	19,032 61	13,319.10
1972-73 ..	18,731 57	18,422.03
1973-74 ..	13,117.13	453 00

(c) The matter is under consideration of Government.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—టేబుల్ మీద పెట్టిన కాగితాలలో పెట్టుబడి వివరీతంగా పెరుగుతున్నాయి నష్టం అధికంగా వస్తున్నది దానికి కారణాలు ఏమిటి ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—నాన్‌సీజన్‌లో ఐస్‌కు తక్కువ డిమాండ్ ఉంటుంది. కాని వారికి మనం జీతాలు యివ్వవలసి ఉంటుంది. కాస్టు కూడ చాల

తక్కువ. టన్ను 6 రూపాయలు అమ్ముతున్నది. పవర్, వాటర్, రిఫ్రిజిరేటర్, మెటీరియల్స్ రేట్స్ యింక్రీజ్ అయినాయి. మనకు ఖర్చు ఎక్కువ అవుతున్నది. ఆదాయం తక్కువ వస్తున్నది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—69-70లో 11 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయినది. 69-70లో రాబడి రు. 1,370లు మాత్ర మే. 70-71 లో 10 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయినది. 11 వేలు రాబడి వచ్చినది. ఇలా డిస్ పారిటీస్ చాల ఉన్నాయి. ఉన్నప్పుడు సమాధానం కూడ సవ్యంగా ఉండాలి గాని ఏదో విధంగా చెపితే ఎట్లా ? దానికి కారణాలు చెపుతారా ?

శ్రీ ఎమ్. వి కృష్ణారావు :—డిస్‌పారిటీస్ ఉన్నమాట నిజమే. ఒక సంవత్సరంలో రు. 1370 ఉంటే ఒక సంవత్సరం 5 వేలు ఒక సంవత్సరం 3 వేలు. ఇట్లా డిమాండును బట్టి వచ్చినది. ఐస్ కొనే వారు కావాలి. ఖర్చు కావాలి. చేపలు ఎక్కువ పట్టే పరిస్థితి కావాలి. వీటన్నిటిపైన డిస్‌పారిటీస్ ఉంటాయి. అక్కడ పని చేసే వారికి, దాని మెయిన్ టెనెన్స్‌కి ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. ఆదాయం తక్కువ అవుతుంది.

9-00 a. m. శ్రీ సి.వి.కె. రావు :— ఒక సంవత్సరం ఎక్కువ చేపలు కొనేవారుండి, తరువాత సంవత్సరం లేదంటారా ? 1969-70 లో వెయ్యి రు. లు ఆదాయం వచ్చింది. రు. 11,277 లు ఖర్చయింది. '1968-69 లో ఖర్చు 15 వేల చిల్లర, ఆదాయము 5 వేల చిల్లర, ఇంత డిస్పారిటీ ఎందుకు వచ్చింది ? చేపలు కొనేవారు సర్వసాధారణంగా వుంటూనే వుంటారుగదా. ఇందులో ఏమైనా మింగడం జరిగిందా ?

శ్రీ యం.వి. కృష్ణారావు :— చేపలు దొరికే పరిస్థితి కూడా చూడాలిగదా. ఆ సంవత్సరం సీళ్లు తక్కువ వుండవచ్చు.

శ్రీ సి వి.కె రావు :— చేపలు దొరకలేదని మంత్రిగారు చెప్పగలరా ?

శ్రీ యం వి కృష్ణారావు :—చేపలు దొరికితే ఎక్కువ ఖర్చు అయివుంటుంది.

డా॥ వి చక్రధరరావు (నిజామాబాద్) :— ఇవి రెండూ కూడా ప్రభుత్వ ఆధీనంలో నడుస్తున్నవా ; కాంట్రాక్టుకు యిచ్చారా ? ఎల్లెందు, బాన్సువాడ, నిజామాబాదుల ఎద్ద కూడా డిపాజిట్ పెట్టడానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుంది ? అక్కడ ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ యం. వి కృష్ణారావు :—ప్రభుత్వ ఆధీనంలోనే వున్నవి. ఎక్కువ లాసెస్ వస్తున్నవి కాబట్టి, ఫిషర్‌మన్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీగాని, పైరవేటు వారుగాని తీసుకుంటే లీజుకు యివ్వవచ్చునని డైరక్టరుగారు రికమెండ్ చేశారు. అది ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది. గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లుగా, యితర ప్రాంతాలలో కూడా దగ్గరలో వున్న పట్టణాలలో డిపోన్ పెట్టి, సప్లయి చేస్తే బాగుంటుందని వుంది ఇక్కడ సప్లయ్ చేస్తుంటేనే నష్టం వస్తుంది యితరచోట్ల కూడా పెడితే ఎంత నష్టం వస్తుందో, లాభం వస్తుందో ఆలోచించాలి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— ఈ కోల్డ్ స్టోరేజెస్ హైదరాబాదు సిటీలో వున్నాయా ; ఎవరయినా దీనికొరకు ఎప్లయ్ చేశారా ?

శ్రీ యం.వి. కృష్ణారావు :— వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :— ఏడెనిమిది సంవత్సరాల నుంచి నష్టం వస్తున్న యీ ప్లాంట్స్‌ను సహకార సంఘాలకు, లేక ప్రైవేటు ఇండివిడ్యువల్స్‌కు యివ్వడానికి ఎందుకు యింత ఆలస్యం చేశారు ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— డైరక్టర్ నుంచి యీ మధ్యనే ప్రపోజల్స్ వచ్చాయి. గవర్నమెంటు పరిశీలన చేస్తున్నది. యావరేజ్ రెంటల్స్ ఫిక్స్ చేసిన తరువాత సొసైటీస్‌కు యివ్వడమో, ఆక్షన్ పెట్టడమో నిర్ణయం చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జి. కోటయ్య :—ఒక టన్ను ఐస్ ప్రొడక్షన్‌కు ఎంత అవుతుంది; ఏ రేటుకు మీరు అమ్ముతున్నారు ?

శ్రీ యం. వి కృష్ణారావు :—రూ. 6 లకు అమ్ముతున్నారు. మార్చి నుంచి సీజన్‌లో అరవై రూ.లది వంద రూ.లు చేయడం జరిగింది. నాన్‌సీజన్‌లో రూ. 75 లు పెట్టడం జరిగింది.

శ్రీ డి వెంకటేశం :—డైరెక్టొరేట్ నుంచి ప్రపోజల్స్ వచ్చాయి అన్నారు. ఎన్ని సొసైటీలనుండి అవి కావాలని దరఖాస్తులు వచ్చాయి ? దరఖాస్తులు ఎప్పుడు వచ్చాయి ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—దరఖాస్తులు రాలేదు, డైరెక్టరుగారు రికమెండ్ చేశారు. మనకు నష్టం వస్తున్నది కాబట్టి, ప్రయివేటు సంస్థలకు, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకు యివ్వడం విషయం కన్సిడర్ చేయమన్నారు. మేము కన్సిడర్ చేసి కాల్‌ఫర్ చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—67–68 నుంచి 73–74 వరకు నాగార్జునసాగర్‌వద్ద ఏర్పాటు చేసిన ప్లాంట్స్‌లో రూ. 125313.06 లు ఖర్చయితే, ఆదాయం రూ. 82505.57 లు వచ్చింది. నిజాంసాగర్‌వద్ద ఏర్పాటు చేసినదానిలో 2,21,937.45 పైసలు ఖర్చయితే, వచ్చింది 141896.75 పైసలు. దీనిదృష్ట్యా చూసినప్పుడు ఖచ్చితంగా దీనిని నడిపించడములో వున్న ఇన్‌ఎఫీషియెన్సీ మూలంగానే యింత నష్టం వచ్చిందనేది నిర్ధారణ అవుతున్నది. ఆ విషయంలో పరిశీలన జరుపుతారా ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—ఇన్‌ఎఫిసియెన్సీ కాదు. అక్కడ స్టాఫ్ వుంది. వారికి జీతాలు యివ్వాలి. మెయిన్‌టెనెన్స్ వుంది. ఐస్ మీద వచ్చే ఆదాయం తక్కువ, ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—నిజాంసాగర్‌వద్ద ప్లాంట్స్‌లో, 73–74 లో రూ 13,117 లు ఖర్చయితే రూ. 453 లు వచ్చింది. ఆ పదమూడువేలు దేని కొరకు ఖర్చయినది ? అంత తక్కువ ఆదాయంరావడానికిగల కారణమేమిటి ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—ఆ సంవత్సరం నిజాంసాగర్‌లో నీళ్లులేవు. మెయిన్‌టెనెన్స్ చార్జెస్, స్టాఫ్ ఖర్చు వుంది. వచ్చే ఆదాయం తగ్గినా, ఆ ఖర్చు మాత్రం తగ్గడం లేదు.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు (కొవ్వూరు) :—నిజాంసాగర్‌లో నీళ్లు లేకపోయినా పదమూడువేలు మెయిన్‌టెనెన్స్ క్రింద ఖర్చయింది అన్నారు. నాగార్జునసాగర్‌వద్ద కూడా 43 వేలు ఖర్చయితే 23 వేలు వచ్చింది. 71–72, 72–73 సంవత్సరాలలో కూడా ఖర్చు పెట్టినదానికి ఆదాయానికి సంబంధం లేకుండా నష్టం వచ్చింది. ఇంతంత లాసెస్ రావడానికిగల కారణమేమిటి ? నాగార్జునసాగర్‌లో నీళ్లులేక పోవడమనేది లేదుగదా

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ ఎక్కువ అవుతున్నవి. ఇప్పుడు అన్నింటి ధరలూ పెరిగినవి ఆదాయం తగ్గింది, ఖర్చు పెరిగింది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— స్పష్టంగా దీనిలో ఏదో దుర్వినియోగం, పొరబాటు జరిగినట్లుగా అర్థమవుతున్నది. మంత్రిగారు హోజిటెట్ చేయకుండా విచారణ జరుపుతామని ఖచ్చితంగా చెబితే సరిపోతుంది. నీళ్లు లేవని, ధరలు పెరిగినవని యీ కారణాలు చెప్పడం కాకుండా ఖచ్చితంగా విచారణ జరిపిస్తామని చెప్పండి. కొంతమంది అక్కడ ఐస్ గడ్డలు, కొంతమంది ప్లాంట్స్ మింగి వేశారేమో, విచారణ జరుపుతామని హామీ యివ్వండి.

శ్రీ యం వి. కృష్ణారావు :—ఒక మనిషి ఐస్ గడ్డలు ఎన్ని మింగుతాడు ? అటువంటిది వుంటే ఎంక్వయిరీ చేయించడానికి అభ్యంతరం లేదు. ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ ఎక్కువ అవుతున్నవి; ఆదాయం తక్కువవుతున్నది. దాని కొరకే కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌కు యివ్వాలని, ఇతర సంస్థలకు యివ్వాలనే విషయం రికమెండ్ చేయబడిందని, ఆలోచనలోవున్నదని చెప్పాను. ఇతర కారణాలు వుంటే దర్యాప్తు చేయిస్తాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నాగార్జునసాగర్‌వద్ద యీ ప్లాంట్స్ ఏర్పాటు చేయడానికి లక్ష 78 వేల చిల్లర ఖర్చయినది. నష్టం 82 వేలకుపైగా వచ్చింది. సగానికిపైగా నష్టంవచ్చింది. అదేవిధంగా నిజాంసాగర్‌వద్ద ప్లాంట్సు లక్ష 96 వేల చిల్లర ఖర్చయింది. లక్ష 96 వేలవరకు నష్టంవచ్చింది. దీనిలో కూడా సుమారు సగానికిపైగా నష్టం వచ్చింది. ఇప్పుడు యివి చేపలవాళ్లకి యిచ్చేస్తామంటున్నారు. ఇందులో నీళ్లు పోస్తే ఐస్ అవుతుందో, లేదో చూశారా ? దీనిలో విచారణ జరుపుతారా ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—నీళ్లు పొయ్యకుండా ఐస్ కావడానికి వీల్లేదు. ఐస్ కాకపోతే ఆ ఆదాయం కూడా వచ్చేది కాదు. దీనిలో లోటుపాట్లు వుంటే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను.

Measures to shift Telugu Film Industry

748—

*3371 Q.—Sri M. Nagi Reddy (put by Sri V. Srikrishna) :—Will the hon. Minister for Information and Public Relations be pleased to state:

(a) whether the Government is taking measures to see that the Telugu Film Industry which is concentrated in Madras is shifted to our state at an early date;

(b) if so, the particulars of the said measures ;

(c) in case no such steps have so far been taken, whether the Government will take steps atleast now ?

The Minister for Information and Public Relations (Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari) :—

(a) Yes Sir.

(b) The following measures are taken to encourage the production of films;

(i) Introduction of a subsidy scheme under which a subsidy of Rs. 50,000/- is paid to the feature films produced within the State. The rate of subsidy has been enhanced from Rs. 50,000/- to Rs. 1,00,000/- with effect from 29—5—1974.

(ii) Sanction of scholarships to the students of Andhra Pradesh studying at the Film & Television Institute of India at Poona so as to train personnel of Andhra Pradesh.

(iii) Sanction of loans to the existing studios to provide additional shooting floors and shooting facilities.

(iv) Allotment of land to the Film Industrialists and provision of infrastructure like Electricity, Water etc., and other facilities for the construction of new studios and shooting of films.

(c) In addition to the steps already taken, there is a proposal under examination for the setting up of a Film Industrial Development Corporation for development of Film Industry in this State.

Sri V. Srikrishna :—The measures that were taken did not meet with any positive results so far in shifting the film industry from Madras to Hyderabad. These ameliorative measures did not work well. Whether the Government proposed to take some far fetched steps from now onwards in relation to the establishment of a modern film studio which can undertake colour printing also ? Film industry is developed in Madras as well as in Bombay on the modern film technology. Is the Government prepared to construct a studio of a modern type so as to attarct the industry in Hindi as well as in Telugu? Unless colour printing is there, you cannot divert the film industry from Madras to Hyderabad. Are they going to take any steps in this regard ? 9.10 a. m.

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—We are considering Sir.

Sri A. Sriramulu :—What is it he is considering Sir ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—We are considering to establish a studio of our own.

శ్రీ ఎ హనుమంతరావు :—సొంత స్టూడియో కట్టడానికి ఆలోచిస్తున్నామంటున్నారు. ఇంతకుముందు ఫిలిం యిండస్ట్రీ డెవలప్‌మెంటు గురించి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి హైములో బ్రహ్మానందచిత్రపురి పేరుతో కొంత ప్రయత్నం చేశారు. ఇప్పుడు వాటి సంగతి ఏమయింది ? స్వయంగా కేకవ్ చేయబోయే దానిలో కలర్ లేబరేటరీ కూడా ఏర్పాటు చేయబోతున్నారా ?

శ్రీ మహమ్మద్ ఇబ్రహీం అలీ అన్సారీ :—బ్రహ్మానంద చిత్రపురిలో మేము స్టూడియో పెట్టేది లేదు. We have allotted plots to producers who are taking up the construction. We hope they will come up in the near future.

Sri C. V. K. Rao :—It is good sir that the Government has assured that the Telugu Film Industry would be brought here. Is he going to bring young film stars here ?

Sri Mohd, Ibrahim Ali Ansari :—We leave the selection to the Hon'ble Member.

Sri Kudupudi Prabhakara Rao :—We are very glad to know that the hon. Minister has said that they are contemplating about a Corporation and it is coming shortly. What are the aims and objects of this Film Corporation in brief ? Can you give it in a nut shell ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—The main object is to advance loans to the film producers for the construction of studios and infrastructure and all that.

Sri V. Srikrishna :—Did the Government receive any memoranda from the film technicians as well as some of the young producers in regard to this matter and what action the Government is proposed to take on those memoranda ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—I have not gone through those memoranda. They have not come to me.

Sri M. Omkar :—So far how many studios have come forward to invest their money in film industry in Hyderabad and at the same time what are the terms demanded by the studios before they come here ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—No Studios have come to Hyderabad. But producers have asked for land at Brahmananda Chithra Puri and they are paid Rs. 50,000. subsidy and they are constructing the studios there.

Sri Kudupudi Prabhakara Rao:—When is the Corporation going to see light of the day ? Is it in the near future ? Can you give me exact date on which the Corporation is coming into existence ? For how many boys so far you have given scholarship who are undergoing training in Poona Institute ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—So far we have given scholarships to 21 students to undergo training at Poona Institute. Regarding Film Development Corporation, we are examining the whole issue and we would like to fix it up as early as possible.

Sri N. Venkataratnam (Guntur - 2) :—What is the basis of granting the subsidies to the film ? Is there any committee to decide ? Whether subsidy is given to each and every film or is it decided on the content of the film ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—No Sir. It is not given to them. There is already a Committee. On the recommendation of the Committee of which the hon. Speaker is the Chairman, we advance subsidy.

Sri D. Venkatesham :—The hon Minister was kind enough to say that scholarships are given to 21 students to undergo training in Poona Institute What is the duration of the course in Poona Institute ? What is the quantum of subsidy given to each student ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—The Courses for which scholarship is given is screening, play writing, 3 years, film direction - 3 years, motion picture photography - 3 years ; sound recording and engineering - 3 years; film editing - 2 years film acting - 2 years.

श्रीमती जे. ईश्वरी बाई . यह जो स्टूडेंट्स पूना इनिस्टीट्यूट गये हैं उन में लडके कितने है और लडकियाँ कितने है । और उनको जो मदद सरकार की जानिबसे दी जा रही है वह लोन की हैसियक से है या ग्राट् की हैसियत से है ।

श्री मोहम्मद इब्राहीम अली अनसारी : क्या आप लडकियो के नाम चाहती हैं ?

श्रीमती जे. ईश्वरी बाई : अगर मिनिस्टर साहब की लडकियो के नाम पढने की खहिश हैं तो पढ सकते है ।

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari:—Sir, I have a list of those who have been given the scholarship. If the hon. Member wants, I shall circulate them.

Sri V. Srikrishna :—In recent times, some films produced with new recruits entirely have come out successful. So, instead of raising the star value in the film industry, will the Government propose to encourage such films taken with new and young artistes recruits in the film field.

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—Certainly, we will welcome.

9.20 a. m. శ్రీ జి. కోటయ్య (చీరాల) :—మద్రాసులో తయారయే ఫిల్మ్‌లలో ఎక్కువ భాగం తెలుగు ఫిల్మ్‌లు తయారవుతున్నాయి. దానిని హైదరాబాదు తరలించినంత మాత్రంచేత ప్రయోజనం లేదు. ఫిలిం సెన్సారు బోర్డు మద్రాసులో ఉండడంవల్ల తలకాయ అక్కడే ఉన్నట్లు అవుతున్నది. ఫిలిం సెన్సారు బోర్డును కూడా హైదరాబాదు రప్పించాలి. ఆ ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ మహమ్మద్ ఇబ్రహీంఅలీ అన్సారీ :—దానికై ఒక లక్ష రూపాయలు సబ్సిడీ ఇస్తున్నాం.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—ఐదు లక్షలతోను ఫిలిం తీయవచ్చును, 15 లక్షల తోను ఫిలిం తీయవచ్చును. రెండింటికి ఒక లక్ష రూపాయిలే ఇవ్వడం న్యాయం కాదు కనుక దానిని మారుస్తారా ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari :—At the level of the Government, we are giving Rs. 1 lakh ; the film may cost Rs. 10 lakhs or 15 lakhs.

శ్రీ ఎ. హనుమంతరావు :—మంత్రిగారు ఇప్పటికే ఒక ఎమ్యూరెన్స్ ఇచ్చి సభను రక్షించారు. ఫిలిం పరిశ్రమను మద్రాసునుంచి హైదరాబాదు తరలించడానికి స్టూడియోలు పెడుతున్నాం అన్నారు. ఇటీవలనే క్రొత్త యాక్టర్లతో తయారైన వీడలేని ఆడది అనే ఫిలిం విజయవంతమైనది. అటువంటి సినిమాను మంత్రిగారు చూచారా ? క్రొత్త యాక్టర్లను ఎంకరేజి చేయడానికి ప్రభుత్వమే కొన్ని చిత్రాలు తీస్తారా ? ప్రొడ్యూసర్లు ధైర్యంగా ముందుకు రాలేకపోతున్నారు కనుక క్రొత్త యాక్టర్లతో ప్రభుత్వమే సినిమాలు తీస్తుందా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అటువంటి ఆలోచన లేదు. మనం చేసే పనులు చాలా ఉన్నాయి. ఇప్పుడే సినిమా యాక్టింగ్‌కు తయారుగా లేం.

Sri C. V. K. Rao :—Has the Minister ever acted in any film ; he appears to possess the good qualities of an actor.

Sri Kudupudi Prabakara Rao :—When the Government is giving some subsidy to the pictures, why should not we insist upon producer to give an opportunity to the boys who have undergone training in Poona Institute with our scholarships. Why should we not insist on the producer to employ some of our boys who are trained in Poona Institute because we have given subsidy and thus create employment for new entrants ? Why don't the Government consider it?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari:—We will suggest to them.

Loans to Harijans for Self Employment

749—

3452 (D) Q.—Sri Mohd. Rajab Ali (Khammam) :—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state .

(a) whether it is a fact that seven harijans of Khammam District have been sanctioned a loan of one thousand rupees each

(interest free loans) during 1972-73 through the State Social Welfare Department to provide professional employment ;

(b) if so, whether the said amount has baen paid to the Harijans or not ;

(c) if not, the reasons therefor ; and

(d) the amount of grant lapsed out of the funds allotted towards professional employment to Harijans in the District during the year 1972-73 ?

The Minister for Social Welfare (Sri B. Srirama Murthy) :— (a) yes ,Sir. (b) and (c) : The amount could not be drawn and paid to the beneficiaries due to agitation and strike by the N.G.Os.

(d) Rs. 7,000,

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ .—యూజీసీషన్ ఇప్పుడు ఐపోయింది కదా ప్రతి జిల్లాలో వారికి కేటాయించిన డబ్బును తీసుకోడం మానివేసారు. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో ఎలాట్ చేసి హరిజనులకు సహకారం ఇస్తారా ?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—ఆరు జిల్లాలలో డ్రా చేయడంలేదు. మిగతా చోట్ల డ్రా చేసి ఖర్చు చేసారు తరువాత సంవత్సరంలో ప్రొవిజన్ లేకపోయింది. ప్రస్తుతానికి వేరే కార్పొరేషన్ వస్తున్నందున మొత్తం స్కీమ్సుకు అవకాశం ఉంది. అందరికి ఈ సదుపాయం ఇకమీదట ముడతాయి.

BANNING OF "MATKA" AND "LUCKY BOARD" GAMES

749 A.—

4793(A)Q.—Sarvasri N. Sreenivasul Reddi, K. Rangadass :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that "Matka" (a gambling game) and the "Lucky Board" (Amusement parks) are being run in the entire State, particularly in the Rayalaseema area ;

(b) whether it is also a fact that the local police are colluding with the persons who are running these gambling dens ; and

(c) the action taken by the Government to remove gambling dens which are financially ruining the people in all ranks of life ?

The Chief Minister (Sri J. Vengala Rao):—(a) It is a fact that Matka gambling and the Lucky Board are prevalent in certain Districts of the State.

(b) No Sir.

(c) All police officers have been instructed to conduct intensive and surprise raids in their jurisdictions.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్‌రెడ్డి :—మట్కా-నే కొన్నిచోట్ల కాటన్ మార్కెట్ అంటారు. దీనివల్ల కొన్ని కుటుంబాలు సర్వనాశనము అయిపోతున్నాయి. నెల్లూరు లోను రాయలసీమలో మిగతా చోట్ల చాలా ఎక్కువగా ఉంది. సాయంత్రము ఓపెనింగ్ వస్తుంది. రాత్రి ప్రొద్దుపోయిన తరువాత క్లోజింగ్ వస్తుంది. రెండూ కలుపుకుంటే కాని గెలిచిందో, ఓడిందో తెలియదు. రూపాయి పెడితే రు. 50-60లు వస్తాయనే ఆశలో బంగారము, పాతర సామాను కూడా కుదువపెట్టి కుటుంబాలు సర్వనాశనమై పోతున్నాయి. ఇదేకాక ఎమ్యూజ్‌మెంటు పార్కులని పెట్టి, స్కిల్డ్‌గేమ్స్ అనే పేరుతో లక్కీ గేమ్స్ పెట్టి, అందక తెలతో డ్యాన్సులు పెట్టించి ఆకర్షిస్తున్నారు. మొత్తము సర్వనాశనము చేస్తున్నారు. దీనికి పోలీసుల ప్రోత్సాహము, కొల్యూజన్ కూడా వుంది. దీనిపై తీవ్రమైన చర్య తీసుకుంటేకాని ఆగవు. కుటుంబాలను రక్షించడానికి అతి తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలు నా దృష్టికికూడా వచ్చాయి. చాలా తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకోడానికి ఉత్తరువులు ఇచ్చాం దురాశకు పోయి నాశనము కావద్దని సలహా మనము కూడా చెప్పాలి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్‌రెడ్డి :—ఎమ్యూజ్‌మెంటు పార్కులకు లైసెన్సులు ఇవ్వకపోతే పోతుందికదా. ఎందుకు ఇస్తున్నారు ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—లైసెన్సులు ఇవ్వవద్దని మునిసిపాలిటీలకు ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఇచ్చాము. హైకోర్టుకు పోయి స్టేలు తెస్తున్నారు. వాటిని వెకేట్ చేయించి మూయించాలనే అభిప్రాయము ప్రభుత్వానికి కూడా ఉంది. అందులో వేరే అభిప్రాయము లేదు.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—పోలీసులు కొల్యూడ్ కావడంలేదని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. పోలీసుల కొల్యూజన్ లేకుండా ఇంత విచ్చలవిడిగా ఎట్లా సాగుతుంది ? ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజలకు బోధన చేయాలంటున్నారు. మీకు బోధనలు చేస్తేనే దిక్కు లేకుండా ఉంది. ప్రజలకు బోధన చేస్తే వింటారా ? లేక పోలీసులు ఇన్‌ఎఫిషెంట్ అనుకోవాలా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—మీరు ప్రజా ప్రతినిధులు కదా మీకు ప్రజలలో పరువు ఉందని అట్లా అన్నాను. లేకపోతే నాకు అభ్యంతరము లేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మట్కా గాంబ్లింగ్ వల్ల కుటుంబాలు పాడయి పోతున్నాయి. చదువుకున్న వారికే కాక చదువులేని వారికి సాయంత్రము అయేసరికి ఇది ఒక పని. భార్య మెడలో మంగళసూత్రాన్ని కూడా తీసుకుపోతున్నారు. పోలీసులు ఎన్ని కేసులు పెట్టారో ముఖ్యమంత్రిగారి వద్ద రికార్డు ఉంటే చెబుతారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—గాంబ్లింగ్ అనేకచోట్ల ఉంది. పెద్ద క్లబ్బులలో హై లెవెల్ గాంబ్లింగ్ జరుగుతోంది. అక్కడ గాంబ్లింగ్ అనడము లేదు. చిన్న చోట్ల అంటున్నారు ఏ స్టేజిలోనైనా దీనిని ఆపుచేయాలని ఉద్దేశము కేసులు పెట్టారు. కావాలంటే చదివి వినిపిస్తాను. కేసులు పెట్టడము కూడా పరిష్కారము

కాదు. కేసులు పెడుతూంటే గాంబ్లింగ్ నడుస్తూనే ఉంటుంది. గాంబ్లింగ్ చట్టాన్ని సవరించి బాన్ చేయవలసి ఉంటుంది ఆదికూడా ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—రేసులుకూడా ఒకరకమైన గాంబ్లింగ్ అవుతుంది. సికింద్రాబాదు క్లబ్‌వంటి చోట్ల ఆడుతున్నారు. సాయంత్రం కాగానే అక్కడ జరిగేది అదే. గాంబ్లింగ్ కంప్లీట్‌గా స్టాప్ చేయడానికి పూనుకొంటారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఆలోచిస్తాము. ఎమ్ ఎల్ ఎ. క్వార్టర్సులో కూడా గాంబ్లింగ్ నడుస్తున్నదని కొన్ని రిపోర్టులు వచ్చాయి. స్పీకర్‌గారి పర్మిషన్ తీసుకుని ఏమి చేయాలా అని ఆలోచిస్తున్నాము

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్ష, ఇదొక మెనేస్‌గా తయారయింది 9.30 a. m
దీనిని సర్కారు జిల్లాలలో బ్రాకెట్ అంటారు ఇప్పుడు దీనిని ఆడగారు కూడా ఆడుతున్నారు. దీనికి 500 మంది వర్కర్సు కూడా ఉన్నారు. ఒక సైన్యంలా ప్రిపేర్ ఔతూంటారు. ప్రతి పోలీసు స్టేషనులోను 10 వేల రూపాయలు లంచం అందచేస్తుంటారు. దీని సెంటరు పేకాట క్లబ్బు. అక్కడ నెంబరు యిస్తుంటారు విజయవాడలో టెలిఫోను ఎక్స్‌చేంజి ద్వారా కమ్యూనికేట్ ఔతుంది. ఇప్పుడున్న చట్టం ప్రకారం పవరుంటే దాడులు చేసి అరికట్టండి. లేకపోతే చట్టాన్ని మార్చి అయినా అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నేను చెప్పాను ఎగ్జిస్టింగ్ ఆక్టు డిఫెక్టివ్‌గాఉంది. గాంబ్లింగ్ ఆక్టు క్రింద పోతే స్టాండు కావడం లేదు. అందుచేత అమెండుమెంటు తీసుకువచ్చే ప్రయత్నంలో వారిచ్చిన సలహాలు కూడా తీసుకుంటాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—పీటివల్ల అవినీతి, అరాచకము, ఆర్థికదివాళాకోరుతనం మొదలగు దుష్పలితాలే కాకుండా దొంగనోట్ల చలామణీ కేంద్రాలుగా ఉంటున్నాయి. పోలీసులకు పర్సంటేజి తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. వెనువెంటనే రెండు చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవలసి ఉంది. కంప్లయింట్సు వచ్చిన చోట బాధ్యతగల పోలీసు ఆఫీసర్సును బదిలీ చేసి చర్య తీసుకోవడము. నెల్లూరులో జరిగినట్లు ప్రజలు దీనికి వ్యతిరేకంగా ఆందోళన తెచ్చినప్పుడు వారికి మద్దత్తుగా పోలీసులు నిలవడం ఈ రెండూ చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నెల్లూరులో మగవారికంటె ఆడువారు ఎక్కువ చొరవ తీసుకున్నారు.

శ్రీ యన్. వెంకటరత్నం :—అధ్యక్ష, ఉన్నచట్ట ప్రకారం తీసుకోవలసిన చర్యలున్నాయి. వారు చెప్పినట్లు చిన్నవారు ఆడితే గాంబ్లింగ్ అంటున్నారు పెద్దవారు ఆడితే క్లబ్ అంటున్నారు. గుంటూరులో స్టేడియం క్లబ్ ఉంది. దానికి ప్రెసిడెంటు జిల్లా కలెక్టరు. ఆఫీసర్సు మెంబర్సు. ధనికులు ఆడుతారు. ఎల్ వి. ఆర్. క్లబ్ ఉంది. అక్కడ గాంబ్లింగ్ జరుగుతున్నదా అని ప్రశ్న వేస్తే జరగడంలేదని ఆన్సర్ ఇచ్చారు ప్రశ్నకు జవాబు వచ్చింది. రిప్రజెంటేషను చేశాము. చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— నేను చెప్పాను. పెద్ద పెద్ద క్లబ్బులో గాంబ్లింగు జరుగుతున్నది. పెద్దపెద్దవారు చాలమంది ఉన్నారు. ఎట్లా మనం కంట్రోలు చేయాలనే దానికి సమాధానం చెప్పాను ఎం.ఎల్ ఏ క్వార్టర్సుమీద కంప్లయింటు వచ్చింది మన యిల్లు సరిచేసుకుని మిగిలిన వారి సంగతి చూద్దాము

శ్రీ బి బసప్ప :— మట్కా గురించి పోయిన సమావేశంలో కాల్ అటెన్షన్ నోటీసు యిచ్చాను ఆ రోజు ముఖ్యమంత్రిగారు గట్టిగా చర్య తీసుకుంటామని చెప్పారు. హామీ యిచ్చారు దాని ప్రకారం 8–10 రోజులు తీవ్రమైన యాక్షను తీసుకుని ఆపు చేయడానికి దృష్టిచేశారు పోలీసులు. ఇప్పుడు యింటింటికిపోయి వ్రాసుకునే పరిస్థితులు జరుగుచున్నవి అప్పటినుంచి పోలీసులు రెండింతలు డబ్బు తీసుకుంటున్నారు ఏమయ్యా యిట్లా తీసుకుంటున్నారని నేను పోలీసులను అడిగితే మేమే కాదు పైనుంచి పంచుకునే ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నవి. గట్టిగా చర్య తీసుకుంటే తప్ప ప్రయోజనం లేదు అని చెప్పినారు దీనికి అవసరం అయితే చట్టంలో మార్పు తెచ్చి చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జె వెంగళరావు :— బసప్పగారు నేను అనంతపురం వెళ్లినప్పుడు చెప్పారు. తరువాత చెప్పారు. నేను పర్సనల్‌గా యినస్ట్రక్షన్సు యివ్వడం జరిగింది. కరువు కాటకాలున్న వెనుకబడిన ప్రాంతంలోనే జూదం ఎక్కువగా ఉంది. 410 కేసులు పెట్టడం జరిగింది.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు :— లాస్టు అసెంబ్లీ సెషనులో ముఖ్యమంత్రి గారు చాల గట్టిగా ప్రామిస్ చేశారు. ఆ రోజునుంచి ఈరోజువరకు తీసుకున్న ఫాలో ఆప్ యాక్షన్ ఏమిటి ? ఏ ఏ జిల్లాలలో ఎన్ని కేసులు పెట్టారు? ప్లయింగ్ స్క్వాడ్ పెట్టి వారు బుక్ చేసిన చోట్ల కన్‌సర్న్‌డ్ సబ్ ఇనస్పెక్టరును సస్పెన్షనులో పెడితే తప్పకుండా కంట్రోల్ కావడానికి అవకాశం ఉంది. It is becoming a national menace. దానిగురించి చర్య ఆ విధముగా తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జె వెంగళరావు — ప్లయింగ్ స్క్వాడ్‌వల్ల ఏమౌతుంది, నాబోటివారు వారి బోటి పెద్దవారి దగ్గరనుంచి స్టార్టు కావాలి నేను యిదివరకే హామీ యిచ్చానంటే యిచ్చిన తరువాత కొంత జరిగింది కంప్లీటుగా ఎరాడికేటు చేయడం నా తరము కాదు, దేవుని తరము కాదు. కంప్లీటు ఎరాడికేషను ఎట్లా వస్తుంది ? సొసైటీలో ఉన్న జబ్బు అది. కేసుల వివరాలు ఇవి విశాఖపట్నం 409, తూర్పుగోదావరి 580, నెల్లూరు 171, కర్నూలు 155. అనంతపూర్ 410, హైదరాబాదు 2, నిజామాబాదు 164, వరంగల్లు 40, హైదరాబాదు సిటీ 34.

శ్రీ పి జనార్దనరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు కలవిచ్చినట్లు ఎవరి తరము కాదు, బ్రహ్మతరము కాదు సంఘంలో వ్యక్తిగతంగా మార్పు తీసుకుని రావాలి. దానికోసం ప్రభుత్వం దగ్గర ఏమి స్కీములున్నాయి ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు : — లెజిస్లేషను అమలు చేద్దామనుకునే ముందు మంత్రులు ఎం ఎల్ ఏలు తాము జూదం ఆడకుండా ఉంటే తరువాత యితరులకు చెప్పే మోరలు రైట్ ఉంటుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇప్పుడు ఏ ఏ మంత్రులు జూదం ఆడుతున్నారు ?

(జవాబు లేదు)

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఆటువంటివాటిని అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామన్నారు. మంచిది. ఆ లక్ష్యంతో వారు పనిచేయవలసినదే. కాని స్వీపింగ్‌గా జనరల్‌గా ఎం ఎల్. ఏ హాస్టలులో జరుగుతున్నదంటే హాస్టలు మీద రిఫ్లెక్షన్ పోతుంది. ఎవరో యిద్దరు ముగ్గురు ఆడుతుంటే జనరల్‌గా స్వీపింగ్‌గా అంటే బయట మన మీద ఏమి విలువ ఉంటుంది? అట్లా అనడం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు .—నేను చెప్పింది స్వీపింగ్ రిమార్కు కాదు. జనం అనుకుంటున్నారు కనుక మన దగ్గరనుంచి మొదలు కావాలని చెప్పాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—మంత్రులు కూడా పేకాడుతున్నారన్నారు అటువంటి వారిని తీసివేస్తామని చెప్పండి. ముందు మంత్రుల దగ్గరనుంచి స్టార్టు చేయండి. తరువాత మా దగ్గరకు రావచ్చును ఆలా చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—మా దగ్గర నుంచి స్టార్టు చేస్తాను

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అట్లా అయితే చాలా ఖాళీలు వస్తాయి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, మంత్రుల సంగతి ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలుసును. ఎం. ఎల్. ఏ హాస్టలు గురించి స్వీపింగ్ రిమార్కు చేయడం మంచిది కాదు, క్వార్టర్సులో 113 రాత్రింబగళ్లు పేకాడుతున్నారు అవినీతిపనులు జరుగుతున్నవి. దాని మీద ఏమి చర్య తీసుకున్నారో శలవిస్తారా ? ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం యివ్వాలి.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఈ ప్రశ్న మట్కాకు సంబంధించినది. 113 కి సంబంధంలేదు.

శ్రీ సి వి. కె. రావు :—కాసన సభ్యులుండే హాస్టలు గురించి స్వీపింగ్ రిమార్కు చేస్తున్నారు అవినీతి ఉన్నదంటే అసలు రద్దు చేయమనండి.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—113 సంగతి ఇప్పుడు ఆలోచిస్తాను.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—చాలా ఆలోచిస్తున్నారు. నాకు నమ్మకం పోయింది. అసలు ఏమి చేస్తున్నారు?

Sri V. Srikrishna :—Point of order, Sir....

Mr. Speaker :—There is a point of order from Sri Krishna. Let us hear him.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్ష హౌసులో ఈరకంగా మెంబర్సు ఒకరి మీదఒకరు స్వీపింగ్ రిమార్కు చేసుకోవడం, అంతా ప్రెస్సులోకి వెళ్ళడం మంచిది కాదని నా ఉద్దేశ్యం. దీనిని సీరియస్‌గా ఆలోచించి కరెక్టు చేసుకోడానికి స్టెప్ తీసుకోవచ్చును ఎవరో పదిమంది లెజిస్లేటర్సు వల్ల యిది జరిగితే జనరల్ యింప్రెషన్ వచ్చేటట్లు

డిస్కషను రిప్లైక్టు చేయడం it reflects on the entire Legislators as well as the House. మంచిది కాదు. అందువల్ల అవసరం అయితే కమిటీ వేసి ఎంక్వయిరీ చేయించి స్టెప్స్ తీసుకుంటే మంచిది. అట్లా చేయమనండి.

9.40 a.m. శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ముఖ్యమంత్రిగారు అట్లా అనడము బాగుండదేమో, నాతో కాదు, బ్రహ్మతరము కూడ కాదేమో అని. చేయాలంటే రూట్ బౌట్ చేయవచ్చును. అట్లా అనడము పేపర్సులో వస్తుంది. వారి పోలీసు ఎంక రేజ్ చేస్తున్నది. కాన్‌స్టేబుల్ నుంచి ఐ. జి. పి. వరకు మామూళ్లు వున్నవి. వారు ఎంతమంది పోలీసు వారిని పట్టుకొని అరెస్టు చేశారు ? ఎంతమందిని సస్పెండ్ చేశారు ?

శ్రీ జె వెంగళరావు :—ఇది ఒక సోషల్ ఈవిల్. పూర్తిగా ఇరాడికేట్ చేయడం నా తరము కాదు అన్నాను. దొంగతనము చేసినవారిని పట్టుకొంటున్నారు పూర్తిగా ఆపాలంటే ఎట్లా వీలవుతుంది? సంఘములో వున్న దురాచారము జరుగుతూ వుంటుంది. కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తూ వుంటాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గర దీనికి సంబంధించిన సమాచారము చాలా వుండి వుంటుంది ఓట్లు అమ్ముకొన్నవారు, కొనుక్కొన్నవారు అవన్నీ వారికి బాగుగా తెలుసు పేకాట ఆడేవారి రిపోర్టులు వారికి తెలుసు. దానిపైన యాక్షను తీసుకొనడానికి ప్రయత్నము చేయడము మానివేసి ఇట్లా చెప్పడము మంచిది కాదు. ఒకరిపైన ఒకరు అల్లరి చేసుకొనడము మంచిది కాదు. పేకాట ఆడేవారిపైన, ఓట్లు అమ్ముకొన్నవారు, కొనుక్కొన్నవారిపైన చర్య తీసుకొనడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఈ ప్రశ్న మట్కా గురించే కదా.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—స్పష్టమైన సమాచారమును హౌస్‌కి వారు ఇవ్వవచ్చును కదా. జనరల్ గాను, వేగ్ గాను కాకుండా స్పెసిఫిక్ ఇన్ఫర్మేషన్ హౌస్‌కి ఇవ్వమనండి. ఏమి చర్య తీసుకొంటారో చెప్పమనండి. కీలక స్థానములో మీరు వున్నపుడు మీ చేత చేయించకపోతే ఇక్కడ మేము ఎందుకు ?

(జవాబు లేదు.)

Acquisition of land near Moulali

749—B

4793-(B.)Q.—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether an extent of 369 acres of land in Kapra Village (near Moulali) was acquired by the Government and if so the purpose for which it was acquired;

(b) the amount of compensation paid by the Government; and

(c) whether it is a fact that as a result of a Court Order a huge sum of Rs. 78 lakhs has been paid?

The Minister for Public Works (Sri Ch. Venkata Rao) —An extent of 590-04 acres was acquired in the year 1966-67 in the village Kapra, Medchal Taluk, Hyderabad District, for Industrial Development. The area was subsequently handed over to the Government of India for the establishment of the Electronic Corporation of India Limited.

(b) Rs. 11,29,212-96 ps.

(c) Dissatisfied with the award passed by the Special Duputy Collector, the land holders approached the City Civil Court, Hyderabad for fixing fair compensation. The court passed judgment enhancing the compensation, which amounted to Rs. 78 49 lakhs. This amount was deposited in the City Civil Court in the years 1972 and 1973.

Appeals have been filed by the Special Deputy Collector in the High Court against the above judgment of the City Civil Court. The matter is thus pending in the High Court.

Sri A. Sreeramulu:—Sir, this is a very serious question The land Acquisition Officer, in his award, gave a compensation of Rs 11 lakhs. But the land holders secured a decree for Rs. 78 lakhs There are two issues. Either the Land Acquisition Officer did not take adequate care in giving correct assessment or our Government Pleader who represented this case before the Court did not take proper care; one of these two things must be correct. What is the view of the Government in regard to this fantastic increase in compensation from Rs. 11 lakhs to Rs. 78 lakhs?

(శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు:—లాండ్ ఎక్విజిషన్ ఆఫీసరు విచారణ చేసి అవార్డ్ పాస్ చేయడం జరిగింది దానిపైన రైతులు అసంతృప్తి చెంది కోర్టుకు వెళ్లడం జరిగింది ఇంతకుముందు అక్వైర్ చేసిన దానికి 8 రూ.లు యిచ్చారని, ఇప్పుడు దీనికి 4రూ.లు యివ్వాలని వారు అడిగారు.

They went to City Civil Court and the Court passsed a judgement enhancing the quantum of compensation. After that the Special Deputy Collector appealed in the High Court against the above judgement of the City Civil Court. It is pending now in the High Court.

(శ్రీ యమ్. ఓంకార్ :—ఆ భూమియొక్క యజమానులు ఎంతమంది ? వారి పేర్లు చెబుతారా ?

(శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు:-వివరాలు కావాలంటే తరువాత యిస్తాను. చాలమంది వున్నారు అప్పీల్స్ వున్నవి. సంఖ్య వివరాలు తెప్పించి చెబుతాను

Mr. Speaker:—ప్రశ్నలు అయిపోయినవి. Now, let us take up the issue given notice of by Sri D. Venkatesam under Rule 341.

MATTER UNDER RULE 341

re : Death of about 350 sheep immediately after Vaccination.

(శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్ష, గొర్రెలను రోగాలనుంచి కాపాడడానికి వేక్సినేషన్ చేయడానికి ఈ నెల 1, 2 తేదీలలో యూనిమల్ హజ్బెండ్రీ

డిపార్టుమెంటువారు జలగాం గ్రామానికి వెళ్ళారు. వేక్సినేషను చేసిన గంట టైములో దాదాపు అక్కడ 350 గొర్రెలు చనిపొయినవి ఈ మందు రోగాలనుంచి కాపాడడానికి బదులు చావుకు కారణమయినట్లు గొర్రెల కాపరులు గగ్గోలు పెడుతున్నారు. ఇన్ని గొర్రెలు చనిపోవడానికి మందు దోషమా ? గొర్రెల కాపరుల పరిస్థితి ఏమిటి ? నేను దీనిని 8 వ తేదీన యిస్తే ఈ రోజున వచ్చింది. ఏమి చర్య తీసుకొన్నది మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ జె. చొక్కారావు :—అధ్యక్షా, గౌరవ శాసనసభ్యులు వరంగల్లు జిల్లా జలగాం గ్రామములో పశువుల డాక్టరు టీకాలు వేసినందువల్ల గొర్రెలు చనిపోయినట్లు తమ నోటీసులో యిచ్చారు వరంగల్లు జిల్లాలో జలగాం గ్రామము లేదు. బహుశా సభ్యులకు ఈ విషయము వరంగల్లు జిల్లాలోని జనగాం తాలూకాలోని గ్రామము అని తెలిసి వుండవచ్చును. ఈ దురదృష్ట విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి ఇదివరకే వచ్చినది. దానికై విచారణ చేయబడింది జనగాం తాలూకా లద్దునూరు ప్రాంతీయ పశు గణాభివృద్ధి ఉప కేంద్రము వెటరినరీ లైవ్‌స్టాక్ ఇనస్పెక్టర్ టీకాలు వేసిన గొర్రెలు చనిపోయినట్లు 1-7-74 తేదీన రిపోర్టు అందినది అదేరోజున డిపార్టుమెంటుకు చెందిన అధికార బృందము హైదరాబాదు నుంచి అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ మరియు గొర్రెలు మరియు మేకల వ్యాధి పరిశోధనాధికారి, వరంగల్లు నుంచి ప్రాంతీయ పశు సంవర్ధక శాఖాధికారి, వరంగల్లు జిల్లా వెటరినరీ ఆఫీసరు, వెటరినరీ అసిస్టెంటు సర్జన్, పరిశీలనా కేంద్రము, వరంగల్లు, ఈ బృందము ఆ గ్రామానికి వెళ్ళారు పూర్తి విచారణ ప్రారంభించినది. మన రాష్ట్రములో సామాన్యముగా వర్షాకాలము ప్రారంభము కావడముతోనే గొర్రెలలో చిట్కా రోగము అనే వ్యాధి వస్తూ వుంటుంది కనుక ప్రతి సంవత్సరం వర్షాకాలానికి ముందు గొర్రెలలో చిట్కా వ్యాధి నిరోధానికి టీకాలు వేయడము జరుగుతుంది స్థానిక వెటరినరీ లైవ్‌స్టాక్ ఇనస్పెక్టరు లద్దునూరు గ్రామములో వ్యాధి నిరోధానికి 26-6-74 వ తేదీన టీకాలు వేయడం జరిగింది. గ్రామము దక్షిణ ప్రాంతములో 764 గొర్రెలకు టీకాలు వేయడము జరిగింది. అదేబేచ్ టీకాలమందుబేచ్ నంబరు 41తో వెటరినరి లైవ్‌స్టాక్ ఇనస్పెక్టరు 27.6.74 తేదీన ఉత్తర ప్రాంతములో మందలోని 427 గొర్రెలకు టీకాలు వేశారు. 27వ తేదీన టీకాలు వేసిన మందలోని గొర్రెలు చనిపోయినవి. ఈ మరణము ఈ టీకాలు వేసిన 3 రోజులకు అనగా 30-6-74 నుంచి కన్పించినది. గొర్రెలలో ఈ క్రింది లక్షణాలు కన్పించినవి. కాళ్ళ బిగుసుకు పోవడము, తుట్ట నడక కన్పించినది. కొన్నింటిలో దొడలుబిగుసుకు పొయినవి, పొట్ట ఉబ్బరము కొన్నింటిలో కన్పించినది. సమాచారము అందిన వెంటనే సిద్దిపేట లైవ్ స్టాకు ఇనస్పెక్టరు 30.6.74 తేదీన వెళ్లి తగు చికిత్స చేయడము ప్రారంభించారు. తరువాత 1.7.74 న హైదరాబాదు నుంచి వెళ్లిన టీమ్, వరంగల్లు నుంచి వెళ్లిన టీమ్, అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు వి.బి.ఆర్.ఐ; వ్యాధి పరిశోధనాధికారి రోగ పరిశీలన నిమిత్తము వెళ్లారు ఆ సందర్భములో 170 జంతువులు పరీక్షకు తీసుకు రాబడినవి. అందులో 5 గొర్రెలలో కాళ్ల బిగువు, దొడలు పొట్ట ఉబ్బడం కన్పించినది. అక్కడ జరిగిన రక్త, మల పరీక్షలలో ఎలాంటి సూక్ష్మ

జీవులు కన్పించలేదు. అందుచేత యీ లక్షణాలు చూపిస్తున్న ఒక గొర్రెను హైదరా 9-30a m
బాదు వి.బి.ఆర్.ఐ.కు తీసుకురావటం జరిగింది, ఆ జాతి టీకాల మందు ఎక్కడా వాడకూడదని తక్షణమే ఉత్తర్వులు జారీ చేయటం జరిగింది. పరిశోధనా శాలలో జరిగిన పరీక్షలో గొర్రెపేగులో విష పదార్థం కన్పించింది. దానిని ఎలుకకు ఇంజెక్టు చేయగా అది చనిపోయింది. ఇంజక్షన్ చేసిన స్థలము నుండి వచ్చిన చీములో ధనుర్వాతం కల్గించే సూక్ష్మజీవులు కనిపించాయి చిటుకువ్యాధి కలిగించే సూక్ష్మజీవులు ఒకటే జాతికి చెందినవి విష పదార్థాలను ఉత్పత్తి చేస్తాయి యీ రెండు జబ్బులలో భేదం ధనుర్వాతంలో దౌడలు బిగుసుకు పోవడం ఇవే లక్షణాలు జబ్బుతో బాధ పడుతున్న కొన్ని గొర్రెలలో కన్పించాయి అందుచేత క్షుణ్ణంగా పరిశీలన జరపటానికి 7-7-74 న వైరాలజిస్టు, మరియు గొర్రెల, మేకల వ్యాధి పరిశోధనాధికారిని మరల ఆ గ్రామానికి పంపటం జరిగింది వారు వెళ్లినప్పుడు 34 గొర్రెలు పరీక్షకు చూపబడ్డాయి టీకాలు వేసినవి, జబ్బు పడిన ఒక గొర్రెలో ధనుర్వాత లక్షణాలు కన్పించాయి పెంపకపు జంతువులలో ధనుర్వాతం గుర్రం తరువాత గొర్రెలలోనే ఎక్కువగా వస్తుంది ఉష్ణప్రాంతాలలో ఎక్కువగా కన్పిస్తుంది. గొర్రెలలో సామాన్యంగా యీ వ్యాధి ఉన్నిని కత్తిరించిన తరువాత, విత్తులు కొట్టినతరువాత, తోకకోసిన తరువాత మరియూ టీకాలు వేసినతరువాత కూడా రావచ్చు. యీ గొర్రెల పదార్థాలను, వాడిన టీకాల మందునూ ఇండియన్ వెటర్నరీ రిసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఇజ్‌మత్‌నగర్, ఉత్తర ప్రదేశ్‌లో వున్న దానికి పంపించటం జరిగింది. నిపుణుల నివేదిక కొరకు చూస్తున్నాము. డైరెక్టరు కార్యాలయం నుండి వెటర్నరి డిప్యూటి డైరెక్టరు గారిచే పూర్తివిచారణ జరిపే ముందు లైవ్‌స్టాక్ ఇన్స్‌పెక్టరును సస్పెండ్ చేశారు గొర్రెల కామందులు ఆర్థికంగా నష్టపడతామనే భయతో గొర్రెలను మరణించక ముందే కోతకు అమ్మ వేశారు. ఇట్లా కోసిన మాంసం ప్రజారోగ్యానికి హానికాదు తినే మాంసాన్ని బాగా ఉడక పెడతారు కనుక సూక్ష్మజీవులు నశిస్తాయి 427 గొర్రెలకు 27వ తేది ఇచ్చిన టీకాలలో 63 చనిపోయాయి. 330 అమ్మబడ్డాయి 34 మిగిలాయి

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—వాక్సినేషన్ వేసిన తరువాత చనిపోయాయని మంత్రి గారు ధృవపరిచారు లైవ్‌స్టాక్ ఇన్స్‌పెక్టరును సస్పెండ్ చేశారని చెప్పారు. ఆయన చేసిన తప్పు ఏమిటి? గొర్రె మాంసం తిన్న మనుష్యులు చనిపోయిందీ లేనిదీ ఇన్వెస్టిగేట్ చేశారా? 26వ తేదీ ఏవీ చావలేదు 27న వాక్సినేట్ చేశాక చనిపోయాయి అంటే దీనికి బాధ్యులెవరు? ఫాల్ట్ ఫైనల్‌గా ఎవరిది? చనిపోయిన గొర్రెల యొక్క కాపరులకు నష్టపరిహారం ఇచ్చే ఆలోచన వున్నదా?

శ్రీ జె చొక్కారావు :—ఒక జాతి టీకాలు వేసిన గొర్రెలు చనిపోవటం జరిగింది ఇక్కడ్నుంచి అధికారులు వెళ్ళడం, రిసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో పరిశీలన చేయడం భారత దేశంలోనే ప్రఖ్యాతి చెందిన ఉత్తర ప్రదేశ్‌లోని రిసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్‌కు పంపటం కూడా జరిగింది ఆ రిపోర్టు కొద్ది రోజుల్లోనే రావచ్చు. ఒకే బ్యాచ్‌లో తయారుచేసిన మందు 7 నుండి 10 వేల పశువులవరకూ వాడటం జరిగింది.

అదే గ్రామంలో ఒక రోజు మందు యీ బ్యాచ్‌కి సంబంధించిన మందే వాడారు. ప్రక్క గ్రామాల్లో వాడటం జరిగింది ఏ విధంగా ఇలా జరిగిందో రిసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో విచారణ జరుగుతున్నది అప్పుడు పూర్తి వివరాలు తెలుస్తాయి.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—గొర్రెలు గలవారు భయంతో చాలా తక్కువ ధరకు అమ్ముకుంటున్నారు. ఖచ్చితంగా వాక్సినేషన్ వల్లనే చనిపోయాయని చెప్పవచ్చు కదా. అటువంటప్పుడు ఆ గొర్రెల కాపరులకు నష్టపరిహారం ఇవ్వటానికి ఆలోచిస్తున్నారా ?

శ్రీ జె. చొక్కారావు :—మందు వేయడంలో లోపం జరిగిందా అనే వివరాలు తెలియకముందే కలెక్టరుగారు అన్ని విషయాలలోను ఆలోచిస్తున్నారు ఇన్‌స్టిట్యూట్ నుండి టెక్నికల్ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత పూర్తి వివరాలు తెలుస్తాయి, అది రాక ముందే ఒక నిర్ణయానికి రావటం మంచిదికాదు. ప్రభుత్వానికి వారిపై పూర్తి సానుభూతి వుంది. జిల్లా కలెక్టరు వారికి ఏ రకమైన సహాయం చేయాలో ఆలోచిస్తున్నారు

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTENCE

re Loss sustained by Chittoor Co-operetive Sugar Factory due to Manufacture of Brown Sugar.

శ్రీ పి శ్రీనివాసులు నాయుడు :—అధ్యక్ష, యీ సంవత్సరం చిత్తూరు కోఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో చివరిరోజున లక్షల రూపాయల విలువ కల్గిన కాగిన పాలు ఇంజనీర్ల నిర్లక్ష్యంచేత మేనేజిమెంటువారి నిర్లక్ష్యంచేత, కాల్వలో వదలటం జరిగింది రైతులకు అన్ని ధరలు పెరిగాయి కాని చెరకు ధర మాత్రం పెరగలేదు. చిత్తూరు జిల్లాలో ముఖ్యంగా చిత్తూరు తాలూకాలో రైతులకు గల కమర్షియల్ క్రాప్ ఇది ఒక్కటే దానికి ధర పెరగలేదు. అందులో వుండేవారికి డివిడెండ్ రావలసివున్నా ఇంజనీర్ల నిర్లక్ష్యంవల్ల డివిడెంట్ రాకుండా పోతున్నది. ఈ విధంగా రైతులు రెండు విధాల నష్టపడుతున్నారు ఇంతకు ముందు కూడా యీ మేనేజ్‌మెంటు నిర్లక్ష్యం వల్ల యిలాంటి అవకతవకలు జరిగినట్లు చెప్పబడినవి. ఆ అనుభవాన్నిబట్టి ఆఖరు రోజు ఒక లక్ష రూపాయల విలువ చేసే పాలను కాలవలోకి వదిలివేయడం జరిగింది. చిత్తూరు జిల్లా రైతుల కమర్షియల్ క్రాప్‌గా వున్న చెరుకు ధర పెంచక అవకతవకలు చేసినటువంటి అధికారులపైన ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకొని శిక్ష విధిస్తూ సక్రమంగా జరిగేట్లు చూడాలి. ఈ విధంగా జరగడమువల్ల చెరుకు రికవరీ తక్కువ పర్సంటేజ్ వస్తున్నది. మా తాలూకాలో మొట్టమొదట సీజనులో 11.5 పర్సంటు రికవరీ వచ్చింది రాను రాను 6 పర్సంటుకు దిగజారింది. మొదటి సంవత్సరము జాగ్రత్తగా వృధా పోనీయకుండా ఫ్యాక్టరీ నడిచింది గాబట్టి ఎక్కువ రికవరీ వచ్చింది. ఆదే రికవరీ యిప్పుడు కూడా రావాలి. వారి తెలివితేటలతో రికవరీ రావడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. 6 పర్సంటు

కూడా రాని కారణము ఏమిటి? ఫ్యాక్టరీలో జరిగే అవకతవకలవల్ల 6 వర్సంటుకు దిగజారిపోయింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం యీ ఫ్యాక్టరీలను రైతుకు లాభదాయంగా వుండేట్లు ఎలాంటి అవకతవకలు లేకుండా చూసుకోవాలని, అవకతవకలకు కారణము అయినటువంటివారిపైన చర్యలు తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

The Minister for Power (Sri G. Raja Ram) :—Sir, the Chittoor Co-operative Sugars Limited, Chittoor, has produced 1693.50 bags of Brown Sugar during the last 3 days of the 1973-74 crushing season which ended on 9-6-1974. The factory had to adopt this course mainly in order not to reject contracted cane and to save heavy expenditure on purchase of furnace oil which has become very costly. It is reported that the factory has saved Rs. 35,000 by producing the Brown Sugar with the available bagasse which was sufficient for 3 days. The Brown Sugar will not be sold now, but will be reprocessed at the very starting of the next crushing season. For this reprocessing of the entire quantity of Brown Sugar, the factory may have to spend less than a rupee per bag during the season time. Thus, the factory will ultimately save Rs. 20,000 in having produced Brown Sugar with the availble bagasse instead of White Crystal Sugar.

Therefore, it is not correct to say that the Chittror Co-operative Sgars Limited, Chittoor has sustained a loss of Rs. 2.00 lakhs on account of production of Borwn Sugar instead of White Crystal Sugar The deviation was a conscious decision taken by the management in the financial interests of the society

(ii) Re: non-payment of royalty by the Continental Construction Co,, Visakhapatnam.

శ్రీమతి బి. కళావతి (మాడుగుల):—అధ్యక్ష, విశాఖపట్టణం పోర్టు హార్బరు కట్టే సందర్భములో కాంటినెంటల్ కన్‌స్ట్రక్షన్‌వారు మన ప్రభుత్వము దగ్గర ఒక యూనిట్ స్టోన్‌కు 2.50 చొప్పున రాయల్టీ పే చేసే పద్ధతిలో కంట్రాక్టు తీసుకున్నారు. 80 లక్షలు మన ప్రభుత్వానికి వారు పే చేయవలసి వుంది. అంత పెద్ద కాంటినెంటల్ కన్‌స్ట్రక్షన్ కంపెనీ నుండి 80 లక్షలు యింతవరకు రాబట్టకుండా వున్నారు. ట్రాటు కండిషన్స్‌లో బాధపడుతున్న వారి నుండి నిజముగా తిరిగి డబ్బు యివ్వలేని వారి నుండి ఎంతో దౌర్జన్యముతో వారి ఆస్తులను జప్తు చేసి డబ్బును రాబట్టుకుంటున్నప్పుడు యింత పెద్ద కంపెనీనుండి ఎందుకు తీసుకోలేదు? డబ్బు ఏమి తక్కువ గాదు, 80 లక్షలు. డి. ఆర్. ఓ. కొన్ని వెహికల్స్‌ను జప్తు చేశారు, వారు కోర్టుకు పోయి స్టే తెచ్చారు. ఈ విధంగా చేస్తూ వుంటే ప్రజలలో నిస్పృహ వస్తుంది. దీని మీద ఏ రకమైన చర్యలు తీసుకుంటారో మంత్రిగారు చెప్పాలి. 80 లక్షలు అంటే వారు 18 లక్షలు అంటున్నారు. అందుచేత నిజమైన

పొజిషన్ తెలుపాలి, వారు నిజముగా ఎంత పే చేయాలో మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—అధ్యక్ష, పోర్టు హార్బరు నిర్మాణము పనిని మెసర్సు కాంటినెంటల్ కన్‌స్ట్రక్షన్ (ప్రయివేటు) వారికి విశాఖపట్టణం పోర్టు ట్రస్టువారు అప్పగించారు. ఈ కంపెనీ డాల్ఫిన్ నోసు గ్రావం, నర్గాహిల్, దాసరి మెట్ట, ప్రాంతాలలోగల రాతి క్వేరీలలో ద్రవ్యకం పనిని నిర్వహిస్తున్నది పోర్టు ట్రస్టు పై కంపెనీ కుదుర్చుకొన్న ఒప్పందం ప్రకారం కంపెనీ కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తున్నది. కంట్రాక్టు ప్రకారము ఉపయోగించిన ప్రతి 100 ఘనపుటడుగుల మెటలుకు రూ. 2 50 పైసల రేటు చొప్పున కంపెనీ పోర్టు ట్రస్టుకు రాయల్టీ చెల్లిస్తున్నది. ఇంతవరకూ 17 లక్షలు రాయల్టీ చెల్లించినట్లు తెలియుచున్నది. క్వారీ పని నిర్వహించబడే ప్రాంతాలు కొన్ని ప్రభుత్వానికి, కొన్ని పోర్టుకు చెందినవి. కాని పోర్టు ట్రస్టు ఆ క్వారీలు తమవనే భావంతో యీ ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకొన్నట్లు తెలుస్తున్నది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మైనరు మినరలు కన్సెషను రూల్సు 1966, (5)వ నియమావళి ప్రకారము పుంజూరు కాబడిన కవులు లేక పెర్మిట్టు క్రింద మాత్రమే ప్రభుత్వ భూములలో గాని పట్టా భూములలో గాని క్వేరీ పని చేయడానికి వీలవుతుంది. గృహ కార్యాల నిర్మాణ కార్యాలకోసం అవసరమైనపుడు ప్రైవేటుగా ఉన్న స్వంత పట్టా భూములలోని మురమ్, కంకర మామూలు మట్టి లేదా ఇసుక లేదా కట్టడపు రాయి విషయాలలో కవులు గాని పెర్మిట్టుగాని అవసరము లేదు 19-8-71 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గజిటులో దాసరిమెట్ట రాతి క్వేరీ వాణిజ్య విలువ గలదిగా ప్రకటించబడింది. అందుచే క్వేరీ విశాఖపట్టణం పోర్టు ట్రస్టుకు చెందినప్పటికీ అంధరివలెనే సీనరేజి చెల్లించవలసి వుంటుంది. జిల్లా రెవెన్యూ అధికారి పోర్టు ట్రస్టుకు చెందిన దర్గాహిల్ దాసరిమెట్ట భూముల విషయములో కూడా కవులు లేదా పెర్మిట్టు అవసరమని భావించారు. అందుచే కంపెనీ క్వారీ పనులు నిర్వహిస్తున్న లోవా గార్డెన్సు ప్రభుత్వానికి చెందినదనీ, 1966 వ సంవత్సరపు మినరల్ కన్సెషను నియమావళిలోని నిబంధనలు వర్తించవని తెలియజేయబడింది.

1966 వ సంవత్సరపు మినరల్ కన్సెషను నియమావళిలోని 5వ నిబంధన క్రింద కోరబడిన రీతిగా కంపెనీ తగు అధికారి నుండి చెల్లుబడియగు కవులు లేదా పెర్మిట్టు తీసుకోనందున విశాఖ జిల్లా రెవెన్యూ అధికారి కంపెనీపై 84 లక్షల 17 వేల 750 రూపాయల అరవై పైసలు రాయల్టీ, జరిమానా విధించడం జరిగింది.

పై మొత్తాన్ని రెవిన్యూ రికవరీ చట్టపు నిబంధనల క్రింద కంపెనీ నుండి వసూలు చేయవలసినదిగా విశాఖపట్నం తహశీలుదారుకు అధికారమిచ్చెను. తహశీలుదారు పై మొత్తమును చెల్లించవలసినదిగా డిమాండు నోటీసును 20-4-74 వ తారీ చేసెను డిమాండు నోటీసు అందిన పిమ్మట దీనిపై కంపెనీ ఏ విధమైన విజ్ఞప్తి చేయలేదు. కంపెనీ యీ మొత్తాన్ని చెల్లించనందున కంపెనీ ఆస్తిని జప్తు

చేయడానికి రెవెన్యూ రికవరీ చట్ట నిబంధనల క్రింద దానికి చెందిన 35 లారీలను 24-6-74 న జప్తు చేసెను. కంపెనీ హైకోర్టులో రిట్ పిటిషను దాఖలు చేసింది. హైకోర్టు డబ్ల్యు. పి నెంబరు 3386/74 లో, 24-6-74 తేదీగల డబ్ల్యు. పి. మిస్సలేనియస్ పిటిషను నెం. 5207/74 లో విశాఖపట్టణం జిల్లా కలెక్టరు 9389/74 బి తే. 18-6-74 ది ప్రొసీడింగ్సు ననుసరించి ప్రారంభించబడిన రెవెన్యూ రికవరీ చట్టము క్రింది అన్ని తదుపరి ప్రొసీడింగులను స్టే ఆర్డర్లు జారీ చేసింది. జప్తు ఏదైనా జరిగినచో దాన్ని సప్పెండు చేసినది.

ఈ విషయం ప్రస్తుతం కోర్టు విచారణలో వున్నది రిట్ పిటిషను పరిష్కరింపబడిన తరువాత తదుపరి చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి బి. కళావతి :—యీ 80 లక్షల 24 వేల రూపాయలు రాయల్టి ఇంక్లూడింగ్ పెనాలిటి అన్నారు రాయల్టి ఎంత? పెనాల్టి ఎంత? ఎన్ని సంవత్సరములనుంచి కట్టలేదు?

శ్రీ యస్. సూర్యనారాయణరాజు :—రాయల్టి ఎంతో పెనాల్టి ఎంతో స్పష్టంగా లేదు.

(iii) re: Non-implementation of the recommendations of the Wage Board by the State Government.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—అధ్యక్ష, మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో బీడీల పరిశ్రమ ఒక 10-10 a.m.
ముఖ్యమయిన పరిశ్రమగా ఉంది ఇందులో అనేక వేలమంది కార్మికులు పని చేస్తున్నారు యీ పరిశ్రమలు వరంగల్, నిజామాబాదు, హైద్రాబాదులలో ఉన్నాయి. ఇందులో పనిచేసే కార్మికులలో కొంతమంది ఫాక్టరీలలో పైము ప్రకారంగా పనిచేస్తారు. కొంతమంది ఆకును, పొగాకును తెచ్చుకొని ఇళ్ళలో పనిచేస్తారు. వీరిలో సామాన్యంగా వృద్ధులు, పిల్లలు స్త్రీలు ఉంటారు. యీ పొగాకులో నికోటిన్ అనే పదార్థం ఉంది శాస్త్రజ్ఞుల ప్రకటనలనుబట్టి చూస్తే దీనివలన త్రాగేవారికి హాని కలుగుతుంది. ఇటువంటి హాని యీ పొగ సోకిన వారికి కూడా కలుగుతుంది. బీడీ పరిశ్రమలలో పనిచేసే కార్మికులు అందులోనే పుట్టి, అందులోనే పెరిగి అందులోనే మునిగి తేలుతుంటారు యీ పొగ గాలి కడుపులోకి పోవడమువలన వారంతా జబ్బులకు గురి అవుతున్నారు యీ బీడి పరిశ్రమలలో ఉన్న కార్మికుల ఆరోగ్య పరిస్థితి బాగుపరచాలి. వారికి ఇచ్చే కూలీరేటు కూడా చాలా తక్కువగా ఉంది, వాళ్ళకి ఇతర సదుపాయాలు కూడా ఏమీ లేవు, ట్రేడ్ యూనియన్స్‌లో ఉన్నవారి కూలీ రేట్లు కొంచెం ఎక్కువగా ఉన్నాయి వరంగల్‌లో ఉన్న రేటుకంటే నిజామాబాదులో ఇచ్చే కూలి రేటు రక్కువగాను, హైద్రాబాదు సిటీలో ఉన్న కార్మికుల రేటు అంతకంటె తక్కువగానూ ఉంది. దీనిని గురించి 1974 జనవరి 17వ తేదీన ఆల్ ఇండియా లెవెల్‌లో ఢిల్లీలో అన్ని రాష్ట్రాల లేబరు మంత్రుల కాన్ఫరెన్సు జరిగింది. మధ్యాహ్నంనుంచి సాధ్యతగల దానికి సంబంధించిన లేబరు ఆఫీసరుగారు ఆకాన్ఫరెన్సుకి

హాజరయినారు. యీ విషయంపయిన చర్చించిన తరువాత ఆక్కడ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఏమంటె రోజుకు కూలీ రేటు యీ బీడి కార్మికులకు రు 3–50 లు ఉండాలి. తరువాత యీ కార్మికులకు ఆరోగ్యవసతి కల్పించాలి. ఇళ్ళ వసతి కల్పించాలి అని కొన్ని సౌకర్యాలు కల్పించారు వారు చేసిన ఆ రికమెండేషనులు మాండేటరి అని అన్ని రాష్ట్రి ప్రభుత్వాలు అమలు చేయాలని ఉంది. కాని మన రాష్ట్రి ప్రభుత్వము ఆ విషయంగురించి ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు మన తోటి రాష్ట్రాలయిన మైసూరు, మద్రాసు ప్రభుత్వాలు అమలు చేశాయి. యీ సందర్భంలో వరంగలులో నాకు సరిగా జ్ఞాపకంలేదు. ఆగస్టులో నిరాహార దీక్ష చేశారు యీ కార్మికులంతా. ప్రదర్శనమయిన సమ్మెకూడా చేశారు. అప్పుడు వెయ్యి బీడీలకు రేటు రు. 2–60 లు ఉండేది రు. 2–85 లకు పెంచారు. ఢిల్లీలో అన్ని రాష్ట్రి ప్రభుత్వ లాలేబరు మంత్రులు ఆమోదించిన తేది 17–1–73 నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వంవారు ఇస్తారనుకున్నాము జిల్లా లేబరు ఆఫీసరు స్పెషల్ ఆఫీసరు సమక్షంలో యీ ఒప్పందం జరిగింది. నిజామాబాదు కార్మికులకు రు. 2–70 లకు పెంచారు: కాని వాస్తవ విషయం ఏమంటె గుత్తేదారులు రోజుకు రు. 3–50 లు ఆన్నారు ఆల్ ఇండియా లెవెలులో. మాకు వెయ్యి బీడీలు ఒక యూనిట్‌గా ఉంది కాబట్టి ఆ నిర్ణయం మాకు వర్తించదు అన్నారు, మాకు రోజుకు 3–50 లు లెక్క మాకువర్తించదు. మాకు వెయ్యి బీడీలు ఒక యూనిట్ ఆ లెక్క మాకు వరిస్తుంది కాని ఆల్ ఇండియా లెవెలులో జరిగిన నిర్ణయం మాకు వర్తించదన్నారు. అది వాస్తవంకాదు ఒక రోజున చేసిన బీడీలు వెయ్యి ఉండనే ఉండవు ఆకును తేవాలి, కుభ్రం చేయాలి, సైజుగా చేసుకోవాలి యీ ప్రొసెస్ అంతా అయితే ఒక రోజుకు అయిదు ఆరువందల బీడీల కంటె ఎక్కువ చేయలేరు. రాత్రింబగళ్లు ఇంట్లో అందరి సహాయంతో చేయడం జరుగుతూంది. ఎనిమిది గంటలు ఫాక్టరీ ఆక్టు ప్రకారంగా పని చేస్తే యీ బీడి పారిశ్రామికులకు ఇచ్చే రేటు 500 బీడీలకు రు 3–50 లు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఒక రోజు ఉత్పత్తి లెక్కన దృష్టిలో ఉంచుకుని 500 బీడీలకు రు 3–50 లు కూలీగా నిర్ణయించి ఆ రేటు రిట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్టు ఇచ్చి అంటె 17–1–73 నుంచి అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను. యీ రికమెండేషన్సు బీడి పారిశ్రామిక వేత్తలు చూశారు వరంగల్ బీడి పారిశ్రామిక వేత్తలు బీడీల రేట్లు అమాంతంగా 100 కి 40 వంతుల చొప్పున పెంచారు. అంటె వారు ఇచ్చే కూలీరేటుకు రెట్టింపు మూడంతలు కలిసిపచ్చేట్లుగా చూసుకున్నారు. ప్రొపోర్షనేటుగా ఏ నిష్పత్తిలో బీడిరేటు పెంచారో అదే నిష్పతిలో కూలీ రేటు పెంచడం జరుగలేదు. కాని వచ్చిన లాభాలు ఫిబ్రవరి నుంచి అమలు చేశారు. మంత్రిగారు యీ మధ్యనే చేశాము అన్నారు. అది 1973 లో జరిగింది. మన రాష్ట్రి ప్రభుత్వం అధికారం లోకి 1974 జనవరిలో వచ్చింది. మొన్న అన్నారు. మనం ఇప్పుడు జూలై మాసములో చర్చిస్తున్నాము. కాబట్టి ఒక సమగ్రమయిన శాసనం చేయాలి. 17–1–1973 నుంచి దానికి ఎఫెక్టు ఉండాలి. యీ నిర్ణయం అమలు చేయడం విషయం లేబరు ఆఫీసర్సుకు వదలరాదు. లేబరు ఆఫీసరు మేనేజిమెంటుతో మిలాఖత్ ఆయినారు. కాబట్టి యీ విషయం గురించి

రికమెండేషన్ను అమలు చేసే యంత్రాంగం కార్మికుల తోడ్పాటుకలిగేట్లుగా ఉండాలని కార్మికులకు ప్రయోజనం కలిగేదిగా ఉండాలని మంత్రిగారు యీ విషయంలో ఒక ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను.

The Minister for Labour (Sir L. Lakshmana Das) :—One of the conclusions reached at the State Labour Ministers meeting, held at New Delhi on 17-1-1973 was that minimum wage might be Rs 3-25 per day (with variations upto Rs 3-50) per day for rolling 1000 beedies of standard size (3 inches in langth with tobacco of 300-400 grms). The new minimum wage should be brought into operation with effect from 1-7-1973 and in order to comply with this time schedule, wage revisions wherever necessary might be effected through the notification method except in cases where Minimum Wages Committees had already been set up for this purpose. A further revision of the minimum wages should take place from 1-7-1974 and thereafter revision should be carried out after intervals of 2 years.

Government examined the matter and considered that it was not desirable to revise the minimum wages in this State in terms of the above conclusion for the following reasons :—

(1) The last revision in this State took place in February, 1971 and a further revision need not be made just then ;

(2) Heavy stock of beedi leaves was lying in the State and no one was forthcoming to purchase it ;

(3) The Industry will not be in a position to bear the steep rise in the rate of wages if the conclusion of the Labour Ministers' meeting was accepted ;

(4) The State was also passing through a critical drought at that time.

However, as the neighbouring States have revised the rates in their States in pursuance of the conclusions of the State Labour Ministers, Meeting, this Government has also since decided and notified the proposed revised wages for Beedi Industry proposing an increase of 85 paise for Urban and 75 paise for Rural areas over the existing rates. The recommendations of the minimum wages Advisory Board on the proposed revision of wages, after taking into consideration the objections and suggestions thereon, have since been received by Government and are under consideration, as required under the Minimum Wages Act. The revised minimum rates of wages will be notified shortly.

Another conclusion at the Labour Ministers Meeting was that considerable improvement could be brought about in service and working conditions of beedi workers by organisation of co-operatives It was agreed that this matter should be studied further by the State Governments for necessary action. A Senior Officer of the Labour Department along with a n officer of the Co-operation Department has been deputed to study the working of the Co-operative Beedi Factories in the State of Maharashtra, Kerala, Mysore, Tamil Nadu and Madhya Pradesh. The report of these officers is under the consideration of the Government.

Yet another conclusion at the meeting of the Labour Ministers was that the workers earning could be increased if statutory restrictions were imposed on rejection of beedies rolled by the workers. It was felt that rejections should not be more than 5 to 10 per cent.

This recommendation has been secured under Rule 29 of the Andhra Pradesh Beedi and Cigar Workers (Conditions of Employment) Rules, 1968, which provides that no employer or contractor shall or ordinarily reject as sub-standard or chhat or other wise more than five per cent of the beedies or eigars, or both, received from a worker including home-worker and that where any beedi or cigar is rejected as sub-standard or chhat or otherwise on any ground other than the ground of willful negligence of the worker shall be paid wages for the beedies or cigars so rejected at one half of the rate at which wages are payable to him for the beedies or cigars, or both, which have not been so rejected.

(శ్రీ ఎమ్.ఓంకార్:— ఇప్పుడు మంత్రిగారు చదివిన ప్రకటన [illegible] సభ ముందు ఉంచాలని కోరుతున్నాను. దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి అనుభవించనీయడు అన్నట్లుగా ఆల్ ఇండియా స్థాయిలో లేబర్ మినిస్టర్లు కూలి రేటు పెంచాలని అంటే మన రాష్ట్రంలోని పరిస్థితులు ఫీజిబుల్ కాదనే మాట విడ్డూరంగా ఉన్నది.

(శ్రీ కుడిపూడి పద్మాకర రావు:— అధ్యక్ష, ఒక క్లారిఫికేషను. ఓంకారుగారు దేవుడు వరం ఇచ్చినా పూజారి అనుభవించనీయడు అంటున్నారు. అసలు వాడికి దేవుడు మీద నమ్మకం ఉందా?

(శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్:— నేను చెప్పింది సామెత. నాకు దేవుడు మీద నమ్మకం లేదు. మంత్రిగారు మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఉన్నటువంటి బీడీ పరిశ్రమ చాలా చిక్కులలో ఉన్నదని యజమానులు అడ్డుపెట్టుకొని చెప్పేమాటను చెబుతున్నారు. అక్కడ మన రాష్ట్రంనుంచి పోయిన ఆఫీసరు కూడా భాగస్వామి. మన గవర్నమెంటు కూడా భాగస్వామి. అక్కడ అంగీకరించిన దానిని [illegible] రోజున కాదనే విధంగా తీసుకోవడం అంటే ఇంతకంటే కార్మిక వ్యతిరేక ధోరణి [illegible]

ఈ సబ్ స్టాండర్డు బీడీలు అనే నెపంతో యజమానులు చేస్తున్నటువంటి దగా ఇంత అంత కాదు. సగటున నూటికి దాదాపుగా 25 వరకు సబ్ స్టాండర్డు అని తక్కువ పైజులో ఉన్నాయని వాటిని తీసివేస్తున్నారు తీసివేసే వాటికి డబ్బు కూడా ఇవ్వడం లేదు చాలా చోట్ల. కొన్ని చోట్ల ఇచ్చినా 2 60 పైసలు వెయ్యి మంచి బీడీలకు ఇస్తే వీటికి రూపాయి, అంతకన్నా తక్కువ ఇస్తున్నారు. యజమానులు అపేక లాభాలు పొందుతున్నారు వారు ప్రకటించిన జి.ఒను. ఇప్పుడు చదివినటువంటి స్టేట్ మెంటును మాకు సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను లెటార్సెక్టివ్ ఎఫెక్టు వద్దు అంటున్నారు. ఖచ్చితంగా 17-1-1973 నుంచి అమలులోకి వచ్చేట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ మొత్తం అంతా ఒకేసారి చెల్లించకుండా దానికి కొన్ని వాయిదాలు చేయమనండి. దానిని అంగీకరించడానికి వీలుంటుంది. ఆ దృష్టితో కొత్త లెజిస్లేషను తీసుకొని రావాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. లేబర్ మినిస్టర్సు కాన్ఫరెన్సు చేసిన ఇతర రికమెండేషన్స్ ఉన్నాయి. వారి ఆరోగ్య వసతి, చదువు వసతులు, ఇళ్ల వసతులు అవన్నీ మనం తీసుకొని రాబోయే లెజిస్లేషనులో ఇన్‌కార్పొరేట్ చేయలని. దీనిని ఖచ్చితంగా అమలు జరపాలని మంత్రిగారికి మీద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Sri G. Anjaneya Sarma (Sattenapalli).—Sir, the Minister has made a statement about the beedi workers My Call Attention was about the implementation of Minimum Wages in Leaf Tobacco Industry, as recommended by the Wage Board.

I would like the Hon'ble Minister to make a statement on the circumstances that are responsible for the non-implementation of the wage Board recommendations Only this State Government has constituted a Wage Board and the recommenations are these. What are the reasons of failure to implement them on statutory basis. What are the ways thought to implement the licencing policy under the Excise Act

In the last session also these matters had been brought to the notice of the Minister. A high level commrttee was also held. Why the Government is hesitating to implement a unanimous recomendation of Labour Commission presided by Gajendragadkar When it submited a unanimous resolution, it should be treated on statutory basis. I requet the Minister to make a statement.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:— అధ్యక్ష, ఓంకార్ గారు లేబరుకు వ్యతిరేకమైన పాలసీని ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్నదని అన్నారు. అది చాలా పొరపాటు. లేబరును దృష్టిలో పెట్టుకునే ఇటువంటి పాలసీని తీసుకున్నాము. ఈ ఇండస్ట్రీసు కేవలం పైనుంచి ఇక్కడ పెట్టుకున్న ఇండస్ట్రీసు. మన రాష్ట్రంలో ఈ ఇండస్ట్రీసులో ఒక లక్ష 80 వేల వరకు పని చేస్తున్నారు. అందుచేత మనం కోఆపరేటివ్ బేసిస్ మీద ఈ ఇండస్ట్రీసుని అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే ఆలోచన చేసుకొని ఇతర రాష్ట్రాలు

కన్నా కొంచెము తక్కువ రేటుతో పెట్టుకొనడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. కాని కేవలం ఇక్కడ లేబరును అన్యాయం చేయాలని కాదు. ఒక లక్ష 80 వేల మంది లేబరుకు వర్కు ఫెయిల్ కాకుండా ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తూ సెంట్రల్ మినిస్టర్సు చెప్పిన ప్రకారంగా 3,50 పైసలు పిక్సు చేయడం జరిగింది. పబ్లికేషను జరిగింది. రేపో, ఎల్లుండో ఫైనల్ పబ్లికేషను జరుగబోతున్నది.

Sri L. Lakshmana Das:—The minimum rates of wages for the Leaf Tobacco Industry were fixed for the first time in 1961. These wages were revised in 1966 and a further revision was ordered in 1971.

The following are the minimum rates of wages:

Category of Worker.	All inclusive minimum wages	
	Daily. Rs. P.	Monthly. R. P.
1. Men Workers (General including packers)	4--05	105--30
2. Women Workers (General grading and scrap cleaning).	3--60	23--60
3. Clerks.	..	180--00

These rates are prevelant now and they are being implemented Action is being taken aginst the defaulting employers for non-payment of minimum wages as and when complaints are received.

2. A State Wage Board for Leaf Tobacco Industry was constituted in 1970. This Board submitted its recommendations, which were accepted by the Government in 1971 with minor clarifications and which are effective from 1-1-1971. The Wage Board recommendations are not statutory and therefore can be implemented only by persuasion.

3. There are 248 units employing 80,918 workers in this Industry. The managements of Class I and Class II have agreed to implement the recommendations of the Wage Board and the rest are being persuaded. The Officers of the Labour Department visited Guntur a number of times in connection with the implementation of the recommendations of the Wage Board and held joint meetings with the employers and workers. In one of the joint meetings held on 7-8-1973, the employers had agreed to implement the recommendations. On the represensation of Sri G. V. Anjaneya Sarma, another joint meeting was held on 4-4-1974 at Ongole.

4 So far 81 units of this Industry have implemented the recommendations and 62,729 workers i.e. about 80% have been benefitted. Only small units have yet to implement the recommendations and they are being persuaded to do so.

5 On 6-2-1974, a meeting was held by the Chief Minister The representatives of the Unions of this industry stated that the employers of Tobacco factories are evading implementation of the recommendations of the Wage Board and minimum wages fixed under the Minimum Wages Act. Complaints have been made that in order to avoid implementation of wage Board recommendation, some of the big Tobacco Companies are resorting to purchasing the graded tobacco from smaller enterprenuers and thus reducing the employment potential in their factories or even reducing the number of working days in the season. Subsequent to the meeting on 6-2-1974, complaints have been received that the National Tobacco Company and the Golden Tobacco Company were not operating their branches to avoid implementation of Wage Board recommendations While the Golden Tobacco Company has agreed to open all its branches, the National Tobacco Company did not operate its branches at Vijayawada and Rajahmundry. Government, therefore, referred the dispute regarding National Tobacco Company to adjudication, and the award of the Industrial Tribunal is awaited. The suggestions of the Commissioner of Labour for more effective implementation of the Wage Board recommendations and the Minimum Wages are under consideration of the Government.

Paper Placed on the Table.

Sri J Vengal Rao —Sir, I beg to place on the Table a copy of the Report on the decisions of the Business Advisory Committee taken at its meeting held on 8th July, 1974, with a slight amendment, viz., Demand No XL - Community Development will be taken up on 24th instead of on 22nd July, 1974.

Mr. Deputy Speaker .—Paper placed on the Table.

The following decisions were taken by the Business Aavisory Committee at its meeting held on 8th July, 1974 in regard to the Business to be transacted in the Assembly

1 In partial modification of the programme for taking up Demands for Grants decided by the Business Advisory Committee on 26th June, 1974, the following Demands will be taken up on the dates indicated below:

Sri L Lakshmanadass —Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to move .

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs 3,26,82,800 under Demand No XXII-Housing *

The Minister for Municipal Administration (Sri Challa Subbarayudu) —Sir, I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs 9,79,46,000 under Demsnd No XXIII-Urban Development *

Mr Deputy Speaker :—Motions moved.

Demand No XXII —Housing Rs 3 26.82,800

Sri M Nagi Reddy —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3 26,82,000 for Housing by Rs 100

ఇండ్ల స్థలములు లేని పేదలకు యిండ్ల స్థలాలకు మంజూరు చేయుటకు పూనుకోనందులకు, నిర్మాణానికి తగినన్ని గ్రాంట్లు మంజూరు చేయనందులకు బంజరు భూములలో భూమిలేని వారికి స్థలాలు మంజూరు చేయనందులకు

Sri Syed Hasan:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100

To stress the need to take up Housing Construction Scheme in the twin cities, specially the Old City

Sri N. Venkata Ratnam —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100

For failure to provide sufficient houses ot house sites to poor Harijans

Sri C.V.K. Rao:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82.800 for Housing by Rs. 100

To provide free housing to all the poorer sections and middle classes.

Sri P. Sanyasi Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100

విశాఖపట్నంలో నున్న ధర్మనగర్, కొబ్బరి తోట స్లమ్ ఏరియాలో పేదలకు హౌసింగ్ స్కీమును అమలు జరపనందున

*See appendix for Explanatory Notes furnished to the House by the Ministers.

15-7-1974 (Monday) & 16-7-1974 (Tuesday)	Demand No. III—Administration of Justice Demand No. XIII—Police Administration Demand No. XIV—Jails Administration Demand No XV—Stationary and Printing Department. Demand No XVII—Fire Services.
19-7-1974 (Friday) & 20-7-1974 (Saturday)	Demand No XLI—Industries Demand No XLII—Village and Small Industries Demand No. XLIII—Mines and Minerals

2 The following further programme of busniess to be transacted by the House was also decided by the Business Advisory Committee.

26-7-1974 (Friday)	Presentation of Demands for Excess Grants for the years 1968-69 and 1969-70.
27-7-1974 (Saturday)	Appropriation Bill (Budget for 1974-75)
28-7-1974 (Sunday)	Holiday
29-7-1974 (Monday)	(i) Voting of Demands for Excess Grants for the years 1968 69 and 1969-70. (ii) Government Bills (iii) Short discussion on the price of rice (for one hour)
30-7-1974 (Tuesday)	(i) Appropriation Bill (Excess Grants) (ii) Government Bills.

GOVERNMENT BILL.

The Andhra Pradesh Escheats and Bona Vacantia Bill, 1974.

Sri J Vengal Rao :— Sri. I beg to move:

"that leave be granted to introduce the Addhra Pradesh Escheats and Bona Vacantia Bill, 1974."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Deputy Speaker :—The quest on is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Escheats and Bona Vacantia Bill, 1974 "

The mot on was adopted and the bill introduced.

Voting on Demands for 1974-75

Demand No XXII Housing——Rs 3, 26, 82,800

Demand No. XXIII Urban Development Rs. 9,79,46,000

To reduce the allotment of Rs 3,26,82,800 for Housing by Rs 100

విశాఖపట్నం, విజయవాడ, రాజమండ్రి, గుంటూరు పట్టణాలలో పేదలకు హౌసింగ్ స్కీములు అమలు జరుపనందున

Sri P. Janardhan Reddy:—Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs 100

Working of Housing Board.

Mr Deputy Speaker —Cut motions moved

Demand No. XXIII—Uiban Devolopment Rs 9,79,46,000

Sri M Nagi Reddy —Sir. I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Uuban Development by Rs 100

పట్టణ ఆస్తుల పరిమితి చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టనందులకు

Sri M. Nagi Reddy.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Uiban Development by Rs. 100

పట్టణ ఆస్తుల గరిష్ట పరిమితి చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టనందులకు, తప్పుడు అసెస్ మెంట్ నంబర్లతో పట్టణాలలోని ఇండ్ల స్థలాలు, ఇండ్ల అమ్మకం జరుగుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం అరికట్టుటకు పూనుకోనందులకు

Sri A. Sreiamulu —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Urban Development by Rs 100

To criticise the step-motherly treatment given by the Government in the matter of urban development with particular reference to municipalities and reluctance of the Government to provide assistance.

Mr. Deputy Speaker:—Cut motion moved.

శ్రీ సి వి. కె. రావు :—మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ సర్, ఇప్పుడు అర్బన్ డెవలప్మెంటు గురించి, హౌసింగ్ గురించి డిమాండ్సు చర్చకు తీసుకొంటున్నాము. గత శాసనసభలో మునిసిపాలిటీలు గురించి డిమాండు మనము తీసుకొన్నాము. ఈసారి మునిసిపాలిటీలు డిమాండు ఎందుకు తీసుకోవడంలేదో నాకు అర్థం కావడం లేదు. బహుశా మునిసిపాలిటీలన్నీ ఈ ప్రభుత్వము కండెమ్ చేసిందనుకొంటాము. వాస్తవమే ; మునిసిపల్ పరిపాలనా విధానాలు చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉన్నాయి. అటువంటి పరిస్థితులలో మనము చాలా ప్రధానమైనవి తీసుకొంటున్నాము. అయితే ప్రధానమైనటువంటిది అర్బన్ డెవలప్మెంటు అంటే విజానికి టవున్సుయొక్క అభివృద్ధి అన్నమాట. ఇప్పుడు మునిసిపాలిటీస్ క్రిందఉన్నటువంటివి 83 అయినప్పటికీ అసలు టవున్సుగా, 1971 సం. లెక్కల ప్రకారం, 224 ఉన్నాయి. కనుక ఈ రాష్ట్రములో సుమారు 84 లక్షల మంది ఇనాళా నివసిస్తున్నటువంటి ఈ టవున్సు

యొక్క పరిస్థితి ఏమిటి, ఈ టవున్సులో చేయవలసినది ఏమిటి అనే అంశము పైన సుబ్బరాయుడుగారు ఒక్క మాట కూడ చెప్పలేదు 83 మునిసిపాలిటీసు మాట ఎత్తుకొంటున్నారు గాని, అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు తీసుకొంటునప్పుడు అర్బన్ ఏరియా అంటే ఏమిటి ? టవున్ అన్న మాట అందులేత ఈ 224 అర్బన్ ఏరియాస్ గురించి ఎందుకు విస్మరిస్తున్నారో నేను చెప్పడానికి వీలులేదు అసలు ప్రభుత్వవిధానము అంతా సమగ్రమైన దృక్పథము లేకుండా సంకుచితమైన భావనతో కూడి ఉన్నది ఈ టవున్‌లో క్లాస్ 1 టవున్స్, క్లాస్ 2 టవున్సు ఉన్నాయి ప్రత్యేకంగా క్లాస్ 1 టవున్సు క్రింద ఎటువంటి కార్యక్రమము తీసుకోవాలో అదికూడ లేనేలేదు. క్లాస్ 2 టవున్సు గురించి ఎటువంటి కార్యక్రమము తిసుకోవాలో అది కూడ లేదు ఇకపోతే, ఈనాడు ప్రభుత్వ విధానమంతా కూడ వారి ప్రాపగాండా గురించి వివరించేటట్లుగా ఉన్నది వాస్తవంగా. ఇప్పుడు మన చేతిలో ఉన్నటువంటి యంత్రాంగాన్ని వినియోగించి ఏగినటువంటి విషయాన్ని సేకరించి వాటి ద్వారా వెల్‌ఫేర్ స్కీమ్సు అమలుపెట్టడానికి, డెవలప్మెంటు స్కీమ్సు అమలుపెట్టడానికి కూడ ఏవిధంగా పూనుకోవడంలేదు. అయితే ఈ అర్బన్ డెవలప్మెంట్‌కు సంబంధించిన వ్యవహారాలలో మొదటి పేరాలో అంటే 1972-73 లో ఏ పేరా ఉన్నదో ఇప్పుడు కూడ అదేపేరా ఏర్పాటుచేసినారు. అంటే ఎక్కడ ఉన్నామో అక్కడే ఉన్నామన్న మాట. ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడనే ఉన్నదని చెప్పవలసియున్నది. మునిసిపాలిటీస్ ఫైనాన్స్ విషయం గురించి హైపవర్ కమిటీ మనము పెట్టాము మరి ఈ మునిసిపల్ ఫైనాన్సు విషయంలో వారు రికమెండ్ చేసినవి ఏమైనా అమలులో పెట్టామా అనే విషయము తీసుకోలేదు. మునిసిపల్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు విషయంలో ప్రధానంగా చెప్పినటువంటిది, మునిసిపల్ ఫైనాన్సు విషయంలో స్పెషల్ ఫండు గురించి రిజర్వ్ బ్యాంకు నుంచి లాంగ్ టరమ్ లోన్సు క్రింద తీసుకోవాలని అన్నది ఒక జాయింట్ సెలెక్ట్ కమిటీని ఆడుగుతున్నాము, చర్చిస్తున్నాము, కాని మంత్రిగారు దానిని ఆమాత్రం చదవడానికి కైము లేకపోయింది. పరిపాలనా విధానంలో జూదం గాంబ్లింగు ఆడేటట్లయితే శాసనసభ్యులు సహించేది 10.40 a. m.
లేదు ఇక్కడ మేము కోరేటటువంటిది ప్రభుత్వం ఏదో కాగితం తీసుకువచ్చి ఇక్కడ పెట్టటమేనా ? అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్‌కొరకు తగు సూచనలు ఇవ్వటానికి ఒక హైపవర్ కమిటీ వేయటం—ఆ కమిటీ కొన్ని రికమెండేషన్స్ చేయటం జరిగింది. అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్‌కు రిజర్వ్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియానుండి రిజర్వ్ ఫండ్ క్రియేట్ చేసి, దానినుండి లాంగ్‌టరమ్ లోన్ క్రింద యీ 83 మునిసిపాలిటీలకు ఇవ్వాలని ఆ కమిటీ చేసిన సూచన గురించి ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆలోచించటంలేదని అడుగుతున్నాను. ఆ కమిటీ కాంపిటెంట్ ఆడ్మినిస్ట్రేటర్స్ ఉండాలని అన్నది. కాని,మీరు ఎవరిని వేస్తున్నారు ? ఈ రాష్ట్రంలో ఎవరైతే మీకు తాళం వేస్తారో వారిని మునిసిపల్ కమీషనర్స్‌గా వేస్తున్నారు మన మునిసిపాలిటీస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ బాగుపడాలంటే—మునిసిపల్ కమీషనర్స్‌ను, స్పెషల్ ఆఫీసర్స్‌ను - కాంపిటెంట్ మెన్‌ను ఎందుకు వేయటంలేదు ? ఎక్కడైనా కాంపిటెంట్ మేన్ ఉంటే—ప్రభుత్వం వాడి ప్రాణాలు తీసి సక్రమంగా పనిచేయకుండా చేస్తుంది. ఇవాళ ఉన్న ఎగ్జిక్యూటివ్ అథారిటీ రాజకీయ నాయకుల వెంట తిరిగి మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ సక్రమంగా జరపటం లేదు. మునిసిపల్ మంత్రిగారు యీ విషయంలో నోరు మూసుకుని ఊరు

కొంటున్నారు. ఈ 83 మునిసిపాలిటీలలో—మీరు కాంపిహెంట్ ఆధారిటీని ఎక్కడ పెట్టారో చెప్పండి ఒక్క హైదరాబాద్-సికింద్రాబాద్ పట్టణమునకే కాంపిహెంట్ అధారిటీ ఉన్నది. Suitable provision in the budget for the up keep of buildings and other things .. .. అని రికమెండేషన్ చేసిందికదా. దానిని ఎందుకు అమలుజరపలేదు ? ఆ కమిటీ రికమెండేషన్స్ చేసింది. పుస్తకం తయారవుతుంది. అవి మంత్రులు చదవరు. ఇపుడు 72-73 లో చెప్పిన మొదటి రెండు పేరాగ్రాఫ్‌లు—అవే రిపీట్ చేశారంటే—యీ ప్రభుత్వానికి ఒక సమగ్రమైన దృక్పథం లేదని స్పష్టమవుతున్నది ఆంధ్రప్రదేశ్ మునిసిపాలిటీస్ యాక్టులో కొన్ని సముచిత మైన ప్రొవిజన్స్ ఉన్నవి ఆ ప్రొవిజన్స్ ఎక్కడా అమలులోలేవని చెబుతున్నాను రాజకీయాలతో చెలగాటము—యీ మంత్రులకు కావాలి. తమకు కావలసిన తొత్తులు యీ మునిసిపాలిటీలలో దొరకలేదు కనుక, యీ మునిసిపల్ కౌన్సిల్స్‌కు ఎన్నికలు వాయిదా వేశారు. డెమోక్రసీలో ఎన్నికల వాయిదా ఎందుకు ఉండాలి ? డెమాక్రసీలో-యీ సంస్థలలో సభ్యులు ఉండటమా, తొలగటమా-అన్నదే తప్ప వాటి ఎన్నికలు వాయిదా వేయటమన్నది ఉండకూడదు. What right have you got to just postpone that and put it under the Executive Authority? What is the Executive Authority? Executive Authority is answerable to the elected representative and the elected representative is answerable to the people. ఇపుడు యీ మునిసిపాలిటీస్‌కన్నింటికి స్పెషల్ ఆఫీసర్స్ వేశారు వారిని పిల్ల జమిందారులుగా చేసి పెట్టారు. పూర్వకాలం జమిందార్లు పోయారుగాని. యీ కొత్తరకం జమిందార్లు తయారైనారు. నేను స్పెషల్ ఆఫీసర్స్‌ను విమర్శించటం కాదు. కాంపిహెంట్ పీపుల్‌ను, ఇంటిగ్రిటీ ఉండి, అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ లోతుపాతులు తెలిసినవారిని అక్కడ పెట్టారా అంటే లేదు అక్కడ టౌట్స్‌ను పెట్టారు. మన దేశం రిపబ్లిక్ అనగానే—ప్రథమ జనరల్ ఎన్నికలతర్వాత ఒక ప్రధానమైన మునిసిపాలిటీకి చైర్‌మన్‌గా ఉండి మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌తో సంబంధం ఉండిన నేను ఇవాళ యీ గోడు పెట్టవలసివస్తున్నదంటే నాకు బాధగా ఉంది. ఈ 27 సంవత్సరాలలో మునిసిపాలిటీస్ ఇంత డిజనరేట్ అవటానికి కారణం—అక్కడ మీరు తొత్తులను పనికిమాలినవారిని పెట్టటమే కారణము కొన్నిచోట్ల సమర్థులు లేరని నేను అనము. కొన్ని చోట్ల సమర్థులు ఉన్నారు. అటువంటి సమర్థులను పెట్టకుండా కులతత్వవాదులను, మునిసిపాలిటీ సొత్తు దిగమ్రింగేవారిని అక్కడ పెట్టటం జరిగింది. ఒక ఉదాహరణ తమకు మనవిచేస్తాను. నేను లోగడ యీ అసెంబ్లీలోనే గతంలో ఉండిన కాకినాడకు సంబంధించిన మునిసిపల్ కమీషనర్ ఆ మునిసిపాలిటీని నాశనం చేశారని క్లియర్ కట్ చార్జెస్ పెట్టటం జరిగింది. అక్కడి ప్రజలను అగౌరవపర్చటం జరిగింది. ఆయన అది తన కులానికి సంబంధించిన జమిందారీగా తయారుచేసినపుడు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొని సరిచేయటానికి పూనుకొంటే ప్రభుత్వానికి పేరువస్తుంది. నా ఆవేదన తగ్గుతుంది. ఆది ప్రభుత్వం చేయనక్కరలేదా ? అట్లా చేయకుండా సరాసరి డైరెక్టర్ ఆఫ్ మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో అతడికి స్థానం ఇచ్చారంటే ఎవరైతే తన మీద నెపం పెట్టారో అటువంటి సిబ్బందిపైన అతడు చర్య తీసుకొంటాడు అన్నమాట. ఇది సరైన పద్ధతి అవుతుందా ? ప్రభుత్వం యీ విధంగా వ్యవహరిస్తే యీ విధంగా ప్రభుత్వం తప్పు చేసినవారికి ప్రమోషన్ ఇచ్చే

పద్ధతికి పూనుకొంటే అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్‌కు తోడ్పడినట్లు కాదు. ఇది అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ అభివృద్ధి చేయటం కాదు ఏ దశలో మేము ఆ లోపాలన్నీ కలెక్టర్‌కు అందజేశాము? ఆ కమీషనర్ అక్కడ ఎక్కడైనా పార్కులు ఉంటే ఆ పార్కులు త్రవ్వించటము, అక్కడ ఎరువులు వేయటము, మొక్కలు త్రవ్వించటం అక్కడ ఎరువులు వేయటం బై లేన్స్ తనకు కావలసిన కంట్రాక్టర్‌కు దత్తంచేయటం జరిగింది. ఎక్కడైనా పేదవాడు కొంప కట్టుకుంటే, ఆ కొంప పీకేయటం పెండర్సు నామమాత్రంగా ఉండటం, లాలోచీ వ్యవహారం ఉండటం—ఇవన్నీ జరిగినవి. కొన్ని లక్షల రులు ఆ మునిసిపాలిటీలో ఆడిట్ ఆబ్జక్షన్స్ ఉన్నవి. సుమారు 15 సం.ల నుండి కొన్ని లక్షల రులు ఆడిట్ ఆబ్జక్షన్స్ ఉంటే ఏమీ యాక్షన్ తీసుకోలేదు. ఆ మునిసిపల్ మద్దతు కలెక్టర్‌ను అందజేశారు. అటువంటి బ్యూరోక్రాటిక్స్‌వల్ల దేశానికి అపఖ్యాతివస్తుంది. ముఖ్యముగా బ్యూరోక్రసీ, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీ—ముఖ్యంగా ఆ మంత్రిపైన ఆధారపడి ఉంటుంది. సమర్థుడైన మంత్రిఉంటే అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీ దోపిడీ చేయదు. ఒకవేళ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీ తప్పుచేస్తే దిద్దటానికి శక్తి సమర్థత యీ మంత్రికి ఉండాలి. ఇపుడు అవి లోపించాయని చెప్పటానికి నేను విచారిస్తున్నాను. విజయవాడ మునిసిపాలిటీని రెండు సంవత్సరాలు డిసాల్వ్ చేశారు. స్పెషల్ ఆఫీసరును వేశాము అన్నారు. ఏ కారణంచేత డిసాల్వ్ చేశారు? ఆ కారణం చెప్పాలి. అక్కడ మునిసిపల్ కౌన్సిల్ సక్రమంగా ఉన్నదని నేను అనను మునిసిపల్ కౌన్సిల్ వ్యవహారాలు, మునిసిపల్ కమీషనర్ వ్యవహారాలు నాకు తెలుసు. మునిసిపల్ కౌన్సిల్ ఒకసారి ఎన్నిక అవటంతోటే అధికారంలో ఉన్న పార్టీని చేత పట్టుకొని ఇష్టం వచ్చినట్లు దోపిడీ చేయటం జరుగుతుంది. మునిసిపల్ కౌన్సిలర్స్ అనినీతిపరులుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. యధారాజా తథాప్రజా—తథాప్రజా యధారాజా—వలె యీ మునిసిపల్ కౌన్సిలర్స్ ఉన్నారు. విజయవాడ మునిసిపాలిటీని ఎందుకు డిసాల్వ్ చేశారో ఆ కారణాలు చెప్పనక్కరలేదా? రెండు సంవత్సరాలు ఎందుకు డిసాల్వ్ చేశారు? అక్కడ మనుష్యులు అందరూ పాడైపోయారా? ఈ రెండు సంవత్సరాలు వారికి బుద్ధిగరిపిన తర్వాత—ఎన్నికలు జరుపుతారా? అక్కడ స్పెషల్ ఆఫీసర్‌ను వేసి—ఎన్నికలు జరగకుండా చేయటం సరైనది కాదు, హైదరాబాద్ సిటీకి సంబంధించినంతవరకు—సమర్థులైనవారిని స్పెషల్ ఆఫీసర్‌గా వేశారు. స్పెషల్ ఫెసిలిటీస్ కలుగజేయవలసి ఉంది 'As there is increasing concern over the complex problems of urban development and the need for providing the necessary infra-structure facilities so as to dovetail industrial development with urban development, in a planned and methodical way, the State Government have decided to set up 'Urban Planning and Development Authorities' in the bigger urban complexes like the cities of Hyderabad and Secunderabad, Vijayawada Guntur-Tenali urban complex, Visakhapatnam Industrial area, ..." and what not. చాలా వండర్‌ఫుల్‌గా డిస్క్రయిబ్ చేశారు అసలు దాని సబ్‌స్టెన్స్ ఏమిటి? మీరు ఏ పద్ధతులలో చేయదలచుకొన్నారు? అర్బన్ ఏరియా అంటే—ఒక్క హైదరాబాద్ సికింద్రాబాద్ సిటీస్‌యేనా? ఇక్కడ కాంప్లెక్స్ డెవలప్ అవుతున్నది కాబట్టి ఎక్కువగా అభివృద్ధి చేయటానికి అవకాశం ఉండవచ్చును. కాని, మిగతా ఏరియాల్లో—గ్రోయింగ్ సిటీస్‌కు ఇప్పటినుండి ప్లాన్స్ వేస్తేతప్ప—ఆ గ్రోయింగ్ సిటీస్ పరిస్థితి ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. నిజమే.

10-50 a m నేను అందులో ఉన్నాను ఆది యింకా డిస్‌కస్ చేస్తూనే ఉన్నాము. అందరి అభిప్రాయాలు చెప్పుకుంటున్నాము. మా అభిప్రాయాలు చెప్పుకుంటున్నాము. మంత్రి గారి అభిప్రాయాలు చెప్పుకుంటున్నాము. ఇంకా ఫార్ములేట్ కాలేదు. జాయింట్ సెలక్టు కమిటిలో పెడితే నా చేతులు నోరు కట్టేస్తారా? అంతచేతకానివాడిని చేస్తారా మంత్రిగారు అని అడుగుతున్నాను. కట్టేసేవారు ఆ సైడ్ ఉన్నారు నన్నుకూడ ఎందుకు చెక్ చేయడం? జాయింట్ సెలక్టు కమిటిలో డిస్‌కషన్స్ బాగానే జరుగుతున్నాయి మంత్రిగారు ప్లాన్ బాగానే వేశారు. పంచపాండవుల మంచం కోళ్ళలాగా నలుగురు అని మూడు చూపించి రెండు చేసి సున్న పెడతారేమోనని నా భయం కొలది ఆతురత,తప్ప యింకేమి కాదు. నేను ఈ ట్విన్ సిటీస్, నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సి తిరగడం తప్ప ఎక్కువ పని ఏమి లేదు. 7 సంవత్సరాల పైగా తిరుగుతూ యున్నాను. ఇంకా 20 సంవత్సరాలు నేను ఉంటే అప్పటికి ఈ ట్విన్‌సిటీస్ డెవలప్ అవుతాయని అనుకుంటాను."The proposals envisaged in the development plan are spread over a period of 20 years. The plan is to achieve balanced co-ordinated development upto 1991." 1991 నాటికి మనం అందరం బ్రతికి ఉండాలి. It is a long term thing. అర్బన్ కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంటు ప్రాజెక్టు అన్నారు. "The Project is functioning in Ward No 22 and Blocks 3 and 7 of Ward No. 17 of the Municipal Corporation of Hyderabad." ఒక కమిటిని వేసి ఆ ప్రాజెక్టును చూపిస్తారా? అసెంబ్లీ హాస్టల్‌కు సంబంధించినంతవరకు రోడ్లు చూచినా ఏది చూచినా, అది కూడ మునిసిపాలిటిలోనిదే కదా? అధ్వాన్న పరిస్థితిలో యున్నది. ఈ విధంగా ఏదో వ్రాసేసి తప్పుకుంటామంటే క్షంతవ్యం కాదని చెపుతున్నాను.

"Two more Urban Community Devplopment Projects in the needy blocks of the circles of the Municipal Corporation of Hyderabad at a total cost not exceeding Rs. 1.20 lakhs per annum ఖర్చు పెడతామని అన్నారు. బాగానే ఉన్నది మీరు డెవలప్ చేయవలసినవి డెవలప్ చేయమని కోరుతున్నాను.

స్పెషల్ న్యూట్రిషన్ ప్రోగ్రామ్ చేశారు. అది హైదరాబాద్ ఎమ్.ఎల్.ఎలు చెప్పవలసి ఉంటుంది. వారి కడుపులు పైకి ఉబ్బినాయో, లోపలికి పోయినాయో వారు చెప్పాలి, 27,750 మంది పిల్లలకు పెట్టారు.

"Due to some administrative difficulties, the Milk Programme was stopped from 6th June, 1972. The scheme is in the Central sector ఎమిటి ఆ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ డిఫికల్టీ. ప్రాగేశారా? 1973-74లో రు. 8,48,585.44 యిచ్చినది. ఇంకా రు. 21,06 655 86 హైదరాబాద్ సిటికి యిచ్చినది. ఇంత యిచ్చిన మీదట అడ్మినిస్ట్రేటివ్ డిఫికల్టీలో మిల్క్ ప్రోగ్రామ్ రద్దు చేశాను అనే టట్లయితే నాకు అరంకావడం లేదు. ఇటువంటి దోష పూరితమైన పనులు చేయకూడదు Grants and assistance. ఏమి యిచ్చారో ఆ వివరాలు ఉండాలిగదా?

The audited figures of expenditure for sanction of these grants to the Municipalities relating to the year 1969-70, are now being made available, from the Audit Department. Where are they? To whom are

they made available? You do not know. Where are those figures? This kind of slack, slip-shod policy statement cannot be permitted, Sir. సైకిల్ టాక్స్ తగ్గించాము అన్నారు. అది కాంపెన్‌సేట్ చేయడానికి మునిసిపాలిటీకి యిచ్చాము అంటున్నారు. రిక్షా టాక్సెస్ తగ్గించారు. రిక్షా ఓనర్ రిక్షా చార్జ్ తగ్గించినప్పటికి రిక్షాకు వసూలు చేస్తున్నారు. కాకినాడ మునిసిపాలిటీ వ్యవహారంలో చెప్పాను. చాలచోట్ల చాలమందికి తెలియనే తెలియదు. కాబట్టి యిది రిఫండ్ చేయవలసిన అవసరం ఉంటుందని చెపుతున్నాను. వాటర్ సప్లయి డ్రెయినేజ్ స్కీమ్స్ చాల అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి తెనాలి, కాకినాడ పట్టణాలు మద్రాస్ స్టేట్‌లో ఉన్నప్పుడే ప్రయారిటీలో ఉన్నాయి. అవి ఏ గతిలో ఉన్నాయో చెప్పడానికి వీలు లేదు. హైదరాబాద్ సిటీ వాటర్‌వర్క్స్ విషయం చెప్పనక్కరలేదు. ఒక సారి నీళ్లు వస్తాయి, ఒకసారి పోతూ ఉంటాయి మునిసిపల్ కామన్ గుడ్ ఫండ్ క్రింద an amount of Rs. 12 13 lakhs is provided in the final budget estimates for 1974-75 అన్నారు. ఏ మునిసిపాలిటీకి ఎంత యిచ్చారనే వివరాలు లేవు. మునిసిపల్ ఏరియాస్ రిపోర్ట్సు, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిపోర్ట్సు ఏమి ఉన్నప్పటికి అవి సమగ్రంగా లేనే లేవు లక్షల కొలది డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతున్నది. అది కాంట్రాక్టరుల చేతులలో ఉన్నటువంటి వ్యవహారం. అక్కడ పని చేసే వర్కర్స్ బహుజనం. స్కావెంజర్స్, మామూలు వర్కర్స్, యితర స్టాఫ్. మునిసిపల్ పరిపాలనలో, అర్బన్ ఏరియా అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో లంచగొండులయొక్క రాజ్యం క్రింద ఉన్నదని చెప్పాల్సి ఉంటుంది. ఈనాడు వర్కర్స్‌ను విలువునా దోపిడి చేస్తున్నారు. ఉన్నటువంటి ప్రొవిజన్స్ అమలులో లేనేలేవు. కనుక డైరక్టరేట్స్‌ను ఆదేశించి ఎక్కడైతే మునిసిపల్ ఎంప్లాయీస్, అర్బన్ ఏరియాస్‌లో ఉన్నారో వారికి తగిన సదుపాయం చేయవలసి యున్నది.

హౌసింగ్ బోర్డు నాలుగు డబ్బులు చేసుకొనేవారికో, లేకపోతే ముసలివాళ్ళకో అది కీలక స్థానం అయిపోయింది. ఇది చాల యింపార్టెంట్. ఆహారం, బట్ట, యిల్లు ఈ విషయంలో నాటకం ఆడడానికి వీలులేదు. రిఫైర్ అయిపోయి సుఖంగా ఉండవలసిన ఉద్యోగులను అందులో పెట్టడం, వారి ప్రాణాలు పేపుకు తినడం తప్ప యింకేమీలేదు. ఇంక పేదవాళ్ళ పాకలు పీకడం మినహాయించి యింకేమి లేదు గదా? ఉన్న వారు స్థలాలు ఆక్రమించుకోవడం. ఉదాహరణగా ఎక్స్ మినిష్టర్ మహానుభావుడు అక్కడ వెలసే ఉన్నాడు. చాలభాగం దీనిని రిఫారమ్ చేయాలి. గైపాస్ వచ్చి చేయాలో ఎవరు చేయాలో తెలియదు. ఇక్కడ యిచ్చిన సూచనలను అమలులో పెట్టినట్లైతే మన అడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను చాల అభివృద్ధి చేసిన వాళ్ళం అవుతామని చెపుతూ కూర్చుంటున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب - ہم کو اس ڈیمانڈ کی اردو کاپیاں نہیں دی گئیں - اسکے علاوہ گزشتہ تین دن سے اردو کے سوالات بھی نہیں ملے نہ ہی موجودہ ڈیمانڈ کی کاپی ملی -

The Minister for Municipal Administration (Sri Challa Subbarayudu):—Regarding the supply of copy of Demand in Urdu,

unfortunately we could not get it printed from the Government Press They said they require six days and the translation could not be sent earlier. I apologise for not being able to supply the Urdu Demand and the inconveniance caused to the hon Members.

سری سلطان صلاح الدین اویسی - اردو سوالات کے نعلق سے دن دن سے سکریٹری صاحب کو توجہہ دلائی جارھی تھی لیکن سوالات نہیں دیئے گئے اسلئے آپ کے علم میں یہ بات لارھا ہوں۔

11-00 a m.

శ్రీ పి వి. రమణ (అనకాపల్లి):—అధ్యక్ష, హౌసింగు స్కీమ్ విషయంలో 74 జూన్ 30 వ తేదీవరకూ కో-ఆపరేటివ్ హౌసింగ్ స్కీమ్ములకు స్టాంపు డ్యూటి, తెలంగాణాలో అయితే రిజిస్ట్రేషను ఫీజు కూడా మినహాయింపు ఉండేది కానీ ప్రభుత్వంవారు 28-6-74 వ తేదీగల 616 వ నంబరు జి. ఒ ప్రకారం 1-7-74 నుంచి యీ మినహాయింపును రద్దు చేశారు. ఈనాడు యిది రద్దు చేయడంవల్ల మిడిల్ క్లాస్, లో మిడిల్ క్లాస్ ప్రజలు యిళ్లు కట్టుకోడం కష్టమవుతుంది. సభ్యుల కిచ్చే స్థలం క్రియం మీద కానీ పొసై టీకి వ్రాయవలసిన తనకా పత్రాలు, కో-ఆప, రేటివు హౌసింగు ఫెడరేషన్‌కు వ్రాయవలసిన ఎగ్రిమెంటు పైన కానీ స్టాంపు ఫీజు. రిజిస్ట్రేషను ఫీజు దీనిప్రకారం కట్టుకోవలసి వుంటుంది. ఎం. ఐ. జి హౌచ్. స్కీమ్ము క్రింద ఒక హౌస్‌కు 25 వేల రూపాయలు మాత్రమే యిస్తారు. ప్రభుత్వం వారు పూర్వంవుండే ఫెసిలిటీస్ విత్ డ్రా చేయడం మాత్రమే కాకుండా ఒక్కొక్కరు అదనంగా 1885 రూపాయలు కట్టవలసి వస్తున్నది ఒక ఎం. ఐ. జి. ఇంటికి పూర్వం కంటే అదనంగా రిజిస్ట్రేషను ఫీజు, స్టాంపు డ్యూటీ క్రింద 1885 రు. లు చెల్లించాలి. దీనికితోడు ప్లానులు, ఎస్టిమేటులు తయారుచేసుకోడానికయ్యే ఖర్చు కూడా ఉన్నది. ఎల్. ఐ. జి హౌచ్. స్కీమ్ము క్రింద ఒక్కొక్కరికీ 12,500 రూపాయల లోను యిస్తారు. గవర్నమెంటు వారు వున్న ఫెసిలిటీస్ తీసివేయడంవల్ల వారు అదనంగా 1050 రు. లు అదనంగా స్టాంపు డ్యూటీ చెల్లించవలసివస్తోంది ఇవిగాక యితర ఖర్చులు కూడా వేరే ఉంటాయి. కాబట్టి మిడిల్ క్లాస్ వారికీ, లో యిన్‌కం వారికీ అదనంగా 2 వేలు, వేయి రూపాయలు భారమవుతున్నది. ప్రభుత్వం దీనిని పునరాలోచించి యిదివరకున్న విధంగానే ఎగ్జంప్షను ఉండేటట్లుగా చూడాలని కోరుతున్నాను

చాలాచోట్ల మునిసిపాలిటీల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా వున్నమాట యదార్థమే వాటిని రీషపుల్ చేసి, అధికారులను మార్చవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈ అధికారులు సంవత్సరాలకొలదీ ఒకేచోట అట్లాగే వుంచే లోకల్ పాలిటిక్స్‌తో యిన్వాల్వ్ అయిపోయి సక్రమంగా పరిపాలన సాగనివ్వకుండా చేయడం జరుగుతోంది. మంత్రిగారు దీనిని రీషపుల్ చేయాలనీ, తగుమార్పులు చేయాలనీ ప్రతిపాదనలు తీసుకువస్తే ఎం. ఎల్. ఏలు, మంత్రులు—రికమెండేషన్సు వల్ల వేసిన ఆర్డర్సునే కాన్సిల్ చేసుకునే పరిస్థితి వచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. అట్లా కాకుండా ఒక ఫేజ్డు ప్రోగ్రాం పెట్టుకొని మొత్తం మునిసిపాలిటీలనుంచి ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ రిపోర్టు తెప్పించుకొని ఎస్మినిస్ట్రేషనులో మార్పులు తీసుకురాకపోతే మునిసిపాలిటీలు యీనాడున్నట్లుగానే ఉంటాయి. మునిసిపాలిటీలలో హరిజన వార్డులు కూడా ఉంటున్నాయి హరిజనులకు

ఇతరచోట్ల యిచ్చే సౌకర్యములు మునిసిపాలిటీలలో ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వానికిఅధికారం లేదు స్లమ్ క్లియరెన్సుకు అవకాశములేదు. ఇది జి.ఒ. ప్రకారము సాధ్యముకాదు. పెద్ద పెద్ద సిటీలలోతప్ప మిగతా మునిసిపాలిటీలలో స్లమ్ క్లియరెన్సు సాధ్యంకావడములేదు. అనకాపల్లి ఎ. క్లాస్ మునిసిపాలిటీ. కాని అక్కడ స్లమ్ క్లియరెన్సుకు అవకాశము లేదు. వాటర్ వర్క్సు అట్లాగే ఉన్నది—మన అసెంబ్లీ సమావేశాలు కొన్నాళ్లు అక్కడ పెట్టుకుంటే, అందరూ అక్కడి నీరు త్రాగితే, సమావేశాలయ్యే టప్పటికి ఇందులో సగముమందే మిగులుతారనుకుంటాను ఫ్యాక్టరీ నుంచి వచ్చిన రెప్యూజ్‌తో నిండి వుంటున్నది నీరు. దానిని పైపులైను పెట్టి తీసుకువెళ్ళి దూరంగా వదలివేస్తారు అంటున్నారు. కసింకోట పంచాయతీకి ప్రొపొజ్డ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము పెట్టబోతున్నారు దీనిని క్రిందకు తీసుకువెడితే ఆ ప్రొపొజ్డ్ వాటర్ సప్లయ్ స్కీము కూడా పాడవుతుంది. మునిసిపాలిటీలలో సక్రమమైన పద్ధతులు ఉండక పోతే ట్రీట్‌మెంటు ప్లాంట్సు పెట్టించాలి లేక దూరదూరముగా తీసుకువెళ్ళడమువల్ల ప్రయోజనము లేదు. అక్కడ ఒక స్కీము ఏ స్తే—పైపులైనులు వేయడం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. కన్‌జెస్టెడ్‌గా వున్న హరిజన ఏరియాలలో—హరిజనులకు స్థలాలు, యిళ్లు ఇచ్చే స్కీము మునిసిపాలిటీలకు వర్తించదు కాబట్టి అది వర్తింప చేయడము కానీ లేకపోతే మునిసిపాలిటీలలో 50 వేల పైబడిన జనాభా వున్నచోట అయినా యీ స్కీము తీసుకొడానికి అవకాశమివ్వాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసు కొంటున్నాను.

శ్రీమతి వి మంకమ్మ (సికింద్రాబాద్ కంటోన్మెంట్ :—అధ్యక్షా, కంటో న్మెంట్, మునిసిపాలిటీ ఏరియాలలో హరిజనవాడలలో యీ మురుగు ఇబ్బంది చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది. మునిసిపాలిటీ ఏరియానుంచి ఇన్‌స్పెక్షను చెయించి తుకారాం గేటు, లాలాగూడా, మెట్టుగూడ, సీతాఫల్‌మండి; చిలకలగూడ—ఆ ప్రాంతాలలో డ్రెయినేజి సౌకర్యాలు గలుగజేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. అదికాకుండా, ఎండకాలము మంచినీళ్ళ ఇబ్బందికూడా చాలా ఉంటున్నది. నీళ్ల పట్టుకోడానికి వెళ్ళినవాళ్ల కొట్టుకోవడము, పోలీసు స్టేషనులకు వెళ్ళడము కూడా జరుగుతున్నది. లాలగూడ ప్రాంతము నుంచి మెయిన్ లైను పోతున్నది కాబట్టి అక్కడ నల్లలు వేయించాలని కోరుతున్నాను. తుకారం గేటు వద్ద మునిసిపాలిటీ లాండు 33 ఎకరాలున్నది. ప్రజలు తహసీలుకు అప్లికేషనులు పెట్టుకున్నారు. వెంటనే ఆ లాండు షెడ్యూలు కాస్టుల వారికి ఇచ్చేయాలని కోరుతున్నాను. వేసిన రిగ్సు—బోర్ వెయ్యి పాడై పోయాయి. మోటారుల మీద అక్కడకు నీళ్ల పంపిస్తూ వుంటారు. అవి రెండుమూడు రోజుల కొకసారి వస్తూ వుంటాయి. ప్రజలు నీటికి చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. మెట్టుగూడ ప్రాంతములో డ్రెయినేజి 8-10 అడుగులు ఉన్నది. వర్షాకాలము వచ్చినప్పుడు పిల్లలు దానిలో పడిపోవడము జరుగుతున్నది. దానిని వెంటనే పరిశీలించి తగిన సౌకర్యము కలుగజేయాలని కోరుతూ, యీ సమయమిచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు చెబుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

Sri Syed Hasan (Charminar) :—As you would recall that 1970 was considered as a difficult year in regard to financial conditions of the Municipal Corporation of Hyderabad. Therefore, it was resolved

that the Special Officer whom I consider or those who knows his functioning would recall that an enquiry was instituted. We all know since 1970 upto this date what calamities have been taken place and what calamities and miseries the people had to suffer due to this Special Officer. However, as the previous Special Officer's case has been referred to Anti Corruption Bureau and it is under investigation, we would like to await till such a time the report comes before us. Now, I would like to speak about the taxation. As I told some time back that some Minister who is not living today, he has rehabilitated some of his persons. He has started a system of re-assessment for over 4 years and this system is continuing today and people are being harassed. Thousands of houses are being re-assessed within a couple of months or 3 months. Those who assess in certain areas, they sit over the judgement of their colleagues in the other ward. In thisway people are extremely harassed and this is a serious matter I feel that there are 2 types of Ministers in this House (1) either incapable of understanding thing or stiff necked. They would not like to answer us

I have good opinion about the Chief Minister. I hope he would hear what I am saying and if it is possible try to rectify the misdeeds, what happend in the previous years These persons sit in judgement and pass judgments There are innumerable cases. They come to me and represent. Upto Rs. 15/- per month which is an accepted rent or the annual rent of Rs. 180/- is exempted. These people are widows and they come to us and represent The exact figure of Rs. 180/- was shown but still they exhausted. It is a serious matter to be looked into. There are instances that even Rs. 100 per year they were charging for old houses with horrible conditions. The claim is made for Rs. 980.

About the Housing Board houses also, either they are under the control of the Housing Board or they had been allotted to persons, I don't know. Often it is told that rent benfit was there. So they should charge more. Otherwise, exemption should be given, because in a way the rent collected was not beyond Rs. 15/-. But still they are charging. This is a matter for the Minister to look into. Thousands of houses are being assessed in no time. Corruption is there in assessment and re-assessment. Openly they ask money and decide. In spite of all that, what are the facilities provided. No bus system. Heaps of rubbish. No water supply facilities. These are all known. How does the Government justify to collect such taxes or enhance taxes under such circumstances ?

About the City Planners. It is a worst situation in the Corporation. I appreciate the measures taken after the Chief Minister has taken over. It removed certain persons. But who are

left now should not harass further. I quote instances. For those who are constructing huge buildings, the set-back rules do not apply to them. But those who make hutments or small rooms or hardly something to live, are harrassed Notices are served and then their process is there. How can people tolerate? How long they will suffer ? It is a matter to be looked into by the Government

About the Planning Department. There is an Assistant City Planner in Secunderabad, who is a scavenger He is having property worth lakhs. He is not a senior person He has superseded. Overlooking the seniority of others, that person is elevated I am not satisfied with the Special Officer removing certain persons or transferring them. It is a matter for all of us to have satisfaction. This may be looked into

The Medical and Health Department of the Municipal Corporation is the worst. Drains are full, thrown into houses. This was noticed in the course of the joint Inspection Much is being done by the Special Officer. But still it is continuing. The Special Officer is not the Medical Officer or he is not the Health Officer The direct supervising officer should be responsible. The Special Officer or the Minister should have noticed that the condition of the City is horrible and any decision taken to improve may be implemented. It is essential that honest persons work to keep it in a relly good condition.

I wish to say that Sri Lohit Reddy, is the Chief Veterinary Officer. He is an ordinary officer, and managed to get the most corrupt person. Corruption has taken root in salughter houses. Saturday is the holiday for meat cutting. On Sunday and Friday, 2000 to 3000 goats are cut. How much revenue is going into the Corporation's Account, is to be seen. He is a most corrupt person. Two or three slaughter houses are run in connivance one at Musheerabad and the other at Golconda. This Veterinary Officer should be changed.

Yesterday, I told here in the House that one Bharat Oil Mills is having illicit power supply and it was proved. Yesterday I was told that they found it.

Coming back, I have to say that these mutton shops are not licensed. In the name of the mutton shops, they are licensing. After three or four months, beer shops are coming in their place. For running these shops they are paid for it. You take action against the persons who have not done anything. The action has to be taken against the persons who have allowed them. I would like to make two suggestions. One is that drains should be given or kept under Drainage Executive Engineer. It solves the problem.

It will solve the problem. In regard to Octroi, the Government had stopped the corporation from collecting. The Government had sanctioned during the last year. It should be continued for some more time. It should also be enhanced.

The last point is about the Junior Engineers of P.W.D. and other departments. They have been upgraded with no increase in their salaries. They have been upgraded as Gazetted Officers. But in case of Public Health Department is has not been done so far. It is high time now to remove the disparities. This system should also prevail in the Public Health Department Sir.

శ్రీ పి కిషన్ రావు (చేవెళ్ల) :—అధ్యక్ష మహాశయా, నేను స్లం డెవలప్‌మెంట్ గురించి మాట్లాడ దలచుకున్నాను Prevention is better than cure. స్లమ్స్ డెవలప్ కాకుండానే ప్రయత్నాలు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. స్లం క్లియరెన్స్ స్కీమని స్లం ఇంప్రూవ్‌మెంట్ స్కీమని ఇందులో రెండు పెట్టారు. వాటికి ఒకటిన్నర కోట్ల రూపాయిలు కేటాయించారు. స్లమ్స్ నివారణకు తీసుకోవలసిన చర్యలు గురించి చెప్పదలచుకున్నాను. హైదరాబాదు పట్టణానికి చుట్టుప్రక్కల పంచాయతీ గ్రామాలలో ఇండ్లు కడుతున్నారు చుట్టుప్రక్కల ఉండే పంచాయతీలకు మునిసిపల్ ఏరియాను ఎక్స్‌టెండ్ చేయడం చాలా అవసరమని భావిస్తున్నాను. కొంతమంది వ్యాపారస్థులు భూములు కొని లే ఔట్ వేసి బెటర్‌మెంటు ఛార్జి కట్టకుండా ప్లాట్లు అమ్ముకుంటున్నారు. వారికి ఇండ్లు కట్టుకోడానికి పర్మిషన్ దొరకడం లేదు. హౌసింగ్ బోర్డు స్వయంగా భూములను ఎక్వయిర్ చేసి ఆ భూములను ప్లాట్లుగా చేసి అవసరమైన వారికి, కిరాయి ఇండ్లలో ఉండజాలని చిన్న ఆదాయం కలిగిన వారికి 100–50 గజాల ప్లాట్లు అమ్మి వారు మూడు రూములు వేసుకుని డ్రయినేజి, నీటి సౌకర్యం వంటి కనీస సౌకర్యాలు కలిగిస్తే బాగుంటుంది. అక్కడ పార్కులు, లైబ్రరీలు, స్కూల్సు ఉండాలని నేను చెప్పడం లేదు. కనీస సౌకర్యాలు కలిగిస్తే చాలును. చిన్న ఆదాయం కలిగిన వారికి అటువంటి సౌకర్యం కలిగిస్తే స్లమ్స్ డెవలప్ కాకుండా ఉంటాయి. ప్లాట్లు చేసి అమ్మి ధరలు పెంచే వారిని అరికట్టడానికి ఇది తోడ్పడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ట్రాఫిక్ సెల్ అని పెట్టారు. దీనికి ఒకటిన్నర లక్షలు పెట్టారు. కొన్ని చోట్ల గడ్డి, కట్టెలు, కూరలు వంటి వాటికి సరైన మార్కెటు సౌకర్యం లేదు. జుమ్మేరాత్ బజారు వంటి చోట్ల రోడ్ల మీద వ్యాపారం జరుగుతుంది. అక్కడ మార్కెటు కోసం స్థలం కేటాయించి వ్యాపారం జరిగేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. జాంబాగ్‌లో పండ్ల మార్కెటు, మూడు సినీమా హాళ్లు ఉండడంవల్ల మనుష్యులు నడవడమే ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. దీని విషయమై ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. హైదరాబాదులో పురానాపుల్ వద్ద రోడ్డు ఎక్స్‌టెండ్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. గోల్కొండ కోట వరకు వెళ్లే రోడ్డు చాలా కంజెస్టెడ్‌గా ఉంటుంది. దానిని వెడల్పు చేయాలి. ఇండ్లు లేని వారికి కనీస ధరకు ప్లాటు ఇచ్చే అవకాశం కలుగ చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri A. Sriramulu (Eluru) :—Mr. Deputy Speaker Sir, Urban Development is one of the most neglected subjects over the past 20 years. I am even inclined to make an accusation against the

Government, the Government has a sort of a rural bias. 84 lakhs of people are living in the Urban areas. It means that 20% of the total population of the State are in the Urban areas and they contribute a large share of the total income of the State. While you get 25 crores by Land Revenue we are getting 81 crores in the form of Sales Tax and about 40crores by way of Excise. It means nearly 120 crores is the contribution that some of these Urban centres have been making to the toal exchequer of the State We have a Budget of 440 crores this year. It is really distressing to find that the Minister in-charge of the Municipal Administration is moving a demand for nothing more than 9 cro es of rupees. I consider this an absolutely inadequate amout. I am getting reminded of what Pandit Jawaharlal Nehru wrote in his Autobiography He was the Chairman of the Allahabad Municipal Council. I remember the exact sentence. "With the meagre resouoces of the Mgnicipality I am not able to provide even the basic civic needs of the people. The is what Nehru wrote long time ago and after so many years of freedom today. Ithink and I am quite confident that every Municipal Chairman would write the same thing what Nehru wrote some 40 or 45 years ago. It is the question of the finances of the Municipalities. I must say they are in a pathetic position. I would request our Minister for Municipal Administration, if not the Chief Minister, to go and visit some of the towns in Andhra areas during the rainy season. Eluru is one of the oldest Municipality and perhaps the dirtiest in the State It is the constituency from which I come. The Chief Minister has very rightly pointed out this- because, he knows the entire area. This is the sorry spectacle of Municipal Towns. When such is the situation what the Government is doing? In this note that has been supplied to us it is stated that few lakhs of rupees by way of compensation is being given to the Municipalites. beyond providing some compensation for removal of cycle tax or tools etc, the Government is doing precious little as far as the Urbon Development is concerned. Minimum needs like water-supply sanitation, drainage it is no credit as far as our administration is concerned, because, we continue to neglect urban areas For example in my own constituency (Eluru) water-supply scheme to augment the present supply was under taken in 1967 Nearly 7 years time has gone. The entire work is incomplete The reservoir has been built, but unfortunately, though a sum of Rs 17 lakhs has been spent on this part cular scheme, the people are not deriving any benefit, This is a clear indication to say that we have no Plan at all and we are taking up schemes in an eratic and amorphous fashion. We don't know whether we have money and we stop it in the middle. This is how our funds are getting badly wasted. There should be a concrete and correct planning.

As far as Urban Development is concerned, there must be a definite plan in the coming five years. There should be a plan to improve the resources of the Municipalities In this connection I have a concrete suggestion to make. The State Government should set-up a Finance Commission just as the Central Government sets up a Finance Commission for devolution of Central taxes and Revenue to the States. The State Government should set-up a Finance Commission so that adequate amounts are allotted to Municipalities and to various other local bodies; otherwise the finances of the Municipalities will not improve and the municipal towns would continue to be an eye-sore for anybody visiting the places That is my concrete suggestion. Even in regard to release of grants, there is an abnormal delay. I don't know why there should be so much of delay for adjusting funds to the municipalities On page 4 there is a paragraph. It runs as follows: "The audited figures of expenditure for sanction of these grants to the Municipalities relating to the year 1969-70, are now being made available, from the Audit Department The grants for the year 1969-70 are being released to the Municipalities during the current year A provision of Rs. 18 lakhs is made for the purpose in the Budget Estimates for 1974-75."

The Government is so generously releasing a grant of Rs 18 lakhs after five years and auditing figures of 69-70 have become available during 74. What is wrong with our Audit Department? What is wrong with our machinery? Why should five years be taken for auding the accounts of the Municipalities and why should the Municipalities be handicaped in not getting the amount due to them and the amount that the Government is prepared to give? This is a concrete instance. I quote one or two other glaring examples. For example, the Eluru Municipality and the Tadipatri Municipality had to pay for sometime salaries to the staff, teachers and others of their respective Junior Colleges when the High Schools were taken over. These are two concrete cases which I have brought to the notice of the Government on several occasions. Till now that 3 or 4 lakhs of rupees which is due to the Municipalitios has not been adjusted

11-30 a.m. Under Slum Clearance a pittance of Rs 40 lakhs allotment has been made. In Madras the allotment is 3,10,00,000. Why not our Government think of large scale slum clearance programme by setting up, is necessary, a Slum Clearance Board. If this is allowed, this will become more serious problem to be tackled I find some mention being made about the Master Plan. Master Plans have been prepared for so many towns, but who is implementing the Master Plan is a serious matter. The Collector, Guntur has not been respecting this Master Plan. In total violation of the Master Plan allocation was made in Guntur Town, assignments have

been made. Even sites which have been earmarked for plots, have been assigned for house sites, but was incharge of implementation of the Master Plan is a point. I need a clarification from the Minister because it is very easy to prepare a plan but to enforce, to execute it is a much more difficult. I am glad that Master Plans have been prepared. Master Plans should be vigorously enforced so that encroachments should not take place ; the beauty of the town does not get spoiled so that the object of the preparation of the Master Plan is fulfiled

Now coming to Housing Sir, the mandatory of the problem, I am sorry, has not been appreciated by our Minister for Housing it is a stupendous task. We have 30 lakhs of people who heve no houses at all. About 14 lakhs in the rural areas have no shelter and about 16 lakhs in urban areas have no shelter. There are 3 basic necessities of life - food, clothing and shelter Socialism should mean providing of atleast these three necessities of life, food, clothing and shelter.

The activities of the Housing Board will have to be expanded and more money should be found. The Housing Board should construct tenaments in almost all the District Headquarters. I found one relieving feature Sir—the cumulative deposit schem-started by Mr.Lakshman Das when he was incharge of Housing Board. This should be pursued more vigourously because this is how expansion of housing construction activity can be thought of. In Madras, there is a scheme for Rikshaw pullers' and other small wage earning workers. They are expected to deposit one rupee a day. In two years, with this deposit, a tenament is given to them and later they pay Rs.15/ as rent. In this way, they have nearly provided 3,700 tenaments to the Rikshaw pullers and workers. I would commend this work of collecting some money every day from small workers and collecting some contribution from fixed income group i.e., wage earners on a monthly basis under the cumulative deposite scheme.

Thanks.

(శ్రీ ఎం. ఆర్. డీన్ :—ఆధ్యక్ష. ఈ పట్టణాభివృద్ధి డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను పురపాలక సంఘ ఎన్నికలు పెట్టబోతున్నారని, పాఠశాలలను విద్యాశాఖవారు స్వాధీనపరచుకుంటున్నారనే వార్త సంతోషకరమైన వార్త. మూడవది విశాఖపట్టణం మునిసిపాలిటీకి రావలసిన 60 లక్షల రూపాయలు హార్బరునుంచి పెటిల్ అయినట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు, మునిసిపల్ అమాత్యులు తెలియపరచారు. అది సంతోషకరమైన విషయం. విశాఖపట్టణం, విజయవాడ, గుంటూరు, వరంగల్లు వంటి పెద్దపెద్ద మునిసిపాలిటీలకు ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్సును కమిషనర్సుగా వేస్తే పరిపాలన సవ్యంగా నడుస్తుందని ప్రజలలో నమ్మకం ఉంది. కాబట్టి అక్కడ ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్సును నియమించాలని కోరుతున్నాను. ఇదీకాక విశాఖపట్టణం మునిసిపాలిటీకి రాబడి తక్కువ, ఖర్చు ఎక్కువ. ప్రత్యేకంగా విశాఖపట్టణం మునిసిపాలిటీలో దాని రాబడిలో 60 శాతము సిబ్బందికే ఖర్చవుతుంది. కనుక రోడ్ల

నిర్మాణం కూడా వారే తీసుకుంటే బాగుంటుందనుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వమే ప్రత్యేకంగా ఆ బాధ్యతకూడా తీసుకోవాలి. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి రెండవ శేదీనాడు డైరెక్టర్ ఆఫ్ పెన్షన్ భగవంతరావుగారు మంత్రిగారితో సంప్రదించి విశాఖపట్టణం ఎనాథ్ నాలుగున్నర లక్షలుంది కనుక దానిని బి. 2 సిటీ చేయాలని సలహా యిచ్చినట్లు పత్రికలో వచ్చింది. అదీకాక విశాఖపట్టణం ఒక మహానగరం. దానిని కార్పొరేషను చేయాలి. ప్రభుత్వం దానిని కార్పొరేషన్‌చేస్తే మా విశాఖ పట్టణం యింకా బాగుపడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో గుడిసెలు కట్టుకున్నప్పుడు నాలుగైదు సంవత్సరాలు ఊరుకుంటారు మునిసిపాలిటీ వారు. తరువాత వాటిని పీకేయాలనడం బాగుండదు. వారు పిల్లలతో నివశించిన తరువాత ఎక్కడకు వెళతారు, వారికి ఆల్టర్‌నేటివ్ స్థలం చూపించితే బాగుంటుంది. ఈమధ్య అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు కమిటీతో ఢిల్లీ వెళ్ళాను అక్కడ స్లమ్సులోకూడా సిటిజన్సుకు యిచ్చిన అమెనిటీస్ యివ్వడం చూశాము. అలాగే ఆంధ్రలోకూడా గుడిశలున్న స్లంఏరియాస్‌లో వాటర్ ఫెసిలిటీస్, లైటింగ్ ఫెసిలిటీస్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్టణంలో సిటీ బస్సుల ట్రాన్స్‌పోర్టును నేషనలైజు చేయాలి. అది కొండల ప్రాంతం ఎత్తుపల్లాలు ఎక్కువ. హైదరాబాదు తరువాత ఎక్కువ బస్సులున్న నగరం విశాఖపట్టణమే. అక్కడ బస్సులను నేషనలైజు చేయాలి అని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్టణం 30 చదరపు మైళ్ళు విస్తీర్ణంకలది. దాని ఎక్స్ టెండెడ్ ఏరియాలో ఎమెనిటీస్ వాటర్ ఫెసిలిటీస్ ఏర్పాటు చేయించాలని కోరుతున్నాను. మంగళ్ళు, చాకళ్ళు, కాబ్లర్సు యిటువంటి వృత్తులు చేసుకునేవారిమీద వృత్తిపన్ను వేయకుండా నిలిపివేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్‌రెడ్డి :—అధ్యక్షా, హౌసింగ్ బోర్డువారు ఎక్కడ పడితే అక్కడ ఖాళీ స్థలాలమ భవనాలు నిర్మించడానికి నిధులున్నాయా లేవా అని ఆలోచించకుండా కేవలం స్థలానికి సంబంధించినవారు ఒత్తిడి చేసినందువల్ల కొన్ని సంవత్సరాలు స్థలాలను కొనేయడం జరిగింది. ఒకసారి మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. కొన్ని స్థలాలు అన్నింటిలో వెంటనే భవన నిర్మాణం చేయగలరా, స్థలం యజమానులను సంతోషపెట్టడానికి స్థలాలను కొనడం జరగలేదా సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. హౌసింగ్ బోర్డులో అనేకమంది ఉద్యోగులు అవినీతికి పాల్పడుతున్నారని స్పష్టమైన ఆరోపణలున్నవి. యూసఫ్‌గూడాలో సర్వేనంబర్లు 44, 45, 46, 47, 48 యొక్క కొనుగోలు వ్యవహారంలో 6 లక్షల చిల్లర డీల్ గురించి బ్రహ్మాండమైన అవినీతి ఆరోపణలు వచ్చినప్పటికీ యిప్పటికికూడా కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరగలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రభుత్వ పక్షముగా ఈ వేదిక మీద హామీ రావాలి. గ్రామ ప్రాంతాలలో వున్న హౌసింగ్ కో-అపరేటివ్ సొసైటీలు డిఫంక్ట్‌గా వున్నవి. రావలసిన బకాయిలను వసూలు చేసి డిఫంక్ట్‌గా వున్న వాటిని పునరుజ్జీవించడానికి ఏ ఏర్పాట్లు చేయాలో ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. కొన్ని చోట్ల ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కో-ఆపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీస్ ఫెడరేషన్, కొన్ని చోట్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ హౌసింగ్ బోర్డు ఇళ్లు కట్టిస్తున్నది. ఎక్కడ ఏదికట్టిస్తున్నది అర్థమయ్యేటట్లు చెప్పాల్సిన అవసరం వుంది. క్యుములేటివ్ హౌసింగ్ డిపాజిట్ స్కీము ఫర్ ఎంప్లాయీస్ మంజూరు అయికూడ ఇంతవరకు ప్రారంభించలేదని ఈ ధీమాండులో కన్పరిచారు. ఇందుకు

కారణాలు కన్పరిచారు. ఎంప్లాయీస్‌కి సంబంధించిన విషయము కాబట్టి వెంటనే ప్రారంభిస్తామని ప్రకటన చేయవలసిన అవసరము వుంది. స్లమ్ క్లియరెన్సుకు సంబంధించి ప్రారంభమైన వాటిల్లో 3000 ఇళ్లు కట్టలేదని చెప్పారు. ఎందుకు కట్టలేదో అర్థముకాని పరిస్థితిగా వుంది. ఎవరి లోపమో విచారణ చేసి తెల్పవలసిన అవసరము వుంది. 3000 ఇళ్లను కట్టించవలసిన అవసరము వుంది. జంట నగరాల అభివృద్ధికి కోటి రూ. ల ప్రత్యేక నిధులను కేంద్ర ప్రభుత్వము ఈ సం. రం ఇస్తున్నది. కోటి రూ. లు జంట నగరాలలో ఏయే పథకాలకు వినియోగించ దలచుకొన్నారో ఈ డిమాండులో కన్పించలేదు. కోటి రూ. ల విషయము ఇందులో కన్పించలేదు. దేనికి వినియోగించదలచుకొన్నారో, ఎటువంటి ప్రణాళికలు రూపొం దించారో తెలియచేయవలసిన అవసరము వుంది. మనకు వచ్చిన సం రం లోగా ఆ కోటి రూ. లు ఖర్చు చేయవలసి వుంది. మురిగిపోయిన తరువాత చింత పడినా ప్రయోజనము వుండదు. కేంద్ర ప్రభుత్వము యిచ్చిన ప్రత్యేక నిధులను ఖర్చు చేయవలసిన అవసరము వుంది. కాబట్టి దానికి కావలసిన ప్రణాళికలను వెంటనే తయారుచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. వాటర్ స్కీమ్స్, డ్రెయినేజి స్కీమ్స్ గురించి ఒక్కమాట చెప్పాలి. అనేక మునిసిపాలిటీలలో డ్రెయినేజి స్కీములను చేపట్టారు. అసంపూర్ణముగా వున్నవి. నిధులు కొరత వల్ల నిలిచిపోయి వున్నవి. దారిన పోతూ వుండే మనుష్యులు బొక్కలలో పడిపోయి ప్రమాదాలు జరిగిన సంఘటనలు అనేకము వున్నవి. డ్రెయినేజి స్కీములు సగము, సగము జరిగి వుండే వెంటనే వాటిని పూర్తి చేయవలసిన అవసరము వుంది. వాటర్ సప్లయి స్కీమ్స్ అనేకచోట్ల సంపూర్ణముగా నిలిచిపోయి వున్నవి. స్పిల్ ఓవర్ వర్క్స్ పూర్తి చేయగలిగితే పట్టణ ప్రాంతాలకు అవసరమైన కార్యక్రమాలను నెరవేర్చినవారమవు తాము. నా నియోజకవర్గములోని గూడూరు పట్టణములో రెండు వార్డ్సు కాలయా నందపాడు, నెహ్రూనగర్‌లలో మంచినీరు రావడము లేదని ప్రభుత్వానికి మనవి చేశాము. స్థానికముగా వున్న జిల్లా కలెక్టరుకు చెప్పాము వేసవిలో బిందె మంచినీరు రూపాయికి కొనుక్కొన్న పరిస్థితి వుంది. 2 మైళ్ల దూరము వెళ్లి నీరు తెచ్చుకొన్న సందర్భము వుంది. వారి దృష్టికి తీసుకువచ్చిన ఈ కార్యక్రమము ఇప్పటికీ సఫలము కాలేదు. వెంటనే టెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డర్సు యిచ్చి అయినా మంచినీటి సదుపాయము కల్గించే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. గూడూరు టౌన్‌లోని రోటరీక్లబ్ వారు 2 లక్షలు యిస్తామని అని మేచింగ్ గ్రాంటుగా ప్రభుత్వము 2 లక్షలు యివ్వాలని అడిగారు. 50 శాతము అక్కడ విరాళము ఇస్తాము అన్నపుడు ప్రభుత్వము 50 శాతము మంజూరు చేస్తే బాగుంటుంది. టౌనుకు ఒక మైలు రేడియస్‌లో వున్న స్థలాల్లో పేదవారు ఇళ్లు వేసుకొనడానికి వీలులేదనే ఒక ఆంక్ష పెట్టారు. విరా జీయ ముగా వున్న స్థలాల్లో ఒక మైలు రేడియస్‌లో ఎందుకు వేసుకొనకూడదు అని అడుగుతున్నాను. ఫ్యూచర్ ఎక్స్‌పేన్షన్‌ని దృష్టిలో పెట్టుకొని చేసివుండవచ్చును. పరిశ్రమలు పెట్టాలనో, ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు పెట్టాలనో ప్రతి టౌనులోను ఒక మైలు రేడియస్‌లో పేదవారు ఇళ్లు వేయడానికి వీలులేదు అన్నారు. ఏ విధంగా టౌన్ ఎక్స్‌పేండ్ కావాలి ? పేదవారు ఎక్కడ వేసుకోవాలి ? ఆక్షేపణకరమైన స్థలము అని, రోడ్ మార్జిన్‌లో వున్నారని పీకివేయడము జరుగుతోంది. ఎన్‌క్రోచ్‌మెంటు అని తొలగించడము జరుగుతున్నది. వెంటనే ఈ నిర్బంధాలను తొలగిస్తే బాగుంటుంది.

పురపాలక సంఘాలు ఒక మైలు రేడియస్ లోపల అయిన ఆక్షేపణ లేనిచోట్ల పేదవారు ఇళ్లు వేసుకొనే అవకాశము యిస్తే బాగుంటుంది ప్రభుత్వ స్థలముపుంటే ఆ ఇళ్ళ స్థలాలకు పట్టాలు యిస్తే బాగుంటుంది ప్రతి పట్టణములోను 30, 40 సం. లుగా ఇళ్లు వేసుకొన్న పేదవారు వున్నారు. ఆక్షేపణ వున్నచోట తీసివేసినా అభ్యంతరము లేదు ఆక్షేపణ లేనిచోట వేసుకొనిపుంటే వారికి ఎందుకు పట్టాలు యివ్వకూడదు ? నామినల్ వేసుకొని అయినా వారికి ఎందుకు పట్టాలు ఇవ్వకూడదు ? ఎందుకు జాప్యము జరుగుతోంది ? ఈ జాప్యమువల్ల ప్రతి అధికారి తమ అధికారమును చలాయించ గలుగుతున్నారు. ఆ స్థలాల్లో వున్నవారికి అక్కడ వుండే హక్కు లేదు కాబట్టి ఏ అధికారి అయినా పోయి 10, 5 రూ.లు ఇవ్వాలనడము, వారు పెట్టే కష్టాలకు గురి కావలసిన చెడు దశ ఏర్పడుతున్నది. వెంటనే ఈ ఇళ్ళ స్థలాలకు పట్టాలు ఇవ్వండి. కొన్ని దశాబ్దాలుగా వున్నవారిని, ఆక్షేపణ లేనిచోట వున్నవారికి పట్టాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. స్పెషల్ నూట్రిషన్ ప్రోగ్రామ్ అన్నారు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఇబ్బందులవల్ల జూన్ 1972 నుంచి ఈ మిల్క్ ప్రోగ్రామ్‌ని ఆపి వేశామన్నారు. కేంద్రము గ్రాంటు ఇస్తుంది. మనము ఇచ్చేది కాదు. కేంద్రము ఇచ్చిన నిధులను సద్వినియోగపరుచుకొని నూట్రిషన్ ఫుడ్ పేదవారి పిల్లలకు యివ్వడానికి బదులు పరిపాలనా యిబ్బందుల వల్ల నిలిపివేశామని చెప్పడము ఘోరము. టౌన్ ప్లానింగ్‌కి సంబంధించి ప్రతి టౌను నుంచి హైదరాబాదుకు ఎంతో వ్యయప్రయాసలకు లోనై పరుగెత్తుకు రావలసివస్తున్నది. అందువల్ల టౌన్ ప్లానింగ్ డైరెక్టరేటును డీ సెంట్రలైజ్ చేసి ప్రతిజిల్లాలోను ఒక ఆఫీసు పెడితే ఎక్కడికక్కడ సమస్యలు పరిష్కారము చేసుకొనడానికి అవకాశము వుంటుంది. లేకపోతే ఇక్కడకు వచ్చి 10, 15 రోజులు వుండి ఎన్నో వ్యయప్రయాసలకు గురి కావలసి వస్తున్నది. అందువల్ల డైరెక్టరేటును డీసెంట్రలైజ్ చేయాలి అని మనవిచేస్తున్నాను. విశాఖ పట్టణములో బీచ్ రోడ్ సముద్రపు అలలవల్ల కోసుకొని పోతున్నది. నేను వాల్తేరులో స్టూడెంటును కాబట్టి నాకు బాగా జ్ఞాపకము.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అవి పాత రోజులు. ఇప్పుడు డైక్రిడాక్ హార్బరు వచ్చింది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—మునిసిపాలిటీలలోని టీచర్లకు జీతాలు సరిగా రావడము లేదు. ఆంధ్రప్రాంతములోని మునిసిపల్ పాఠశాలలను ప్రభుత్వం స్వాధీనము అయినా చేసుకోవాలి లేకపోతే సెంట్ పర్సంట్ గ్రాంట్సు అయినా వారికి యివ్వాలి. వారిని యిబ్బంది పెట్టవద్దు. గోదావరిజిల్లాలో వున్న పాఠశాలల్లోని ఉపాధ్యాయులు సమ్మెకు దిగడానికి పూనుకొన్నారు. 5 నెలలుగా జీతాలులేవు అని ఈ రోజున పత్రికలలో చదివాము. ఇటువంటి సంఘటనలు పునరావృత్తము కాకుండా సెంటు పెర్సంటు గ్రాంట్సు మునిసిపాలిటీలకు యిప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి విజయ రామానుజం (గుంటూరు—1) :—అధ్యక్ష, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన డిమాండును ఆమోదిస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. మునిసిపాలిటీల ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి ఒక హైపవరుకమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. వారు కొన్ని ప్రతిపాదనలు చేశారు. ఇంకా కొన్ని

రికమెండేషన్స్ ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నాయని చెప్పారు మునిసిపాలిటీలు బాగా ఫంక్షను చేయాలి, ప్రజలకు సేవ చేయాలి, వాటి ఫైనాన్సియల్ పొజిషన్ బాగా వుండాలి, డస్టు బిన్స్ పెట్టడానికి మునిసిపాలిటీల వద్ద డబ్బు లేదు, లాట్రిన్స్ కట్టడానికి డబ్బు లేదు. రోడ్స్ వేయడానికి డబ్బు లేదు. స్లమ్ ఏరియాస్‌లో మట్టి పోయడానికి డబ్బు లేదు అని స్పెషల్ ఆఫీసర్స్ గాని, కమీషనర్స్‌గాని చెప్పడము మాకు అనుభవము ఇప్పుడు యిచ్చిన మొత్తము చాల తక్కువ. ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించాలి. ప్రజలకు మునిసిపాలిటీలతో డైరెక్టుగా సంబంధము వుంది. వారి వెల్‌ఫేర్‌కి సంబంధించిన డిపార్టుమెంటు కాబట్టి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి ప్రజలకు కావలసిన సదుపాయములను చేయడానికి ప్రభుత్వము సహకరించాలని కోరుతున్నాను. అర్బన్ ప్లానింగ్ అండ్ డెవలప్‌మెంటు అథారిటీస్‌ని సెట్ అప్ చేశారు. ఇవి ఫోర్స్ లోకి వచ్చిన తరువాత మంచి జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. డెవలప్‌మెంటు బోర్డు వీటికి డబ్బు వచ్చే మార్గము ఏమిటి? దీనివల్ల అర్బన్ ఏరియాస్ డెవలప్ అవుతాయనుకొంటున్నాను స్పెషల్ నూట్రిషన్ ప్రోగ్రామ్ గురించి చెప్పారు. ఇదివరకు కొన్ని మునిసిపాలిటీలు చేసినవి. మంచి పాలు పోశారా అంటే నేను నమ్మకించడము లేదు. మా టౌనులో ఈ ప్రోగ్రామ్ సరిగా జరగలేదు. ఏ మంత్రి అయినా విజిట్ చేస్తున్నారనో, యమ్. యల్. ఎ, వస్తున్నారనో తెలిస్తే తప్ప వారు మంచి పాలు పోయడము లేదు. మంచి బ్రెడ్ ఇవ్వడము లేదు. ఒక స్లయిజ్ బ్రెడ్, సీళ్ళ పాలు యిస్తూ వుంటే మేము రిపోర్టు చేశాము. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటుకు యిస్తున్నారు. వారికి చాల స్కీములు వున్నాయి. ఇది తల్లి, బిడ్డకు సంబంధించిన విషయము. విమెన్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటుకు ఇవ్వండి. మహిళా మండలి వంటి వలంటరీ అర్గనైజేషన్స్ వున్నాయి. వారు నిస్వార్థ సేవ చేస్తారు. వారి చేత చేయిస్తే బాగుంటుంది. ప్రజలు చాల సంతోషిస్తారని అనుకొంటున్నాను.

స్లమ్ క్లియరెన్స్ స్కీమ్‌కు 20 లక్షలు యిచ్చారు. అన్ని జిల్లాలకు కలిపి ఈ మొత్తం చాలా తక్కువ. మురికివాడలలో నివసించేవారు కనీస సౌకర్యాలు కూడా లేక చాలా కష్టపడుతున్నారు. అక్కడ మంచినీరు లేదు, సరైన ఇండ్లు లేవు, లైట్లు లేవు. అగ్ని ప్రమాదాలు జరిగి ఇండ్లు కాలిపోతున్నాయి. అటువంటి మురికి వాడలను డెవలప్ చేయడానికి ఎక్కువ ఫండ్స్ ఎలాట్ చేయాలి. ప్రభుత్వం అర్బన్ డెవలప్‌మెంటుకు హైద్రాబాద్, విశాఖపట్టణం, విజయవాడ పట్టణాలకు 50 లక్షలు ఎలాట్ చేశారు. గుంటూరు ఏమి పాపం చేసుకున్నదో అర్థం కావడంలేదు. మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన జిల్లా గుంటూరు జిల్లా. గుంటూరు నుండి విజయవాడ వెళ్ళటానికి 45 నిమిషాల సమయంకంటె ఎక్కువ పట్టదు. It is something like going to Paris Corner in Madras City. ఆ రెంటిని ట్విన్ సిటీస్‌గా డెవలప్‌చేస్తే ఎంత అందంగా వుంటుంది? ముందు ముందు ప్రయోజనంగా వుంటుందేమో ఎవరు చెప్పగలరు? అటువంటి గుంటూరును చేర్చకుండా విజయవాడ, విశాఖపట్టణం, హైదరాబాదు పట్టణాలకు మాత్రం యిచ్చారు. గుంటూరులో డ్రయినేజ్ సౌకర్యాలు కాని, లైట్ల సౌకర్యంకాని స్లమ్ ఏరియాస్‌లోలేవు. అక్కడ వాటర్ సప్లయి గురించి చెప్పాలంటే మునిసిపాలిటీలో 5, 6 లారీలు వున్నాయి, టాంకర్స్ వున్నాయి అన్నారు కాని అన్ని రిపేరులో వున్నాయి. మొన్న అగ్నిప్రమాదానికి

లోనై 200 ఇండ్లు తగులబడిపోతే ఒక లారీగాని, ఒక ట్యాంకర్‌కాని పనిచేయలేదు. పి.డబ్ల్యు.డి వారిని, ఇంకా పర్సనల్‌గా వున్నవారిని అడిగి నీరు తెచ్చే అవస్థ పట్టింది. స్పెషల్ ఆఫీసర్‌కూడా సరైన రెస్పాన్స్ ఇవ్వలేదు లారీలు రిపేరు చేయడానికి, ట్యాంకర్స్ బాగు చేయడానికి ఫండ్స్ లేవా అనిఅడుగుతున్నాను. మంత్రిగారు వెంటనే జోక్యం కల్గించుకొని వాటి రిపేరుకు తగిన ఉత్తర్వులు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అక్కడ కలెక్టరు ఏమి స్టెప్స్ తీసుకొన్నారో చెప్పలేదు. అక్కడి వాటర్ పొల్యూట్ అయినదన్నారు. గుంటూరులో పిచ్చికలగుంట అనే ట్యాంక్ వుంది. అక్కడ చాకలివారు జీవన భృతి కోసం బట్టలు ఉతుక్కొంటున్నారు. ఆ వాటర్ పొల్యూట్ అయింది కనుక అక్కడ బట్టలు ఉతకటానికి వీలులేదని అంటున్నారు. మలేరియా డిపార్టుమెంటువారు ఆ చెరువును పూడిపించివేయాలని చెబుతున్నారు. కొత్తగా చెరువు త్రవ్వాలంటే లక్ష రూపాయలైనా కావాలి. ప్రజలకు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలికాని వారికి నష్టం కల్గించకూడదు. వున్న చెరువును బాగుచేయించి అక్కడి పేదవారికి జీవనాధారం కలుగచేయాలి.

టౌన్ ప్లానింగ్ గురించి ఒక విషయం మనవిచేస్తాను. మాస్టర్ ప్లాన్ విజయవాడ, వైజాగ్, వరంగల్ పట్టణాలకు ఫైనలైజ్ అయినదని చెప్పారు. ఇంతకుముందు శ్రీరాములుగారు చెప్పారు గుంటూరు కలెక్టరు టౌన్ ప్లానింగ్ వేసిన ప్లానుకు రివర్స్‌గా చేస్తున్నారని శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు అక్కడే ఆఫీస్ పెట్టి చేయిస్తే ఈ విధమయిన రికమెండేషన్స్ వచ్చేవికావు అని చెప్పారు. 2 వేల మంది పేద ప్రజలు నివసించే ప్రదేశంలో పార్క్ వుండాలని చూపించారు. అలా నాలుగు పార్కులు ఎన్‌మార్క్ చేశారు. ఇప్పుడున్న మూడు పార్కులే సరిగాలేవు. కూలీలు మాత్రము యిస్తున్నట్లు వ్రాస్తున్నారు. సరిగా లేని పార్కులు ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను. మన ప్రభుత్వం సోషలిజం గురించి మాట్లాడుతూ, పేద ప్రజలకు సేవ చేయాలని మాట్లాడుతూ ఇలా పేద ప్రజలను వెళ్ళగొట్టే పాలసీలు తీసుకోకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలకు హాని కల్గించే పాలసీలు చేయకుండా ప్రజలకు కావలసిన సౌకర్యాలు కలుగచేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

سری سلطان صلاح الدین اویسی (یاقوت پورہ) مسٹر اسپیکر سر - سب سے پہلے میں آپکی وجہ اس جانب مبذول کراؤنگا کہ مجھے ڈیمانڈس کی اردو میں کاپی نہیں ملی - لیکن اسبارے میں منسٹر صاحب نے معافی چاہ لی - ہمارے ہندوستانی سماج میں معافی چاہنے کی بات کچھ ایسی ہے کہ کسی کا قتل بھی کردیا جائے اور کہدیا جائے کہ میں معافی چاہتا ہوں - کسی سے ملاقات ہوتو کہتے ہیں کہ آپ سے ملکر بڑی خوشی ہوئی حالانکہ اکثر اوقات ملکر کوفت ہوتی ہے - اگر کوئی مرجائے تو کہتے ہیں کہ بڑا افسوس ہوا حالانکہ اسکے مرنے سے انہیں خوشی ہوتی ہے کیونکہ انہیں منسٹر بننے کا ایک موقع ہاتھ آسکتا ہے - میں ۱۹۶۲ء سے ایم - ال - اے - ہوں اس سے پہلے کبھی ایسا نہیں ہوا تھا لیکن اب ایسی چیزیں ہورہی ہیں - کئی منسٹرس اس سے پہلے بھی تھے کبھی ایسا نہیں ہوا تھا مگر آپکی مسٹری جب سے آئی ہے اردو کو نظر انداز کیا جارہا ہے -

اب کارپوریشن کے تعلق سے میں کہونگا کہ یہ ایک ایسا محکمہ جسکے نام ہی سے ظاہر ہوتا ہے کہ یہ ''کارپریشان،، ہے اور اسکے تعلق سے حیدرآباد میں یہ مثل مشہور ہے ''کچھ دیا تو کردیا نہیں تو جلدیا،، آپ اس شہر کو گھوم پھر کر دیکھیں جسکی شاندار تاریخ ہے۔ اسکو بڑا خوبصورت شہر کہے ہیں۔ یہاں کی سڑکیں وسیع ہیں اور یہ کہ یہاں اردو ساعری ملتی ہے۔ لیکن حقیقت حال یہ ہے کہ اڈمنسٹریشن پر خود منسٹر صاحب کا کنٹرول نہیں ہے۔ منسٹر صاحب اور کمشنر صاحب نے حسنی علم کا دورہ کیا اور وہاں ایک مکان میں دیکھا کہ بہت زیادہ پانی آرہا ہے۔ اخبار میں آگیا کہ منسٹر صاحب نے دورہ کیا اور ہمدردی کی لیکن آجتک وہاں کچھ نہیں کیا گیا اور ویسے مرنے سے پہلے موت آگئی۔ یہ حالت سارے شہر حیدرآباد کی ہے۔

کانگریس سوشلیزم کی بات کرتی ہے۔ اور میں آپکو بتانا چاہتا ہوں کہ اسکا سوشلیزم کیسا ہے۔ پرانے شہر میں سڑکوں پر ایک ایک فٹ کے گڑھے پڑگئے ہیں لیکن منسٹر صاحب کا جہاں مکان ہے۔ وہاں فٹ فاتھ پر '' تار،، ڈالا جارہا ہے۔ کیا آنکا سوشلزم یہی ہے کہ عوام تو ٹھوکریں کھائیں اور آنکے گھر کے پاس فٹ پاتھ پر تار ڈالا جائے۔ آپ نے اخبار میں پڑھا ہوگا کہ ان گڑھوں کی وجہ سے ایک عورت کی زچگی ہوگئی۔ یہ سوسلزم ہے تو اس معشوقانہ سوشلیزم کے تعلق سے مجھے کچھ کہنے کی ضرورت نہیں ہے کہ یہ کس قسم کا ہے۔ پرانے شہر کے تعلق سے یہ کہنا ایک فیشن سا بن گیا ہے اور ہر منسٹر یہ کہتا ہے کہ پرانے شہر کے تعلق سے کچھ نہ کچھ کرینگے۔ نہ صرف حیدرآباد بلکہ سنٹر کے منسٹرس بھی یہ کہتے ہیں۔ چنانچہ ضیاء الرحمن صاحب انصاری اور دوسرے سنٹرل منسٹرس جب یہاں آئے تھے انہوں نے کہا کہ برائم منسٹر سے گفتگو ہورہی ہے لیکن نتیجہ کچھ نہیں نکلا۔ یہ ایک بانجھ ہے لیکن اس میں سے ایسے لوگ پیدا ہوسکتے ہیں جو حالات کو پورے طریقہ سے سنبھال لیں۔ یہاں روڈس ڈرینیج اور لائٹ کا مناسب انتظام نہیں ہے۔ بجلی کے تعلق سے دو نئے سہر کیلئے ایک وقت مقرر ہے لیکن پرانے شہر اور چار مینار کیلئے تو کوئی وقت ہی نہیں ہے۔ جسوقت چاہے لائٹ بند ہوسکتی ہے اور کھل سکتی ہے۔ اسکو کوئی پوچھنے والا نہیں ہے۔ کوئی دیکھنے والا نہیں ہے۔ یہاں دورے ہوتے ہیں تو وہ دعوتوں کیلئے ہوتے ہیں۔ منسٹر صاحب بائی واک جاتے ہیں۔ اپنا بوجھ اپنا وزن کم کرنے کے لئے لیکن سہر کا بوجھ اتارنے والا کوئی نہیں۔

شریمتی سروجنی پلاریڈی۔ منسٹر صاحب دبلے پتلے آدمی ہیں۔ انکا وزن کتنا ہے۔

شری سلطان صلاح الدین اویسی۔ وہ دبلے پتلے ہیں۔ لیکن آپ میرے منہ کیوں لگ رہی ہیں میرے پاس الفاظ کا ذخیرہ ہے۔ میری آنسو نوائی کے آگے کوئی شک نہیں کرسکتا۔ وزن سے گری ہوئی نظم کا میں جواب دینا نہیں چاہتا۔ (قہقہہ) میں پرانے شہر کے تعلق سے اتنا کہنا چاہتا ہوں کہ وہاں جو حالت

پائی جاتی ہے۔ وہ یہ ہیکہ ڈرینج کا انتظام ایسا ہے کہ مکانات میں پانی گھس جاتا ہے۔ صفائی کا یہ حال ہیکہ جھ جھ فٹ کے کچرے کے انبار لگ گئے ہیں اور پانی کا یہ حال ہے کہ نظام نے اپنے زمانے جبکہ حیدرآباد کی آبادی تین لاکھ تھی دو تالاب حمایت ساگر اور عثمان ساگر بنوائے تھے لیکن آج بیس لاکھ کی آبادی ہوچکی ہے اور آپ چاہتے ہیں کہ اسی سے عوام کو پانی دیا جائے تو پانی کیسے ملکسنا ہے کیا یہی آپکا سوشلیزم ہے کہ غریبوں کو پینے کیلئے پانی نہ دیکر آپ نوبت پہاڑ پر پانی پہنچانے کی کوشش کررہے ہیں۔ کیا یہی آپکا سوشیلزم ہے کہ آپ گورنر اور منسٹرس کے بنگلوں کو لانس اور ہریالی کے بیوں کیلئے پانی دے رہے ہیں۔ انکے گھر کے بودوں کیلئے پانی دے رہے ہیں۔ اگر ضرورت ہے تو آپ گورنرصاحب کے ایک میل لمبے لان کی ہریالی کیلئے ایک بورویل لگائے۔ لیکن ساتھ ساتھ یہ بھی تحقیقات کرلیجئے کہ جو بورویل لگائے گئے چار مہینے کے بعد سارے حیدرآباد کے بورویل خراب ہوگئے۔ آخر وہ ایسے کیسے نازک بورویلس تھے۔ کیا وہ بچوں کا کھلونا تھے یا گڑیوں کا کھیل تھا۔ ریاست نگر اور چھاؤنی نادرعلیبیگ میں بورویلس لگائے گئے۔ آپ میرے ساتھ چلیں تو میں آپکو بتلاؤں کہ وہاں بورویلس نہیں ہیں۔ اگر پانی کم ہے تو آپ پانی پر کنٹرول قائم کیجئے۔ منسٹرس اور گورنر کے گھروں کے لانس کیلئے پانی نہ دیجئے تو یہ سوشلیزم ہوگا۔ لیکن آپ وہاں ہریالی کیلئے پانی دیتے ہیں اور یہاں غریبوں کے پینے تک کیلئے پانی نہیں ہے۔

جھونپڑیاں ڈال لگئی ہیں۔ ان غریب جھونپڑیوں والوں سے یہ کہا جاتا ہے کہ آپ نے قاعدہ سے نہیں ڈالی ہیں آپکو بیس فیٹ کی روڈ چھوڑنا چاہئے تھا ایسی باتیں کہکر انکو پریشان کیا جاتا ہے۔ آپ انہیں مکانات بناکر تو نہیں دیتے وہ غریب جو پہلے ہی سے پریشان ہیں پچیس پچاس روپیہ میں جھونپڑی ڈال لئے ہیں تو انہیں پریشان کرتے ہیں اور انہیں ڈھانے کی کوشس کیجاتی ہے۔ وہاں آپکی کار کب آنے والی ہے۔ جو وہ بس فٹ کی روڈ چھوڑے۔ اسکی قسمت میں تو بس رکشا ہے۔ وہ سیٹی بجاتے ہوئے اپنا رکشا چلارہا ہے۔ وقت آنے پر وہ نبٹ لے گا۔ اسسٹنٹ آفیسر صاحب یہاں بیٹھے ہوئے ہیں۔ میرے ساتھ انہوں نے دورہ کیا۔ اسکے بعد میرے پاس ایک لٹر آیا کہ ان تمام چیزوں کی محکمہ نے منظوری دی ہے اور کام شروع ہوجائیگا۔ لیکن میں پوچھتا ہوں کہ کونسے سنہ میں کام شروع ہوگا۔

مسٹر ڈپٹی اسپیکر۔ کیا اس لٹر پر سنہ نہیں ہے۔

شری سلطان صلاح الدین اویسی۔ نہیں۔ ۱۹۷۴ء میں دورہ کئے ہیں تو کام کب شروع کیا جائیگا۔

دوسری طرف ماسٹر پلان کی بڑی دھوم ہے۔ (گھنٹی بجائی گئی) میں ایک منٹ اور چاہونگا۔ محترم۔ بڑی خوشی کی بات ہے کہ آپ بیٹھے ہوئے۔ مجھے یقین

ھے کہ آپ بھی ان مسائل سے دو چار ہوتے ہونگے۔ میرے لئے بڑی خوشی کی بات ہوگی اگر آپ مجھے موقع دین ۔

چھوٹے موٹے کاروبار فٹ پاتھ پر کرتے ہیں وہ بھی اسلئے کہ انہیں اور کوئی کام نہیں ملتا ۔ اگر حف منسٹر صاحب اور دوسرے منسٹرس دیکھیں تو یہ چلے گا کہ فٹ پاتھ پر کون کام کررہے ہیں ۔ جو آٹھ برس کی عمر کے بچے ۔ وہ کہتا ھے کہ آپ قندیل میں تیل ڈالدیجئے اور مجھے پانچ پیسے دیدیجئے ۔ لیکن وہاں تلدیہ آتی ھے اور کہتی ھیکہ آپ فٹ پاتھ پر کیسے کام کررہے ہیں ۔ انہیں ٹھوکرین ماری جاتی ہیں ۔ منسٹر صاحب آپ یہاں بیٹھے ہیں ۔ اگر آنکا بچہ وہاں بیٹھے اور پولیس اسے ٹھوکر مارے تو آنکے دل پر کیا گزریگی ۔ ہم تو یہاں بیٹھے ہیں لیکن وہ بھوکے ہیں اور انکے گھروں میں کچھ نہیں ھے ۔ وہ اپنا کاروبار کررہے ہیں کوئی موز بیچ رہا ھے تو کوئی جام بیچ رہا ھے آپ انہیں تعلیم نہیں دلاسکتے ۔ انہیں کوئی اور کام نہیں دے سکے ۔ پھر وہ فٹ پاتھ پر بیٹھے ہیں تو آپ کہتے ہیں کہ ٹرافک میں خلل ہورہا ھے ۔ لیکن وہاں ان کی زندگی میں خلل ہورہا ھے ۔ اسطرح چھوٹے سے کام ہیں ۔ دو چار میز ہیں ۔ انکو برخاست کیا جارہا ھے ۔ سلسٹی کے کام کو آپ دیکھیں ۔ ان سے کہا جاتا ھے کہ فلاں بورڈ جو آپ نے لگایا وہ قاعدہ کے مطابق نہیں ھے ۔ خوبصورت نہیں ھے ۔ وہ کہتے ہیں کہ انہیں جو سائز دیا جاتا ھے اسکے مطابق بنادیتے ہیں ۔ کیا یہ بورڈ باہر سے آئینگے ۔ بمبئی سے آئینگے ۔ میں پوچھوں کہ آخر آپ کیا چاہتے ہیں ۔ عذرا پیلیسٹی والوں کو پریشان کیا جارہا ھے ۔ آپ قانون کی بات کرتے ہیں اور راتوں رات انکا بورڈ اکھاڑ کر پھینک دیتے ہیں ۔ ایک ایک بورڈ لگانے کے لئے چار ہزار روپیہ کی ضرورت ہوتی ھے اور آپ نے ایک انسان کا چار ہزار روپیہ کا نقصان کردیا ۔ میں چاہونگا کہ ان تمام چیزوں کی تحقیقات کروائی جائے ۔ اسکے ساتھ ساتھ میں یہ بھی کہونگا کہ آندھرا اور تلنگانہ کے مسئلہ پر جب یہاں سب کے قدم اکھڑ گئے تھے تب بھی میں اور میری پارٹی اپنے مسلک پر برقرار رہے ۔ جب یہاں آندھرا کے زیادہ لوگ آنے کی وجہ سے پانی اور بجلی کی تکلیف ھے تو اسکے لئے آپ انتظام کیجئے ۔ آپ لائٹ اور ھاوزنگ کے پرابلم کو سالو کیجئے ۔ یہ نہیں ہوسکتا کہ وقت آئے تو آنکا ساتھ دین اور پھر ہم ہی مرے جائیں ۔

12-10 p m

శ్రీ పీటర్‌పాల్ (పత్తిపాడు):—అధ్యక్ష, మునిసిపల్ శాఖామంత్రిగారుప్రవేశ పెట్టిన పట్టణ అభివృద్ధి డిమాండును, గృహవసతి డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. ముఖ్యంగా యీ నాడు విద్యాశాఖను మునిసిపాలిటినుంచి ప్రభుత్వం పిడతీయాలని చేసిన నిర్ణయానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను, ఆ నిర్ణయం వెంటనే అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను.

Sri. D. Venkatesam:— Sir, one point of order. In his speech, Sri Owaisi charged some allegations against the Andhra people. It should be expunged from the records.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - اگر آپ میری بات نہیں سمجھے تو میں دھرانا ہوں - جب صدر مقام کرنول میں تھا تو اسکے ڈیولپمنٹ کیلئے تین کروڑ روپئے خرچ کیا گیا تھا - اسطرح اس سٹی کیلئے خرچ کیجئے تاکہ وہ ڈیولپ ہو -

Mr. Deputy Speaker:— There is no need of any decision. There is no point of order. Sri Peter Paul to continue.

శ్రీ పీటర్ పాల్:-స్లమ్ ఏరియాలో ఉన్న పేదలు గుంటూరు పట్టణంలో ఉన్న వారి విషయం శ్రీమతి రామానుజం గారు చెప్పారు. పార్కులపేరుతో హరిజనులు, గిరిజనులు పేదలు వేసుకున్న ఇళ్లను ప్లానులోంచితీసివేయడంకాదు పార్కులకు అవతల పరిస్థితులను చూచి పేదలకు అవసరమయిన ఇళ్లు వేసుకునే విధంగా ఒక నివేదిక తయారుచేశారు పట్టణం అందంగా ఉండాలన్నప్పుడు టౌన్ ప్లానింగు వారు లోకల్‌గా ఉన్న వారి సజషన్సు తీసుకున్నారు కలక్టరుగారు చేసిన పని సక్రమంగా ఉంది. తరువాత జనాభా పెరుగుదలవలన అందరకూ స్థలాలు ఎలాగా ఇవ్వడం జరగడంలేదు. పోరంబోకు స్థలాలలో ఏదో ఒక కొట్టుపెట్టుకుని బ్యాంకు నుంచి లోను తెచ్చుకున్నవారినికూడా అధికారులు తొలగించేపరిస్థితి వస్తున్నది అలాంటి పరిస్థితి రాకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను తరువాత అక్కడ ఉన్నస్థలము లారీలకు ఇస్తున్నారు. గుంటూరులో లారీ ట్రాఫిక్ ఎక్కువగా ఉంటుంది. కాబట్టి లారీలకు ప్రత్యేకించి స్థలము కేటాయించాలని ప్రభుత్వంవారు మునిసిపాలిటీ డైరక్షను ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత హైద్రాబాదులో గృహాలు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు కొన్ని చోట్లఇచ్చారు కొన్ని చోట్ల ఇవ్వలేదు అనేక సారులు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు రిప్రజెంటెషన్సు ఇస్తూ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకుని వచ్చారు కాని ఆ రిప్రజెంటేషన్సు పంపిన ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. కాలనీసులో ఇళ్లు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు అక్కడ ఉంటున్నారు వారికి కేటాయించిన ఇళ్లు వారికి ఇప్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను తరువాత నరసరావుపేట పట్టణంలో చాలా కాలంగా రోడ్లు బాగుండడంలేదు చిలకలూరిపేట హరిజన కాలని నరసరావు పేట ప్రాంతంలో రోడ్లు అభివృద్ధి జరగడంలేదు త్వరలో ఎలక్షనులు జరిపించి ప్రభుత్వ ప్రతినిధులనువేసి ఆ రోడ్లు డెవలప్ చేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత యీడిమాండులో సీటిసరఫరా గురించి ఏమి లేదు పథకాలు లేవు చిలకలూరిపేటకు ఒక స్కీము ప్రారంభించారు. కాని ఆ స్కీము మూలపడింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం అనువయిన పరిస్థితులు కల్పించి వారికి సహాయంచేసి సీటి సరఫరా విషయంలో వారికి సౌకర్యం కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను. వేసవికాలములో త్రాగేనీరులేక అక్కడి వారు చాలా ఇక్కట్లుపడుతున్నారు. అక్కడ ప్రత్తి కార్మికులు, బొగ్గుకొక్కా కార్మికులు ఉంటారు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతంవారికి నీరు సరఫరా చేయడానికి మునిసిపాలిటికి ఎక్కువ గ్రాంటులు ప్రభుత్వం మంజూరుచేయాలని కోరుతున్నాను టూరిస్టు కేంద్రాలు గుంటూరు పట్టణముకు ఏర్పాటుచేయాలి గుంటూరులో చరిత్రాత్మకమయిన స్థలాలు చాలా ఉన్నాయి. వాటిని టూరిస్టు కేంద్రాలుగానూ యూనివర్శిటినికూడా డెవలప్ చేయాలని కోరుతున్నాను తరువాత గుంటూరులో గిరిజన సహకార సంస్థద్వారా 25వేల రూపాయలు గిరిజన కార్పొరేషను నుంచి ఇచ్చారు. రిక్షాలు కొనె నిమిత్తం 35 వేల రూపాయలు గిరిజనులకు ఇచ్చారు. కాని వారికి లైసెన్సులు ఇవ్వడానికి పోలీసులు ఇబ్బంది

పెడుతున్నారు. రిక్షాలు కొనుకున్నాడు. యూనియన్ బాంకు నుంచి కూడా లోను కాంక్షను అయి 100 రిక్షాలు ఇచ్చారు. కాబట్టి గిరిజనులకు రిక్షా లైసెన్సులు ఇప్పించాలని కోరుతూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ జి కోటయ్య :—అధ్యక్షి, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ డిమాండు లను బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్ర రాష్ట్రములో 22 పట్టణాలు మాస్టరు ప్లాను క్రింద సెలక్టు చేశారు. కాని చీరాలగురించి చెప్పలేదు. చీరాల ఓట్లణంలో సుమారు 55 వేల జనాభా ఉన్నారు. పరిశ్రమలు ఎక్కువగా వున్నాయి ఐ యల్. టి. డి. కంపెనీ ఉంది. జీడిపప్పు పారిశ్రామికులు ఉన్నారు. ఇతర పారిశ్రామికులు ఉన్నారు. చీరాలలో వర్షమువస్తే ఆ వర్షపు నీరు బయటకు వెళ్ళడానికి డ్రయినేజి స్కీములేదు వర్షము కినుక వస్తే కార్మికుల ఇళ్లు అన్ని మునిగిపోతాయి. వారు మరొకచోటికివచ్చి ఆకాశం క్రింద వుంటున్నారు. వర్షం వచ్చినప్పుడు మునిసిపల్ శాఖా మంత్రిగారు చీరాలవచ్చి ఆ ప్రాంతములు ఒకసారి చూడాలని కోరుతున్నాను వర్షపు నీరు సముద్రములోకి పోవడానికి ఏర్పాట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను తరువాత చీరాలకు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కీములేదు. వెంటనే ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము అమలుకావాలి గ్రీష్మ వేసవి కాలములో బిందెలతోను, బక్కెట్లతోనూ మంచినీటికోసం బావులకు వెళ్ళి గంటలతరబడి ఉండి అవస్థలు పడుతున్నారు 55 వేల జనాభాగల పట్టణానికి 50-60 బావులు మాత్రం వున్నాయి. జీవితము దుర్భరంగా వుంది. బిందె నీరుకోసము ఒకటిన్నర గంటలు నిలబడాలి. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో వున్న 28 వేల గ్రామాలలోనూ 18 వేల గ్రామాలకు నీటి సౌకర్యంలేదు మనం 27 సంవత్సరాలనుంచి జాతీయ జెండా క్రింద పరిపాలన చేస్తున్నాము. త్యాగడానికి నీరు లేదంటె ఇటువంటి పరిపాలనను ఏమనాలో తెలియదు. వెంటనే ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము అమలుచేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత చీరాలకు వచ్చే జి. బి సి. రోడ్డు వుంది. గుంటూరు—బాపట్ల—చినగంజాము రోడ్డు ఉంది. ఆ రోడ్డు చీరాల గుండెలమీదుగా పోతూంది ఆ రోడ్డు హైవేస్ వారిది. వారు రిపేరు చేయకుండా కాంట్రాక్టుకు యిస్తుంటే కాంట్రాక్టరులు పాచ్ వర్కు చేస్తున్నారు. ఆ రోడ్డుపైన ట్రాక్టరులు, బస్సులు, లారీలు పోతూంటాయి. మంత్రులుకాని, వి. ఐ. పి. లు కాని ఆ మార్గంగుండా వస్తే చీరాల మునిసిపాలిటీ దుస్థితి తెలుస్తుంది. ఆ రోడ్డు చీరాల గుండెలపయినుంచి పోతుంది. కాని హైవేస్‌వారు శ్రద్ధ చూపడంలేదు. ఆ రోడ్డును హైవేస్ వారు అయినా బాగుచేయాలి లేదా మునిసిపాలిటి వారికయినా హాండ్ ఓవర్ చేయాలని మునిసిపాలిటికి హాండ్ ఓవర్‌చేస్తే వారే బాగుచేసుకుంటారని మునిసిపాలిటికి హాండ్ ఓవర్ చేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత చీరాలలో లెప్పర్సుయొక్క బాధఎక్కువ అవుతున్నది. వారిని చీరాల మునిసిపాలిటీనుంచి నెట్టివేసి అవతల ఎక్కడైనా కాలనీలు ఏర్పాటు చేయించాలని కోరుతున్నాను. అక్కడ ఐ. ఎల్. టి. డి. లేబరు దాదాపు 5 వేల మంది ఉన్నారు. వారిమీద ఆధారపడిన కుటుంబాలు ఉన్నాయి. 35 వేల మంది చేనేత ప్రజలు ఉన్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్నారు. బీడీ ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసేటటువంటి, డిపప్పు ఫ్యాక్టరీలో పని చేసేటటువంటి కార్మికులు ఉన్నారు. వారికి ఇళ్లు లేవు.

12-20 P.M.

మీరు లక్షలకొలది గృహాలు కడుతున్నారు కానీ చీరాల ప్రాంతంలో ఒక హౌసింగ్ కాలనీకూడా కట్టలేదు. కాబట్టి సాధ్యమైనంత త్వరలో పేద ప్రజలకు హౌసింగ్ కాలనీలు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ మీరు నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్ష, ఈ రోజున పెట్టినటువంటి డిమాండ్లు రెండూ ఒకే మాదిరిగా ఉన్నాయి కొన్ని ఫ్యాక్ట్ అండ్ ఫిగర్స్ తప్ప. కార్పొరేషను ఎలక్షన్సు తొందరగా వస్తాయని ఆయన ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. మునిసిపల్ యాక్టులో 1969 లో అవుట్ గోయింగ్ కౌన్సిలు కొన్ని అమెండుమెంట్సు తీసుకొని వచ్చారు. మెట్రోపొలిటన్ మెజిస్ట్రేట్సు ఉన్నారని ఆ విధంగానే మెట్రో పొలిటన్ మేయర్ ఉండాలని, ఆయనకు పవర్సు ఉండాలని తీసుకొని వచ్చారు. కాబట్టి దానిని తొందరగా తీసుకొనివస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆక్ట్రాయింగ్ తీసివేసారు. ఇది పోవడంచేత మునిసిపాలిటీ ఇన్‌కం పోతుంది దీనికి గవర్నమెంటు కంపెన్‌సేషన్ యిస్తుందా ? లేకపోతే కొత్తగా వచ్చేటటువంటి కౌన్సిలులో రీఇంపోజ్ చేస్తారా అనే విషయంకూడా చెప్పవలసి వుంటుంది. 1970 లో మునిసిపల్ ఫైనాన్సు కమిటీ అని ఒకటి వేసారు. దాని రిపోర్టు మా ముందు పెట్టాలని కోరుతున్నాను. తరువాత డెవలప్‌మెంటు ప్లాన్ అన్నారు. నాకు తెలిసినంతవరకు అటువంటి డెవలప్‌మెంటు ప్లాన్ కార్పొరేషనులో అప్రూవ్ చేసినట్లు లేదు. ఆ డెవలప్‌మెంటు ప్లానును ఈ అసెంబ్లీలో పెడితే శాసన సభ్యులందరూ సజేషన్సు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. స్లమ్ క్లియరెన్సుకోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి వచ్చినటువంటి డబ్బు ఉన్నది. మీరు వీకర్ సెక్షన్సు గురించి ఎప్పుడూ పాటలు పాడుతూ ఉంటారు. మీరు ఎప్పుడైనా వారి దగ్గరకు వెళ్ళి చూసారా ? వారికి ఓపెన్ డ్రెయిన్‌కూడా లేదు. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 28 సంవత్సరాలు అవుతున్నది. వారికి మీరు ఏమి చేసారని అడుగుతున్నాను. ఈ డబ్బు అంతా ఎవరు కాజేస్తున్నారు. శ్రీ వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రి అయినప్పుడు విక్టరీ ప్లే గ్రౌండులో పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగింది. అప్పుడు వారికి గుడిసెలన్నీ తీసివేసి ఇళ్లు కట్టిస్తామని వెంగళరావుగారు చెప్పారు. ఇంతవరకు అదేమీ జరుగలేదు. ఆ విషయం గురించికూడా వారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను. 50 లక్షల రూపాయలు హైదరాబాద్ సిటీ, విశాఖపట్టణం, విజయవాడ టౌనుల ఇంప్రూవ్‌మెంటు కొరకు పెట్టారు. జంట నగరాల అభివృద్ధి కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం కోటి రూపాయలు ఇచ్చింది. దాని విషయంలో ఒక్క మాట కూడా చెప్పలేదు. అది కూడా తీసికొని రావాలని కోరుతున్నాను. తరువాత ఈ జంట నగరాలలో నీరు దొరకడం లేదు. నీరు దొరకక ప్రజలు చాలా బాధ పడుతున్నారు. కృష్ణా వాటర్ శ్రీశైలం నుంచి ఇస్తామని చెప్పారు. దానికి రాయలసీమ వారు అబ్జెక్షన్ చేసారు. ఒక ప్రక్క ఇంటిగ్రేషను గురించి మాట్లాడుతారు. ఇంకొక ప్రక్క నీళ్లు తీసుకుంటే అబ్జెక్షన్ చేస్తూ ఉంటారు. 1970లో యూన్యువల్ అడ్మినిస్ట్రేషను రిపోర్టు తయారైంది. అది ఎందుకు మాముందు పెట్టలేదు.

I like to move a breach of privilege motion against the Municipal Administration Minister for not having placed the Annual Administration Report of the Municipal Corporation of Hyderabad since 1971 onwards. మనకు డిమాండ్సు ఎన్ని వస్తున్నాయో అవన్ని కరక్షను. ముఖ్యంగా హౌసింగు బోర్డు గురించి. చెప్పవలసిన అవసరమున్నది. వారు కొన్ని ఇళ్లు కట్టారు. అందులో కొన్ని ఇళ్లు అమ్మారు. కొన్ని కిరాయికి ఇచ్చారు. వారు అస్ ఫినిషడు హౌసెస్ ఇస్తున్నారు వర్షం వస్తే సీళ్ళు కారుతూ ఉంటాయి వాటికి ఎలక్ట్రిసిటీ లేదు, వాటర్ లేదు, డ్రెయినేజి లేదు. ఈ విధంగా ఇళ్ళు ఇవ్వబడుతున్నాయి. హౌసింగు బోర్డు వాళ్ళు లాండ్ ఎంక్వయిర్ చేస్తున్నారు. వీరు లాండు గలవారితో లాలూచీ పడి డబ్బులు కాజేస్తున్నారు. ఎకరం 4 వేలు అంటే 8 వేలుపెట్టి కొని కాజేస్తున్నారు. ఈ బోర్డులో ఉండేటటువంటి మెంబర్సు గురించి మనకు బాగా తెలుసు. ఇన్ క్లూడింగు కృష్ణమూర్తి నాయుడు వైన కూడా స్ట్రిక్చర్సు పాస్ చేసారు మెంబర్సు వైన కూడా స్ట్రిక్చర్సు పాస్ చేసారు. అప్పుడు ఉన్న పరిస్థితే ఇప్పుడు కూడా ఉన్నది 2 వేల రూపాయలు తీసుకొని ఇళ్ళు ఇస్తున్నారు. ఈ మెంబర్సు కూడా హౌసింగు బోర్డు భూములు తీసుకొని అక్కడక్కడ ఇళ్లు కట్టుకొంటున్నారు. వారికి ఈ భూములు హౌసింగు బోర్డువారు ఇస్తున్నారా?

Sri Kudipudi Prabhakara Rao: – I raise an objection. She is casting remarks against those who are here. This is not reasonable. We are not expected to misuse the liberty of the members. It is not reasonable on our part. It is a vague allegation. Let us not misuse the liberty of the members.

Smt. J. Eswari Bai:—I don't want to hear, Sir.

దట్ ఈజ్ ఎఫాక్టు. ఇప్పటి సంగతి నేను చెప్పడం లేదు. ఇతను మెంబరేమో.

Sri Kudipudi Prabhakara Rao:—What I say is that let us not misuse the liberty of the members.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి:—ఈ సంగతి వెంగళరావుగారికి కూడా తెలుసు. బుడమ కాయల దొంగ అంటె బుజాలు చూసుకోమని నేను చెప్పలేదు. తినేవాళ్లు ఎవరు లేరు? ఇది కరెక్టు.

Mr. Deputy Speaker:—You cannot make allegations here.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—హౌసింగు బోర్డులో మెంబర్సుగా ఉన్న వాళ్లు..

مسٹر ڈپٹی اسپیکر - اس سے پہلے یہ رولنگ دیجاچکی ہے کہ جو ہاوز میں نہیں ہے انکے متعلق نہیں کہہ سکتے -

श्रीमती जे. ईश्वरी बाई: हम इस को कैसे न लाएं। वहा पैसे ले रहे है। यह बात सब को मालूम है।

مسٹر ڈپٹی اسپیکر - آپکو یہ بھی معلوم ہونا چاہئے کہ ہاوزنگ بورڈ میں لاٹری سسٹم ہے - پیسے کھانے کا سوال ہی نہیں ہے -

श्रीमती जे. ईश्वरी बाई: समझती हूं ऐसा नही है। वहां पैसे ले रहे है।

హౌసింగు బోర్డువాళ్లు తీసుకున్న భూములలో ఇళ్లు కడుతున్నారా లేదా అని చూడాలి. పుల్లీ బౌలీలో ఫ్రూట్ మార్కెట్టు పెడతామని అన్నారు అది ఎప్పుడు వస్తుంది? అక్కడ అన్ ఆథరైజ్డు షాపు తీసివేసారు, కాబట్టి అది ఎప్పటికి పూర్తి చేస్తారు? ఇళ్ల గురించి 1971, 1972, 1973 సంవత్సరాలలో ఇచ్చినటువంటి అప్లికేషన్సు

అన్నీ పెండింగులో ఉన్నాయి కాని 1974 లో ఇచ్చినటువంటి అప్లికేషన్లు పాస్ చేసారు దీనిలోనే వీరు తింటున్నారా లేదా అని తెలుస్తుంది ఆఫీసర్లు అంతా కరప్షన్ చేస్తున్నారని నేను అనడం లేదు నిజాయితీగా ఒకరిద్దరు ఆఫీసర్లు ఉంటే మాత్రం అయ్యేది ఏమి ఉంది? I know some of the officers ప్రతి డిపార్టుమెంటు కూడా కరప్షన్ డిపార్టుమెంటే, ఇది ప్రజల ధనమని తెలవాలి. ఈ డిపార్టుమెంటు డబ్బును ఈ విధంగా మిస్ యూజ్ చేస్తున్నదని చెబుతున్నాను.

12 3 0 p.m. ఆ తరువాత 30-6-74 న ఒక మీటింగులో హౌసింగ్ ఫెడరేషన్ చాలావరకు రికవరీను కట్టాలని చెప్పింది అది జరిగితే మనకు ఆ డబ్బు చాలా వస్తుంది. కాని ఆ రికవరీను ఇంకా జరగలేదు. తరువాత, ఈ స్ట్రీట్ లైట్స్ విషయంలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఆర్డర్సు కూడ ఉన్నాయి. హరిజన చేరీసులో ఇవ్వాలని. అది కూడ జరగడంలేదు. అంతే కాకుండా, మునిసిపాలిటీలలో, కొన్ని సీట్సు కూడ వాళ్లకు తోసివేసినారు, హరిజన పాపులేషన్ తక్కువ అయిందని అంతే కాకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు తాము ఎన్నికయ్యేటప్పుడు, ఈ వెనుకబడినవారికే ప్రమాణంచేసి చెప్పారు మీ గుడిసెలు తీసివేసి ఇళ్లు కట్టిస్తానని. మరి అది ఎంతవరకు జరిగిందనేది ఈ డిమాండులో చెప్పలేదు అది కూడ ఇందులో తీసుకురావాలి. తరువాత ఈ డిపార్టుమెంట్సులో ఉండేటటువంటి కొంతమంది ఆఫిషియల్సు 10 సంవత్సరాలు, 20 సంవత్సరాలు అక్కడే ఉండిపోతున్నారు, వీళ్లు అక్కడ మనాపలీ జరుపు కొంటున్నారు కొంతమంది ఆఫిషియల్సునేమో 3 నెలలకు, 6 నెలలకు మార్చి వేస్తున్నారు. కనుక గవర్నమెంటు రూల్సు ప్రకారంగా ప్రతి మూడు సంవత్సరాలకు వీరిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయాలని చెప్పుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

కుమారి ఎం. కమలమ్మ(నర్సికల్):— అధ్యక్ష, ముఖ్యమంత్రిగారు, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మినిస్టరుగారు పర్మిషన్ పెట్టినటువంటి డిమాండ్సును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచు కొన్నాను. సిటీలో అర్బన్ డెవలప్మెంటు గురించి కొంత డబ్బు కేటాయించారు. తరువాత కొని మాస్టర్ ప్లాన్సు చేశారు. మరి దీంట్లో ఈ డబ్బు ఎంతవరకు సరిపోతుంది అనేది ఒక విషయము. అంతేకాకుండా 69 లో సెంట్రల్ స్కీము క్రింద, ఫ్రీ డెవలప్మెంటు క్రింద కొన్ని డెవలప్మెంటు ఏరియాస్‌ను బలపరచారు. అయితే ఒక్కొక్క ఎరియాలో రెండు సంవత్సరముల నుంచి ఒకే చోట పనిచేస్తున్నారు, ఇండస్ట్రీసు విషయంలో గాని, రోడ్సు గాని, తరువాత అక్కడ ఉండే బాత్ రూమ్సు, ఇతర ఏవైనా డవలప్మెంట్సు హాస్టల్సులో కావాలంటే అదంతా మొదటినుంచి, 69 నుంచి ఇప్పటివరకు ఒకే బ్లాకులో పని చేస్తున్నారు. అట్లు కాకుండా, ఒక రెండు సంవత్సరములు ఒక బ్లాకులో చేసినట్లయితే పూర్తిగా మునిసిపాలిటీలో ఉన్నటువంటి వార్డు అన్నీ కూడా పైకి రావడానికి అవకాశము ఉంటుంది. ఈ మునిసిపాలిటీలో వాళ కొన్ని స్లమ్సు ఏరియాస్‌లో కొన్ని ఇళ్లు కట్టించారు. కైరతాబాదులోను, సోమాజిగూడలోను. అయితే ఆ ఇళ్ళు ఎవరిచేతిలో ఉన్నాయంటే, ఎవరైతే పైరవీ చేస్తూఉంటారో ఎవరైతె పెద్దరికముచేస్తూఉంటారో వారికి ఆ ఇళ్ళు కేటాయించడం జరుగుతుంది గాని అవి నిజంగా ఎవరికైతే, ఎవరికోసమైతే కట్టించారో వారికి దొరకడంలేదు. కనుక కనీసం ఈ మునిసిపాలిటీ తనిఖీచేసి ఎవరికి అవి చెందవలెనో వారికి అని చెందేటట్లు చేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వము

వారికి తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ఇక్కడ ఈ మునిసిపాలిటీలో కొన్ని ఇండస్ట్రీసు ఓపన్ చేశారు. అవి ఎవరి చేతుల్లో ఉన్నాయంటే, ఒక అగరు బత్తి ఇండస్ట్రీ ఓపన్ చేస్తే, దాంట్లో ఇద్దరు తగవులాకు కొని చివరకు దానిని మూసి చేశారు కనుక ఈ డెవలప్మెంటుకు సంబంధించి ఏదైనా చేసేటప్పుడు, ఎవరికైనా ఏదైనా ఇచ్చేటప్పుడు కాస్తా జాగ్రత్తగా ఎవరు దీనిని చేయగలుగుతారు, చేసేవాళ్లు ఎవరు, ఇది బీదవాళ్లకు చెందుతుందా లేదా అని ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇక జిల్లాలలో పరిస్థితి చూచినప్పుడు, మా నల్గొండలో ఎట్లా ఉన్నదంటే సంజీవయ్యగారు 15 లక్షల రూపాయలతో త్రాగునీటి వసతులు ఏర్పరచారు కాని ఆ నీళ్లు ఇంతవరకు త్రాగడానికి వీలుచేకుండా ఉన్నది తనెగల్ వాగులోపల నుంచి రిజర్వాయరు కట్టి అక్కడనుంచి నీళ్లు తీసుకొంటున్నారు. కాని ఆ నీరు త్రాగడానికి ఉపయోగపడడంలేదు అది తొందరగా చెక్‌చేసి నీళ్లు త్రాగడానికి వీలుగా చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. అది ఇంతవరకు చేయలేదు. తరువాత మిరియాలగూడెంలో 50 వేలు, 60 వేలు జనాభా ఉన్నారు. దేవు ఫుగర్ ప్లాంట్ వాటోతున్నది. తరువాత రైల్వే రావోతున్నది. కాని ఈ మాస్టర్ ప్లానులో దాని పేరే లేదు తరువాత నేషనల్ హైవేసు మీద సూర్యాపేట, కోదాడు ఇవి కూడ దేవు పెద్ద మునిసిపాలిటీలు కావోతున్నవి. ఎందుకంటే అక్కడ మంచి సౌకర్యాలు ఉన్నాయి, వంట పండే సౌకర్యము ఉన్నది; జనాభా ఎక్కువ ఉన్నారు. కాబట్టి ఈ మాస్టరు ప్లానులో ఈ రెండు పేర్లు లేకుండాచేశారు కనుక దయచేసి గ్రామాలను, జిల్లాలను ఏదైనా వృద్ధిచేసేటప్పుడు అక్కడ ఉండేటటువంటి పరిజులు వివిధంగా పెరుగుతున్నారు అనేది దృష్టిలో ఉంచుకొని అక్కడ డబ్బు కూడ ఎక్కువ కేటాయించడము అవసరము. తరువాత హౌసింగు బోర్డు గురించి ఇందాకా కొంతమంది తోటి సోదరులు మాట్లాడారు. అయితే ఆ పరిస్థితిని ఎప్పుడో ఉండెను గాని ఇప్పుడు మాత్రం అట్లా ఒరగడము లేదు. ఇప్పుడు ఉండేటటువంటి చైర్మన్ గారు గాని. అడ్మినిస్ట్రేషన్ లెవల్‌లోగాని కొంచెము జాగ్రత్తగా జరుగుతున్నది, అయితే ఏవైనా ఇళ్లు కట్టినప్పుడు అవన్నీ పేదవాళ్ళకే దక్కుతున్నాయి గాని చిన్న వాళ్లకు, క్లాస్ 4 ఎంప్లాయీసుకు, ఇంకా తక్కువ వాళ్ళకు దొరకడములేదు. కనుక తక్కువ లెవల్ ఎంప్లాయీస్‌కు దొరికితే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు విజయనగర్ కాలనీలోను యర్రమంజిల్ కాలనీలోను ఆఫీసర్సుకే కేటాయించారు గాని క్లాస్ 4 ఎంప్లాయీసుకు అవకాశము లేదు. బీదవాళ్ళకు సౌకర్యము కల్పించాలని అనుకొంటున్నాము గనుక దాన్ని గురించి ఆ విధముగా తక్కువ వాళ్ళకు, క్రిందివాళ్ళకు అవి అందేటట్లు చూడాలి. మా నల్గొండలో చాలామంది ఉద్యోగస్థులు అక్కడ ఉన్నారు. కాని హౌసింగు బోర్డు విషయము అక్కడేమీ లేదు. కనుక జిల్లాలలో కూడ ఎక్కడైతే అభివృద్ధి జరుగుతుందో అటువంటిచోట్ల ఎక్కువ డబ్బు ఇచ్చి అక్కడ హౌసింగు బోర్డు నిర్మించి అక్కడ ఉద్యోగులకు సౌకర్యము కలిగించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత మాకు, పోలీసు క్వార్టర్సు కూడ కట్టించవలసిన అవసరము ఉన్నది. ఎక్కడ చూచినా పోలీసు క్వార్టర్సు లేవు; అక్కడ వాళ్ళు ఉండడానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. వాళ్ళు ఇతర జిల్లాలకు అటూఇటూ ట్రాన్సఫర్ అవుతూ ఉంటారు. కనుక సిటీలోనే కాకుండా, ఎక్కడెక్కడయితే సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్సు

ఉంటున్నారో అక్కడక్కడంతా వారికి, పోలీసు వాళ్లందరికి అటువంటి సౌకర్యాలు కలిగించాలని మనవిచేస్తూ ఈ డిమాండ్సును బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్ష మహాశయా, అర్బన్ డెవలప్మెంటు కావాలంటే అర్బన్ సీలింగు ప్రధమం. Without Urban Ceiling on property urban development is impossible. It is a farce. అయితే, మరి అర్బన్ డెవలప్మెంటు కావాలనే కోరిక మాత్రము ఉన్నదిగాని 80 మునిసిపాలిటీలు గవర్నర్ రాజ్ క్రింద ఉన్నాయి. మరి ఎట్లా జరుగుతుంది అర్బన్ డెవలప్మెంటు? మరి మునిసిపాలిటీలలో స్పెషల్ ఆఫీసర్సు వచ్చారు. మరి వారు ఏమైనా డెవలప్ చేశారా అంటే నిల్. డబ్బు అంతా కూడ సరిగా స్పెండ్ కాలేదని సభ్యులంతా చెప్పుతున్నారు. సిటీకి సంబంధించినంతవరకు వాళ్లంతా కూడ మన దృష్టికి తీసుకు వచ్చారు అట్లాగే మొదట ఎగిక్యూటివ్ కమిటీకి అధికారాలు ఉండేవి. ఆ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ అధికారాలు అన్నీ వస్తే చైర్మెనుకు రావాలి లేకపోతే మళ్ళీ కమిటీని రివైవ్ చేయాలి, కాని స్పెషల్ ఆఫీసరుకు, కమీషనరుకు ఉండడము సబబుకాదు. ఎందుకంటే ఒక కమీషనరు మరీ ఇన్ని అధికారాలు నెత్తిమీద పెట్టుకొంటే చైర్మన్ పవర్ఫుల్లా, లేక కమీషనర్ పవర్ఫుల్లా అర్థంకాకుండా ఉన్నది. అందుకని ఇది కూడ మనము విచారించవలసియుంటుంది. మరి తెలంగాణాలో బ్యాక్వర్డ్ ఏరియాస్ ఉన్నాయని చెప్పాము మరి అవి ఆర్థికముగా ఎట్లా బలపడతాయి అనే విషయము ఏమీ ఇందులో చెప్పలేదు. వాటి కొరకు ఏవైనా రెమ్యూనరేటివ్ స్కీమ్సు కొన్ని తీసుకోవాలి, హౌసింగు, షాప్సు కన్స్ట్రక్షన్, సినిమాలు, ఇటువంటి రెమ్యూనరేటివ్ స్కీమ్సు, ప్రతినెల వారికి ఆదాయము వచ్చేటటువంటి ఏర్పాటుచేస్తే మునిసిపాలిటీలు బాగుపడతాయి అట్లాగే ఎక్స్-మునిసిపాలిటీలుగా ఉన్నప్పుడు సెంట్ పర్సెంట్సు ఉద్యోగుల మీద ప్రభుత్వము భరించేది. ఇప్పుడు అవి గ్రామ పంచాయితీలు అయిన తరువాత ఉద్యోగులు అట్లాగే ఉండిపోయినారు, గ్రామ పంచాయితీలకు వనరులులేవు, డబ్బు లేదు గవర్నమెంటు అంతకుముందు ఉద్యోగుల కొరకు ఇస్తున్నటువంటి గ్రాంటును మొత్తము ఇప్పుడు ఎత్తి పారేసింది. కనుక ఇప్పుడు ఎక్స్-మునిసిపాలిటీల పరిస్థితి చాలా కష్టముగా ఉన్నది, అవి చాలా దుర్భరంలో ఉన్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. కనుక ఈ ఎక్స్-మునిసిపాలిటీల విషయము కూడ మీరు దృష్టిలో పెట్టుకోవలెనని మనవి చేస్తున్నాను టాక్సెస్ పెంచారు. వెహికిల్ టాక్స్. లోల్ టాక్స్ పెంచారు తిరిగి మునిసిపాలిటీస్‌కు ఇచ్చేటపుడు-ఆ పెరిగిన రేష్యోలో మునిసిపాలిటీస్‌కు ఇవ్వాలి అట్లా ఇవ్వటం జరగటం లేదు. మునిసిపాలిటీలు బలపడాలంటే యీ పెంచిన టాక్సెస్‌ద్వారా వచ్చిన డబ్బు అంతా మునిసిపాలిటీలకు చెందేటట్లు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను అడ్వర్టైజ్‌మెంట్ టాక్స్ వేస్తాము, మాకు పర్మిషన్ ఇవ్వండి-అని కొన్ని మునిసిపాలిటీలు తీర్మానం చేసి గవర్నమెంటుకు పంపించినా, గవర్నమెంట్ పర్మిషన్ ఇవ్వడం లేదు. ఇక ఆ మునిసిపాలిటీస్ ఆర్థికంగా ఎట్లా బలపడతాయి? ఎంటర్టైన్‌మెంటు టాక్స్‌లో ఎక్కువ మునిసిపాలిటీస్‌కు ఇవ్వాలి మార్కెట్స్‌లో మునిసిపాలిటీస్ రోడ్స్ వేయటానికి ఇబ్బందిగా ఉన్నది. మార్కెటింగ్ ఫీజు మునిసిపాలిటీస్‌కు చెందటం లేదు. మునిసిపాలిటీస్‌కు ఆర్థిక వనరులు పెంచటానికి పూనుకోవాలి, బాక్వర్డ్ ఏరియాస్

12-40 p. m

గురించి ప్రభుత్వం పదేపదే చెప్పటం జరుగుతున్నదిగాని, ఏ బడ్జెట్‌లో, ఏ డిమాండ్‌లో చూసినా బాక్‌వర్డు ఏరియాస్‌కు అదనంగా కేటాయించిందిలేదు. డస్టు ఫ్రీ రోడ్స్ చూడండి. మొత్తం తెలంగాణాలో ఉన్నన్ని రోడ్స్ ఒక్క గుంటూరు టౌన్‌లో ఉన్నవి. మొత్తం ఆంధ్రప్రాంతంలో 2 వేల మైళ్ల పొడుగు డస్టుఫ్రీ రోడ్స్ ఉంటే, తెలంగాణాలో 120 మైళ్లే ఉన్నవి. ఆ ఫిగర్స్ కంపేర్‌చేసి చూడండి. విలేజెస్ విషయం అట్లాగే ఉంది. గవర్నమెంట్ 64-65 లో రు. 11 లక్షలు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి ఇస్తే 2 లక్షలు మాత్రమే తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఇచ్చారు. అదే రేషియో ఇప్పటికీ మెయిన్‌టెన్ చేస్తున్నారు. మునిసిపాలిటీస్ డెవలప్‌కావాలంటే ఎట్లా అవుతాయి ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. అనసూయమ్మ (తంబళ్లపల్లి) :— మొత్తం తెలంగాణాలో ఉన్న రోడ్సుకంటే ఒక్క గుంటూరు టౌన్‌లో ఉన్నవి అంటున్నారు. అది సరికాదు గుంటూరు రోడ్సు సరిగా లేవు.

శ్రీ పి జనార్దనరెడ్డి :—నేను ఆరోపణ చేయటం కాదు. మీ సిక్స్‌పాయింట్ ఫార్ములా శ్వేతపత్రంలో వ్రాసుకొన్నారు. I will furnish the figures I have taken it from T. R. C. There is no exaggeration in the figures. I will furnish the figures for the benefit of the Members. మేము ఏదైనా పాయింట్ అవుట్‌చేస్తే మీరు నొచ్చుకోవద్దు. రాయలసీమకూడ అభివృద్ధి కావాలి. అట్లాగే మా ప్రాంతానికి మీ సహాయం ఉండాలి. నేను రీజినల్ యాస్‌పర్షన్స్‌కాదు చెబుతున్నది. హౌసింగ్‌బోర్డు ఉన్నది, హౌసింగ్‌బోర్డు మునిసిపాలిటీలకు, ఇండివిడ్యువల్స్‌కు హవుసెస్ కేటాయిస్తారు స్టాంప్‌డ్యూటీ 1700 రూ. లు ఒక ఇండివిడ్యువల్ ఇవ్వవలసివస్తున్నది అది చాలా విచారకరమైన విషయము. హౌసింగ్‌బోర్డునుండి ఇండివిడ్యువల్‌కు ట్రాన్స్‌ఫర్ అయినా, మునిసిపాలిటీస్‌కు ట్రాన్స్‌ఫర్ అయినా 1700 రూ. లు ఒకి ఇండివిడ్యువల్ స్టాంప్ ఫీజుభరించాలంటే-అది భరించరాని విషయము. అది పూర్తిగాలేకుండా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. విలేజ్ హవుసింగ్ స్కీము అని పెట్టారు. అది ఇంతవరకు విలేజెస్‌లో ఇంప్లిమెంట్ కాలేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ గ్రాంట్ అని వ్రాశారు. అది ఎక్కడ వచ్చింది ? విలేజెస్‌లో కూలిసంఘాలకు, పాలేర్లకు, రైతు కూలీలకు కేటాయిస్తారని దీనిలో వ్రాశారు. కాని అటువంటిది ఎక్కడా కేటాయించటం జరగలేదు. ఈ సిటీలో స్కేటర్డు ప్లాట్స్ అక్కడక్కడ పడిఉన్నవి. ఆ ప్లాట్స్ విషయంలో మన సిటీ ఎం. ఎల్. ఏ హసన్‌గారు చీఫ్‌మినిస్టర్‌గారివద్దకు రిప్రజెంట్ చేశారు. ఆ స్కేటర్డు ప్లాట్స్ అన్నీ పీకర్ సెక్షన్‌కు హరిజనులకు, రిక్షాపుల్లర్స్‌కు సొసైటీ ఏర్పాటు చేసి ఇవ్వాలని వారు చెప్పారు. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకొన్నారు. కాని, అఫీషియల్ లెవెల్‌లో యాక్షన్ తీసుకోవటంలేదు మహబూబ్‌మాన్షన్, లింగమ్‌పల్లి-సిటీకి ఆనుకొని ఉన్నవి అక్కడ హవుసింగ్ సొసైటీకి లాండ్ ఎక్వయిర్ చేసుకొంటే బాగుంటుంది.

శ్రీమతి ప్రేమలతాదేవి (నుస్తులాపూర్) :—అధ్యక్ష, ముఖ్యమంత్రిగారు, పురపాలకశాఖ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్‌ను నేను బలపరుస్తున్నాను.

రాష్ట్రములో మునిసిపాలిటీస్‌కు ఎన్నికలు వాయిదా పడటంవల్ల మునిసిపల్ కౌన్సిల్ కార్యక్రమాలు చాలా మందంగా నడుస్తున్నవి. ప్రభుత్వం డిశంబరు నెలలో వాటికి తప్పనిసరిగా ఎన్నికలు జరిపి 75 జనవరి ఒకటికి అవి పదవిలోకి వచ్చేవిధంగా తొందరగా చేయవలెను. మునిసిపాలిటీస్‌లో ఉన్నటువంటి లేబరర్స్ విషయం ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి తేదలచుకొంటున్నాను. నేటి కాల పరిస్థితిబట్టి—ఆ మునిసిపల్ సిబ్బందికి వేతనాలు నిర్ణయించటంలో ప్రభుత్వం ఎలాంటి జాప్యం చేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను ఆ సిబ్బంది ప్రజారోగ్యానికి చాలా ముఖ్యమైనవారు వారిని సంతృప్తిపరచవలసిన బాధ్యత యీ ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. ఇపుడు మునిసిపాలిటీస్ వారు విధిస్తున్న పన్నులు పేదప్రజల మీద చాలా భారంగా ఉన్నవి. ఇపుడు రెంటల్ వేల్యూమీద పన్నులు వేస్తున్నారు. ఇప్పుడు పెద్ద ఇంటికి తక్కువ పన్ను పడుతున్నది. చిన్న ఇంటికి చాలా ఎక్కువ పన్ను పడుతున్నది ఆది దృష్టిలో పెట్టుకొని తిరిగి పరిశీలించాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. రామారావు (పొన్నూరు):—అధ్యక్ష, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ డిమాండ్‌ను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. మునిసిపల్ ఏరియాలో, అర్బన్ ఏరియాలలో ప్రప్రథమంగా కావలసినటువంటివి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి, అండర్ గ్రౌండ్ డ్రయినేజ్, ఎలక్ట్రిసిటీ, రోడ్స్, స్లమ్ క్లియరెన్స్, స్లమ్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్—వీటికిగాను మునిసిపాలిటీలు చాలా సంవత్సరాలుగా కొన్ని పథకాలు వేసి పంపిస్తున్నారు అందుకు గవర్నమెంట్ గ్రాంటు ఇస్తున్నాము అంటున్నారు ఆ గ్రాంట్ పంపిస్తున్నారుగాని అది సరిగా వినియోగింపబడుతున్నదా, స్లమ్ క్లియరెన్స్ సరిగా జరుగుతున్నదా, లేదా, అన్నది సరైన పర్యవేక్షణ జరగలేదని నేను భావిస్తున్నాను విజయవాడ సిటీ గురించి నేను మనవిచేస్తాను, అక్కడ 1957 లో అండర్ గ్రౌండ్ డ్రయినేజ్ స్టార్ట్ చేశారు. అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు ఫేజ్ ప్రోగ్రామ్‌గా అది జరుగుతున్నది. సుమారు రు. 90 లక్షలు దానిమీద వినియోగించారు. కాని దానిమీద రెవిన్యూ చాలా స్వల్పంగా వస్తున్నది. దానిపైన ఉన్న స్టాఫ్ ఖర్చు మీట్ అయ్యే పరిస్థితి మునిసిపాలిటీకి లేదు. మునిసిపాలిటీకి దీనిమీద ఆదాయం లేదు ఆదాయం ఉన్నా, లేకపోయినా, గవర్నమెంట్ యొక్క గ్రాంట్స్ ప్రజలయొక్క సౌకర్యం దృష్టిలో పెట్టుకొని వ్యయం చేయబడుతున్నది. కాని, ఇందులో ఉన్న లోపం మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము. ఒక ఏరియానుండి మొదలుపెట్టి ఒక ఏరియాకు స్టాప్ అయ్యే ప్రదేశంలో సుద్ద కొంత కొంత ఏరియా వదలిపెట్టి—తక్కిన ఏరియా చేపడుతున్నారు. దానికి కారణం చిన్నచిన్న టెక్నికల్ అబ్‌జక్షన్స్. ఆ ఏరియాలో మునిసిపాలిటీస్ రోడ్స్ మెయిన్‌టెయిన్ చేస్తున్నారుగాని అండర్ గ్రౌండ్ డ్రయినేజ్ వేయడం లేదు.

12-50 p. m. ఆ రోడ్ పైప్ వెస్టు చేయలేదని చెపుతున్నారు ఈ రోడ్స్ మెయిన్‌టెయిన్ చేసేటప్పుడు సూయేజ్ వేయడానికి వారికి ఏమి అభ్యంతరం ఉండదు అక్కడక్కడ ఏరియాలు వారు చూసి ఆ యింజనీర్స్‌కు, వారికి అప్పజెప్పి వాటివి తప్పకుండా మెయిన్‌టెయిన్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అది స్వల్ప విషయం. దానికి ప్రత్యేకించి యియర్ మార్క్‌డ్ అమౌంట్ ఉన్నది కాబట్టి దానిలో నుంచి వారు మీట్ కావాలని కోరుతున్నాను. ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి. ఎప్పుడో కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం చేయగలిగింది 40, 50 వేల జనాభా కలిగినప్పుడు ప్రొటెక్టెడ్

వాటర్ విజయవాడకు సప్లయి అమలు చేయబడింది. 1965 లో క్రొత్త స్కీము పెట్టి వాటర్ సప్లయికి ఉపయోగం చేశారు మరల లాస్టు యియర్ రెండు కోట్ల రూపాయల చిల్లర కేటాయించి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయికి స్కీమ్స్ తయారు చేశారు కాని అది ఎందుకో జాప్యం జరుగుతున్నది. ప్రజలతో చెలగాటమాడ వద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటె-రోజులు గడిచిపోయినాయి. డబ్బులు కేటాయిస్తున్నారు. కాని పనులు జరగడంలేదు. మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. తప్పకుండా దానిని సీరియస్‌గా తీసుకొని ఆ వాటర్ సప్లయి గురించి ప్రజల యొక్క దృష్టి మీ మీద ప్రసారం కాకుండా దానిని పరిశీలించి యిమిడియేట్‌గా అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను. మునిసిపల్ టాక్సెస్ అబ్‌నార్మల్‌గా వసూలు చేస్తున్నారు 1965 మునిసిపల్ యాక్టు ప్రకారం కాపిటల్ వాల్యూమీద వేశారు. 1972 లో దానిని స్టడి చేసి రెంటల్ వాల్యూమీద వేయమని ఉత్తరువులు జారీ చేశారు ఆ ప్రకారంగా చేస్తున్నప్పటికి బ్రహ్మాండమైన డిస్‌పారిటీస్ అందులో ఉన్నాయి. ఆ డిస్‌పారిటీస్ మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మూడు నెలల అద్దె వసూలు చేసేది నాలుగు నెలలు చేశారు. నాలుగు నెలలు వసూలు చేసినా గాని ఒక యింటికి ఒక రీతి ఒక యింటికి ఒక రీతి చేస్తున్నారు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని అలాంటి డిస్‌పారిటీస్ లేకుండా చేస్తారని నమ్ముతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. లక్ష్మీనారాయణ (మహారాజగంజి) :—అధ్యక్ష, అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ డిమాండ్ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఎలక్టెడ్ బాడి లేకుండా చాలా కాలం జరిగింది. దాని దృష్ట్యా ఈ డిశంబరు నెలలో ఎలక్షన్స్ పెట్టడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం చాల సంతోషకరమైన విషయం పబ్లిక్ రిప్రజంటేటివ్ లేకుండా యింతకాలం ప్రజలు చాల బాధ పడుతూ వచ్చారు. అంతే కాకుండా ఈ సిటి డెవలప్‌మెంట్ విషయంలో ఒక డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీని యిక్కడ వేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. ఒక బిల్లు కూడ ప్రవేశపెట్టనైనది. తమకు తెలుసు. ఈ చర్యకూడ ఈ సిటి డెవలప్‌మెంటు గురించి చాల ముఖ్యమైనదని మనవి చేస్తున్నాను. మూడు నాలుగు సంవత్సరాల క్రితము మాస్టర్ ప్లాన్ ప్రిపేర్ చేయడం జరిగింది ఆది 200 కోట్ల రూపాయిలు ఎస్టిమేట్ వేసి 10 సంవత్సరాలలో పూర్తి చేయాలని అప్పుడు అనుకున్నాము. అది యిప్పుడు ఆచరణలోకి రావడం జరుగుతున్నది. చాల సంతోషకరమైన విషయం. మన ముఖ్యమంత్రి గారు సిటి మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌కు ఒకకోటి రూపాయలు యివ్వడానికి అంగీకరించారు. ఈ ఫైనాన్షియల్ డిఫికల్టీవల్ల ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేపట్టలేకపోతున్నారు. ఇప్పుడు ఈ కోటి రూపాయలు యివ్వడానికి నిర్ణయించినారు కనుక దీనితో కొన్ని షేఖర్స్ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. పట్టణంలో కొన్ని విషయాలు జరుగుతున్నని. అవి ముఖ్యంగా తమ ద్వారా మినిష్టర్ గారికి మనవి చేయదలచుకొన్నాను. శానిటేషన్ సిటిలో చాల చెడిపోయి యున్నది. ఈ శానిటేషన్ యిన్‌స్పెక్టర్సుకు లైసెన్సింగ్ పని అప్పజెప్పినారు. దినమంతా ఆ యొక్క పని లోనే నిమగ్నమైపోయారు. ఈ శానిటేషన్‌కు యింపార్టెన్సు యివ్వడం లేదు. అందుచేత ఆ అధికారాలు వారి నుంచి తొలగించాలని, ఈ లైసెన్సింగ్‌పని వేరే స్టాండ్‌కు ఎస్టాబ్లిస్టు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. సిటిలో సి. ఐ. ఏ లైతే కవర్స్,

డ్రెయిన్స్ ఉన్నాయో అవన్నీ వందలాడిగా మిస్ అయిపోయినాయి. చీకటి లేన్ లలో యివన్నీ దొంగిలిస్తున్నారు. అది చాల ప్రమాదమని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు వర్షాకాలం. నీళ్లు రావడంలో పిల్లలకు తెలియక, యింతకుముందు రెండు మూడు సంఘటనలు జరిగినాయి. యిద్దరుముగ్గురు పిల్లలు ఈ డ్రెయిన్స్‌లో చని పోయిన విషయం తెలుసు. కనుక దీనివిషయంలో చాల కట్టుదిట్టాలు చేయాలి. ఇమీడియేట్‌గా యివన్నీ క్లోజప్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మన హైదరాబాద్‌లో ట్రాన్స్‌పోర్టు కంపెనీస్ చాల విపరీతంగా రెసిడెన్షియల్ ఏరియాస్‌లో క్రమ పద్ధతి లేకుండా ఎక్కడపడితే అక్కడ లారీస్ ప్లయి చేస్తున్నారు. లక్షలాది ఖర్చు పెట్టిన కార్పొరేషన్ రోడ్స్ అన్నీ డామేజ్ అవు తున్నాయి, డ్రెయిన్స్ డామేజ్ అవుతున్నాయి ప్రజా నష్టము. పిల్లలు, పెద్దలు కూడ ఈ యాక్సిడెంట్స్‌కు గురి అవుతూ ఉన్నారు. ఈ ట్రాన్స్‌పోర్టు కంపెనీస్ నన్నిటిని సిటిబైటకు తరిమి వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ వారికి సౌకర్యాలు గవర్నమెంట్ తరఫునుంచి చేస్తే బాగా ఉంటుంది, ఇది ఒక సమస్యగా యున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రద్ధ వహించి ఈ న్యూసెన్స్‌ను సిటి నుంచి ఎంత తొందరగా పీలై తే అంత తొందరగా బైటికి పంపించాలి. These lorries are to be sent to the outskirts of the city. సూర్యాపేట మునిసిపాలిటిలో ఒ: లాండ్ విషయం మినిష్టర్‌గారి దృష్టికి తీసుకురావాలి. అక్కడ కొంతమంది బీదప్రజలు ౨౦ సంవత్సరాల క్రితం యిండ్లు కట్టుకున్నారు. అది గవర్నమెంట్ లాండ్ అని నిర్ణయం జరిగింది. కాని ఒక వ్యక్తి కి ఆ లాండ్ యివ్వడం జరిగింది. అది గవర్నమెంట్ అనుకొన్నప్పుడు అక్కడ మునిసిపాలిటిని యిన్‌వాల్వుచేసి అక్కడ వెకేట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. సాధారణంగా వ్యక్తులు కార్పొరేషన్ ఉపయోగించి గాని, మునిసి పాలిటిని ఉపయోగించి గాని వారియొక్క లాండ్ సేఫ్టి గురించి ప్రయత్నం చేస్తారు. వ్యక్తిగత లాండ్ ఉన్నట్లయితే వారు కోర్టుకు పోయి ఎవిక్షన్ ఆర్డర్ తీసుకోవాలి. కాని దానిలో గవర్నమెంట్ యింటరుఫియరు చేయడం సరైనది కాదు. గవర్నమెంట్ లాండ్ అయినట్లయితే వారికి పట్టాలు యివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—అధ్యక్షా, రాష్ట్రం మొత్తంమీద రమారమి పురపాలక సంఘాల పరిస్థితి యిటు ప్రతిపక్షసభ్యులు అటుప్రక్క కాంగ్రెసు సభ్యులు కూడ బాగా లేదని చెప్పారు. ఒక్కమాటలో వర్ణించాలంటే ఈ పురపాలక సంఘాలు ఒకప్రక్క అనారోగ్యానికి కేంద్రాలుగాను, రెండవప్రక్క చెత్తబుట్టలలాగా తయారైనాయి. యింతో మాట చెప్పడం అనవసరం. డ్రైయినేజెస్ విషయం తీసుకుందాము. హైద్రాబాద్ పట్టణంలో మంత్రులందరు ఉన్న ఈ పట్టణంలోనే ఎమ్. ఎల్. ఏ. క్వార్టర్స్ నుంచి బషీరుబాగ్‌కు పోయే రోడ్డు చూసినట్లయితే ఆ డ్రైయినేజ్ నుంచి ఎంత నీరు బైటికి పోతుందో తెలుస్తున్నది. ఇక్కడే ఈ పరిస్థితి ఉన్నట్లయితే విజయవాడ పట్టణం, గుంటూరుపట్టణం, రాజమండ్రి, కాళహస్తి, తిరుపతి వెంకటేశ్వర్లు, మొత్తం అంతాచెత్త నీరు పారే పరిస్థితి. వర్షాలు వచ్చినట్లయితే ఆ పారిశుద్ధ్యం ఎక్కడ ఉంటుందో? పెద్దవారికి ఏమి ఉండదు అనుకోండి,

మనలాంటి మేడలు వున్నవారికి, పర్షం పడితే చాలా సుఖంగా, చల్లగా వున్నదని అని పించవచ్చుగాని, మురికి కూపాలలో వున్న ప్రజలు ఆ వర్షపు నీటిలోనే బ్రతుకుతున్నా రంటే అందులో అతిశయోక్తి ఏమీలేదు. పశ్చిమ గోదావరి ఏలూరు వగైరా చోట్ల కలరా వ్యాధులు వస్తున్నట్లు, ప్రజలు విపరీతంగా కలరాకు లోనవుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నవి. దీనినిబట్టి యివి అనారోగ్య కేంద్రాలుగా వున్నాయో, ఆరోగ్య కేంద్రా లుగా వున్నాయో మనం ఆలోచించడం చాలా మంచిదని నేను మనవిజేస్తున్నాను. 1-00 p.m.

అదేగాకుండా, మంచినీటి సమస్య తీసుకుందాము, మంచినీటి సమస్యపై అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ మంత్రిగారు, యీ అయిదు సంవత్సరాల కాలములో చేయబోయే చాలా చక్కటి విషయాలు చెప్పారు. వారు వున్న కాలములోనే యివి పూర్తయితే మేము ఎంతో సంతోషపడతాము. విశాఖపట్నం, విజయవాడలాంటి పట్టణాలున్నాయి. కృష్ణ నీరు, గోదావరి నీరు పక్కన వున్న పట్టణాలున్నాయి అలాగే ఏలూరు పట్ట ణానికి కాల్వ వుంది. కృష్ణ నీరు వుంది. అక్కడ కూడా మంచినీటి సమస్యతో బాధపడుతున్నారంటే దీనికి మనం ఎంత సిగ్గుపడాలో నా కర్థం కావడం లేదు నేను మంత్రివర్గాన్ని అనడం లేదు...అప్పుడే ముఖ్యమంత్రిగారు లేవబోతున్నారు...

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— నేను లేవడం లేదు, మీరు చెప్పేది వింటున్నాను.

శ్రీ పి సన్యాసిరావు (విశాఖపట్టణం-2) :— థాంక్యూ, సర్. కొన్నిచోట్ల పైప్స్ వున్నప్పటికి, తక్కువ టాప్స్ పెట్టడంవలన ఒక్కొక్కక్క పైపు వద్ద 50,60 మంది స్త్రీలు వుండడం, అక్కడ కొట్లాటచూస్తే-మట్టి కుండలయితే మూడు ముక్క లవుతాయి : బిందెలయితే ఎందుకూ పనికిరాకుండా, కడకు అమ్ముకునే పరిస్థితికి వస్తున్నాయి. అసలు సమస్య ఎక్కడవుంది ? పైప్‌లైన్ యిచ్చినప్పుడు ఆ నీటిని ప్రజలకు కష్టం లేకుండా అందించే పరిస్థితి కలగజేయాలి. ఏలూరులో ఎన్ని టాప్స్ వున్నాయి ; ఎక్కడెక్కడవున్నాయో చెప్పమని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్నానికి మన మంత్రిగారు ఫిబ్రవరి నెలలో వచ్చారు. చూశారు, చెప్పారు. పరిష్కారం అవుతుంది అన్నారు.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— జరిగింది గదా. బోర్డు ట్రస్టుకు నప్లయ్ కావడం కొరకు బోర్స్‌కు కన్‌స్ట్రక్షన్స్‌కు యిచ్చాము, మీ నియోజకవర్గం సేవ్‌చేశాము గదా.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :— నేను నా నియోజకవర్గం ప్రజల గురించే కాదు యిప్పుడు మాట్లాడేది ; మొత్తం రాష్ట్రం లోని ప్రజల పరిస్థితి గురించి మాట్లాడు తున్నాను. అలాగే వరంగల్లు విషయం తీసుకుందాము ; అక్కడి పరిస్థితి చాలా విచిత్రంగా వుంది. మంత్రిగారు వచ్చి అక్కడ బోర్సు చూశారు. ఆ బోర్సుకు మోటార్సు ఫిట్ చేయలేదు. మన అధికారులు మన మంత్రులు చెప్పేదానికి ఎంత బరువు యిస్తున్నారో దీనిని బట్టి అర్థం అవుతుంది.

ఇంక, ఎడ్యుకేషన్ విషయం తీసుకుందాము. ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు చదువు చెప్పాలి ; పిల్లలు భావికి నాయకులు కావాలి అని అనుకుంటాము. ఏ భావి పౌరులకు ఉపాధ్యాయులు చదువు చెప్పాలో ఆ ఉపాధ్యాయులకు 13 నెలలనుండి వేతనాలు లేవు. తమరు పర్మిషన్ యిస్తే ఒక ఉత్తరం నేను చదువుతాను. 'నరసాపురం

మునిసిపల్ ఉపాధ్యాయులకు పదమూడు నెలలనుండి వేతనాలు లేక నానా అగచాట్లు పడుతున్నాము. మేనేజిమెంటు ఫండునుంచి మాకు యిచ్చుటలేదు. మావద్ద వున్న ఆన్ని వస్తువులు అమ్ముకుని బ్రతికాము ; అవి కూడా అయిపోయినవి దిక్కులేక, నిరాశతో వున్నాము ; ఇక ఓర్పు క్షీణించిపోతున్నది. మా కుటుంబాలు పస్తులతో పడివున్నాము, మేము ఆకలిచావులకు గురికాకుండా వెంటనే మాకు ప్రత్యేక సహాయం చేసి మమ్ములను రక్షించవలసిందిగా కోరుతున్నాము'— డి సావిత్రి, మునిసిపల్ స్కూలు నర్సాపురం. ఇంకో ఉత్తరం వుంది. నరసింహమూర్తి అనే ఆయన వ్రాసినది. ఎందుకిట్లా జరుగుతున్నది ? మీరు ఎడ్యుకేషన్ ఫండు పంపితే ఆ మునిసిపాలిటిస్ జనరల్ ఫండుక్రింద వాడుకుని, తమ యిష్టం వచ్చినట్లుగా చేయడం ఆ తరువాత వేతనాలు యిచ్చేటప్పటికి లేదంటే ఎట్లా ? మంత్రిగారు ఆరు నెలల క్రిందటనే యీ పోర్టుఫోలియో తీసుకున్నారు ; అందుచేత మీకు ఆ విషయం పూర్తిగా తెలియక పోవచ్చు.

ఇంక, మరొక విషయం ; ప్రధానంగా యీ పంచాయతీరాజ్‌లో స్కూల్సు ప్రభుత్వమే నేరుగా, ఎడ్యుకేషన్‌కు సంబంధించినంతవరకు డబ్బు కేటాయించి. మునిసిపాలిటీస్‌కు పూర్తిగా యివ్వకపోవడం కూడా యీ బకాయిలకు కారణమని నేను అనుకుంటున్నాను—యీ విషయమై ఎడ్యుకేషన్ వద్దులో విద్యామంత్రి గారు. ప్రభుత్వమే పూర్తిగా భరించడానికి—

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— తమరు చెప్పిన కారణాలు సరికాదు. సెపరేట్ గ్రాంట్స్, సెపరేట్ ఎమౌంట్స్ పెట్టమన్నాం కాకపోతే పుల్ గ్రాంట్సు రావడం లేదు. అందువల్ల, మునిసిపాలిటీస్ పరిస్థితి యీ విధంగా వుంది. వారు జీతాలకు సంబంధించి చెప్పింది నిజమే.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :— నేను అదే మననిజేస్తున్నాను. పుల్ గ్రాంటు ఇవ్వలేదు. హాఫ్ గ్రాంట్ యిచ్చారు జీతాలు లేవు గదా. మొత్తంమీద జీతాలు లేవని మంత్రిగారు అంగీకరిస్తారా ?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— తప్పకుండా.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :— థాంక్యూ, సర్. ఇటువంటి పరిస్థితులలో విద్యారంగం అభివృద్ధి చెందాలంటే ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందుతుంది ? ఉదాహరణకు— బెజవాడ కృష్ణలంకలో మునిసిపాలిటీ వారు స్కూలు నడిపిస్తున్నారు దానికి సరియైన ఎకామొడేషన్ లేక చెట్ల క్రింద చదువుకుంటున్నారు. రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఎన్ని స్కూల్సు యీ విధంగా వున్నాయి ? విద్యా విధానాన్ని ఏ విధంగా అభివృద్ధి చేయాలనేది కూడా ఆలోచించాలని మనవిజేస్తున్నాను.

ఇంక అర్బన్ సీలింగు విషయమున్నది. చాలా బాగుంది. ఆర్డినెన్సుకూడా ప్రకటించారు. కాని, మంత్రిగారికి తెలియదనుకుంటాము—ఎక్కడయితే రెండెకరాలు, మూడెకరాలు స్థలాలున్నాయో అక్కడ కొంత మంది పెద్దలు ఒక ఇల్లు వున్నట్లు ఎసెస్‌మెంట్ వ్రాసుకుని, ఆ ఎసెస్‌మెంటు ద్వారా దొంగతనంగా రిజిస్టర్ చేసి అమ్మేస్తున్నారు. దానికి కారకులు ఎవరు ? పురపాలక సంఘంలో వున్న పెద్దపెద్ద

అధికారులమంచి, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌నుంచి, స్పెషల్ ఆఫీసర్‌నుంచి, కమిషనర్ దగ్గరమంచి కూడా వారు కట్టుకుని యీ విధంగా చేస్తున్నారు....

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—లమరు వివరాలయి స్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—కావాలంటే వివరాలు యివ్వడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు. తప్పకుండా వ్రాతపూర్వకంగా యిస్తాను. పెద్దవారు యీ విధంగా అమ్మ కంటున్నారు ; బీదవారు ఏ రోడ్డు ప్రక్కనో, కుళ్లకాల్వ క్రిందనో పాకలు వేసుకుంటే వారిని అక్కడనుంచి లగిలెయ్యడం, అక్కడ బ్రతకడానికి వీలులేక మరొకచోటికిపోతే, మునిసిపాలిటీ చోటులో పాకలు వేసుకుని, ఎక్కడా బ్రతకడానికి వీలులేక, అక్కడ వేసుకుని కొన్నాళ్లుగా వుంటూ వుంటే బెజవాడ, గుంటూరు లాంటి పట్టణాలలో, అక్కడకూడా వుండడానికి వీలులేదని యిక్కడ పాడ్కు కడతాం, మీరు వుండడానికి వీల్లేదు అని, హాస్పిటల్ కడతామని, స్కూలు కడతామని నెట్టి వేస్తున్నారు ఒక ప్రక్కన గిరిజనులు హరిజనులు, వెనుకబడిన జాతుల అభివృద్ధికి చేస్తున్నామని చెబుతూ, మరొక ప్రక్కన గతిలేక, దిక్కులేక స్వరాజ్యం వచ్చి 26 సంవత్సరాలయినా పాకలు కుళ్ళు కాల్వల ప్రక్కన బ్రతుకుతూ వుంటే వారిని అక్కడ నుంచి కూడా నెట్టివేస్తున్నారు ; అట్లా నెట్టివేయడానికి, తరిమివేయడానికి మీకు చేతులెట్లా వస్తున్నాయి ? గుంటూరు, బెజవాడ పట్టణాలలో ప్రజలు స్వయంగా కలెక్టరు వద్దకు, ఆర్. డి. ఓ. వద్దకు వెళ్ళి మా బ్రతుకు యీ విధంగా వుంది, కనీసం తలదాచుకొనడానికి వేరే స్థలాలయినా చూపమని అడగడం జరిగింది. టౌన్ ప్లానింగ్ డైరెక్టరుగారు అడ్డేశారు ; మాస్టర్ ప్లాన్ వేస్తున్నాం, టౌన్స్ డెవలప్ చేయడానికి, యీ స్థలాలు ఎవరికీ యివ్వడానికి వీలులేదు అని చెప్పడం, కలెక్టరు రికమెండ్ చేసినా, స్థానిక ప్రజల ఆవసరాలను తీర్చడానికి ప్రయత్నం చేసినా, టౌన్ ప్లానింగ్ పేరుతో సామాన్య ప్రజలకు తలదాచుకోవడానికి వీడకూడా లేకుండా చేస్తున్నారు యీ అధికారులు ముఖ్య మంత్రిగారికి యీ సందర్భంలో ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకున్నాను ఎక్కడయితే ఈ సమస్యలు వున్నాయో, అక్కడక్కడ స్థానిక ప్రజలకు వేరే స్థలాలు ఏర్పాటుచేసి, అక్కడ వారికి ఇళ్ళస్థలాలు యిచ్చేటట్లు కలెక్టర్లు పరిశీలించి, ఎక్కడ యీ సమస్య వున్నదో అక్కడ దీనిని వెంటనే పరిష్కరించేట్లు చూడాలని ప్రత్యేకంగా నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంక, అండర్ గ్రౌండ్ డ్రెయినేజ్ గురించి వారు చెప్పారు. అవలు అండర్ గ్రౌండ్ డ్రెయినేజ్ అనేది వుందా ? ఎందుకంటే ఇప్పుడు మనం అనేక రకాలుగా జనాన్ని తగ్గించడానికి చూస్తున్నాం ఈ అండర్ గ్రౌండ్ పేరుతో యిప్పటికి మొత్తంమీద కొన్ని వందల మంది చనిపోయి వుంటారు. ఇంకో ఆయిదు సంవత్సరాలలో యింకో ఆయిదు వందల మంది ప్రాణాలుపోతాయి, నవ్వుకోవడంకాదు ఇది చాలా సిగ్గుచేటు. అక్కడ ప్రాణాలు పోతున్నాయి.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—మౌనం అంగీకారమా ? 1-10 p.m.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నవ్వుకోవడంకాదు, వారు అతిశయోక్తులు చెబుతున్నారు.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—పోనీ అతిశయోక్తిగానైనా నమ్ముతున్నందుకు అభినందన .. విశాఖపట్నంలో 1969 లో గ్రాంట్సు యిస్తే, ఇప్పటివరకు ఆ పని పూర్తి కాలేదు. సాయంత్రంపూట భార్యాభర్తలుబయటకువస్తే భర్త అందులో పడిపోవడం, భార్య లాగడం మీరు తెలుసుకునేవుంటారు, నేను అతిశయోక్తులు చెబుతున్నానంటే యింక ఏమిటి చెప్పాలి ?

ఇంక రెవిన్యూ విషయంవుంది. ఈ రెవిన్యూను అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశాలు వున్నాయా, లేవా ? తప్పకుండావున్నాయి, అయితే, యీ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఒక పెద్ద పందికొక్కులాగావుంది. మూడంతస్థుల మేడకు వారు విలువ కట్టేది రూ. 150. దానిప్రక్కనే ఒక గదితో మామూలు పెంకుటిల్లువుంటే దానికి నూరు రూపాయలు దీనికి కారణమేమిటని అడగవచ్చు. ఆ 150 రూ॥ మూడు సంవత్సరముల బొప్పున నాకు యిచ్చేస్తే యావరేజ్ సరిపోయేట్లుగా చేసేస్తారు. ప్రపోర్షనేట్‌గా ఆ యజమానికి ఆది తగ్గిపోతుంది. ఈ వ్యవహారాలన్నీ జరిగిపోతున్నాయి, పట్టణాలలో పది ఇళ్లు ఇరవై ఇళ్లు అలా అనేక ఇళ్లుగల పెద్దమనుషులు వున్నారు. వారి పోషణ ఇళ్లమీద, వారు రెవిన్యూడిపార్టుమెంటువారితో షెరీక్ అయి వారికి వేసే టాక్సు తగ్గించుకుంటున్నారు. ఇవన్నీ పరిశీలించి, ఎక్కడెక్కడయితే యీవిధంగా అధికారులను పట్టుకుని వ్యవహారాలు చేస్తున్నారో, ఎక్కడ యెలాంటి మోసాలు జరుతున్నాయో సరియైన పద్ధతిలో చెక్ చేసి, సామాన్యప్రజలపై పన్ను తగ్గించేట్లు చూడవలసిన అవసరమున్నదని మనవిజేస్తున్నాను ఈవిధంగా విశాఖపట్నం, హైదరాబాదు, విజయవాడ, గుంటూరు మొదలయినపట్టణాలలో తగు కట్టుదిట్టాలు చేసినట్లయితే మన ఆదాయం పెరగడానికి అవకాశముంటుంది.

రెండవది సినిమా హాల్సువున్నాయి. పురపాలకసంఘాలకు ఎంటర్‌టెయిన్‌మెంట్ టాక్సు సెంట్‌పర్‌సెంట్ వచ్చేట్లు చూడాలి. అప్పుడే అవి కొంతవరకయినా మెయిన్‌టెయిన్ కావడానికి అవకాశముంటుంది.

అలాగే రహదారుల విషయమున్నది. మా విశాఖపట్నంలో ముఖ్యమంత్రి గారిని, ఇతర మంత్రులను, పెద్దలను సరాసరి వాల్‌టేర్ స్ప్రింగ్ రోడ్డులో తీసుకు పోతారు. అందువల్ల అంతా బాగుందనే అనుకుంటారు. విశాఖపట్నం చూడాలంటే మీరు ప్రోగ్రాం యివ్వకుండా మొత్తం పట్టణాన్ని చూడమని కోరుతున్నాను. మీ కారులు వారంరోజుల్లో ఎందుకూ పనికిరాని కార్లవుతాయి. పట్టణాలన్నీ సైకిళ్లుకూడా సరిగాపోవడానికి వీలులేని పరిస్థితిలోవున్నాయి. అలాగే, హైదరాబాదు సిటీలో రానురాను ప్రభుత్వ అజమాయిషీ తగ్గిపోతున్నదేమోనని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈ విషయాన్ని ఆలోచించాలి. రాష్ట్రంమొత్తంమీద, దేశం మొత్తం మీద మొదటి మునిసిపాలిటీ ఏది ? అంటే, భీమునిపట్నం మునిసిపాలిటీ. మీరు దానిని మాస్టర్ ప్లాన్‌లో ఇంక్లూడ్ చేశారా ?

శ్రీ జె వెంగళరావు :—మీరు మాట్లాడితే వైజాగ్ అంటారు, సి.వి.కె.రావు గారు కాకినాడ అంటారు.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—నేను రాష్ట్రం మొత్తంమీద వున్న పరిస్థితులను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీ చల్లాసుబ్బారాయుడు :—అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు సందర్భంగా, భీమునిపట్నం అనకాపల్లి మొదలయినవి కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని బిల్లు తీసుకురావడం జరిగింది.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—విశాఖపట్నం నుంచి భీమునిపట్నానికి ఒక రహదారి ఏర్పాటు చేశారు. చాలా చక్కటి రహదారి. తుఫానువస్తే సముద్రపునీటికి రాళ్ల కూడా కొట్టుకుపోయే పరిస్థితిలో వుంది. ఆ రహదారిని అభివృద్ధి చేయడానికి తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇండస్ట్రీస్‌కు సంబంధించి మాస్టర్ ప్లాన్ వేశారు ఇండస్ట్రీస్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. పది పరిశ్రమలు కలిపి ఒకేచోట పట్టణానుకుని పెట్టడం కాకుండా, కొంత దూరంలో పెడితే ఎయిర్ పొల్యూటు కాకుండా ఉంటుంది. విశాఖపట్నంలో పోర్టు, ఆటు కోరమాండలు, భారత్ హెవీ ప్లేట్స్, స్టీలుప్లాంటు యీ విధంగా అన్నీ ఒకేచోట కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ అయి వున్నాయి. ఈ మధ్య కాల్‌చెక్స్‌లో నైట్‌డ్యూటి బంద్ చేస్తూనే ఆపరేటర్స్. కోరమాండలు ఒక రకమైన గాస్ వదలంగానే వారు సెన్స్‌లెసుఅయి, టూఅవర్సు పడిపోవడం, వారిని కె. జి హాస్పిటలుకు పంపించడం వారి ఆరోగ్యం చెడిపోవడం జరిగింది. హిందూస్థాన్ పాలిమర్సు ఆ వాసన మీ రెప్పుడయినా చూశారా ?

శ్రీ చల్లాసుబ్బారాయుడు :—అధ్యక్ష గౌరవసభ్యులు చెప్పేది వాటరు పొల్యూషన్ కావచ్చు, యితర పొల్యూషన్స్ గురించి కావచ్చు, స్టీలుప్లాంట్ వారికి కూడా, ఫ్యాక్టరీ, టౌన్‌షిప్ అనేది—ఎయిరు పొల్యూషన్ వుండకూడదని మొన్న మీటింగు పెట్టినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :— చాలా బాగుంది. ముందుగా వచ్చేదానిగురించి చేస్తామని చెబుతున్నారుగాని, ప్రస్తుతం ఏమి చేస్తారో చెప్పలేదు క్రింద చెడునీరుపోయి చేలలో పడుతున్నది. పశువులు త్రాగితే చనిపోతున్నవి. ఎయిరు పొల్యూషన్‌వలన ఒక రకమైన తలనొప్పి వస్తున్నది. అందువలన, విశాఖపట్నం, విజయవాడ, గుంటూరు హైదరాబాదువంటి పట్టణాలలో వాతావరణం పాడుగాకుండా పరిశ్రమలను కాస్త దూరంలో ఏర్పాటు చేస్తే బాగుటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంక, హౌసింగ్ బోర్డువారు చాలా ఇళ్లు కట్టిస్తున్నారు. ఎంతమంది పేద వారికి మీరు ఇళ్లు కట్టించారని నేను మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. లేదు, ఎవరికి ఇచ్చారు? పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్సుకు, బాగా డబ్బువున్నవారికి యిచ్చారుతప్ప సామాన్య ప్రజలకు ఏ స్కీము లేదని చెబుతున్నాను. మన ప్లాన్సు, స్కీమ్సు కేవలం పట్టణాలకే పరిమితం కాకుండా, ఏజెన్సీలలోవున్న వ్యవసాయ కూలీలు, వెనుకబడిన జాతులవారికి కూడా ఉపయోగపడే విధంగా తయారుచేయాలి. అలాగే, విశాఖపట్నం దగ్గర ఇండస్ట్రియలు హౌసింగ్ స్కీము వుంది. ఇళ్లు కట్టారు. బాగానే వుంది. 1.20 p m.
కాని, ఎండా, వానా అంతా కూడా ఇంట్లోనే ఉంటుంది. అక్కడ ఉన్న కార్మికులు ఓనర్‌షిప్ మాకు ఇవ్వాలని అడుగుతున్నారు. నాలుగు సంవత్సరాలుగా మంత్రిగారు చేర్మెన్‌గా ఉన్నప్పుడు లేబరు మినిస్టర్‌గా ఉన్నప్పుడు అడిగాము. ఇండ్లు పడిపోతున్నా ఓనర్‌షిప్ కార్మికులకు ఇవ్వడానికి ఆ గీకరించడం లేదు. రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణం, విజయవాడ వంటి చోట్ల ఇండస్ట్రియల్ హౌసింగ్

స్కీము పెటారు. ఓనర్ షిప్ వర్కర్సుకు ఇప్పించాలని అందరూ దరఖాస్తులు పెట్టారు. ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతూ తమరు కోపం వహించక ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:—అధ్యక్షి, గౌరవ సభ్యులు సన్యాసిరావు గారికి మెదట అభినందనలు చెబుతున్నాను. వారు పట్టణం నుంచి ఎన్నికై వచ్చినప్పటికి పల్లె ప్రజలు, పేద ప్రజలు వారికి ఇండ్లు గురించి మాట్లాడినందుకు అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. మొత్తం దేశంలో ఇండ్ల సమస్య అనేది బ్రహ్మాండమైన సమస్య. దీనిని గురించి ఊటీలో జరిగిన సెమినారులో లెక్కలు వేస్తే దేశంలోని ఇండ్ల సమస్య పరిష్కారానికి 33 వేల కోట్ల రూపాయిలు అవుతాయని అంచనా వేసారు. దురదృష్టవశాత్తు గత నాలుగు ప్రణాళికలలోను సరైన స్థానం ఇవ్వలేక, సరైన మొత్తాలు కేటాయించలేకపోయినందుకు ఈ సమస్య విషమించే పరిస్థితి వచ్చింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు సంబంధించినంతవరకు ఉద్యోగులకు సంబంధించి క్యుములేటివ్ స్కీమును తయారు చేసాము. దానికి అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ ఫైనాన్స్ చేస్తామని అన్నది కొద్ది కాలం ఆలస్యమైనప్పటికి హౌసింగ్ బోర్డు దానిని వెంటనే తీసుకుంటుందని నమ్మకం ఉంది. వేగంగా తీసుకుంటారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు:— 1972 లో చేసిన దాని సంగతి చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు దాని గతి ఏమిటి?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:— 1972 లో నిర్ణయం తీసుకున్న తరువాత జిల్లా కలెక్టర్లను అడగడం జరిగింది క్యుములేటివ్ స్కీం ప్రకారం ప్రభుత్వ ఉద్యోగి రిటైర్ కాకముందే ఒక ఇంటిని పొందాలనే స్కీము అది. దాని ప్రకారంగా 26 వేల అప్లికేషన్స్ అందాయి; అందులో 13 వేల అప్లికేషన్స్ నాలుగవ వంతు సొమ్ము ఇప్పుడే కడతామని అన్నారు. హౌసింగ్ మంత్రిగా ఉన్న ఉమా శంకర్ దీక్షిత్ గారి చేత 1972 డిసెంబరులోనే ఇనాగరేషన్ చేయించాలని అనుకున్నాము. కలెక్టర్లను అడిగాము అనేక ప్రదేశాలలో ఉద్యోగులకు ఇండ్ల స్థలాల విషయమై రిపోర్టులు పంపబడినవి ఇవన్నీ అయిన తరువాత 13 వేల మంది నాలుగవ వంతు డబ్బు కడతామని అన్నారు హౌసింగ్ బోర్డు సిద్ధంగా ఉంది అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ వారితో ఆలోచన చేసినప్పుడు ఆరున్నర శాతానికి వడ్డీగా అప్పులు ఇస్తామని అన్నారు.

శ్రీ సి.వి.కె రావు:— రిటైరైన వారినుంచి 26 వేల అప్లికేషన్స్ వస్తే ఎంత మందికి ఇచ్చారు?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు — రిటైరైన వారు కాదు. ఉద్యోగంలో ఉన్న వారి సంగతే చెబుతున్నాను. గ్రామాలలో రు 2400 లకు చిన్న ఇండ్లు కట్టడానికి అప్పులు ఇవ్వాలనే ఆలోచన ఉంది. హౌసింగ్ బోర్డు ఆపరేషన్స్ ఒక్క హైదరాబాదులోనే కాన్‌సెంట్రేట్ కాబడి ఉంది. దానిని జిల్లాల వారీగా డీసెంట్రలైజ్ చేయాలని 1972 ఆగస్టు 8 వ తేదీన ఒక నిర్ణయం తీసుకుని జి ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని పరిశీలన చేస్తున్నాం. హౌసింగ్ బోర్డు చాలా పరిశీలన చేస్తున్నారు. డబ్బు ఇబ్బందివల్ల ఇంకా ముందుకు సాగలేకపోతున్నాం. గ్రామ సీమలలో ఉన్న అనేక మంది అర్బిసాన్స్‌కు రు. 2400 ల ఇండ్లు కట్టించాలని అనుకున్నాము. ఇండ్లు కాలిపోతున్న

వారికి ప్రతిసంవత్సరం రూ 40-50 లక్షలు సబ్సిడీ ఇస్తూనేఉన్నాం. ఇండ్లు కాలిపోయిన చోట అప్పులు కావాలంటే రేకులు మొదలైనవి సప్లయి చేయాలని స్కీము వీర్పాటు చేసుకోడం జరిగింది వీటికి డబ్బు ఎక్కడనుంచి తేవాలనే ఆలోచనలో కొంచెం ఆలస్యం అవుతోంది. గత 11 మాసాలలో ఆంధ్రా ప్రాంతంలోని ఆందోళనవల్ల స్కీము ముందుకు సాగడానికి అవకాశం లేకపోయింది. ఈ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన వెంటనే ఏర్పాట్లు చేయడానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది.

శ్రీ సి. వి కె. రావు: — ప్రతిదానికీ ఆందోళనే కారణమా, ప్రభుత్వం చేయకపోయినా?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:— ఆందోళన సంగతి సి. వి. కె. రావు గారికి బాగా తెలుసు. మనం హౌసింగ్ కు సంబంధించి చాలా ముందడుగు వేసామని చెప్పడానికి అవకాశం ఉంది. అన్ని విధాలుగాను స్కీములు తయారు చేసుకున్నాం. స్లం క్లియరెన్స్ గురించి ఒక బోర్డు పెట్టాలని అనుకున్నాం. మొన్ననే ముఖ్యమంత్రి గారు ఎనౌన్స్ చేసారు. వారుకూడా పట్టుదలగా ఉన్నారు. మద్రాసులో మాదిరిగా స్లం క్లియరెన్స్ బోర్డు కట్టించిన మాదిరిగా కట్టించాలని అభిప్రాయం ఉంది.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి.—స్లం క్లియరెన్స్ క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చిన మొత్తం ఎంత?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:—ఇక్కడ చిన్న మిస్ అండర్‌స్టాండింగ్ ఉంది హైదరాబాదు పట్టణానికి సంబంధించి స్లం క్లియరెన్స్‌కు సంబంధించి కోటి రూపాయిలు నూటికి నూరు శాతం ఇచ్చారు. మనం మునిసిపాలిటీలకు ఇస్తే చాలా చోట్ల స్లం క్లియరెన్స్‌కు బదులుగా డబ్బు తీసుకుని జీతాలు ఇచ్చుకోడమో, మరొకటో, చేసుకున్నారు. మద్రాసులో మాదిరిగా స్లం క్లియరెన్స్‌కు ఒక బోర్డు ఉంటే అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ నుంచి అప్పులు తెచ్చి చేయవచ్చును మద్రాసులో సైట్లు కూడా అమ్మి దానిపై వచ్చే లాభాలు అందులో పెట్టారు. ఆ విధంగా చేసుకుంటే తప్ప కాదు. మేము విశాఖపట్టణం గురించి ఏలూరు గురించి విజయవాడ గురించి విశాఖపట్టణంలో కొబ్బరి తోటల స్కీము, ధర్మపురి స్కీము ఇటువంటివి ఢిల్లీకి పంపాం. దీనికి ఏజెన్సీ ఎవరు, స్లం క్లియరెన్స్ బోర్డు పెట్టకుండా దీనిని చేకప్ చేయడం ఎట్లా అనే ప్రశ్న వచ్చింది.

శ్రీ సి. వి కె. రావు:—బోర్డు పెట్టేవరకు స్లమ్స్ క్లియర్ కావా?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—తెలంగాణాలోని స్కీములు ఏవి?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు—హైదరాబాదు పట్టణానికి సంబంధించి నూటికి నూరు శాతం ఢిల్లీ సబ్సిడీ ఇస్తుంది. ఆ వివరాలు మునిసిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ మంత్రిగారు చెబుతారు. హౌసింగ్ బోర్డు కార్యక్రమాలు 1970 వరకు హైదరాబాదు పట్టణానికి మాత్రమే పరిమితమై ఉండేవి 1971 నుంచి రాష్ట్రం అంతటా తాలూకా లెవెలు వరకు తీసుకువెళ్ళాం. ఇంకా కొన్ని జిల్లాలలో చేకప్ చేయలేదు. ప్రతి జిల్లాలోను 5-10 లక్షల ఖర్చు చేసి ఇండ్లు కట్టించాం. చాలా చోట్ల ఇండ్లు పూర్తి ఐనవి. చిన్న మొత్తాలకు ఇండ్లు కట్టే ఏర్పాటుగా అనేక ఆలోచనలు

జరిగాయి. వాటిని గురించి హౌసింగ్ బోర్డు తీవ్రంగా ఆలోచన చేస్తున్నది హౌసింగ్ బోర్డు విషయంలో కాని స్లం క్లియరెన్స్ విషయంలో కాని ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోడమే కాకుండా ఎంతో ఆదుర్దాతో వీలైనంతవరకు కార్యక్రమం సాగించాలని ఉంది. డబ్బు ఏ విధంగా సంపాదించాలనేదే ప్రశ్న. డబ్బు ఏ విధంగా ప్రోగుచేసుకోవాలనే దానిపై క్రొత్త మార్గాలు, సలహాలు గౌరవ సభ్యులు సూచిస్తారని నేను అనుకున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—ఎవరి ఇంటికైనా కన్నం వేద్దాం.

శ్రీ ఎల్ లక్ష్మణదాసు :—ఎవరి ఇంటికి కన్నం వేయనక్కరలేదు. డబ్బు వచ్చే మార్గాలు చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి :—మంత్రిగారు సి. వి కె రావుగారు కలిసి కన్నం వేస్తారా ?

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—మిమ్మలను కూడా కలుపుకుంటాం.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ఢిల్లీలో పార్లమెంటు సభ్యులకు కొంత శాతం రిజర్వ్ చేస్తారు. ఇక్కడ కూడా శాసన సభ్యులకు రిజర్వ్ చేసే ప్రతిపాదన ఉందా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఈ విషయం కూడా ఆలోచన చేశాం. శాసన సభ్యులకు ప్రత్యేకంగా ఇండ్లు కట్టడం సాధ్యం కాదు. ఇప్పుడు లాటరీ పద్ధతిపై ఎలాట్ చేస్తున్నారు మద్రాసులో 15 శాతం పూర్తిగా డబ్బు కట్టినవారికి, 15 శాతం సగం కట్టినవారికి ఇవ్వాలని పెట్టుకున్నారు ఆ విధంగా ఎక్కువ డబ్బు వస్తే ఇంకా కట్టవచ్చునని అనుకోడం జరిగింది. అది కూడా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. దానిని పరిశీలన చేస్తున్నారు. రెండు రోజుల క్రితం శాసన సభలో మనవిచేసాను. 15 శాతం పూర్తిగా డబ్బు కట్టినవారికి ఇచ్చేటప్పుడు అందులో లెజిస్లేటర్సు కూడా తీసుకోవచ్చును ప్రస్తుతం పర్సంటేజి పద్ధతి లేదు లెజిస్లేటర్సుకు నిజంగా కావాలనుకుంటే నాలుగవ వంతు డబ్బు ఇస్తే అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ స్కీం క్రింద ఉద్యోగులకు కట్టే విధంగానే కట్టడానికి హౌసింగ్ బోర్డుకు అభ్యంతరం ఉండదు **అతే యిన్‌స్టాల్మెంట్సు** ఏ విధముగా కట్టాలి. ఏ విధముగా వసూలు చేయాలనేది సెక్యూరిటీ
1·30 p. m. ఏమిటనేది ఆలోచించాలి. ఎందుకంటే మన పొజిషన్ పర్మనెంటుకాదుకదా?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—పర్మనెంటు కాదని మంత్రిగారు గుర్తించారుకదా.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—అది అందరికి తెలిసినవిషయమే. పోలీసు వారికి హౌసింగ్ స్కీము ముఖ్యమంత్రిగారు ఆనాడు హోం మినిస్టరుగా ఉండినప్పుడు తీసుకుని చాలావిజయవంతంగా తీసుకుని వచ్చారు. అందుచేత హౌసింగ్ విషయంలో ఏ విధముగా ముందుకు తీసుకొని పోవాలి ఏ విధముగా అభివృద్ధి చేయాలనే విషయంలో వారి చేతిలోనే ఉన్నది కాబట్టి తప్పకుండా ముందుకు తీసుకు పోతారు అని ఆశించవచ్చును ఆ స్కీమువల్ల పోలీసువారు ఎంతో హాయిగా ఉన్నారు. స్లమ్సులో ఉన్నవారికి, ఉద్యోగస్తులకు, ఇండస్ట్రియల్ ఉద్యోగస్థులకు లేబరుకు హౌసింగ్ స్కీమ్సు అవసరం. ఢిల్లీ ప్రభుత్వం ఇండస్ట్రియల్ హౌసింగ్

స్కీమును నాలుగవవంతు సబ్సిడీ యిస్తున్నారు. నేను ఏ యిండస్ట్రీకి వెళ్లినా ఎన్‌కరేజి చేస్తున్నాను. అప్లికేషను పెట్టండి నాలుగవ వంతు సబ్సిడీ సంపాదించి కార్మికులకు గృహవసతి కల్పించడానికి అవకాశం ఉందని చెబుతున్నాను. హౌసింగ్ విషయంలో మన ప్రభుత్వం అశ్రద్ధలేకుండా కార్యక్రమాలు చేస్తుంది. అయితే దీనికి కావలసిన ఆదాయం ఏ విధముగా సేకరించాలి ఎక్కడనుంచి తీసుకురావాలనేది ఆలోచనచేసుకోవాలి దీనిగురించి ప్రత్యేకంగా ఢిల్లీ ప్రభుత్వం లెవెల్‌లో ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. ఊటీలో జరిగిన సెమినార్‌లో సజెషన్సు వచ్చినవి. పట్టణాలలో స్థలాలున్నాయి. వాటి విలువ వారు కష్టపడడంవల్ల పెరగలేదు. ప్రభుత్వకృషివల్ల పరిశ్రమలు పెట్టడంవల్ల పెరిగాయి. ఆ విధముగా పెరిగిన ధరలో 50% తీసుకుంటే బాగుంటుంది అర్బన్ సీలింగ్ ఆక్టు వస్తుంది, దానిని అమలు పెట్టడంలో కొంత వరకైనా 5వ ప్లానులోనైనా సరే మన రిక్వయిర్మెంటులో అయిదవవంతైనా రాకపోతే ఈ యిబ్బందులు మెచ్చు ఐపోతూ ఉంటాయి ఉద్యోగస్థుల కూములేటివ్ స్కీము వెంటనే తీసుకుంటే దానివల్ల కేవలం కొన్ని యిండ్ల స్థలాలే కాకుండా నిరుద్యోగ సమస్యకూడా చాలవరకు తీరుతుంది. దానికి సంబంధించిన ఉడ్ యిండస్ట్రీ, బ్రిక్ యిండస్ట్రీ పెట్టుకుంటే దానికి కావలసిన డబ్బు అంతా సెంట్ పర్సంట్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్...

Sri C. V K. Rao :—If the House time is extended, it should be announced, Sir. I am not standing in the way of the Minister. The other Minister is also there.

Mr. Deputy Speaker :—We will complete by 2 o' clock.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని హౌసింగ్ యొక్క యాక్టివిటీస్ ఏ విధముగా స్పీడుగా పెంచాలనే విషయంలో లప్పకుండా ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకుంటుంది హౌసెప్ ట్రాన్స్‌ఫరు విషయంలో రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజ్...

Sri K. Prabhakara Rao :—You have to announce if the time is extended. Otherwise the proceedings will become invalid.

Mr. Deputy Speaker :—I have already said that we are sitting upto 2 'o' Clock. Anyway, half on hour is extended.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ :—గౌరవ సభ్యులు చాల విషయాలు చెప్పారు. రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజుగురించి చెప్పారు. గౌరవ సభ్యులు అనేక అమూల్యమైన సలహాలు యివ్వడమే కాకుండా మన రాష్ట్రంలో బీదల పట్ల గ్రామసీమలో ప్రజలపట్ల కూలీల పట్ల ప్రత్యేకంగా చిన్నచిన్న ఖరీదు అయిన యిండ్లు కట్టించాలని హరిజనులకు 55,000 యిండ్లు కట్టించాలి. అదే విధముగా గిరిజనులు ఉన్నారు. వ్యవసాయ కూలీలున్నారు. తమకు తెలుసును. మన ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్ననే కోటిన్నర రూపాయలు పెట్టి యిండ్ల స్థలాలు యివ్వడానికి 5 సంవత్సరాలలో అందరికి యిండ్ల స్థలాలు యివడానికి నిశ్చయంచేశారు. ఇవ్వాళ మన ముఖ్యమంత్రిగారి నాయకత్వంలో ప్రభుత్వం యిటువంటి కార్యక్రమాలు చురుకుగా సాగిస్తున్నది. గౌరవసభ్యులు అమూల్యమైన సలహాలిచ్చారు. వారిచ్చిన కట్ మోషన్సు విత్‌డ్రా చేసుకుని హౌసింగ్ కార్యక్రమాల పట్ల శ్రద్ధ ఉందని ఋజువు చేసుకోడానికి ఏకగ్రీవంగా డిమాండును బలపరచవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ:— హౌసింగ్ స్కీమ్ను గురించి రూరల్ హౌసింగ్ గురించి స్లం క్లియరెన్సు గురించి హౌసింగ్ బోర్డు ఎల్.ఐ సి. సహకారంతో అనేకం చేస్తున్నారు. వాటిని ఏక్స్పెడైటు చేయడానికి ఒక్కొక్కరే ఈ అన్నింటిలోను సంపాదించకుండా చేయడానికి మిస్పీఫ్ తగ్గించడానికి కోఆర్డినేటు చేయడానికి ఏదైనా ప్లానుందా?

శ్రీ పి వి.కె. రావు:— స్లం క్లియరెన్సు క్రింద 8724, డ్వెలింగ్ యూనిట్స్ చేయాలని నిర్ధారణ చేసుకున్నామన్నారు. అందులో 5597 మాత్రమే పూర్తి చేశామన్నారు మునిసిపాలిటీలలో యివి ఎక్కడ చేశారో ఎవరికీ తెలియదు. 3,630 అండర్ వేరియస్ స్టేజెస్ ఆఫ్ కంప్లీషన్ అన్నారు. ఏ స్టేజిలలో ఉన్నాయి వారి మనస్సులో ఉందా? వివరాలు ఏమిటో తెలియడం లేదు. దయచేసి శలవిస్తారా?

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి:— కోటి రూపాయలు స్లం క్లియరెన్సు కోసం యిచ్చినారు. కార్పొరేషను మిస్యూజ్ చేశారన్నారు. ఆ విధముగా చేయడానికి అవకాశం ఉందా? చేసిన వారి మీద ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

Sri Syed Hasan :—I would like to know that for the last two or three years, three or four colonies are lying vacant although construction was completed. How do you account for the expenditure?

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు:— డబ్బు లేదు తరువాత చేస్తామన్నారు. దానికి తగువు లేదు. డబ్బు లేకపోతే ఎవరు ఏమి చేస్తారు? చేసినవి ఉన్నాయి రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణం విజయవాడలలో ఇండస్ట్రియల్ కాలనీలలో ఓనర్షిప్స్ కావాలని అప్లికేషను పెట్టుకున్నారు. దాని గురించి ప్రభుత్వం ఏమి నిర్ణయం తీసుకున్నారు?

శ్రీ పి జనార్దనరెడ్డి :— విలేజి హౌసింగ్ స్కీమ్ను గురించి ఏమీ చెప్పలేదు.

1-40 p.m.

శ్రీ యల్. లక్ష్మణదాసు:— గౌరవ సభ్యులు శ్రీకృష్ణగారు చెప్పినట్లుగా హౌసింగ్ మినిస్టర్స్ కాన్ఫరెన్సులో కూడ ఆలోచన వచ్చింది హౌసింగ్ ప్రోగ్రామ్ అనేక ఆర్గనైజేషన్స్ క్రింద ఒకదానికి సంబంధము లేకుండా జరుగుతున్నవి. దీన్నిగురించి రాష్ట్రాలు ఆలోచన చేయాలని, హౌసింగ్ పేట్రన్ ఒకే బాడీ క్రింద, ఒకే మినిస్ట్రీ క్రింద వుండడము మంచిదని సలహా యిచ్చారు. దానిని ప్రభుత్వము ఆలోచన చేస్తున్నది. స్లమ్ క్లియరెన్స్ విషయములో ఎవరో తినివేశారని ఈశ్వరీబాయిగారు అన్నారు. ఎవరూ తినివేసినది ఏమీ లేదు. కోటి రూపాయల విషయము మునిసిపల్ శాఖామంత్రిగారు చెబుతారు. గ్రామాలలో 2,400 రూ॥ల కంటె ఖరీదు అయిన ఇళ్లు కట్టించాలని ఒక జి ఓ.ని 1972 లో పాస్ చేయడము జరిగింది. కట్టిన కాలనీస్ మరమ్మత్తు కాక వుండి పోయినవి. మరమ్మత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ సిస్టమ్లో అలాట్ చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు:— అధ్యక్ష, 19మంది గౌరవ సభ్యులు చక్కని, అమూల్యమైన సలహాలను యిచ్చారు. మనము అనుకొనేదానికన్న అర్బన్ ఏరియాస్ కాని, జనాభా కాని వేగముగా డెవలప్ అవుతున్న కారణము చేత కనీస వసతులు పీటి వసతి అయితేనేమి, లైటింగ్ వసతి అయితేనేమి, రోడ్స్ అయితేనేమి డ్రెయినేజి వసతి అయితేనేమి సమకూర్చవలసిన బాధ్యత మునిసిపాలిటీల మీద

పడినది. మునిసిపాలిటీలకు వచ్చే ఆదాయపువనరులు ఏమిటి? దానిపైన వున్న గురుతర బాధ్యతలు ఏమిటి? కార్పొరేషను కావచ్చు. మునిసిపాలిటీస్ కావచ్చు. అవి ఎంతవరకు చేయగలుగుతాయి అనేది చూస్తే వారికే అర్థమవుతుంది. 5 ప్రణాళికలో ఇంతవరకు ప్లానింగ్ కమీషన్ పట్టణ ప్రాంతాల విషయములో చూపెట్టవలసిన దృష్టి చూపెట్టలేదనే అభి ప్రాయముతో గౌరవ సభ్యులతో ఏకీభవిస్తున్నాను

శ్రీ సి.వి కె. రావు:—మనము ఏమి చేస్తున్నాము?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు:— ఈ మధ్యనే అర్బన్ ఏరియాస్ మీద దృష్టి పెట్టడము జరిగింది. పట్టణ ప్రాంతాలకు సంబంధించినంతవరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ విధమైన ఆర్థిక సహాయము చేస్తున్నారనేది చూసినట్లయితే ఇప్పుడే వారు ప్రారంభించారు అనేది అర్థమవుతుంది. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి సరిగా లేనందువల్ల మునిసిపాలిటీలకు సహాయము చేయలేకుండా వున్నాము అనేది వుంది. హైదరాబాదు తీసుకోండి. 3 లక్షల నుంచి 20 లక్షలకి జనాభా పెరిగింది. దానికి కావలసిన నీరు, డ్రెయినేజి సౌకర్యాలు, లైటింగ్ సమకూర్చాలి అన్నపుడు అది కార్పొరేషన్ వనరులకు మించిన బాధ్యత అయి వుంది ఎంతవరకు చేయగలుగుతున్నదనేది చూసినట్లయితే చాలవరకు చేస్తున్నదనే మనవిచేస్తున్నాను. అన్ని ప్రాంతాలకు న్యాయము చేస్తున్నారా అంటే లేదు అని అంగీకరిస్తున్నాను. చేయవలసినది చాల వుంది. గౌరవ సభ్యులు సానుభూతితో చూస్తున్నారనేది తెలుసు. గవర్నమెంటు డబ్బు ఎక్కడనుంచి అయినా తెచ్చి కనీస వసతులను ఎందుకు చేయకూడదనేది వుంది. అవసరము కదా అని వారు చెబుతున్నారు. వారి భావముతో ఏకీభవిస్తున్నాను. వనరులనుబట్టి రాష్ట్రవనరులు కావచ్చు, మునిసిపాలిటీల వనరులు కావచ్చు, అవకాశము వున్నంతవరకు చేయగలుగుతున్నాము అడ్మినిస్ట్రేషనులో వున్న లోపాలను గురించి, కరప్షన్ గురించి చెప్పారు. కరప్షన్ ఆల్ పెర్వేడింగ్ గా వుంది. కాదనడానికి వీలులేదు, మునిసిపాలిటీల విషయమే కాదు. ఇతర డిపార్టుమెంట్సులోనే కాదు, సొసైటీలోనే కాదు, ప్రత్యేకముగా ఫలానావారు అంటే ఏదైనా చేయడానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది కాని స్వీపింగ్ రిమార్క్స్ చేస్తే.....

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—చెప్పిన ఇన్ స్టెన్సెస్ ఏమి అయినవి? It has become very easy for the Ministers to say you make sweeping remaks. We have given by data, by application.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—కాకినాడకు సంబంధించినంతవరకు తెలుసు. దానిని పరిశీలన చేయడము జరిగింది. దాని విషయములో ప్రభుత్వము చర్య తీసుకొనబోతున్నది ఆడిట్ జరుగుతుంది. వీలున్నంతవరకు అడ్మినిస్ట్రేషన్ ని ఇంప్రూవ్ చేయడానికి ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేస్తున్నది. న్యూట్రిషన్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద యిస్తున్న పాల సప్లయిని మధ్యలో ఎందుకు ఆపారు అనే మాట చెప్పారు. పాలను సప్లయి చేసేవారు సప్లయి చేయలేము. చేయము అని చెప్పిన కారణం చేత ఆపు చేశాము. బ్రెడ్ ని సప్లయి చేస్తున్నాము. ఇంటిగ్రేటెడ్ మిల్క్ ప్రాజక్టు వారు మిల్క్ సప్లయి చేస్తే మేము చేయడానికి కూడ మాకు ఆక్షేపణ లేదు. వారు చేయని కారణము చేత ఆపుదల చేయడం జరిగింది హసన్ గారు చాల చక్కని సలహాలు యిచ్చారు. ఇప్పుడు యిస్తున్నారు. రేపు యిస్తారు. అసెస్‌మెంటు

గురించి చెప్పారు అడ్వయిజరీ కమిటీలో క్షుణ్ణముగా చర్చించాము అక్కడ ఒక అభిప్రాయానికి రావడము జరిగింది. ఆ అభిప్రాయమును అమలు చేయడానికి కార్పొరేషను సిద్ధముగా వుంది అని మనవిచేస్తున్నాను. కొంతమంది ఉద్యోగుల గురించి చెప్పారు. వారు చేసే అవకతవకలగురించి చెప్పారు. కొందరిని మార్చారు అని చెప్పారు. సలాఉద్దీన్ గారు సోషలిజమ్ అనే మాట చెప్పారు. ఓల్డ్ సిటీకి పోయినపుడు హనస్‌గారు కూడ వచ్చారు వారికి తెలుసు. ఒక ఇంటిలో నీరు నిలిచి వుంది అంటే ఆ ఇంటి ఓనరు కాని, ఆ ఇంట్లో అద్దెకు వున్న వారు కాని ఓపెన్ డ్రయినేజి కి కనెక్షను తీసుకొనకుండా దానికి బాధ్యత మునిసిపల్ కార్పొరేషన్, ప్రభుత్వము అంటే చాల ఆశ్చర్యముగా వుంది. ఇంటిముందు ఓపెన్ డ్రయినేజి వుంది. దానికి కనెక్షను తీసుకొనకుండా కార్పొరేషనిది బాధ్యత అనడము చాల ఆశ్చర్యము. ఆ బాధ్యతను ప్రభుత్వము తీసుకోదు. హాకర్స్ విషయము చెప్పారు ట్రాఫిక్ కి అడ్డుగా వుండి ప్రమాదాలు జరడానికి అవకాశాలు వున్నపుడు 10 మందికి క్షేమము అనుకొన్నపుడు వారిని తొలగించడము న్యాయము. ధర్మము ఆక్వాయి కంటిన్యూ చేయాలని, అదనముగా పెంచాలని చెప్పారు. తప్పక ఆలోచిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. నరసింహం కమిటీ రిపోర్టును సభ ముందు ఎందుకు పెట్టలేదని శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయిగారు అన్నారు సభ ముందు పెట్టడము జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిపోర్ట్స్ పెట్టలేదు, ప్రివిలేజికి భంగము అనే మాట చెప్పారు. 1970–71 కి సంబంధించినంతవరకు అడ్వయిజర్స్ రిజీమ్. పెట్టడానికి ఆవకాశము లేక పెట్టలేదు. 1971–72, 72–73 కి సంబంధించి గవర్నమెంటు పరిశీలన చేసిన తరువాత తొందరగానే పెడతామనే మాట వారికి మనవిచేస్తున్నాను.

1-50 p m. ఓల్డ్ సిటీని నెగ్లెక్ట్ చేశామని ఒవైసిగారు చెప్పారు. పాత పట్నంపై చూపవలసినంత చూపు చూపటంలేదనే విమర్శ వున్నమాట నిజమే. ఇంతకు ముందు లోపాలు జరిగినా ఆ లోపాలను సరిదిద్దాలనే అభిప్రాయం కార్పొరేషన్‌కు, ప్రభుత్వానికి గట్టిగా వుందని మనవిచేస్తున్నాను. బౌట్ స్కర్ట్స్ వున్నాయి, కొత్తగా డెవలప్ అయిన కాలనీస్ వున్నాయి అక్కడ నీరు సప్లయి చేయలేకుండా వున్నాము మెయిన్స్ లేకపోవడం, డిస్ట్రిబ్యూటరి ఫెసిలిటీస్ లేకపోవుటవల్ల చేయలేక పోతున్నాము. ఎంత వీలైతే అంత తొందరగా చేయటానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వుంది డ్రౌట్ పరిస్థితులు వున్నప్పుడు 600 బోరింగ్స్ ఏర్పాటు చేశాము. వాటిని రినొవేట్ చేయవలసివుంది. అవసరమైనంతవరకు రిపేర్ చేయడం జరిగింది. లక్ష్మీనారాయణగారు ఫీల్‌ఖానా లారీల న్యూసెన్స్ గురించి చెప్పారు. ఓల్డ్ జెయిల్ ప్రక్కన స్థలం తీసుకోవడం జరిగింది లారీలను అక్కడకు తరలించాలనే ఆలోచన వుంది. చదర్‌ఘాట్ దగ్గర కంట్రాక్టు బస్సులు సంబంధించినంతవరకూ వారు కోర్టుకు వెళ్ళి స్టే తీసుకువచ్చారు. ఇవన్నీ తొందరగానే మారుస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీరాములుగారు ఏలూరులో నీటి విషయం చెప్పారు డబ్బు లేకపోవడంవల్ల ఆలస్యమైంది ఇక డబ్బుతో నిమిత్తం లేకుండా 9 లక్షలు అదనంగా కావలసి వచ్చినా అది పూర్తిచేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము అది జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

మిగిలిన గౌరవసభ్యులు చెప్పిన అన్ని విషయాలలోనూ తగిన చర్యలు తీసుకుంటాము. విజయవాడకు సంబంధించి డ్రయినేజ్ విషయం ధామాదావుగారు చెప్పారు. అక్కడ 10 వేల మంది తీసుకోవలసి వుండగా మూడు వేల మంది మాత్రమే తీసుకున్నారు. అందరూ నిర్బంధంగా తీసుకొనేటట్లు ప్రయత్నం చేస్తామని చెబుతూ వీటి విషయంలో, డ్రయినేజ్ విషయంలో గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అన్ని సలహాలను స్వీకరించి ఎంత త్వరగా వీలు అయితే అంత త్వరగా అవి పూర్తి చేయటానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవిచేస్తూ తమ కట్ మోషన్స్ విత్‌డ్రా చేసుకొని గౌరవ సభ్యులు ఈ డిమాండును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—స్లమ్ క్లియరెన్స్‌కు సంబంధించినంతవరకు అది మునిసిపాలిటీ జ్యూరిస్‌డిక్షనా లేక హౌసింగ్‌వారి జ్యూరిడిక్షన్ ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—మునిసిపాలిటీ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్. I shall now put the cut-motions to vote.

DEMAND No. XXII-Housing, Rs. 3,26,82,800;

Mr. Deputy Speaker:— The question is.

"To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100.

ఇండ్ల స్థలములు లేని పేదలకు యిండ్ల స్థలాలు మంజూరు చేయుటకు పూనుకోనందున, నిర్మాణానికి తగినన్ని గ్రాంట్లు మంజూరు చేయనందులకు బంజరు భూములతో సాగుచేస్తున్న హరిజన పట్టాలు మంజూరు చేయనందులకు.

The cut motion was negatived.

Mr, Deputy Speaker:—The question is:

"To stress the need to take up Housing Construction Scheme in the twin cities, specially the Old City".

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100.

The cut motion was negatived.

Mr, Deputy Speaker:— The question is:

"To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs 800,

For failure to provide sufficient houses or house sites to poor Harijans".

The cut motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100.

"To provide free housing to all the poorer sections and middle lasses",

విశాఖపట్టణంలో నున్న ధర్మనగర్ కొబ్బరి తోట స్లమ్ ఏరియాలో పేదలకు హౌసింగు స్కీము అమలు జరపనందున.

The cut motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker:— The question is:

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for housing by 100/-.

విశాఖపట్నం, విజయవాడ, రాజమండ్రి, గుంటూరు పట్టణాలలో పేదలకు హౌసింగు స్కీము అమలు జరపనందున.

To reduce the allotment of Rs. 3,26,82,800 for Housing by Rs. 100/-

Working of Housing Board.

The cut-motions were negatived.

Mr. Deputy Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Urban Development by Rs. 100/-

పట్టణ ఆస్తుల పరిమితి చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టవందులకు.

The cut-motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Urban Development by Rs. 100/-

పట్టణ ఆస్తుల గరిష్ట పరిమితి చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టనందులకు తప్పుడు అసెస్‌మెంట్ నంబర్లలో పట్టణాలలోని ఇండ్ల స్థలాలు, ఇండ్ల అమ్మకం జరుగు చున్నవటికి ప్రభుత్వం అరికట్టుటకు పూనుకోనందులకు.

The cut-motion was negatived.

Sri C. V. K. Rao pressed for a Division.

The House then divided:

Ayes—10

Noes—52

Neutrals—Nil.

The cut-motion was negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"To reduce the allotment of Rs. 9,79,46,000 for Urban Development by Rs. 100/-

To criticise the step-motherly treatmnet given by the Government in the matter of urban development particular reference to municipalities and reluctance of the Government to provide assistance."

The cut-motion was nagatived,

Mr. Speaker :—I am now putting the motions to vote. The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,26,82,800 under Demand No. XXII Housing".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 9,79,46,000 Under Demand No. XXIII Urban Development".

The motions were adopted and the Demands granted.

Mr. Speaker :—The House now stands adjourned till 8-30 a. m. to-morrow.

The House then adjourned to meet again at 8-30 a. m on Thursday the 11th July, 1974. 1-50 p.m.

NOTE ON THE DEMAND FOR GRANTS FOR HOUSING 1974-75 DEMAND XXII ON HOUSING

MR. SPEAKER SIR,

I rise to move the Demand No. XXII on Housing for the year 1974-75:

Hitherto, loans sanctioned to various housing Schemes have been shown under "Q. Loans and Advances." "103 Capital Outlay on Public Works Department" etc. Consequent on the changes brought about in the structure of Budget and Accounts during the current year the entire expenditure under Housing Schemes, viz., Middle Income Group Housing, Low Income Group Housing, Rental Housing, Subsidised Industrial Housing Scheme, Slum Clearance, Land Acquisition and Development Scheme and Village Housing Project Scheme, as well as Police Housing Scheme, comprising of expenditure on establishment, maintenance and release of loans/grants, is now shown under Demand "XXII. Housing." This Demand comprises of the following Major Heads:

(1) "283. Housing".

(2) 483. Capital Outlay on Housing.

(3) 683. Loans for Housing.

As regards the provisions made under Major Head "283. Housing" and "483. Capital Outlay on Housing." a detailed explanatory Note was already given at pages 93-94 and pages 133-134 of the "Explanatory Memorandum on the Budget for 1974-75" which has been supplied to all the Hon'ble Members of this House.

On Major Head "683. Housing." a Schemewise explanatory Note is given in the following paras:—

Middle Income Group Housing, Low Income Group Housing and Rental Housing Schemes:

Under Middle Income Group Housing Scheme, Individuals whose income ranges between Rs. 7,201 and Rs. 18,000 are eligible for a loan of Rs. 27,500 to construct houses and the ceiling cost of construction should not exceed Rs. 42,000 (excluding cost of developed land). The Scheme is being financed with funds obtained from Life Insurance Corporation of India, repayable in 25 years. This Scheme is executed through two agencies *viz.*, Chairman, Andhra Pradesh Housing Board and Andhra Pradesh Co-operative Housing Societies Federation.

Under Low Income Group Housing Scheme loans are given to the Co-operative Societies Local Bodies and Housing Board and the quantum of assistance is Rs. 14,500 per house (Rs.18,000 in the case of Housing Board and Local Bodies). Persons whose income is Rs. 7,200

and below are eligible for loan assistance and the ceiling cost of a house should nct exceed Rs. 1,800 (exculding the cost of developed land). This scheme is executed by 3 agencies viz., Chairman Housing Board, Directior of Municpal Administratior and Andhra Pradesh Co-operative Housing Societies Federation. In the Fifth Five-year Plan a sum of Rs 1850 lakhs has been provided for the Housing Schemes mentioned above.

For execution of Middle Income Group Housing, and Low Income Group Housing Schemes during 1974-75, a sum of Rs. 104.00 lakhs is provided in the Budget Estimate for 1974-75 under "683. Housing". For Rental Housing Scheme , a sum of Rs. 18 00 lakhs is provided in Budget Estimate 1971-75 under "483. Capital Outlay on Housing."

Andhra Pradesh Housing Board:

Among the above executing agencies, Andhra Pradsh Housing Board is the Major House Building Agency The Andhra Pradesh Housing Board was constituted from 1st July, 1960. In the early stages the jurisdiction of the Andhra Pradesh Housing Board coveied only the twin cities of Hyderabad and Secunderabad. From the year 1971 onwards, the activities of the Housing Board have been extended to the districts in the entire State.The following schemes are being taken up by the Andhra Pradesh Housing Board:—

(1) Low Income Group Housing Scheme.

(2) Middle Income Group Houdsing Scheme.

(3) Integrated Housing Scheme in districts.

(4) Low Income Group Housing for economically weaker Sections.

(5) Land Acquisition and Development Scheme.

All the Schemes taken up by the Housing Board are financed by the State Government through loans obtained from Life Insurance Corporation of India as well as Central Government. The Board is also obtainig funds direct from Life Insurance Corporation and Houdsing and Urban Development Corporation constituted by the Government of India.

In 1972 the Housing Board took up a new venture *viz.*, introduction of 'Cumulative Housing Deposit Scheme, ' for Government Servants, according to which 25per cent of the cost should be paid towards initial deposit either in one lumpsum or monthly instalments for a period of five years. This scheme could not be taken up so far due to the disturt bed conditions in the State. The Chairman, Housing Board has however, been requested to prooess the scheme now and it is under consideration of the Housing Board.

The Housing Board a has also taken up in an area of 4.4 acres of land on the western side of Mukaram Jahi Road, a scheme known as "Mukaramjahi Road Development Scheme" which is estimated to cost about Rs 110.23 lakhs. This scheme envisages construction of 72 Middle Income Group Housing Flats, 128 Low Income Group Housing Flats and 252 shops and the work has already been started with Housing and Urban Development Corporation loan assistance of Rs. 80.00 lakhs.

Slum Clearance Scheme :

The Slum Clearance Scheme, which forms part of the State Plan from 1969-70 onwards, is financed in the shape of loans and subsidy by Government and the share of the sponsoring agencies (Municipalities and Municipal Corporation of Hyderabad) at 50 per cent, 37-1/2 per cent and 12-1/2 per cent respectively. The Municipal Corporation of Hyderabad which is the executing agency in the twin cities has completed 2,216 houses so far. In Municipalities in the districts, the Director of Municipal Administration is the executive Agency for this scheme. Out of 8,727 dwelling units sanctioned by Government including open developed plots in the various Municipalities, 5,097 dwelling units/ plots have been completed by the Municipalities and the balance of 3,630 are under various stages of completion.

Environmental Improvement in Slum Area :

In the Fifth Plan, an outlay of Rs. 500 lakhs has been provided in the State Plan for implementation of this scheme. A sum of Rs. 20.00 lakhs for the Municipal Corporation of Hyderabad and Rs. 20 lakh for the District Municipalities have been provided in the Budget for 1974-75 for implementation of this scheme.

Under the minimum needs programme, the Government of India have introduced a scheme "Environmental Improvemert in Slum Areas" with 100 per cent Central Grant. The Municipal Corporation of Hyderabad prepared schemes for improvement of Slums costing Rs. 1.50 crores and covering 88 Slum areas in the Cities of Hyderabad and Secunderabad. The Government of India approved schemes relating to 75 Slums, costing Rs. 1.21 crores with 100 per cent grant and they have released a sum of Rs. 30.358 lakhs being the first instalment. From 1st April 1974 onwards, this scheme has been transferred to the State Sector. In the Fifth Plan, an amount of Rs. 5.00 crores has been allotted under the minimum needs programme which is intended for environmental improvement of slum areas in Hyderabad, Visakhapatnam and Vijayawada.

A sum of Rs. 50.00 lakhs is provided in the Budget Estimate for 1974-75 under the Head "Urban Development" (Pages 72-79 of Plan

Budget) for the implementation of these Schemes, at Hyderabad, Visakhapatnam and Vijayawada.

Subsidised Industrial Housing Schemes :

This scheme is executed with the following pattern of assistance:—

	Loan	*Subsidy*
1. State Agency	50%	50%
2. Employers Agency	50%	25%
3. Cooperative Societies of Industrial Workers	65%	25%

This Scheme is intended for Construction of tenements to all those workers coming under the purview of the Factories Act except those engaged in Mica, Coal and Iron Ore Industries whose wages do not exceed Rs. 350 p.m. So far the number of Houses constructed under this scheme is 5,418. A sum of Rs. 1.00 crore has been provided in the Fifth Plan for implementation of this scheme.

In the Budget for 1974-75, a sum of Rs 8.00 lakhs has been provided to implement the various projects formulated under the Subsidised Industrial Housing Scheme.

Village Housing Project Scheme :

Till 1972, the Government have been releasing the loans and grants under the above scheme to the Panchayat Samithies in the following pattern :—

(1) 1/6th of the annual provision for the provision of House-sites to land-less agricultural workers (Grant);

(2) 3/6th of the annual provision for sanction of loans for construction/improvement of houses (Loans);

(3) 2/6th of the annual provision for provision of Streets and Drains (Grants);

The first rwo programmes were dispensed with from 1st April 1972. However, a sum of Rs. 2.00 lakhs (Rs. 1.00 lakhs as grant and Rs 1.00 lakh as loan) is provided this year for sanction of grants and loans under this scheme to meet the committed expenditure under the first two programmes and also for implementation of the Third Programme mentioned above.

Land Acquisition and Development Scheme :

The scheme is executed in the State through the following Agencies

(1) Chairman, Housing Board.

(2) Chariman, Town Planning Trust, Visakhapatnam.

(3) Director of Municipal Administration, Hyderabad.

Under this scheme, the lands are acquired, developed and allotted to the eligible persons on hire-purchase basis or utilised for the construction of houses under Low Income Group Housing and Middle Income Group Housing. The Scheme is financed from the Life Insurance Corporation funds. The expenditure incurred since inception of the scheme and the area developed by the following agencies is as follows .—

		(Rs. In lakhs)	*Area developed in acres.*
(1)	Chairman, Housing Board ..	164.086	209.57
(2)	Town Planning Trust Visakhapatnam ..	114.03	319.32
(3)	Director of Municipal Administration, Hyderabad ..	11 92	37.76

A sum of Rs 25 00 lakhs is provided in the Budget Estimate for 1974–75 for implementation of this scheme through the Housing Board and the Town Planning Trust, Visakhapatnam.

Police Housing Scheme :

The Andhra Pradesh State Police Housing Corporation Private Limited, which was constituted for formulating and executing Housing Schemes for the benefit of the Employees of the Police Department, made substantial progress in 1973 in the construction of various types of quarters. So far, it has constructed 875 quarters to provide Housing accommodation to Police Personnel.

An amount of Rs 65.00 lakhs and an amount of Rs. 35 lakhs were provided towards share capital during 1971-73 and 1973-75 respectively and a loan of Rs. 45 lakhs and Rs. 8 lakhs were sanctioned by Government of India during 1972-73 and 1973-74 respectively. In addition to the above funds, the Corporation has been able to secure a loan of Rs. 8.00 lakhs from Housing and Urban Development Corporation aganist mortgage of property repayable in 10 years for the construction of 631 quarters. Housing and Urban Development Corporation has promised a further loan of Rs. 1.00 crore for the construction of 850 quarters of various categories A proposal is also under consideration of Corporation to obtain a loan of Rs. 1.00 crore from Life Insurance Corporation of India The Andhra Pradesh Police Housing Corporation has also prepared a master plan for the construction of qurters in a phased programme and forwarded it to Government of India for financial assistance.

Andhra Pradesh Buildings (Lease, Rent and Eviction) Control Act, 1960.

After the reorganisation of the States, the various laws in force in the two regions in the State were integrated. Andhra Pradesh Buildings (Lease, Rent and Eviction) Control Act. 1960 is one such integrated law. In the implementation of the said law for the last 10 years, some practical difficulties had been encountered. There are some acunae in the Act on account of which the administration is sometimes, helpless to take action against recalcitrant landlords. Apart from this buildings constructed on or after 26th August, 1975 have been exemted from the application of the provisions of the Act just to encourage construction of buildings to meet the increasing accommodation problem. Even though a large number of buildings were constructed after the said date, the problem of securing suitable residential accommodation to the State and Central Government Offices and employees at fair and reasonable rent has become acute With a view to solve the said problem and to provide residential accommodation to the employees working in the local authorities and public institutions under the control of the State and Central Government it is proposed to extend the provisions of the Act to the buildings constructed up to 1st April 1967. Further, to implement the various provisions of the Act more effectively, it is also proposed to amend suitably certain sections and to incorporate some new provisions in the Act so as to get over the practical difficulties that have been encountered in the implementation of the Act for the last 10 years. A tentative draft Bill seeking to achieve the above objects is under consideration of the Government.

గృహవసతి శాఖ డిమాండు వివరణ—1974-75

డిమాండు XXII-గృహవసతి శాఖ

సభాపతి మహోదయా,

1974-75 సంవత్సరానికి గృహవసతి శాఖ డిమాండు నెం. XXII ను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఇంతకు ముందు వివిధ గృహవసతి పథకాలకు మాంజూరు చేసిన రుణాలు "కూ్య అప్పులు, అడ్వాన్సులు," "103 పబ్లికువర్కు్స శాఖపై పెట్టుబడి వినియోగం" మున్నగువాటి క్రింద చూపబడేవి. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో బడ్జెటు, లెక్క-ల స్వరూపంలో మార్పులు తెచ్చిన ఫలితంగా గృహవసతి పథకాల క్రింది వ్యయం యావత్తు, అనగా, మధ్య ఆదాయ వర్గాల గృహవసతి, స్వల్ప ఆదాయ వర్గాల గృహవసతి, అద్దె గృవసతి, సబ్సిడీ పొందిన పారిశ్రామిక గృహవసతి పథకం, మురికివాడ నిర్మూలన, భూఅధిగ్రహణ, అభివృద్ధి పథకం, గ్రామ గృహవసతి ప్రాజెక్టు పథకం, పోలీసు గృహ నిర్మాణ పథకం, సిబ్బంది నిర్వహణ వ్యయాలు, రుణాలు గ్రాంట్లు విడుదల-ఇవన్నీ ఇప్పుడు డిమాండు "XXII గృహవసతి" క్రింద చూపబడుతున్నాయి. ఈ డిమాండులో దిగువ తెలిపిన పెద్ద పద్దులు ఉన్నాయి:

(1) "283. గృహ వసతి."

(2) "483. గృహ వసతిపై పెట్టుబడి వినియోగం".

(3) "683. గృహ వసతి కోపం రుణాలు".

"283. గృహవసతి", "483. గృహోవసరపు పెట్టుబడి వినియోగం". ఈ పెద్ద పద్దులక్రింద చేసిన కేటాయింపులకు సంబంధించిన వివరాలు "1974-75 బడ్జెటు వివరణాత్మక నివేదిక" 93-94. 133-34 పేజీలలో ఇదివరకే చూపబడ్డాయి. ఆ నివేదిక గౌరవనీయ సభ్యులకు అందరికీ అందజేయడం జరిగింది.

పెద్దపద్దు "683 గృహవసతి" విషయంలో ఒక్కొ-క్క పథకానికి సంబంధించిన వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి:

మధ్యాదాయ వర్గాల, స్వల్పాదాయ వర్గాల మరియు అద్దె గృహవసతి పథకాలు

మధ్యాదాయ వర్గాలు గృహవసతి పథకం క్రింద రూ.7,201లు రూ.18,000 మధ్య ఆదాయంగల వ్యక్తులకు గృహ నిర్మాణంకోసం రూ. 27,500, రుణం ఇవ్వబడుతుంది. గృహ నిర్మాణం వ్యయంగరిష్ఠ పరిమితి రూ. 42,000లకు మించరాదు. (అభివృద్ధి పరచిన భూమి ఖరీదు మినహా) జీవిత భీమా సంస్థ నుండి పొందిన నిధులు ద్వారా ఈ పథకానికి ఆర్థిక సహాయం లభిస్తున్నది. ఈ పైకాన్ని 25 సంవత్సరాల్లో తిరిగి చెల్లించాల్సి వుంటుంది. ఈ పథకం 2 సంస్థలు అనగా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ బోర్డు చైర్మను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాల సమాఖ్య ద్వారా అమలు పరచబడుతుంది.

స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహవసతి పథకం క్రింద సహకార సంఘాలకు స్థానిక సంస్థలకు గృహ నిర్మాణ బోర్డుకు రుణాలు ఇవ్వబడుతాయి ఒక్కొక్క ఇంటికి రూ.14,500ల మేరకు ఆర్థిక సహాయం లభిస్తుంది. (గృహ నిర్మాణ బోర్డు స్థానిక సంస్థల విషయంలో రూ. 18,000లు) రూ. 7,200లు. అంతకులోపు ఆదాయం గల వ్యక్తులు రుణ సహాయం పొందుతారు గృహ నిర్మాణ వ్యయం గరిష్ఠ పరిమితి రూ.18,000లు. (అభివృద్ధి పరచిన భూమి ఖరీదు మినహా) ఈ పథకాన్ని మూడు సంస్థలు, అనగా గృహ నిర్మాణ బోర్డు చైర్మను, మునిసిపలు పరిపాలనాశాఖ డైరెక్టరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘల సమాఖ్య అమలు పరుస్తాయి. పైన తెలిపిన గృహ నిర్మాణ పథకాలకోసం అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ.18.50 లక్షలు కేటాయించబడింది.

1974-75 లో మధ్యాదాయ వర్గాల గృహవసతి స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహవసతి పథకాల అమలు నిమిత్తం 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలలో "683 గృహవసతి" క్రింద రు. 104-00 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది. అద్దె గృహవసతి" కోసం 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలలో "483 గృహవసతి" పై పెట్టుబడి వినియోగం క్రింద రు.18,00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ బోర్డు

గృహవసతి పథకాలను అమలుపరచే సంస్థలలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ బోర్డు పెద్ద గృహనిర్మాణ సంస్థ అయి వున్నది. ఇది 1960, జూలై 1వ తేదీ నుండి ఏర్పాటు అయింది. తొలిదశలో ఈ బోర్డు క్రింద హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు జంట నగరాలు మాత్రమే వుండేవి. 1971 సంవత్సరం లగాయతు బోర్డు కార్యకలాపాలు రాష్ట్రమందలి జిల్లాలు అన్నింటికీ విస్తరింప జేయబడ్డాయి. ఈ బోర్డు దిగువ తెలిపిన పథకాలను చేపడుతున్నది:

(1) స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహవసతి పథకం.

(2) మధ్యాదాయ వర్గాల గృహవసతి పథకం.

(3) జిల్లాలలో ఏకీకృత గృహ వసతి పథకం.

(4) ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు చెందిన స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహవసతి పథకం.

(5) భూ అధిగ్రహణ అభివృద్ధి పథకం.

గృహ నిర్మాణ బోర్డు చేపట్టే పథకాలన్నిటికి భారత జీవిత భీమా సంస్థ కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి పొందిన రుణాలద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తుంది. బోర్డు నేరుగా జీవిత భీమా సంస్థ నుండి, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన గృహవసతి, పట్టణ అభివృద్ధి సంస్థ నుండికూడ నిధులను సేకరిస్తుంది.

1972 లో గృహ నిర్మాణ బోర్డు "సంచిత గృహనిర్మాణ డిపాజిటు పథకం" అనే క్రొత్త పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ఇది ప్రభుత్వోద్యోగులకోసం ఉద్దేశింప

బడింది. ఈ పథకం ప్రకారం వ్యయంలో 25 శాతం పైకాన్ని ఆరంభ డిపాజిట్ క్రింద ఒకేమొత్తంగా కాని 5 సంవత్సరాలవరకు విస్తరించే నెలసరి వాయిదాల్లోగాని చెల్లించాలి. రాష్ట్రంలో అశాంతి పరిస్థితులు కారణంగా ఈ పథకాన్ని చేపట్టడానికి వీలుకాలేదు. అయినప్పటికి ఈపథకానికి తుది రూపము ఇవ్వవలసిందిగా బోర్డు చైర్మనును కోరడం జరిగింది. ఇది బోర్డు పరిశీలనలో వుంది.

ముకరంజాహీ రోడ్డు పడమటి వైపున 4.4 ఎకరాల విస్తీర్ణంగల భూమిలో "ముకరంజాహీరోడ్డు అభివృద్ధి పథకం" అనే పథకాన్నికూడ బోర్డు చేపట్టింది. దీనికి రూ. 110.23 లక్షల వ్యయం కాగలదని అంచనా వేయబడింది. 72 మధ్యాదాయ వర్గాల గృహనిర్మాణ ప్లాట్లు, 128 స్వల్పాదాయవర్గాల గృహనిర్మాణ ప్లాట్లు, 252 దుకాణాలు నిర్మించాలని ఈ పథకం సంకల్పిస్తున్నది. గృహ నిర్మాణ, పట్టణ ప్రాంత అభివృద్ధి సంస్థ అందజేసిన రూ 80.00 లక్షల రుణసహాయంతో ఈ పని ఇదివరకే చేపట్టబడింది.

మురికివాడల నిర్మూలన పథకం :

1969–70 లగాయితు మురికివాడల నిర్మూలన పథకం రాష్ట్ర ప్రణాళిక క్రిందకి వచ్చింది. ప్రభుత్వం 50 శాతం చొప్పున రుణాలు, 37 1/2 శాతం చొప్పున సబ్సిడీ రూపంలో ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తుంది. ప్రతిపాదక సంస్థలైన మునిసిపాలిటీలు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను తమ వాటా క్రింద 12 1/2 శాతం చొప్పున సహాయం అందజేస్తాయి. జంట నగరాలలో ఈ పథకాన్ని హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను నిర్వహిస్తున్నది. ఆది ఇప్పటి వరకు 2,216 గృహాల నిర్మాణపు పనిని పూర్తిచేసింది. జిల్లాలయందలి మునిసిపాలిటీలలో ఈ పథకాన్ని మునిసిపలు పరిపాలనశాఖ డైరెక్టరు నిర్వహిస్తున్నారు. వివిధ మునిసిపాలిటీలలో అభివృద్ధిపరచిన ప్లాట్లతోసహా ప్రభుత్వం మంజూరుచేసిన 8,727 నివాస యూనిట్లలో 5097 నివాస యూనిట్లు/ప్లాట్లను మునిసిపాలిటీలు పూర్తిచేశాయి. మిగిలిన 3630 నివాస యూనిట్ల నిర్మాణపు పని వివిధ దశలలో కొనసాగుతున్నది.

ఈ పథకం అమలు నిమిత్తం రాష్ట్ర ప్రణాళికక్రింద అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 500 లక్షలు సమకూర్చబడ్డాయి. ఈ పథకం అమలుపరచే నిమిత్తం 1974–75 బడ్జెటులో హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు రూ. 20.00 లక్షలు. జిల్లా మునిసిపాలటీలకు రూ. 20.00 లక్షలు సమకూర్చ బడ్డాయి.

మురికి పేటల పరిసరాల అభివృద్ధి :

కనీసావసరాల కార్యక్రమం క్రింద భారత ప్రభుత్వ "మురికి పేటల పరిసరాల అభివృద్ధి" పథకం ఒకదాన్ని ప్రారంభించింది. ఈ పథకానికి మూటికి మూడుపాళ్ళు కేంద్ర గ్రాంటు లభిస్తుంది. హైదరాబాదు సికిందరాబాదు జంటనగరాల్లో రూ. 1.50 కోట్ల వ్యయంతో 88 మురికి పేటలకు వర్తించే మురికివాడల బాగుపేత పథకాలకు హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను తయారుచేసింది.

రూ. 1.21 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే 75 మురికివాడలకు సంబంధించిన పథకాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఈ పథకాలకోసం నూటికి నూరుపాళ్లు సహాయం అందజేస్తుంది. మొదటి దఫాగా రూ. 30.358 లక్షల మొత్తాన్ని విడుదల చేసింది. 1-4-1974 నుండి ఈ పథకాన్ని రాష్ట్ర రంగానికి బదిలీ చేయడం జరిగింది. అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కనీసావసరాల కార్యక్రమం క్రింద రూ. 5.00 కోట్లు కేటాయించబడ్డాయి. ఇది హైదరాబాదు, విశాఖపట్నం, విజయవాడ మురికివాడల పరిసరాల బాగుపేతకోసం ఉద్దేశించబడింది.

హైదరాబాదు, విశాఖపట్నం, విజయవాడలలో ఈ పథకాలను అమలు పరచే నిమిత్తం "పట్టణ ప్రాంత అభివృద్ధి" పద్దు ప్రణాళికా బడ్జెటు (72-79 పేజీలు క్రింద) 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 50 00 లక్షల మొత్తం సమకూర్చడం జరిగింది

సబ్సిడీ పొందిన పారిశ్రామిక గృహ నిర్మాణ పథకం

ఈ పథకం దిగువ తెలిపిన ఆర్థిక సహాయంతో అమలుపరచబడుతుంది :

		రుణం	సబ్సిడీ
1.	రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ..	50 శాతం	50 శాతం
2.	యజమానులు ..	50 శాతం	25 శాతం
3.	పారిశ్రామిక పనివారల సహకార సంఘాలు ..	65 శాతం	25 శాతం

మైకా, బొగ్గు, ఇనుపఖనిజం పరిశ్రమలలో పనిచేసే వారు తప్ప ఫ్యాక్టరీల చట్టం పరిధి క్రిందికి వచ్చేటటువంటి నెలకు రూ. 350 కి మించని వేతనాలు పొందే టటువంటి పనివారు అందరికి ఇళ్లనిర్మించాలని ఈపథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈపథకం క్రింద ఇప్పటివరకు 5418 ఇళ్లు నిర్మించబడ్డాయి. ఈ పథకం అమలు నిమిత్తం అయిదవ ప్రణాళికలో రూ. 1.00 కోటి మంజూరుచేయబడింది.

1974-75 బడ్జెటులో సబ్సిడీ పొందిన పారిశ్రామిక గృహ నిర్మాణం పథకం క్రింద రూపొందించిన వివిధ ప్రాజెక్టులను అమలుపరచడానికి రూ. 8.00 లక్షలు కేటాయించబడినాయి.

గ్రామ గృహ నిర్మాణ ప్రాజెక్టు పథకం

1972 వరకు ఈ క్రింది విధానాన్ని అనుసరించి పంచాయితీ సమితులకు ఫై పథకం క్రింద ప్రభుత్వం రుణాలు, గ్రాంటు ఇస్తూ వుండేది:

(1) భూములులేని వ్యవసాయ పనివారికి ఇళ్లస్థలాలు సమకూర్చే నిమిత్తం వార్షిక కేటాయింపులో 1/6 వ వంతు ఫైకం (గాంట్లు)

(2) గృహ నిర్మాణం/బాగుసేత కోసం రుణాలు మంజూరుచేసే నిమిత్తం వార్షిక కేటాయింపులో 3/6 వ వంతు ఫైకం (రుణాలు)

(3) వీధులు, మురుగు కాలువలు ఏర్పాటుచేసే నిమిత్తం వార్షిక కేటాయింపులో 2/6 వ వంతు పైకం (గాంట్లు)

మొదటి రెండు కార్యక్రమాలు 1–4–1972 లగాయతు వదిలివేయ బడ్డాయి. అయినప్పటికీ మొదటి రెండు కార్యక్రమాలక్రింద అనుకున్న వ్యయాన్ని భరించడం కోసం ఈ పథకం ద్వారా గ్రాంట్లు, రుణాలు మంజూరు చేసేనిమిత్తం పైన తెలిపిన మూడవ కార్యక్రమం అమలు నిమిత్తం రూ. 2.00 లక్షలు (గ్రాంట్లుగా రూ. 1.00 లక్ష, రుణంగా రూ. 1.00 లక్ష) సమకూర్చబడ్డాయి.

భూఅధిగ్రహణ అభివృద్ధి పథకం

ఈ పథకం ఈ క్రింద తెలిపిన ఏజెన్సీల ద్వారా నిర్వహించ బడుతున్నది:

(1) చైర్మను, గృహనిర్మాణపు బోర్డు

(2) చైర్మను, పట్టణ ప్రణాళిక ట్రస్టు, విశాఖపట్నం

(3) మునిసిపలు పరిపాలనా శాఖడైరెక్టరు, హైదరాబాదు

ఈ పథకం క్రింద భూమిని అధిగ్రహణం చేసి, అభివృద్ధిపరచి అర్హులైన వారికి అద్దె కొనుగోలు ప్రాతిపదికపై కేటాయించడం జరుగుతుంది లేదా స్వల్పాదాయ, మధ్యాదాయ వర్గాల వారి కోసం గృహాలు నిర్మించడానికి ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. ఈ పథకానికి జీవితభీమాసంస్థ నిధులనుండి ఆర్థిక సహాయం లభిస్తుంది ఈ పథకం ప్రారంభమైనప్పటినుండి అయిన వ్యయం, ఈ క్రింది ఏజెన్సీల ద్వారా అభివృద్ధి పరచబడిన ప్రాంతం వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

		రూ. (లక్షలలో)	అభివృద్ధిపరచిన ప్రాంతం (ఎకరాలలో)
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	చైర్మను, గృహనిర్మాణ బోర్డు ...	164.086	209.57
2.	పట్టణ ప్రణాళిక ట్రస్టు, విశాఖపట్నం	— 114.03	319.32
3.	డైరెక్టరు, మునిపిపలు పరిపాలన శాఖ, హైదరాబాదు	— 11 92	37.76

గృహ నిర్మాణ బోర్డు, విశాఖపట్నంలోని పట్టణ ప్రణాళిక ట్రస్టు ద్వారా ఈ పథకాన్ని అమలుపరిచే నిమిత్తం 1974–75 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ.25.00 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది.

పోలీసు గృహనిర్మాణ పథకం

పోలీసుశాఖ ఉద్యోగుల ప్రయోజనార్థం గృహనిర్మాణ పథకాలు రూపొందించి అమలు పర్చే నిమిత్తం ఏర్పాటైన ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర పోలీసు గృహ నిర్మాణ సంస్థ ప్రయివేటు లిమిటెడ్ అనేక రకాల ఇళ్ళను నిర్మించేపనిలో 1973లో గణనీయమైన ప్రగతిని సాధించినది. పోలీసు సిబ్బంది గృహ వసతి సమకూర్చే నిమిత్తం అది ఇప్పటివరకు 875 ఇళ్ళను నిర్మించింది

వాటా మూలధనం క్రింద 1971-72లో రూ. 65,00 లక్షలు. 1973-74లో రూ. 35 00 లక్షలు సమకూర్చ బడ్డాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం 1971-72 లో రూ. 45.00 లక్షలు, 1973-74 లో రూ 8 00 లక్షల రుణాన్ని మంజూరు చేసింది. పై నిధులకు తోడుగా సంస్థ తన ఆస్తిని తనఖాపెట్టి గృహనిర్మాణ పట్టణాభివృద్ధి సంస్థనుండి రూ. 8 00 లక్షల రుణాన్ని సేకరించ గలిగింది. ఈ మొత్తాన్ని 10 సంవత్సరాలలో తిరిగి చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. 631 ఇళ్లు నిర్మించడం కోసం ఈ రుణంతీసుకోబడింది. వివిధ వర్గాలకు చెందిన 850 ఇళ్ళ నిర్మాణం కోసం మరో రూ. 1.00 కోటి రుణాన్ని ఇవ్వడానికి గృహనిర్మాణ, పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ వాగ్దానం చేసింది. జీవిత భీమా సంస్థ నుండి రూ 1 00 కోటి రుణాన్ని పొందాలనే ప్రతిపాదన సంస్థ పరిశీలనలో ఉన్నది. దశలవారీ కార్యక్రమంలో ఇళ్ళను నిర్మించడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ పోలీసు గృహనిర్మాణ సంస్థ ఒక బృహత్ ప్రణాళికను రూపొందించి దానిని ఆర్థికసహాయం నిమిత్తం కేంద్ర ప్రభుతానికి పంపింది.

1968, ఆంధ్రప్రదేశ భవనాలు (కొలు, అద్దె, తొలగింపు) నియంత్రణ చట్టము

రాష్ట్రాలు పునర్వ్యవస్థీకరించిన పిమ్మట రాష్ట్రమందలి రెండుప్రాంతాలలో అమలు నందున్న శాసనాలు ఏకీకృతం చేయబడ్డాయి. అటువంటి ఏకీకృత శాసనాల్లో 1960, ఆంధ్రప్రదేశ భవనాలు (కొలు, అద్దె తొలగింపు) నియంత్రణ చట్టము ఒకటి. గత పది సంవత్సరాల్లో యీశాసనాన్ని అమలుజరుపడంలో కొన్ని ఆచరణాత్మకమైన చిక్కులు ఎదురయ్యాయి. చట్టములో కొన్ని లోపాలుకూడ వున్నాయి. ప్రతికూలంగా వున్న గృహ యజమానులపై చర్యతీసుకోవడంలో కొన్ని సమయాలందు ప్రభుత్వం నిస్సహాయంగా ఉండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఇంతేగాక, 1957 ఆగస్టు 26 వ తేదీనగాని ఆపిమ్మటగాని నిర్మించబడిన భవనాలు, పెరుగుతున్న వసతి సమస్యను తట్టుకోవడంకోసం భవననిర్మాణాన్ని ప్రోత్సహించే ఉద్దేశంతో చట్టపు నిబంధనల వర్తింపునుండి మినహాయించబడుతున్నాయి. ఆ తేదీ తరువాత పెక్కు భవనాలు నిర్మించబడినప్పటికీ రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వకార్యాలయాలకు న్యాయమైన, సబబైన అద్దెపై ఉద్యోగులకు తగు నివాస వసతి లభించడం దుర్లభమైపోయింది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించే దృష్టిలో స్థానిక సంస్థలు, రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాల నియంత్రణక్రింద పబ్లికు సంస్థలలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు నివాస వసతి సమకూర్చే ఉద్దేశంతో 1967 ఏప్రిలు 1 వ తేదీవరకు నిర్మించబడిన భవనాలను చట్టపు నిబంధనలు విస్తరింపచేయాలని ప్రతిపాదించబడింది. ఇంతేకాక, చట్టమందలి ఆయా నిబంధనలను కట్టుదిట్టంగా అమలుపరచే నిమిత్తం కొన్ని విభాగాలను తగురీతిగా నవరించాలని గత

పది సంవత్సరాల్లో చట్టపు నిబంధనలను అమలుపరచడంలో ఎదురవుతున్న ఆచరణాత్మక చిక్కులను అధిగమించేందుకు వీలుగా చట్టములో కొన్ని కొత్తనిబంధనలను పొందుపరచాలని కూడ సంకల్పించబడింది. పైలక్ష్యాలను సాధించదలచే బిల్లు కాకాలిక ముసాయిదా ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది.

NOTES ON THE DEMAND FOR GRANTS FOR URBAN DEVELOPMENT, 1974–75

DEMAND XXIII ON URBAN DEVELOPMENT

MR. SPEAKER SIR,

I rise to move the Demand No. XXIII on "Urban Development" for the year 1974-75

2. *Constitution of High Power Committee for Municipal Finances :*

The Government constituted a High Power Committee for Municipal Finances in November, 1970, to evaluate the administrative and financial aspects of the Municipal Administration and find ways and means through effective system of taxation for planned development of the Municipalities and the Municipal Corporation of Hyderabad and to make recommendations for improvement of their finances. The Committee submitted its report to the Government by the end of August 1971. The Government have already approved some of the recommendations of the Committee and the remaining recommendations are under their active consideration

3. *Elections :*

Out of the 83 municipalities, in the State there are elected councils functioning in 2 municipalities, Bobbili and Mangalagiri. 80 are under the administrative control of Special Officers. In respect of 79 municipalities, the Special Officers were appointed consequent on the expiry of the term of the municipal councils at varying dates. One Municipality (i.e., Vijayawada) was dissolved for a pierid of two years and a Special Officer was appointed with effect from 22nd July, 1972. There is one Notified Area Committee in Kothagudem.

The Government have now decided to hold elections to all the 80 municipalities so that the elected councils may come into office on 1st January 1975.

4. *Municipal Corporation Of Hyderabad*:

The total area administered by the Municipal Corporation of Hyderabad, is 72.87 Sq.miles. The population of both the cities according to 1971 census is 15,47,969 and 2,50,941 respectively, the total population being 17,98,910.

The civic administration of the Municipal Corporation of Hyderabad was under the charge of a Special Officer from 2nd August, 1970. The existing term of appointment of the Special Officer will expire on the 2nd August 1974. The State Government have decided to conduct election, of Councillors to the Municipal Corporation of Hyderabad, so that the newly elected Councillors may come into office on 1st January 1975. It has, therefore become incumbent to extend the term of appointment of the Special Officer beyond 2nd August 1974 A.N.

5. *Constitution of Urban Planning and Development Authorities :*

As there is increasing concern over the complex problems of Urban Development and the need for providing the necessary infrastructural facilities, so as to dovetail industrial development with urban development, in a planned and methodical way, the State Govt., have decide to set up 'Urban Planning and Development Authorities, in the bigger urban complexes like the cities of Hyderabad and Secunderabad, Vijayawada-Guntur-Tenali urban complex, Visakhapatnam Industrial Area, which are growing rapidly. The Andhra Pradesh Urban Areas (Planning & Development) Bill, 1974 has therefore been prepared and introduced in the Andhra Pradesh Legislative Assembly on 25th January 1974. The Bill is now under the consideration of the Joint Select Committee of the Legislature. After the Bill is passed into Law, Urban Planning & Development Authorities will be set up.

6. *Development Plan for Twin Cities*:

A development plan for the cities of Hyderabad and Secunderabad was prepared and approved by the Municipal Corporation of Hyderabad. The proposals envisaged in the development plan are spread over period of 20 years. It is prespective plan extending to an area of about 998 Sq. miles on the basis of the studies conducted for delineation of the Metropolitain Region. The plan is to achieve balanced co-ordinated development upto 1991. The Development Plan has been preliminarily published for eliciting public opinion and it is likely to be sanctioned finally by the Government shortly. The proposed Urban Planning and Development authority for the cities of Hyderabad and Secunderabad will be charged with the responsibility of implementing the Development plan.

7. *Urban Community Development Project :*

Urban Community Development in this country is a new venture. The Third Five-Year Plan laid particular emphasis on the need and potentialities of this programme for bringing about social and environmental change in urban communities. As a result, a series of Pilot Projects were started in India at the instance of the Minister of Health and Family Planning, Government of India, during the last year of the Third Five-Year Plan. The Hyderabad Project is one among them.

The Project is functioning in Ward No. 22 and Block 3 and 7 of Ward No. 7 of the Municipal Corporation of Hyderabad. It was originally a centrally sponsored scheme till the end of March, 1969 and the expenditure was shared by the Centre, the State and the Municipal

Corporation of Hyderabad in the ratio of 2 : 1 : 1. During the Fourh-Five Year Plan the scheme was transferred to the State Sector.

In November 1973, the Government have issued orders sanctioning two more Urban Community Development Projects in the needy blocks of the circles of the Municipal Corporation of Hyderabad at a total cost not exceeding Rs. 120 lakhs per annum. The expenditure will have to be borne by the Municipal Corporation of Hyderabad and the State Government in the ratio of 50 : 50.

8. *Special Nutrttion Programme :*

The Special Nutrition Programme was put on ground from 6th November 1970 in the Slum Areas of Municipal Corporation of Hyderabad. The intention of the scheme was to overcome malnutrition which consitutes one of the most serious hazards to the growth and development of children particularly in fants in the age group of 0-3 years and 1-6 years. At the inception of the scheme, only 90 centres were opened in the twin cities covering 25,750 children. The strength of the Centres now existing is 240 and the number of beneficiaries being fed is 47,889.

The nutritional food supply to the children for the age group of 0-1 year is a quarter litre of speical reconstituted milk daily and for children of 1 to 6 years three slices of specially prepared modern bread. The agencies for supplies of milk is the Integrated Milk Project and for bread M/s. Modern Bakeries. Due to some administrative difficulties the Milk Programme was stopped from 6th June 1972.

The scheme is in the Central Sector. The following is the financial assistance granted to the Corporation from 1970-71 onwards :—

	Rs.
1970-71	7,06,565.00 2,45,000.00
1971-72	21,36,100.00
1972-73	21,36,100 00 2,21,400.00
1973-74	8,48,585.44 21,06,655.86

The entire Special Nutrition Programme has been continued in the State Sector during 1974 75 hwit the same number of beneficiaries. The programme is now being implemented in the districts by the Employment and Social Welfare Department.

9. *Grants and Compensations to Municipalities :*

The scales of pay of municipal employees were revised with effect from 19th March, 1969. It was decided by the Government to meet 50 per cent of the extra cost incurred by the Municipalities due to implementation of the revised scales of pay and allowances in respect of Ministerial and non teaching staff, public health and non-public health workers for a period of 3 years from 19th March, 1969. The audited figures of expenditure for sanction of these grants to the Municipalities relating to the year 1969-70, are now being made available, from the Audit Department. The grants for the year 1969-70 are being released to the Municipalities during the current year. A provision of Rs. 18 lakhs is made for the purpose in the Budget Estimates for 1974-75.

Tolls and Vehicles tax compensations etc., are being paid to the Municipalities in the State. An amount of Rs. 26,95,000 is provided in the budget Estimates for 19-4-75 for this purpose. Additional compensation to undertake special slum-clearance works and compensation for the loss of income from the abolition of Cycle tax are also being paid to the Municipalities and an amoufit of Rs. 29,71,000 is provided in the Budget Estimate for 1974-75 for this purpose. Octroi compensation is also being paid to the Municipal Corporation of Hyderabad and 14 Municipalities in the Telangana region. A provision of Rs. 51,10,800 is made in the Budget Estimates for 1974-75. The levy of tax on certain professions was abolished with effect from 1st April 1971 and compensation is paid in lieu of this loss of income. A sum of Rs 42,200 is provided in the Budget Estimate for 1974-75 for the purpose.

As already announced by the hon'ble Minister (Education), the Government have accepted in principle to take over Municipal Schools with a view to give adequate financial relief to the Municipalities, so that they can concentrate on providing more basis amenities to the public.

10. *Slum Clearance Scheme :*

The Slum Clearance Scheme which forms part of the State Plan from 1969-70 onwards is financed in the shape of loans and subsidy by Government and the share of the sponsoring agencies (Municipalities and Municipal Corporation of Hyderabad) at 750 per cent, 37 1/2 per cent and 12 1/2 per cent respectively. The Municipal Corporation of Hyderabad which is the executing agency in the twin cities has completed 2,216 houses so far. In Municipalities in the districts, the Director of Municipal Administration is the executive Agency for this scheme. Out of 8,727 dwelling units sanctioned by Government including open developed plots in the various Municipalities, 5,097 dwelling units/plots have been completed by the Municipalities and the balance of 3,630 are under various stages of completion.

In the 5th Plan an out-lay of Rs. 500 lakhs hxs been provided in the State Plan for implementation of this Scheme. A sum of Rs. 20.00 lakhs for the Municipal Corporation of Hyderabad and Rs. 20 lakhs for the District Municipalities have also been provided in the Budget for 1974-75 for implementation of this Scheme

11. *Slum Improvement Project in the Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad :*

There are 264 slums covering an area of about 660.00 acres and having 3.70 lakhs population in twin cities of Hyderabad and Secunderabad. During the year 1972, an allocation was made for Environmental improvement in Slum areas by the Government of India. The Municipal Corporation of Hyderabad has prepared schemes costing Rs. 1 50 crores for 88 slums and proposals were sent to Government of India for sanction. The Government of India have approved schemes for 75 slums costing Rs. 1.21 crores with 100 per cent grant. The schemes however will come under the State sector from 1974-75

The Government have allocated a sum of Rs. 50.00 lakhs in the Plan Budget during the year 1974-75 under the Head "Urban Development" for implementing Environmental Improvement Scheme in Hyderabad and Visakhapatnam and Vijayawada Towns. The aobve amount has been proposed to be sanctioned as grant under the Minimum Needs Programme for improving the mayor slum areas situated in Municipal limits, by taking up works like formation of new roads, lanes, drains, providing amenities to the slum Dwellers in the Municipal limits, such as water supply, drainage, community halls, baths, street lighting, latrines, primary schools etc., as admissible under Environmental Improvement of Slums introduced by the Government of India.

12. *Water Supply and Drainage Schemes :*

At present the twin cities of Hyderabad and Secunderabad and 51 Municipalities out of 83 in the State have been provided with protected water supply schemes. The execution of water supply schemes in 18 more Municipalities has been taken up and the schemes are under various stages of progress. The water supply schemes in the remaining 14 municipalities are progarammed to be taken up and completed by the end of Fifth Plan. Besides this, water supply augmentation schemes in 8 Municipalitics have been taken up and under plan.

In the State's Fifth Five-Year Plan, a provision of Rs. 35 crores has been made for Urban Water Supply and Sewearage Schemes. The break up is given below :—

		Rs. In Crores
(*i*)	Water supply to Hyderabad City :	
(*a*)	Improvements to Hyderabad water works	14.00
(*b*)	Manjira Water Supply Scheme Phase-II	
(*c*)	Investigation of Srisailam Scheme for water supply to Hyderabad.	
(*ii*)	Water Supply Scheme (both new and augmentation) in District Municipalities.	14.10
(*iii*)	Meghadrigedda Reservior Scheme for water supply to industries at Visakhapatnam	3.22
(*iv*)	Sewerage Scheme in Visakhapatnam and Warangal	1.75
(*v*)	Conversion of dry latrines into water borne latrines.	0.50
(*vi*)	Remodelling Secunderabad Water Supply and Hyderabad drainage system under MCH.	1.43
		35.00

By the end of Fifth Plan, all the 83 Municipalities in the State are expected to be provided with protected water suupply schemes. Provision has also been made for taking up new water supply augmentation schemes in 13 Municipalities.

13. *Programme for the year* 1974-75 :

In the Budget Estimates for 1974-75, an outlay of Rs. 378 lakhs has been made for Urban Water Supply Schemes in the State. The break up of the provision is given below :

	Rs. in lakhs.
1. Hyderabad City Water Works including Manjira Water Supply Scheme etc.	310.00
2. Water Supply Schemes in Municipalities	28.00
3. Meghadrigedda Water Supply Scheme for industries at Visakhapatnam	40.00
	378.00

Hyderabad City Water Works :

At present 67.49 m.g.d. of water is available from three sources *viz.*, Osmansagar, Himayatnagar and Phase I of Manjira Water Supply

Scheme but the Water Supply requirements by the end of 1975 are in the order of 94 50 m.g.d. Thus there will be shortfall of water in twin cities by 1975 itself. To overcome the shortfall, phase II of Manjira Water Supply Scheme has been taken up at a cost of Rs. 12.05 crores This scheme will give an additional quantity of 33 m.g.d The works are in progress and an expenditure of Rs. 2.23 crores was incurred by the end of March 1974. By the time the water supply from Phase II of Manjira Water Supply Scheme becomes available, the remodelling of distribution system will be got completed so as to utilise the additional water from Phase II of Manjira. For this purpose, an estimate for Rs. 8.717 crores has been sanctioned by the Government.

The ultimate water supply requirements for twin cities of Hyderabad and Secunderabad are estimated at 153 m. g. d. by 2001 A. D. Since the present sources cannot be tapped any furthr to meet the water shortage, it has been decided to investigate tapping water from Srisailam Project. The committee constituted by the Government with Sri K. V. Srinivasa Rao as its Chairman has recommended that investigation for drawal of additional water from Srisailam Project should be taken up immediately and works started during Fifth Plan itself Accordingly the Government have created one investigation Circle and the survey work is taken up.

Water Supply Schemes in District Municipalities :

During 1974-75, a provision of Rs. 28.00 lakhs has been made towards loans to Municipalities for their water supply schemes. Against this, a L. I. C. loan assistance of Rs. 52.00 lakhs will be raised. Thus an amount of Rs. 80 lakhs will be available for water supply sehemes to Municipalities. The Government loan assistance of Rs. 28.00 lakhs has been proposed for utilisation on 19 continuing Water Supply Schemes from Fourth Plan. This provision is not sufficient to keep the tempo of progress on continuing schemes. As such no new schemes are proposed to be taken up during 1974-75.

Meghadrigadda Water Supply Scheme :

This scheme has been taken up to supply 2.5 m. g.d. of water to Visakhapatnam Zinc Smelter Plan and 4.5 m.g.d. of water to meet the constructional requirements of Visakhapatnam Steel Plant and other industries. The cost of this scheme will be Rs. 4.59 crores, against which an expenditure of Rs. 85 lakhs was incurred up to end of March 1974 on construction of reservoir. The Public Health Works such as conveying mains, reservoirs, treatment works etc., are yet to be started.

Other Works :

(*i*) During 1974-75 the Kalyani Reservoir Scheme for Water supply to Tirupathi and Tirumalai and (*ii*) the water supply to Ramagundam Fertilizer Plan will also be in progress.

The Kalyani Water Supply Scheme costing Rs. 2.99 crores has been taken up from Tirupathi-Tirumala Devasthanam Funds and L.I.C. loan assistance. The Water supply to Ramagundam Fertilizer Plant costing Rs. 1.59 crores has been taken up as full contribution work.

(*ii*) The investigation work for augmenting water supply to Warangal Municipality from Lower Maneru Project has been completed and the scheme will be finalised shortly. Due to limited plan outlay, it has not been possible to include this scheme inthe Annual Plan 1974-75.

Water Pollution :

Government have recently taken a decision to deal with the problem of water pollution and has included this subject in the work relating to other Public Health Engineering aspects such as Water Supply and Drainage. Due to industrialisation in Hyderabad, Visakhapatnam and other areas, water pollution is causing aserious health hazard to the population of these areas. Government have been examining this situation for sometime on the basis of the reports of several Committees that were appointed to go into this problem and have set up pollution survey Division with 2 sub-divisions one located at Hyderabad and another at Visakhapatnam. The problem at Hyderabad relates to the pollution of the Kukatpally Nala which is a feeder to the Hussainsagar Lake located in between the Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad. It has been found that even the sub soil water in the Hussainsagar Basin has been contaminated. Unless this is checked, the level of contamination may reach dangerous limits. Similarly, the discharges from certain industries in Visakhapatnam are creating a serious nuisance in and around that Town. Besides these there are several instances where irrigation canals are used to dispose off factory effluents, which also supply water for drinking. These are now being stopped. But it would be necessary to examine these conditions, in detail and suggest to the industries alternative methods of disposal in consultation with C.P.H.E.R.I. It may be necessary to enact Laws which impose deterrent punishment on the pollutors. Prevention of Water Pollution bill of 1973 has been passed by both Houses of Parliament and the State Government is taking action to examine this Act and the possibility of adopting the same in the State.

14. *Municipal Common Good Fund :*

An amount of Rs. 12-13 lakhs is provided in the final Budget Estimates for 1974-75 for sanction of loans to Municipalities from the Municipal Common Good Fund to undertake remunerative enterprises

15. *Town Planning :*

During the year 1973-74 and also during the first two months of 1974-75, 20 detailed Town Planning Schemes, 42 interim layouts in the scheme areas and 141 layouts in non-scheme areas of various Municipalities and Panchayats are prepared by the Town Planning Department.

16. *Preparation of Master Plan for Cities and Towns·*

For securing orderly development of cities and towns in view of fast urbanisation, the Government of India took up the scheme of 'Preparation of Master Plans and Regional Plans', during the III Plan period as a centrally sponsored scheme Under the scheme, the five cities of Hyderabad, Vizayavada, Visakhapatnam, Guntur and Warangal were taken up for the preparation of Master Plans by the Town Planning Department, in the 1st batch in the State. The scheme has been continued during the annual plan periods and also in the IV Plan period and so far 22 cities and towns were taken up for the preparation of the Master Plans from the inception of this scheme. The list of cities and towns thus taken up is as follows:

1. Hyderabad
2. Visakhapatnam
3 Vijayavada
4. Guntur
5. Warangal
6. Rajahamundry
7. Kakinada
8. Kurnool
9. Nellore
10. Eluru
11. Nizambad
12. Machilipatnam
13. Tenali
14. Ananthapur
15. Kothagudem
16. Cuddapah
17. Thirupathi
18. Bhimavaram
19. Ongole
20. Mahaboobnagar
21. Karimnagar
22. Mancherial

Out of these, the Master Plans prepared for Vijayawada, Visakhapatnam, Warangal, Guntur and Nizamabad were finally sanctioned by the Government after following all the formalities and the remaining are in different stages of finalisation.

Regional Planning Cell:

Consequent on the propcsed establishment of a Steel Plant atVisakhapatnam there is considerable activity and pressure on land in and around Visakhapatnam. In ordei to regulate and control haphazard development in the region a separate Regional Planning Cell has been created in the Town planning Department fiom among the existing staff of the Master Plan Units, to prepare a Regional Plan to deal with developments in the Visakhapatnam Region.

An amount of Rs. 1.50 lakhs has been provided for the full-fledged Regional Planning Cell during the year 1974-75 to cotinue the work already started as an advance action during 1973-74.

Traffic Cell :

The Metropolitan Transport Team of India have suggested the preparation of comprehensive traffic and transportation plan for the Metropolitan City of Hyderabad considering the magnitude of traffic and transport problems in the city tc ensure smooth flow of traffic. Accordingly the Town Planning Depaitment is likely tc take up the Traffic and Transportation studies in the year 1974-75 with a provision of Rs. 1.50 lakhs during the year.

17. *Town Planning Trust, Visakhapatnam :*

The Town Planning Trust was constituted in August, 1962 under section 45 (*l*) and 46 of the Town Planning Act 1920 for preparation of general and detailed Town Planning Scheme, execution of Road widening scheme and to enforce the provisions of Town Planning Act. It was also entrusted with the Land Acquisition and Development Scheme and Housing and Slum Clearance Schemes.

The Town planning Trust had prepared the Master Plan (General Town Planning Scheme) for Visakhapatnam Town and the Government sanctioned the Master plan in G. O. Ms. No 703, Municipal Administration dated 29th August 1970. The development programmes envisaged in the Master Plan are estimated to cost about Rs. 53-00 crores over a period of 18 years.

The Master Plan implementation involves execution of various development schemes such as land acquisition and development schemes for residential, commercial, industrial areas, and also providing infrastructure such as roads, water supply, drainage, electricity, provision of community facilities like schools, playgrounds, hospitals, parks, shopping etc., construction of houses, clearance and rehabilitation of slums.

The trust has so far acquired an area of 630 acres at a total cost of Rs. 77.48 lakhs of which an extent of 350 acres have been developed into 13 residential colonies. 77 acres of land was allotted to the Andhra Pradesh Housing Board for construction of L.I.G. and M.I.G. Housing. An extent of 273 acres of land is at award stage by the end of 1973-74 and proposals to acquire 84 acres of land during 1974-75 is on hand.

The Trust proposed to take up three slum clearance schemes during 1974-75 Kobbarithota Slum, Dharmanagar Slum and Ramajogipeta Slum.

I am sure that with the valuable advice and assistance from the Hon'ble Members and the public the Municipalities, the Municipal Corporation of Hyderabad and allied Departments will be able to function more vigorously and effectively during the years to come.

1974-75 సంవత్సరానికి పట్టణ అభివృద్ధి నిమిత్తం గ్రాంట్ల కొరకు డిమాండు

పట్టణ అభివృద్ధి డిమాండు నెం. XXIII

సభాపతి మహోదయా,

1974-75 సంవత్సరానికి "పట్టణ అభివృద్ధి" కి సంబంధించిన XXIII నెంబరు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

మునిసిపలు ఆర్థిక వ్యవహారాల పరిశీలనకు ఉన్నతాధికార సంఘం ఏర్పాటు :

2. ప్రభుత్వం 1970 నవంబరులో మునిసిపలు ఆర్థిక వ్యవహారాల పరిశీలనకు ఒక ఉన్నతాధికార సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. మునిసిపలు పరిపాలనకు సంబంధించిన ఆర్థిక, పరిపాలనా వ్యవహారాలను పరిశీలించడం, సమర్థవంతమైన పన్నుల విధానం ద్వారా హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుతో సహా వివిధ మునిసిపాలిటీల ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధికి మార్గాలను కనుగొనడం, వాటి ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం ఈ సంఘం యొక్క కర్తవ్యాలు. 1971 ఆగస్టు ఆఖరుకు సంఘం తన నివేదికను ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది సంఘం చేసిన సిఫారసులలో కొన్నిటిని ప్రభుత్వం ఇదివరకే ఆమోదించింది. మిగిలినవి పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

ఎన్నికలు :

3. రాష్ట్రంలోని 83 మునిసిపాలిటీలకు గాను బొబ్బిలి, మంగళగిరి ఈ రెండు మునిసిపాలిటీలలో ఎన్నికైన కౌన్సిళ్ళు పని చేస్తున్నాయి. 80 మునిసిపాలిటీలు ప్రత్యేకాధికారుల పరిపాలక నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి. 79 మునిసిపాలిటీల విషయంలో మునిసిపలు కౌన్సిళ్ళ పదవీకాలం వివిధ తేదీలలో ముగిసిన ఫలితంగా ప్రత్యేకాధికారులను నియమించడం జరిగింది. ఒక మునిసిపాలిటీ (విజయవాడ మునిసిపాలిటీ) రెండు సంవత్సరాల పాటు రద్దు చేయబడింది. 1972 జూలై 22 వ తేదీ లగాయతు దానికి ఒక ప్రత్యేకాధికారిని నియమించడం జరిగింది. కొత్తగూడెంలో ఒక ప్రకటిత ప్రాంత సంఘం ఉన్నది.

ఎన్నికైన కౌన్సిళ్ళు 1975 జనవరి 1 వ తేదీన పదవిలోనికి వచ్చే విధంగా ఈ 80 మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నికలు జరపాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను :

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను పరిపాలన క్రింద మొత్తం 72.87 చదరపు మైళ్ళ ప్రాంతం ఉన్నది. 1971 జనాభా లెక్కల ప్రకారం జంట నగరాల మొత్తం జనాభా 17,98,910 హైదరాబాదు జనాభా 15,47,969 కాగా సికింద్రాబాదు జనాభా 2,50,941.

1970 ఆగస్టు 2వ తేదీనుండి హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను పాలన ఒక ప్రత్యేకాధికారి క్రింద ఉన్నది. ఆయన నియామక కాల పరిమితి 1974 ఆగస్టు 2వ తేదీన ముగుస్తుంది క్రొత్తగా ఎన్నికైన కౌన్సిలర్లు 1-1-1975 తేదీన పదవిలోనికి వచ్చే విధంగా హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను కౌన్సిలర్ల ఎన్నిక జరపాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. కనుక ప్రత్యేకాధికారి నియామకాన్ని 2-8-1974 తరువాత పొడిగించడం అవసరమైంది.

పట్టణ ప్రణాళిక, అభివృద్ధి సంస్థల ఏర్పాటు:

5 జటిలమైన పట్టణ అభివృద్ధి సమస్యలపట్ల ఆందోళన అధికమౌతున్నందున, సక్రమమైన పద్ధతిలో ప్రణాళికాబద్ధంగా పారిశ్రామికాభివృద్ధిని పట్టణాభివృద్ధితో సమన్వయపరచడానికి అవసరమైన ముఖ్య సదుపాయాలను కల్పించడం ఆవశ్యకమైనందున రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పట్టణ ప్రణాళిక అభివృద్ధి సంస్థలను నెలకొల్పాలని నిశ్చయించింది. హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు-విజయవాడ-గుంటూరు-తెనాలి పట్టణ ప్రాంతం, విశాఖపట్టణం పారిశ్రామిక ప్రాంతంవంటి శీఘ్రగతిని పెరుగుతున్న పెద్ద పెద్ద పట్టణ ప్రాంతాలకు ఇవి ఏర్పాటు చేయబడతాయి. ఈ ఉద్దేశంతోనే 1974 ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టణ ప్రాంతాల (ప్రణాళిక, అభివృద్ధి) బిల్లు తయారు చేయబడి 25-1-1974 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడింది. ప్రస్తుతం ఈ బిల్లు శాసన మండలివారి జాయింటు సెలక్టు కమిటీ పరిశీలనలో ఉన్నది. ఈ బిల్లు శాసనంగా ఆమోదించబడిన మీదట పట్టణ ప్రణాళికాభివృద్ధి సంస్థలు ఏర్పాటు చేయబడగలవు.

జంట నగరాలకు అభివృద్ధి ప్రణాళిక :

6. హైదరాబాదు - సికింద్రాబాదు నగరాలకు అభివృద్ధి ప్రణాళిక ఒకటి తయారు చేయబడి హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుచే ఆమోదించబడింది. ఈ అభివృద్ధి ప్రణాళికలోని ప్రతిపాదనలు 20 సంవత్సరాల కాల పరిమితికి వ్యాప్తమై ఉంటాయి. నగర ప్రాంత నిర్ణయం కొరకు జరిపిన పరిశీలన ప్రాతిపదికపై సుమారు 998 చదరపు మైళ్ళ ప్రాంతానికి విస్తరించి ఉంటుంది. ఈ ప్రణాళిక 1991 వరకు సమతుల్యమైన సమన్వయీకృత అభివృద్ధిని సాధించడమే ఈ ప్రణాళిక ఆశయం. ప్రారంభ చర్యగా ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ నిమిత్తం ఈ అభివృద్ధి ప్రణాళిక ప్రచురించబడింది. త్వరలో దానికి ప్రభుత్వ తుది మంజూరు లభించగలదు. హైదరాబాదు — సికింద్రాబాదు నగరాలకు ఏర్పాటు చేయదలచిన పట్టణ ప్రణాళిక, అభివృద్ధి సంస్థలకు ఈ ప్రణాళికను అమలుపరచే బాధ్యత అప్పగించబడుతుంది.

పట్టణ సమాజాభివృద్ధి పథకం :

7. మన దేశంలో పట్టణ సమాజాభివృద్ధి అన్నది ఒక సరి క్రొత్త ప్రయోగం. పట్టణ సమాజాలలో సాంఘిక పరిసరగత పరిణామం సాధించడానికి ఈ కార్యక్రమం ఎంతైనా ఆవసరమని ఆచరణా సాధ్యమని మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వివరించబడింది. తత్ఫలితంగా మూడవ ప్రణాళిక చివరి సంవత్సరంలో, భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్య, కుటుంబ నియంత్రణ మంత్రిత్వ శాఖవారి కోరికపై దేశంలో పెక్కు-పైలటు పథకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. హైదరాబాదు పథకం వాటిలో ఒకటి.

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులో ఈ పథకం 22 వ వార్డులోను 17వ వార్డు 3, 7 బ్లాకులలోను పని చేస్తున్నది. తొలుత ఇవి 1969 మార్చి ఆఖరు వరకు కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకంగా ఉండేది. దానికైన వ్యయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వము, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను 2: 1: 1 నిష్పత్తిలో భరించేవి. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఈ పథకం రాష్ట్ర రంగానికి బదిలీచేయబడింది

1973 నవంబరులో ప్రభుత్వం మరో రెండు పట్టణ సమాజాభివృద్ధి పథకాలను మంజూరుచేస్తూ ఉత్తరువులు జారీచేసింది. మునిసిపలు కార్పొరేషనులోని అవసరమైన బ్లాకులలో సంవత్సరానికి మొత్తం రూ. 1.20 లక్షలకు మించని వ్యయంతో ఇవి అమలుపరచబడతాయి ఈ ఖర్చును హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషను, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము 50: 50 నిష్పత్తిలో భరించవలసి ఉంటుంది.

ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం :

8. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులోని ముఠీ వాడలలో 6-11-1970 నుండి ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం ప్రవేశపెట్టబడింది. 0-3, 1-6 సంవత్సరాల వయోవర్గంలోని పిల్లల పెరుగుదలకు, అభివృద్ధికి అత్యంత తీవ్రమైన అవరోధంగా ఉన్నటువంటి పౌష్టికాహారకొరత అధిగమించడమే ఈ పథకంయొక్క ఉద్దేశం. పథకం ప్రారంభించబడినపుడు జంటనగరాలలో 90 కేంద్రాలు మాత్రమే తెరువబడ్డాయి. వాటిమూలంగా 25,750 మంది పిల్లలు ప్రయోజనం పొందారు. కాగా ప్రస్తుతం ఉన్న కేంద్రాల సంఖ్య 240. వీటి మూలంగా 47,889 మంది పిల్లలు ప్రయోజనం పొందుతున్నారు.

0-1 వయోవర్గంలోని పిల్లలకు బలవర్ధకాహారంగా రోజుకు పావు లీటరు చొప్పున ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన పాలు యివ్వబడుతున్నాయి. 1-6 సంవత్సరాల వయస్సుగల పిల్లలకు ప్రత్యేకంగా తయారుచేసిన రొట్టె ముక్కలు మూడేసి చొప్పున ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఈ పథకానికిగాను వీకీకృత పాల ప్రాజెక్టు పాలు సరఫరా చేస్తున్నది. మోడరన్ బేకరీస్‌వారు రొట్టె సరఫరా చేస్తున్నారు. పరిపాలక సంబంధమైన కొన్ని ఇబ్బందుల కారణంగా 6-6-1972 నుండి పాల కార్యక్రమం ఆపివేయబడింది.

ఈ పథకం కేంద్ర రంగం క్రింద ఉన్నది. 1970-71 నుండి కార్పొరేషనుకు ఈ క్రింద తెలిపిన విధంగా ఆర్థిక సహాయం అందజేయబడింది :

	రూ.
1970-71	7,06,565.00
	2,43,000.00
1971-72	21,36,100.00

1972-73	21,36,100.00
	2,21,400.00
1973-74	8,48,585.44
	21,06,655.86

ఈ ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం యావత్తూ 1974-75 లో రాష్ట్ర రంగం క్రింద కొనసాగించబడుతున్నది. దీనివల్ల ప్రయోజనం పొందుతున్నవారి సంఖ్య యధాతధంగా ఉన్నది. ప్రస్తుతం ఉపాధికల్పన సాంఘిక సంక్షేమశాఖ జిల్లాలలో ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలుజరుపుతున్నది

మునిసిపాలిటీలకు గ్రాంట్లు, పరిహారాలు.

9. మునిసిపలు ఉద్యోగుల వేతనపు స్కేళ్ళు 1969 మార్చి 19 నుండి సవరించబడ్డాయి. ఆ తేదీనుండి మూడేళ్ళపాటు మినిస్టీరియలు సిబ్బంది, బోధనేతర సిబ్బంది, ప్రజారోగ్య, ప్రజారోగ్యేతర వర్కర్ల విషయంలో సవరించిన వేతన భత్యాల స్కేళ్ళను అమలుపరచడంవల్ల మునిసిపాలిటీలకు అయ్యే అదనపు వ్యయంలో 50 శాతం భరించడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. 1969-70 సంవత్సరానికి మునిసిపాలిటీలకు ఈ గ్రాంట్ల మంజూరు నిమిత్తం అయ్యే వ్యయం శాలూకు ఆడిటు చేసిన అంకెలు ప్రస్తుతము ఆడిటుశాఖనుండి లభ్యం చేయబడుతున్నాయి. 1969-70 సంవత్సరపు గ్రాంట్లు ఈ సంవత్సరంలో మునిసిపాలిటీలకు విడుదల చేయబడుతున్నాయి. 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలో ఈ కార్యం నిమిత్తం రూ. 18 లక్షలు కేటాయించబడింది.

రాష్ట్రంలోని మునిసిపాలిటీలకు టోలు, వాహనపు పన్ను, పరిహారాలు మొదలైనవి చెల్లించబడుతున్నాయి. ఇందుకుగాను 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 26,95,000 ల మొత్తం కేటాయించబడింది. ప్రత్యేక మురికివాడల బాగుసేత కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి అదనపు పరిహారం. పైకిలు పన్ను రద్దువల్ల కోల్పోయిన ఆదాయంక్రింద పరిహారంకూడ మునిసిపాలిటీలకు చెల్లించబడుతున్నాయి. ఇందుకోసం 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 29,71,000 లు కేటాయించబడింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలోని 14 మునిసిపాలిటీలకు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు ఆక్ట్రాయి పరిహారం కూడ చెల్లించబడుతున్నది. 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 51,10,800 కేటాయించబడింది. 1-4-1971 నుండి కొన్ని వృత్తులపై పన్ను తీసివేయబడింది. తత్ఫలితంగా కోల్పోయే ఆదాయం క్రింద పరిహారం చెల్లించబడుతున్నది. 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలో ఇందుకోసము రూ. 42,200 లు కేటాయించబడింది

గౌరవనీయులైన విద్యాశాఖామంత్రిగారు ఇదివరకే ప్రకటించినట్లు మునిసిపలు పాఠశాలలను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ప్రభుత్వము సూత్రప్రాయంగా అంగీక

రించింది. మునిసిపాలిటీలు ప్రజల ప్రాథమిక సౌకర్యాలను ఇతోధికంగా సమకూర్చుటంపట్ల శ్రద్ధ వహించడానికి వీలుగా వాటిపై ఆర్థిక భారాన్ని తొలగించడమే దీని ఉద్దేశం.

మురికివాడల అభివృద్ధి పథకం :

10. ఈ పథకం 1969–70 లగాయతు రాష్ట్ర ప్రణాళికలో భాగంగా ఉన్నది. ఈ పథకం అమలుకు ప్రభుత్వంనుండి రుణాలు, సబ్సిడీ రూపంలోను, ప్రతిపాదించే సంస్థల (మునిసిపాలిటీలు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను) వాటారూపంలోను 50%, 37½%, 12½% నిష్పత్తి చొప్పున ద్రవ్యం లభిస్తుంది. జంటనగరాలలో ఈ పథకాన్ని అమలుజరుపుతున్న హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను ఇప్పటికి 2,216 ఇండ్లుపూర్తి చేసింది, జిల్లాలలోని మునిసిపాలిటీలలో ఈ పథకాన్ని మునిసిపలు పరిపాలన శాఖ డైరెక్టరు అమలుజరుపుతారు. వివిధ మునిసిపాలిటీలలో అభివృద్ధి పరచిన ప్లాట్లతో సహా 8,727 నివాసపుయూనిట్లను ప్రభుత్వం మంజూరుచేయగా అయా మునిసిపాలిటీలు 5,097 యూనిట్లను/ప్లాట్లను పూర్తిచేశాయి. మిగిలిన 3,630 త్వరలో పూర్తికానున్నాయి.

అయిదవ ప్రణాళికలో ఈ పథకాన్ని అమలుజరపడానికిగాను రాష్ట్ర ప్రణాళికలో రూ. 5 కోట్లు మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకము అమలు నిమిత్తము 1974–75 బడ్జెటులో హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు రూ. 20.00 లక్షలు, జిల్లా మునిసిపాలిటీలకు రూ. 20.00 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది.

హైదరాబాదు — సికింద్రాబాదు జంటనగరాలలో మురికివాడల అభివృద్ధి పథకం :

11. జంటనగరాలలో సుమారు 600 ఎకరాల వైశాల్యములో 264 మురికివాడలున్నాయి. వాటిలో నివసిస్తున్న జనాభా 3.70 లక్షలు. 1972 లో భారత ప్రభుత్వము మురికి ప్రాంతాలలో పరిసరాల అభివృద్ధి నిమిత్తము కొంత మొత్తాన్ని కేటాయించింది. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను రూ. 1.50 కోట్ల ఖర్చుతో 88 మురికి వాడలకు పథకాలను తయారుచేసింది. మంజూరు కోసం ప్రతిపాదనలు భారత ప్రభుత్వానికి పంపబడ్డాయి. భారత ప్రభుత్వము 75 మురికి వాడలకు రూ. 1.21 కోట్లు ఖర్చు కాగల పథకాలను ఆమోదించింది. వీటికి 100 శాతం గ్రాంటు లభిస్తుంది. అయితే 1974–75 నుండి ఈ పథకం రాష్ట్రీరంగం క్రిందికి వస్తుంది.

హైదరాబాదు, విశాఖపట్నము, విజయవాడలలో పరిసరాల అభివృద్ధి పథకాన్ని అమలుపరచటానికిగాను "పట్టణ అభివృద్ధి" పద్దు క్రింద 1974–75 సంవత్సరానికి ప్రణాళిక బడ్జెటులో 50 లక్షలు మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం కేటాయించింది. మునిసిపలు హద్దులలోగల పెద్ద మురికి ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయటానికి కనీస అవసరాల కార్యక్రమము క్రింద పై మొత్తాన్ని గ్రాంటుగా మంజూరు చేయాలని సంకల్పించబడింది. ఈ మొత్తంతో భారత ప్రభుత్వము ప్రవేశపెట్టిన పరిసరాల అభివృద్ధి పథకం అనుసరించి క్రొత్త రోడ్లు వేయడం, సందులు, మురికి కాలువలు

ఏర్పాటు చేయడం, నీటి సరఫరా, మురుగుపారుదల, కమ్యూనిటీ హాల్సు స్నానాల గదులు, మరుగు దొడ్లు, వీధి దీపాలు, ప్రాథమిక పాఠశాలలు మొదలైనవి ఏర్పాటు చేయడం వంటి పనులు చేపట్టబడతాయి.

నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలు :

12: ప్రస్తుతం హైదరాబాదు—సికింద్రాబాదు జంటనగరాలకు రాష్ట్రంలోని 83 మునిసిపాలిటీలలో 51 మునిసిపాలిటీలకు రక్షిత నీటి సరఫరా పథకాలు ఉన్నాయి. మరో 17 మునిసిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా పథకాలు అమలు కార్యక్రమం చేపట్టబడింది. ఈ పథకాలు వివిధ దశలలో ఉన్నాయి. మిగిలిన 14 మునిసిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా పథకాలను చేపట్టి అయిదవ ప్రణాళికాంతానికి పూర్తిచేయాలని సంకల్పించబడింది. అంతేకాక ప్రణాళిక క్రింద 8 మునిసిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా అభివృద్ధి పథకాలు చేపట్టబడ్డాయి.

రాష్ట్ర అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు కాలువల పథకాల కోసం రూ. 35 కోట్ల మొత్తము కేటాయించబడింది. వివరాలు క్రింద విధంగా ఉన్నాయి :

	రూ. కోట్లలో
(i) హైదరాబాదు నగరానికి నీటి సరఫరా :	
(ఎ) హైదరాబాదు వాటర్ వర్క్సుకు అభివృద్ధులు. (బి) మంజీరానీటి సరఫరా పథకం రెండవదశ (సి) హైదరాబాదుకు నీటి సరఫరా నిమిత్తం శ్రీశైలం పథకం ద్వితీయ	14.00
(ii) జిల్లా మునిసిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా పథకం (సరఫరాను పెంచేవి కొత్తవి) ...	14.10
(iii) విశాఖపట్టణంలోని పరిశ్రమలకు నీటి సరఫరా చేయడానికి మేఘాద్రిగడ్డ రిజర్వాయరు పథకం. ...	3.22
(iv) విశాఖపట్టణం, వరంగల్లులలో మురుగు పారుదల పథకం ...	1.75
(v) పొడి పాయిఖానాలను నీటి వసరు పాయిఖానాలుగా మార్చడం ...	0.50
(vi) హైదరాబాదు మున్సిపల్ కార్పొరేషను క్రింద సికింద్రాబాదు నీటి సరఫరాను హైదరాబాదు మురుగు పారుదలను రీమోడల్ చేయడం	1.43
	35.00

ఐదవ ప్రణాళిక చివరకు రాష్ట్రంలోని 83 మున్సిపాలిటీలు అన్నిటికి రక్షిత నీటి సరఫరా పథకాలను సమకూర్చవచ్చునని ఆశించబడుతున్నది.

13 మున్సిపాలిటీలలో నీటి సరఫరాను పెంచే కొత్త పథకాలను చేపట్టటానికి కేటాయింపు చేయబడింది.

1974–75 లో కార్యక్రమం :

రాష్ట్రంలోని పట్టణ నీటి సరఫరా పథకాల కోసం 1974–75లో రూ. 378 లక్షలు కేటాయించబడినది. కేటాయింపు వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

		రూ. లక్షలు
1. మంజీర నీటి సరఫరా పథకం మున్నగు వాటితో సహా హైదరాబాదు నగర వాటర్ వర్క్స్	...	310.00
2. మున్సిపాలిటీలలో నీటి సరఫరా పథకాలు	..	28.00
3. విశాఖపట్నంలోని పరిశ్రమల కోసం మేఘాద్రిగడ్డ నీటి సరఫరా పథకం	...	40.00
		378.00

హైదరాబాదు నగర వాటర్ వర్క్స్ :

ప్రస్తుతం జంటనగరాలలో ఉస్మాన్‌సాగర్, హిమయత్ సాగర్, మంజీరా మొదటి దశ–ఈ మూడు వనరులనుండి రోజుకు 67.49 మిలియను గాలన్ల నీరు లభ్యమవుతున్నది. కాగా 1975 అంతానికి రోజుకు 94.50 మిలియనుగాలన్ల నీరు అవసరం కాగలదు. ఆ విధంగా అప్పటికి జంటనగరాలలో నీటి కొరత ఉంటుంది. ఈ కొరతను అధిగమించడం కోసం రూ. 12.05 కోట్ల ఖర్చుతో మంజీరా నీటి సరఫరా పథకం రెండవదశ చేపట్టబడింది. దీనివల్ల అదనంగా రోజుకు 33 మిలియను గాలన్ల నీరు అందుతుంది. 1974 మార్చి చివరకు ఈ పనులమీద రూ. 2.23 కోట్లు ఖర్చు అయింది. ఈ రెండవ దశ పూర్తి అయ్యేనాటికి దాని మూలంగా అదనంగా సమకూరే నీటిని వినియోగించుకోడానికై ఇప్పటి పంపిణీ వ్యవస్థను రీ మాడలుచేసే పని పూర్తి అవుతుంది. ఇందుకోసం ప్రభుత్వం రూ. 8.717 కోట్లు మంజూరు చేసింది.

క్రీ శ. 2001 నాటికి జంటనగరాలలో రోజుకు 153 మిలియను గాలన్ల నీరు అవసరమై ఉంటుందని అంచనా వేయబడింది. ఇప్పుడున్న వనరులనుండి మరింత నీటిని పొందే అవకాశం లేనందున శ్రీశైలం ప్రాజక్టునుండి నీటిని పొందే అవకాశం గురించి పరిశీలన చేయడానికి నిర్ణయించబడింది. శ్రీ కె. వి. శ్రీనివాసరావు అధ్యక్షులుగా ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన సంఘం, ఈ పరిశీలనను వెంటనే చేపట్టి పనులనుగూడా ఐదవ ప్రణాళికలోనే ప్రారంభించాలని సిఫారసు చేసింది. ఆ ప్రకారంగా ప్రభుత్వం పరిశీలన విభాగాన్ని ప్రారంభించి, సర్వే పనిని చేపట్టింది.

జిల్లా మున్సిపాలిటీలలో నీటి సరఫరాలు :

మున్సిపాలిటీల నీటి సరఫరా పథకాల రుణాలకోసం 1974–75 లో రూ. 28 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఇందుకుగాను రూ. 52 లక్షలు భారక జీవిత

భీమా సంస్థ నుండి తీసుకోబడుతుంది. ఆ విధంగా మున్సిపాలిటీల నీటి సరఫరా పథకాలకు రూ 80 లక్షలు సమకూర్చబడుతుంది. నాలుగవ ప్రణాళికలో కొనసాగుతున్న 19 పథకాలకోసం ప్రభుత్వం 28 లక్షలు ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించింది. కొనసాగుతున్న పథకాల ప్రగతి స్థాయికి ఈ కేటాయింపు చాలదు. అందుచేత 1974–75 క్రొత్త పథకాలను చేపట్టటానికి సంకల్పించలేదు

మేఘాద్రిగడ్డ నీటి సరఫరా పథకం :

విశాఖపట్నంలో జింకు ఖుద్ది కర్మాగారానికి రోజుకు 2.5 మిలియను గాలన్ల నీటిని, ఉక్కు కర్మాగారం ఇతర పరిశ్రమల నిర్మాణానికి రోజుకు 4.5 మిలియను గాలన్ల నీటిని సరఫరా చేయటానికి ఈ పథకం చేపట్టబడింది ఈ పథకానికి కాగల వ్యయం రూ. 4.59 కోట్లు కాగా 1974 మార్చి చివరకు రిజర్వాయరు నిర్మాణం మీద రూ. 85 లక్షలు ఖర్చు అయింది. మేన్లు, రిజ్వరాయర్లు, ట్రీట్ మెంటు పనులు మున్నగు ప్రజారోగ్య పనులు ప్రారంభం కావలసి ఉన్నాయి.

ఇతర పనులు .

(i) 1974–75 లో తిరుపతి తిరుమలకు నీటి సరఫరా చేసే కల్యాణి రిజర్వాయరు పథకం, రామగుండం ఎరువుల కర్మాగారానికి నీటిసరఫరా పథకం కొనసాగుతున్నది :

రూ 2 99 కోట్లు ఖర్చుకాగల కళ్యాణి నీటి సరఫరా పథకం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం నిధులతోను, భారత జీవిత భీమా సంస్థ రుణంతోను చేపట్టబడింది. రూ. 1.59 కోట్లు ఖర్చుకాగల రామగుండం ఎరువుల కర్మాగారానికి నీటిసరఫరా పథకం పూర్తి విరాళ పనిగా చేపట్టబడింది.

(ii) వరంగల్లు మున్సిపాలిటీకి దిగువ మన్నేరు ప్రాజెక్టు నుండి ఎక్కువ నీటిని సరఫరా చేయడానికి సంబంధించిన పరిశీలన పని పూర్తిఅయి, పథకానికి తుది రూపం త్వరలోనే ఇవ్వబడుతుంది. ప్రణాళికలో కేటాయింపు తక్కువగా ఉన్న కారణంచేత ఈ పథకానికి 1974–75 వార్షిక ప్రణాళికలో చేర్చడానికి వీలు లేకపోయింది.

నీటి కాలుష్యం :

13. ఇటీవల నీటి కాలుష్యం సమస్యా పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నది. నీటి సరఫరా, డ్రైనేజి వంటి ఇతర ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు వ్యవహారాలకు సంబంధించిన పనిలో ఈ అంశం చేర్చబడింది. హైదరాబాదు, విశాఖపట్నం తదితర ప్రాంతాలు పారిశ్రామిక వంతం కావడంతో నీటి కాలుష్యం మూలంగా ఈ ప్రాంతాల్లోని ప్రజానీకం యొక్క ఆరోగ్యానికి తీవ్రమైన విఘాతం కల్గుతున్నది. ఈ విషయాన్ని పరిశీలించడం కోసం నియమించబడిన వివిధ సంఘాలు ఇచ్చిన నిచేదికలను ఆధారం చేసుకొని ప్రభుత్వం కొంత కాలంగా పరిశీలన జరుపుతూ వచ్చింది. పర్యవసానంగా కాలుష్య సర్వే డివిజను ఏర్పాటయింది. రెండు కాలుష్య సర్వే సబ్–డివిజన్లను ఒకటి హైదరాబాదులోను మరొకటి విశాఖపట్నంలోను నెలకొల్పబడ్డాయి. హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు జంట నగరాల

నడుమగల హుస్సేన్‌సాగర్ చెఱువుకు వరవగా ఉన్న కూకట్‌పల్లి కాలువ నీటి కాలుష్యానికి సంబంధించిన వ్యవహారం హైదరాబాదుకు వర్తిస్తుంది. హుస్సేన్‌సాగర్ అరగాజీ ప్రాంతంలోని భూమిలోని నీరు కూడా కాలుష్యం అయినట్టు కనుగొనబడింది. దీనిని నిరోధించనట్లయితే ఈ కాలుష్య విస్తృతి ప్రమాద స్థాయికి చేరుకునే అవకాశం ఉన్నది. అదేవిధంగా విశాఖపట్నంలో కొన్ని పరిశ్రమల నుండి వెలువడుతున్న వ్యర్థద్రవం మూలంగా ఆ పట్నంలోను చుట్టుప్రక్కల తీవ్రమైన సంకటం కల్గుతున్నది. అంతేగాకుండా ఫ్యాక్టరీల నుండి వెలువడే మురుగు వగైరాలు నీటి పారుదల కాలువలోనికి వదలబడుతున్నది కాల్వనుండి మంచినీటి సరఫరా చేసుకునే సందర్భాలు కూడ వున్నాయి. ప్రస్తుతం ఇటువంటివి జరగకుండా నిలిపివేయబడ్డాయి. అయితే ఇలాంటి పరిస్థితులనన్నింటిని సవివరంగా పరిశీలన జరిపి 'సి.పి.ఎచ్.ఇ.ఆర్ ఐ.' తో సంప్రదించి మురుగు వగైరాలను విడుదల చేయడానికి పరిశ్రమలకు ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు సూచించడం కూడా అవసరం. కాలుష్య దారులకు తీవ్రమైన శిక్ష విధించగల శాసనాలను చేయవలసిన అవసరం కూడా ఉన్నది. 1973 నీటి కాలుష్య నిరోధక బిల్లును పార్లమెంటు ఉభయ సభలు ఆమోదించాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ చట్టాన్ని, దానిని స్వీకరించిడానికి గల అవకాశాలను పరిశీలించేందుకు చర్య తీసికొంటున్నది.

మున్సిపలు ఉమ్మడి శ్రేయోనిధి :

14. లాభసాటిగా గల పనులను చేపట్టడం కోసం మున్సిపలు ఉమ్మడి శ్రేయోనిధినుండి మున్సిపాలిటీలకు రుణాల మంజూరు కోసం 1974-75 తుది బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 12.13 లక్షలు కేటాయించబడింది.

పట్టణ ప్రణాళిక :

15. 1973-74 లోను, 1974-75 మొదట రెండు నెలలలోను వివిధ మునిసిపాలిటీలకు, పంచాయితీలకు సంబంధించి పట్టణ ప్రణాళికా పథకాల ప్రాంతాలలో సవివరమైన 20 పథకాలను, 42 తాత్కాలిక లే అవుట్లను పథకేతర ప్రాంతాలలో 141 లే అవుట్లను పట్టణ ప్రణాళికా శాఖ తయారు చేసింది.

నగరాలకు, పట్టణాలకు బృహత్ ప్రణాళికల తయారీ :

16. నగరాలు పట్టణాలు బాగా పెరిగిపోతున్న కారణంగా వాటి అభివృద్ధిని క్రమబద్ధం చేయడంకోసం భారత ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకంగా 3వ ప్రణాళికా కాలంలో బృహత్ ప్రణాళికల, ప్రాంతీయ ప్రణాళికల తయారీ, పథకాన్ని చేపట్టింది. ఈ పథకం క్రింద రాష్ట్రంలో తొలిజట్టుగా హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, గుంటూరు, వరంగల్లు — ఈ ఐదు నగరాలకు సంబంధించిన బృహత్ ప్రణాళికల తయారీ పనిని పట్టణ ప్రణాళికా శాఖ చేపట్టింది. ఈ పథకం వార్షిక ప్రణాళికల కాలంలోను నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలోను కొనసాగింది. ఈ పథకం మొదలయినప్పటి నుండి ఇంతవరకు 22 నగరాల పట్టణాలకు సంబంధించిన బృహత్ ప్రణాళికలు తయారయ్యాయి. వాటి వివరాలు ఈ క్రింది యివ్వబడ్డాయి :

(1)	హైదరాబాదు	(12)	మచిలీపట్నం
(2)	విశాఖపట్నం	(13)	తెనాలి
(3)	విజయవాడ	(14)	అనంతపూరు
(4)	గుంటూరు	(15)	కొత్తగూడెం
(5)	వరంగల్లు	(16)	కడప
(6)	రాజమండ్రి	(17)	తిరుపతి
(7)	కాకినాడ	(18)	భీమవరం
(8)	కర్నూలు	(19)	ఒంగోలు
(9)	నెల్లూరు	(20)	మహబూబ్‌నగర్
(10)	ఏలూరు	(21)	కరీంనగరు
(11)	నిజామాబాదు	(22)	మంచిర్యాల

వీటిలో విజయవాడ, విశాఖపట్నం, వరంగల్లు, గుంటూరు, నిజామాబాదుకు సంబంధించిన ప్రణాళికలు లాంఛనాలు అన్నిటిని పాటించిన మీదట ప్రభుత్వం తుది మంజూరు ఇచ్చింది. మిగతావాటికి సంబంధించి తుది మంజూరు వివిధ దశలలో ఉన్నది

ప్రాంతీయ ప్రణాళికా విభాగం :

విశాఖపట్నంలో ఉక్కు కర్మాగారాన్ని నెలకొల్పనున్న దృష్ట్యా విశాఖపట్నంలోని దాని చుట్టుప్రక్కల స్థలాలకు మంచి ఒత్తిడి ఏర్పడింది. ఆ ప్రాంతంలో అడ్డదిడ్డంగా అభివృద్ధి జరగకుండా క్రమబద్ధం నియంత్రణ చేయడంకోసం ఒక ప్రాంతీయ ప్రణాళికను, పట్టణ ప్రణాళికా శాఖలో బృహత్ ప్రణాళికా శ్రేణిలకు సంబంధించిన ఇప్పటి పిబ్బందితోనే విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

1973–74 లో ఇదివరకే ముందు చర్యగా ప్రారంభించబడిన పనిని కొనసాగించడంకోసం 1974–75 లో పూర్తి స్థాయి ప్రాంతీయ ప్రణాళికా విభాగం కోసం రూ. 1.50 లక్షలు కేటాయించబడింది.

ట్రాఫిక్ విభాగం :

హైదరాబాదు బృహత్తర నగరంలో ట్రాఫిక్, రవాణా సమస్యలను సరళం చేయడంకోసం భారత మెట్రో పాలిటన్ రవాణా బృందం ఈ నగరానికి సమగ్రమైన ట్రాఫిక్, రవాణా ప్రణాళికను ఒకదాన్ని తయారు చేసింది. ఆ ప్రకారంగా పట్టణ ప్రణాళిక శాఖ రూ. 1.50 లక్షల ఖర్చుతో 1974–75 లో ట్రాఫిక్ రవాణా పరిశీలన జరపవచ్చు

విశాఖపట్నం పట్టణ ప్రణాళికా ట్రస్టు :

17. సాధారణమైనట్టి సవివరమైన పట్టణ ప్రణాళిక పథకాన్ని రూపొందించటానికి, రోడ్డు వెడల్పు చేసే పథకాలను అమలుపరచటానికి, పట్టణ ప్రణాళికా చట్టం నిబంధనలను అమలుపరచటానికి 1920 పట్టణ ప్రణాళికా చట్టం 45 (1) మరియు 46 వ విభాగం క్రింద 1962 ఆగస్టులో పట్టణ ప్రణాళికా ట్రస్టు ఒకటి

ఏర్పాటు చేయబడింది. భూమి సేకరణ, అభివృద్ధి పథకం, గృహనిర్మాణ మురికివాడల నిర్మూలన పథకం వంటి పనులు కూడా ఈ ట్రస్టుకు అప్పగించబడ్డాయి

పట్టణ ప్రణాళికా ట్రస్టు విశాఖపట్టణం పట్నానికి బృహత్ ప్రణాళిక (సాధారణ పట్టణ ప్రణాళికా పథకం)ను రూపొందించగా, ప్రభుత్వం 29-8-70 తేదీగల 703 ఎం. ఏ., జి. ఓ. లో ఈ పథకాన్ని మంజూరు చేసింది. బృహత్ ప్రణాళికలోని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలు చేసినట్లయితే పద్దెనిమిది ఏండ్ల కాలంలో రూ. 63 కోట్లు ఖర్చు కాగలదని అంచనా వేయబడింది.

బృహత్ ప్రణాళికను అమలుపరచినట్లయితే భూమి సేకరణ, నివాస, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకాలు: రోడ్లు, నీటి సరఫరా, డ్రయినేజి, విద్యుత్ వంటి ఏర్పాట్లు, పాఠశాలలు, ఆటస్థలాలు, ఆస్పత్రులు, పార్కులు, దుకాణాలు వగైరా సామాజిక సదుపాయాలు, గృహనిర్మాణాలు, మురికివాడల నిర్మూలన, ఆక్రమించేవారి పునరావాసం వంటి వివిధ అభివృద్ధి పనులను నిర్వహించవలసి వుంటుంది.

ట్రస్టు ఇంతవరకు రూ. 77.48 లక్షల ఖర్చుతోటి 630 ఎకరాలను సేకరించింది. అందులో 350 ఎకరాలకు 13 నివాసపు కాలనీలుగా అభివృద్ధి చేయడం జరిగింది. స్వల్పాదాయ, మధ్యాదాయ వర్గాల గృహాలు నిర్మించడంకోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ సంస్థకు 77 ఎకరాలను కేటాయించడం జరిగింది. 1973-74 చివరకు 273 ఎకరాల భూమి అవార్డు దశలోనున్నది 1974-75లో 84 ఎకరాలు సేకరించే ప్రతిపాదన కూడా వున్నది.

1974-75 లో ట్రస్టు కొబ్బరితోట, ధర్మనగరు, రామజోగిపేటలలోని మూడు మురికి వాడలను తొలగించడానికి ఉద్దేశించింది.

గౌరవ సభ్యులు, ప్రజానీకం ఇవ్వగల అమూల్యమైన సలహా, సహకారాలతో మునిసిపాలిటీలు, హైదరాబాదు కార్పొరేషను, సంబంధించిన ఇతర శాఖలు రానున్న సంవత్సరాలలో పటిష్టవంతంగాను, సమర్థవంతంగాను కృషి చేయగలవని ఆశిస్తున్నాను.